BIBLIOTECA ITALIANA

UMBERTO ECO

PENDULUL LUI FOUCAULT

**

UMBERTO ECO s-a născut la Alessandria în 1932. Face studiile la Torino cu o teză despre *Problema estetico in San Tommaso* (1956). După ce a introdus, pentru prima dată în Italia, semiotica arhitecturii la Universitatea din Firenze, este profesor de semiotică generală din 1971 la BOLOGNA. Este universal cunoscut pentru opere de critică și semiotică precum: *Opera aperta* (1962), *Apocalittici e integrati* (1964), *Il superuomo di massa* (1976), *Trattato di semiotica generale* (1975), *Lector in fabula* (1979), *I limiti dell' interpretazione* (1990) etc. Prin cele două romane *Il nome della rosa* (1980) și *Il pendolo di Foucault* (1988) devine cel mai citit și tradus romancier al secolului.

Vol. I Lei 130
Vol. II Lei 120

Total Lei 250

ISBN 973-95198-1-4

Umberto Eco

PENDULUL LUI FOUCAULT

Volumul II

Biblioteca italiană sub îngrijirea lui MARIN MINCU

Coperta de ION CODRESCU

UMBERTO ECO
© *Il pendolo di Foucault, Bompiani, 1989*

ISBN 973-95198-1-4

UMBERTO ECO

PENDULUL LUI FOUCAULT

roman

Volumul II

Traducere de ȘTEFANIA MINCU și MARIN MINCU
Postfață de MARIN MINCU

Constanța, 1991
EDITURA PONTICA

6

TIFERET

64

A visa că locuieşti într-un oraş nou şi necunoscut înseamnă că vei muri în curînd. Într-adevăr, altundeva locuiesc morţii, anume nu se ştie unde.

(Gerolamo Cardano, *Somniorum Synesiorum*, Basilea, 1562, 158)

Dacă Geburah e sefirahul răului şi al fricii, Tiferet e sefirahul frumosului şi al armoniei. Diotallevi spunea : e speculaţia iluminantă, arborele vieţii, plăcerea, aparenţa purpurină. E acordul dintre Regulă şi Libertate.

Iar anul acela a fost pentru noi anul plăcerii, al subversiunii ludice a marelui text al universului, în care s-au sărbătorit nupţiile Tradiţiei cu Maşina Electronică. Cream şi nē şi desfătam. A fost anul în care am inventat Planul.

Cel puţin pentru mine, cu siguranţă, a fost un an fericit. Sarcina Liei se dezvolta cu tot calmul, între Garamond şi agenţia mea începeam să-mi duc existenţa fără restricţii pecuniare, îmi păstrasem biroul din vechea fabrică de periferie, dar reamenajaserăm apartamentul Liei.

Miraculoasa aventură a metalelor ajunsese deja în mîinile tipografilor şi ale corectorilor. Şi tocmai atunci domnul Garamond avusese ideea aceea genială a lui : „O istorie ilustrată a ştiinţelor magice şi hermetice. Cu materialul care vine de la diabolici, cu competenţa pe care aţi cîştigat-o, cu consultarea acelui om incredibil care este Agliè, în numai un anişor o să fiţi în stare să înjghebaţi un volum format mare, patru sute de pagini ilustrate în întregime, cu planşe în culori de să-ţi taie respiraţia. Reciclînd parte din materialul iconografic de la istoria metalelor".

„De", obiectam eu, „materialul diferă. Ce pot să fac cu fotografia unui ciclotron ?"

„Ce poţi să faci ? Imaginaţie, Casaubon, imaginaţie ! Ce anume se petrece în maşinile alea atomice, în pozitroanele alea megatronice, sau cum se mai numesc ? Materia se face terci, îi pui nişte şvaiţer, şi-ţi ies quarci, găuri negre, uraniu centrifugat sau mai ştiu eu ce ! Magia devenită lucru, Hermes şi Alchermes — în fine, voi sînteţi cei care trebuie să-mi daţi răspunsul. Aici, în stînga, gravura cu Paracelsus, domnul Abracadabra cu alambicurile lui, pe fond auriu, iar la dreapta quasarii, mixerul de apă grea, antimateria gravitaţionalgalactică, în fine, trebuie să fac eu totul ? Magician nu e ăla care nu înţelegea nimic şi-ţi arunca praf în ochi, magician e omul de ştiinţă care a smuls secretele oculte ale materiei. Să descoperim miraculosul în jurul nostru, să facem lumea să creadă că la Monte Palomar se ştie mai mult decît se spune pe faţă..."

Ca să mă încurajeze, îmi mări onorariile, în mod destul de simţitor. M-am avîntat să descopăr miniaturi din *Liber Solis* a lui Trismosin, din *Liber Mutus*, a lui Pseudo-Lullus. Umpleam clasoarele cu pentagrame, arbori sefirotici, decani, talismane. Băteam sălile cele mai uitate ale bibliotecilor, cumpăram zeci de volume de la acei librari care altădată vindeau revoluţia culturală.

Mă mişcam printre diabolici cu dezinvoltura unui psihiatru care capătă afecţiune pentru pacienţii lui, şi găseşte că adierile ce trec prin parcul secular al clinicii lui private sînt adevărate balsamuri. După un timp, începe să scrie pagini despre delir, apoi pagini delirante. Nu-şi dă seama că bolnavii săi l-au sedus, crede că a devenit un artist. Aşa s-a născut ideea Planului.

Diotallevi a fost de acord să intre în joc pentru că în ceea ce-l privea, asta era o rugă. Cît despre Jacopo Belbo, am crezut că el se distrează, ca şi mine. Numai acum înţeleg că nu avea parte de o bucurie adevărată. Participa ca unul care-şi roade unghiile.

Altfel spus, juca pentru a găsi măcar una dintre adresele acelea false, sau acea scenă fără rampă, despre care vorbeşte în una dintre fişele lui, numită Vis. Nişte

teologii de substituție pentru un Înger care n-avea să vină niciodată.

FILENAME : VIS

Nu-mi amintesc dacă mi s-a întîmplat să le visez unul într-altul, sau dacă se succed în cursul aceleiași nopți, sau pur și simplu ele alternează.

Caut o femeie, o femeie pe care o cunosc, cu care am avut legături atît de intense, încît nici nu reușesc să realizez de ce le-am slăbit — eu, din vina mea, nemaidîndu-i nici un semn. Mi se pare de neconceput că am lăsat să treacă atîta timp. Cu siguranță că pe ea o caut, ba mai mult, pe ele ; femeia nu e una singură, sînt multe, pierdute toate în același fel, din inerția mea — și sînt cuprins de nesiguranță, și una mi-ar ajunge, pentru că asta o știu, am pierdut mult timp pierzîndu-le. De obicei nu găsesc, nu-l mai am, nu reușesc să mă hotărăsc să deschid agenda unde e numărul de telefon, și chiar dacă o deschid, e ca și cum aș fi presbit, nu reușesc să citesc numele.

Știu unde stă ea, sau, mai bine zis, nu știu care este locul, dar știu cum e, mi-amintesc clar o scară, un gang, un palier. Nu străbat orașul ca să regăsesc locul, sînt mai degrabă apucat de un fel de neliniște, de blocaj, continui să mă perpelesc întrebîndu-mă de ce am îngăduit sau de ce am vrut, ca acest raport să se stingă — fie și pentru faptul că am lipsit de la ultima întîlnire. Sînt sigur că ea așteaptă un telefon din partea mea. Dacă aș ști măcar cum se numește, știu perfect de bine cine e, numai că nu reușesc să-i reconstitui chipul.

Pe alocuri, în starea de semiveghe care urmează, contest visul. Cată de-ți amintește, cunoști și ții minte totul și ți-ai încheiat toate

socotelile acelea, sau nici măcar nu le începuseşi. Nu există nimic despre care tu să nu ştii unde e. Nu există nimic.

Rămîne bănuiala că am uitat nu ştiu ce lucru, că l-am lăsat printre pliurile solicitudinii, aşa cum uiţi o bancnotă, sau un bilet cu o informaţie preţioasă într-un mini-buzunar al pantalonilor sau într-o jachetă veche, şi numai într-un moment anume îţi dai seama că acela era lucrul cel mai important, cel decisiv, unicul.

Cu privire la oraş, am o imagine mai clară. E Parisul, eu mă găsesc pe Rive gauche, ştiu că traversînd fluviul m-aş găsi într-o piaţă care ar putea fi Place des Vosges... nu, una mai deschisă, pentru că pe fundal se ridică un fel de Madeleine. După ce trec de piaţă, ocolind prin spatele templului, găsesc o stradă (e o librărie de anticar pe colţ) care coteşte curb la dreapta, într-un şir de străduţe, şi sînt desigur în Barrio Gotico din Barcelona. S-ar putea ieşi într-o stradă, foarte largă, plină de lumini, şi acolo, pe strada aceea, îmi amintesc cu o evidenţă eidetică, pe dreapta, la capătul unei mici fundături, se află Teatrul.

Rămîne neclar ce anume se petrece în acel loc de desfătări, cu siguranţă ceva uşuratic şi de o veselie cam suspectă, un fel de strip-tease (de aceea nu îndrăznesc să cer informaţii), despre care ştiu deja destul, ca să doresc să mă întorc acolo, plin de aţîţare. Dar degeaba, înspre Chatam Road străzile se încurcă.

Mă deştept cu izul acestei întîlniri ratate. Nu reuşesc să mă împac cu gîndul că nu ştiu ce anume am pierdut.

Cîteodată, sînt într-o casă mare de ţară. E spaţioasă, dar eu ştiu că mai există o aripă, şi nu ştiu cum să mai ajung la ea, ca şi cum trecerile ar fi fost zidite. Şi în acea altă aripă sînt camere peste camere, eu le-am văzut bine altădată, e imposibil să le fi visat într-un alt vis, cu mobile vechi şi gravuri şterse, con-

sole cu mici teatre stil secolul trecut, din carton decupat, canapele cu huse mari, brodate, și rafturi cu cărți nenumărate, toate colecțiile anuale din Jurnalul Ilustrat al Călătoriilor și al Aventurilor pe Uscat și pe Mare, nu e adevărat că s-au ferfeniţit de atîta citit, și că mama le-a dat negustorului de vechituri. Mă întreb cine a încurcat coridoarele și scările, pentru că acolo aș fi vrut să-mi construiesc un buen retiro al meu, în mirosul acela de vechituri prețioase.

De ce oare nu pot să visez și eu examenul de bacalaureat, ca toată lumea ?

Era un pătrat mare cu latura de șase metri, pus în centrul sălii : suprafața îi era formată din multe cubulețe de lemn, de grosimea unor zaruri, unele mai mari decît altele și unite între ele prin fire subțiri. Pe fiecare față a acestor cuburi era lipit un pătrățel de hîrtie, iar pe pătrățelele acelea erau scrise toate cuvintele limbii lor, la toate conjugările și declinările, dar fără nici o ordine... Elevii, la comanda lui, apucară fiecare cîte una dintre cele patruzeci de manivele de fier care erau fixate pe laturile stativului, și le imprimară o mișcare rapidă de învîrtire, modificînd aranjarea cuvintelor. Profesorul ceru apoi ca treizeci și șase *de elevi să citească șoptit diferite rînduri, așa cum apăreau pe stativ, și unde găseau trei sau patru cuvinte consecutive care puteau constitui un fragment de frază, să le dicteze altor patru școlari...“*

(J. Swift, *Gulliver's Travels*, III, 5)

Cred că tot brodînd asupra visului său, Belbo, încă o dată, se întorcea la gîndul ocaziei pierdute, și la legămîntul lui de renunțare, datorită faptului că nu știuse să prindă — dacă existase vreodată — Momentul. Planul căpătă contur pentru că el se resemnase la a-și construi momente fictive.

Îi cerusem nu știu ce text, iar el frunzărise pe masă într-un vraf de manuscrise puse rău, gata să cadă și fără nici un criteriu de volum sau de mărime, unele peste altele. Reperase textul pe care-l căuta și încercase să-l tragă, făcînd ca restul să se prăbușească pe jos. Dosarele se deschiseseră și foile scăpaseră afară din coperțile lor nesigure.

„Nu puteați începe prin a lua și a muta jumătate din teanc ?“ am întrebat eu. Întrebare fără rost : așa făcea întotdeauna.

Și răspundea invariabil : „O să le adune Gudrun diseară. Trebuie să aibă o misiune în viață, altfel își pierde propria identitate“.

De data asta, însă, eram interesat personal de salvarea manuscriselor, pentru că acum făceam parte din editură : „Dar Gudrun nu e capabilă să le recompună, o să pună foile greșit, în alte dosare“.

„Dacă te-ar auzi Diotallevi, ar exulta. Or să iasă cărți diferite, eclectice, întîmplătoare. E în stilul diabolicilor.“

„Dar o să ne găsim în situația cabaliștilor. Milenii întregi pînă să găsim combinația care trebuie. Dumneavoastră o puneți pur și simplu pe Gudrun în ipostaza maimuței care bate o veșnicie la mașina de scris. Deosebirea e numai de durată. În termeni de evoluție n-o să cîștigăm nimic. Nu există vreun program care să-i permită lui Abulafia să facă treaba asta ?“

În timpul ăsta intrase Diotallevi.

„Sigur că există“, zisese Belbo, „și teoretic permite introducerea a două mii de date. Doar să ai chef să le scrii. Zi că sînt versuri din poezii posibile. Programul îți cere de cîte versuri trebuie să fie poezia de lungă, dumneata hotărăști, zece, douăzeci, o sută. Apoi programul ia din ceasul intern al computerului numărul de secunde, și-l randomizează, cu alte cuvinte, scoate din el o formulă de combinare mereu nouă. Din zece versuri poți obține mii și mii de poezii întîmplătoare. Ieri am introdus niște versuri de tipul *freamătă teii răcoroși, am pleoapele grele, dacă aspidistra ar vrea, iată, îți dăruiesc viața* etc. Iată niște rezultate“.

Număr nopțile, sună sistrul...
Moarte, victoria ta
Moarte, victoria ta...
Dac-aspidistra ar vrea...

Din inima zorilor (ah, inimă)
tu albatros sinistru
(dac-aspidistra ar vrea...)
Moarte, victoria ta.

Freamătă teii răcoroşi,
număr nopţile, sună sistrul,
pupăza-acum mă pîndeşte.
Freamătă teii răcoroşi.

„Sînt şi repetiţii, n-am reuşit să le evit, pare că se complică prea mult programul. Dar şi repetiţiile au un sens poetic".

„Interesant", zise Diotallevi. „Asta mă reconciliază cu maşina ta. Deci dacă eu aş introduce în ea toată Torah şi pe urmă i-aş spune — care-i termenul ? — să randomizeze, ea ar efectua o veritabilă Temurah şi ar recombina versetele Cărţii ?"

„Bineînţeles, e chestiune de timp. Rezolvi în cîteva secole".

Am spus : „Însă dacă introduceţi cîteva zeci de propoziţii luate din operele diabolicilor, de exemplu că Templierii au fugit în Scoţia, sau că *Corpus Hermeticum* a ajuns la Florenţa în 1460, plus cîteva conective cum ar fi *e evident* că sau *aceasta dovedeşte că*, am putea obţine nişte secvenţe revelatoare. Pe urmă umplem golurile, sau evaluăm repetiţiile drept profeţii, insinuări şi avertismente. În cel mai rău caz, inventăm un capitol inedit al istoriei magiei".

„Genial", zise Belbo, „ne apucăm imediat".

„Nu, e ora şapte. Mîine".

„Eu o fac astă-seară. Ajută-mă numai o clipă, adună de pe jos vreo douăzeci de foi la întîmplare, aruncă-ţi ochii pe prima frază pe care o întîlneşti, şi aceea devine una dintre date".

M-am aplecat şi am adunat : „Iosif din Arimateea duce Graalul în Franţa".

„Excelent, am notat. Mai departe".

„După tradiţia templierilor, Godefroy de Bouillon înfiinţează la Ierusalim Marele Priorat de Sion. Debussy era un adept al Rozei-Cruce".

„Scuzați-mă", zise Diotallevi, „dar e nevoie să introducem și cîteva date neutre, de exemplu că koala trăiește în Australia sau că Papin inventează oala cu presiune".

„Minnie e logodnica lui Mickey", am sugerat eu.

„Să nu exagerăm".

„Ba nu, să exagerăm. Dacă începem admițînd posibilitatea că există fie și o singură dată în univers, care nu dezvăluie nimic altceva, sîntem deja în afara gîndirii hermetice".

„Adevărat. Fie și Minnie. Și, dacă-mi permiteți, aș introduce o dată fundamentală : Templierii au legătură cu orice".

„Asta se înțelege de la sine", confirmă Diotallevi.

Am continuat așa vreo cîteva zeci de minute. Pe urmă, era chiar tîrziu. Dar Belbo ne spuse să nu ne facem griji. Avea să continue el singur. Gudrun veni să spună că închide, Belbo îi comunică faptul că rămînea să lucreze și o rugă să adune foile de pe jos. Gudrun scoase niște sunete care puteau să aparțină atît latinei fără flexiune, cît și limbii ceremîșilor, și care exprimau dispreț și indignare în amîndouă, semn al înrudirii universale dintre toate limbile, coborîtoare dintr-un singur trunchi adamic. Se supuse, randomizînd mai ceva ca un computer.

A doua zi dimineața, Belbo era radios. „Merge", spuse el. „Merge și produce niște rezultate nesperate". Ne întinse output-ul imprimat.

Templierii au legătură cu orice
Nu e adevărat ceea ce urmează
Isus a fost crucificat sub Pilat din Pont
Înțeleptul Ormus a fondat în Egipt ordinul Rosei-Cruce
Există cabaliști în Provence
Cine s-a căsătorit la nunta din Cana ?
Minnie e logodnica lui Mickey
Rezultă că
Dacă
Druizii venerau fecioarele negre
Atunci
Simon Magul o identifică pe Sofia într-o prostituată din Tyr
Cine s-a căsătorit la nunta din Cana ?

Merovingienii se proclamă regi de drept divin
Templierii au legătură cu orice

„Cam confuz", zise Diotallevi.

„Nu știi să vezi conexiunile. Și nu dai importanța cuvenită acelei interogații care revine de două ori : cine s-a căsătorit la nunta din Cana ? Repetițiile sînt chei magice. Bineînțeles că am integrat, dar a integra adevărul este dreptul inițiatului. Iată interpretarea mea : Isus nu a fost crucificat, și tocmai de aceea Templierii renegau crucifixul. Legenda lui Iosif din Arimateea acoperă un adevăr mai profund : Isus, și nu Graalul, debarcă în Franța, la cabaliștii din Provence. Isus este metafora Regelui Lumii, a fondatorului real al Roza-Crucenilor. Și cu cine debarcă Isus ? Cu soția lui. De ce nu se spune în Evanghelii cine s-a căsătorit la Cana ? Păi pentru că era nunta lui Isus, nuntă de care nu se putea vorbi, pentru că era cu o păcătoasă cunoscută public, Maria Magdalena. Iată de ce de atunci toți iluminații, de la Simon Magul la Postel, se duc să caute principiul eternului feminin într-un bordel. Prin urmare, Isus e fondatorul stirpei regale a Franței".

Dacă ipoteza noastră e exactă, Sfîntul Graal... era stirpea și descendenții lui Isus, acel „Sang réal" ai cărui păzitori erau Templierii... Totodată, Sfîntul Graal trebuia să fie, literalmente, receptaculul care primise și conținuse sîngele lui Isus. Cu alte cuvinte trebuia să fie pîntecul Magdalenei.

(M. Baigent, R. Leigh, H. Lincoln, *The Holy Blood and the Holy Grail*, 1982, London, Cape, XIV)

„Mde", zise Diotallevi, „nimeni nu te-ar lua în serios".

„Dimpotrivă, ar vinde cîteva sute de mii de exemplare", am spus eu mohorît. „Povestea există, a și fost scrisă, cu variații minime. E vorba de o carte despre misterul Graalului și despre tainele de la Rennes-le-Château. În loc să citiți numai manuscrise, ar trebui să citiți și ceea ce apare tipărit la alte edituri".

„Pe Sfinții Serafimi", zise Diotallevi. „Am spus eu. Mașina asta spune numai ceea ce toți știu deja". Și ieși nemîngîiat.

„E de folos, însă", zise Belbo înțepat. „Mi-a venit o idee care a mai venit și altora ? Și ce dacă ? Se cheamă poligeneză literară. Domnul Garamond ar zice că e dovada că spun adevărul. Acei domni poate s-au gîndit ani de zile la asta, eu am rezolvat totul într-o seară".

„Sînt de partea dumneavoastră, jocul merită osteneala. Dar cred că regula ar fi să introducem multe date care să nu provină de la diabolici. Problema nu e să găsim relații oculte între Debussy și Templieri. Asta face oricine. Problema e să găsim relații oculte, de exemplu, între Cabală și bujiile de la automobil".

Spuneam asta la întîmplare, dar îi dădusem lui Belbo un impuls. Mi-a și vorbit de asta după vreo cîteva dimineți.

„Aveai dreptate dumneata. Orice dată devine importantă dacă e conexată cu o alta. Conexiunea schimbă

perspectiva. Te determină să gîndeşti că fiece aspect al lumii, fiece zvon, fiece cuvînt scris sau spus nu are sensul care apare, ci ne vorbeşte despre un Secret. Criteriul e simplu : a suspecta, a suspecta necontenit. Se poate citi în transparenţă pînă şi un indicator pentru sens interzis".

„Sigur. Moralism catar. Oroare de reproducere. Sensul e interzis pentru că e înşelăciune a Demiurgului. Nu pe calea aceea vei găsi Drumul".

„Ieri seară mi-a picat în mînă manualul pentru permis de conducere categoria B. Ori din cauza semiîntunericului, ori a ceea ce-mi spuseseşi dumneata, deodată am avut bănuiala că paginile alea spuneau Cu Totul Altceva. Şi dacă automobilul o fi existînd doar ca metaforă a creaţiei ? Dar nu trebuie să te limitezi numai la exterior, sau la iluzia tabloului de bord, trebuie să ştii să vezi ceea ce vele numai Arhitectul, ce anume se află dedesubt. Ceea ce e dedesubt e aidoma cu ce e deasupra. E arborele sefiroţilor".

„Nu mai spuneţi".

„N-o spun eu. *El* se spune. Mai întîi că arborele motor e un Arbore, cum spune însuşi cuvîntul. Ei bine, adaugă motorul cu supape din faţă, două roţi anterioare, ambreiajul, schimbătorul de viteze, două articulaţii, diferenţialul şi cele două roţi posterioare. Zece articulaţii, ca şi sefiroţii".

„Dar poziţiile nu coincid".

„Cine a spus ? Diotallevi ne-a explicat că în anumite versiuni Tiferet nu era cel de al şaselea, ci al optulea sefirah, şi se afla sub Nezah şi Hod. Al meu, e arborele lui Belboth, altă tradiţie".

„Fiat".

„Dar să urmărim dialectica Arborelui. În capăt Motorul, Omnia Movens, despre care vom spune că e Sursa Creatoare. Motorul îşi comunică energia-i creatoare celor două Roţi Sublime — Roata Inteligenţei şi Roata Înţelepciunii".

„Da, dacă maşina e cu tracţiune pe faţă..."

„Cel mai frumos lucru la arborele lui Belboth e că suportă metafizici alternative. Imagine a unui cosmos

spiritual cu tracțiune pe față, în care Motorul dinainte comunică nemijlocit vrerile sale Roților Sublime, în timp ce, în versiunea materialistă, e imaginea unui cosmos degradat, în care Mișcarea este imprimată de un Motor Ultim celor două Roți Infime : de la fundul emanației cosmice se eliberează forțele inferioare ale materiei".

„Iar cu motor și cu tracțiune pe spate ?"

„Satanic. Coincidență între Superior și Infim. Dumnezeu se identifică cu mișcările materiei grosiere posterioare. Dumnezeu ca aspirație etern frustrată către divinitate. Trebuie să depindă de Spargerea Vaselor".

„N-o fi Spargerea Tobei de Eșapament ?"

„Asta în Cosmosurile Avortate, în care suflarea otrăvitoare a Arhonților se răspîndește în Eterul Cosmic. Dar să nu ne depărtăm de drum. După Motor și cele două Roți vine Ambreiajul, sefirah al Grației, care stabilește sau întrerupe curentul de Iubire ce leagă restul Arborelui de Energia Supremă. Un Disc, un mandala care mîngîie un alt mandala. De aici apoi la Cutia Schimbării, sau a mutației, cum spun pozitiviștii, care e principiul Răului, pentru că permite voinței omenești să încetinească sau să accelereze procesul continuu al emanației. De aceea schimbătorul automat de viteze costă mai mult, pentru că acolo Arborele însuși e cel ce decide, potrivit Echilibrului Suveran. Apoi vine o Planetară, Ax Cardanic care, ca să vezi, își ia numele de la un magician renascentist, Cardan, și apoi un Angrenaj Conic — a se observa opoziția cu grupul de patru Cilindri din motor — în care se află o Coroană (Keter Minor) ce transmite mișcarea la roțile terestre. Și aici devine evidentă funcția sefirahului Diferenței, sau Diferențialul, care cu majestuos simț al Frumosului, distribuie forțele cosmice la cele două Roți, a Gloriei și a Victoriei, care într-un cosmos neavortat (cu tracțiune pe față) urmează mișcarea dictată de Roțile Sublime".

„Lectura e coerentă. Și inima Motorului, sediul Unului, Coroana ?"

„Păi e de ajuns să citești cu ochi de inițiat. Motorul Suveran trăiește dintr-o mișcare de Aspirație și Eșapare. O respirație divină complexă, în care, originar, unitățile, numite Cilindri (arhetip geometric evident), erau două,

apoi au generat un al treilea, și în fine se contemplă și se mișcă prin iubire reciprocă în gloria celui de al patrulea. În această respirație din Primul Cilindru (nici unul dintre ei nu e primul prin ierarhie, ci prin mirabila alternanță de poziție și raport), Pistonul — etimologic, de la *Pistis Sophia* — coboară din Punctul Mort Superior în Punctul Mort Inferior, în timp ce Cilindrul se reumple cu energie în stare pură. Simplific, fiindcă aici ar intra în joc ierarhiile îngerilor, sau ale Mediatorilor Distribuției, care, cum spune manualul meu, „permit aprinderea și stingerea Scînteilor care pun în legătură interiorul Cilindrilor cu circuitele de aspirare a amestecului"... Lăcașul interior al Motorului poate comunica cu restul cosmosului numai prin această mediere, și aici cred că se dezvăluie, poate, dar n-aș vrea să-i zic erezie, limita originară a Unului, care într-un anume fel depinde, pentru a crea, de Marii Excentrici. Va trebui să dăm o lectură mai atentă Textului. În orice caz, cînd Cilindrul se reumple cu Energie, Pistonul urcă din nou în Punctul Mort Superior și realizează Compresia Maximă. E așa-numitul *tsimtsum*. Și acolo, iată gloria Big-Bang-ului, Explozia și Expansiunea. Țîșnește o Scînteie, amestecul scapără și ia foc, asta este, zice manualul, unica Fază Activă a Ciclului. Dar vai, vai și amar dacă în amestec pătrund cochiliile, acele *qelippot*, stropi de materie impură cum ar fi apa sau Coca-Cola ; Expansiunea nu are loc, sau are loc prin declicuri abortive..."

„Shell n-o fi însemnînd *qelippot*? Căci, în cazul ăsta, nu-i de încredere. De acum încolo numai Lapte de Fecioară..."

„O să controlăm. Ar putea fi o mașinațiune a celor mai mari companii petroliere, Cele Șapte Surori, principii inferioare care vor să controleze mersul Creației... În orice caz, după Expansiune, iată și marele răsuflu divin, care în textele cele mai vechi e numit Descărcarea. Pistonul urcă din nou în Punctul Mort Superior și expulzează materia informă, deja arsă. Numai dacă reușește această operație de purificare își reia Noul Ciclu. Care, dacă te gîndești bine, este și mecanismul neoplatonic al Exodului și al Parodului, mirabila dialectică a Căii Ascendente și a Căii Descendente".

„*Quantum mortalia pectora caecae nostis habent!* Şi fiii materiei nici măcar n-au băgat vreodată de seamă!"

„De aceea maeştrii Gnozei spun că nu trebuie să te încrezi în Hylici, ci în Pneumatici".

„Pentru mîine pregătesc o interpretare mistică a cărţii de telefon".

„Ambiţios, ca întotdeauna, Casaubon al nostru. Vezi că acolo va trebui să rezolvi problema insondabilă a Unului şi a Multiplului. Mai bine s-o luăm încet. Ia mai întîi mecanismul maşinii de spălat".

„Ăla vorbeşte de la sine. Transformare alchimică, de la opera la negru la opera mai albă decît albul".

(Sampayo Bruno, *Os Cavaleiros do Amor*, Lisboa, Guimarães, 1960, p. 155)

Cînd ajungi într-o stare de suspiciune nu mai neglijezi nici o urmă. După fantasmagoriile despre arborele motor eram dispus să văd semne revelatoare în orice obiect care-mi pica în mînă.

Îmi păstrasem legăturile cu prietenii mei brazilieni, și în zilele acelea se ținea la Coimbra un colocviu asupra culturii lusitane. Mai mult din dorința de a mă revedea decît ca omagiu adus competențelor mele, prietenii din Rio reușiră să facă să fiu invitat. Lia nu a venit, era în luna a șaptea, sarcina abia îi modificase puțin linia subțiratică, transformînd-o într-o firavă madonă flamandă, dar prefera să nu înfrunte greutățile unei călătorii.

Am petrecut trei seri vesele cu vechii mei colegi și, în timp ce ne întorceam cu autocarul către Lisabona, se iscă o discuție dacă să oprim la Fatima sau la Tomar. Tomar era castelul unde Templierii portughezi se retrăseseră după ce bunăvoința regelui și a papei îi salvase de proces și de ruină, transformîndu-i în ordinul Cavalerilor lui Crist.

Nu puteam să ratez vederea unui castel al Templierilor și, din fericire, restul grupului nu se arăta prea entuziast pentru Fatima. Dacă puteam să-mi închipui un castel atunci acela era Tomar. Urci spre el de-a lungul unei șosele fortificate care-i ocolește bastioanele exterioare, cu barbacane în zid în formă de cruce, și respiri atmosfera de cruciadă încă din primele clipe. Cavalerii lui Crist prosperaseră timp de secole în locul acela : tradiția pretinde că

atît Henric Navigatorul, cît şi Cristofor Columb, au fost unii de-ai lor, şi de fapt ei se dedicaseră cuceririi mărilor — ceea ce a adus cîştig Portugaliei. Lunga şi fericita existenţă de care se bucuraseră acolo a făcut ca acel castel să fie reconstruit şi mărit în diferite secole, aşa încît la partea lui medievală s-au adăugat aripi renascentiste, şi baroce. Am fost mişcat intrînd în biserica Templierilor, cu rotonda ei octogonală care o reproduce pe aceea a Sfîntului Mormînt. M-a intrigat faptul că în biserică ,aşezate pe zone, crucile templiere erau de forme diferite : problemă pe care mi-o pusesem deja uitîndu-mă la iconografia confuză legată de acest subiect. În timp ce crucea cavalerilor de Malta rămăsese mai mult sau mai puţin aceeaşi, cea templierească părea să fi suferit influenţele secolului sau ale tradiţiei locale. Iată de ce, pentru vînătorii de templieri, e de ajuns să găsească pe undeva o cruce oarecare, pentru a descoperi o urmă a Cavalerilor.

După aceea ghidul nostru ne duse să vedem fereastra manuelină, o *janela* prin excelenţă, o măiastră broderie spartă, un colaj de motive marine şi submarine, de alge, cochilii, amfore, otgoane şi lanţuri, destinate să celebreze faptele Cavalerilor pe oceane. Însă, pe cele două laturi ale ferestrei, strîngînd ca într-o centură cele două turnuri ce o încadrau, se vedeau sculptate insemnele Jaretierei. Ce căuta oare simbolul unui ordin englezesc în acea mînăstire portugheză fortificată ? Ghidul nu ştiú să ne spună, dar puţin după aceea, pe o altă latură, cred că pe cea dinspre nord-vest, ne arată insemnele Lînii de aur. Nu m-am putut abţine să nu gîndesc la subtilul joc de alianţe ce unea Jaretiera cu Lîna de Aur, pe aceasta cu Argonauţii, pe Argonauţi cu Graalul, Graalul cu Templierii. Îmi aminteam de fabulaţiile lui Ardenti şi de unele pagini găsite prin manuscrisele diabolicilor... Am avut o tresărire cînd ghidul nostru ne-a dus să vizităm o sală secundară, cu tavanul strîns în cîteva chei de boltă. Erau nişte mici rozete, dar pe unele am văzut sculptată o faţă bărboasă şi vag caprină. Bafomet...

Am coborît într-o criptă. După şapte trepte, un pavaj de lespezi duce spre absidă, unde ar putea să se înalţe un altar sau un tron al marelui maestru. Dar se ajunge acolo

trecînd pe sub șapte chei de boltă, fiecare în formă de roză, una mai mare decît alta, iar ultima, mai deschisă, domina un puț. Crucea și roza, și încă într-o mînăstire templieră, și într-o sală construită înainte de manifestele roza-cruceene... I-am pus cîteva întrebări ghidului, care a zîmbit : „Dacă ați ști cîți cercetători de științe oculte vin aici în pelerinaj... Se spune că aceasta era sala inițierii..."

Pătrunzînd din întîmplare într-o sală încă nerestaurată, cu cîteva mobile prăfuite, am văzut podeaua plină de lăzi de carton. Am căutat în ele, la întîmplare, și-mi căzură ochii pe niște resturi de volume în ebraică, după toate aparențele, din secolul al XVII-lea. Ce făceau oare evreii aici, la Tomar ? Cavalerii aveau bune relații cu comunitatea evreiască locală, îmi spuse ghidul. Mă duse la fereastră și-mi arătă o grădină în stil franțuzesc, structurată ca un mic și elegant labirint. Operă, îmi spuse el, a unui arhitect evreu din secolul al XVIII-lea, Samuel Schwartz.

A doua întîlnire la Ierusalim... Și prima la Castel. Nu glăsuia așa mesajul din Provins ? Dumnezeule, Castelul din Ordonanța găsită de Ingolf nu era necunoscutul Monsalvat din romanele cavalerești, Avalonul Hiperboreean. Dacă ar fi trebuit să fixeze un prim loc de reuniune, ce anume ar fi putut alege Templierii din Provins, mai dedați să comande căpitănii de oști decît să citească romane ale Mesei Rotunde ? Păi, Tomarul, castelul Cavalerilor lui Crist, un loc în care supraviețuitorii ordinului se bucurau de o deplină libertate, de garanții neschimbate, și în care erau în contact cu agenții celui de al doilea grup !

Am părăsit Tomarul și Portugalia cu mintea în flăcări. Abia acum luam în serios mesajul ce ne fusese arătat de Ardenți. Templierii, constituiți acum în ordin secret, elaborează un plan care trebuie să dureze șase sute de ani și să se încheie în secolul nostru. Templierii erau oameni serioși. Deci dacă vorbeau de un castel, vorbeau de un loc real. Planul pornea de la Tomar. Și atunci care ar fi trebuit să fie parcursul ideal ? Care era suita celorlalte cinci întîlniri ? Niște locuri unde Templierii puteau conta pe prietenii, protecții, complicități. Colonelul vorbea de Stonehenge, Avalon, Agarttha... Prostii. Mesajul trebuia recitit în întregime.

Desigur, îmi ziceam întorcîndu-mă spre casă, nu e vorba de a descoperi secretul Templierilor, ci de a-l construi.

Belbo părea contrariat la ideea de a ne întoarce la documentul ce-i fusese lăsat de colonel, și îl regăsi scotocind cam în silă într-un sertar de jos al biroului. Totuși, am remarcat, îl păstrase. Am recitit împreună mesajul din Provins. După atîția ani.

Începea cu faza cifrată după Trithemius : *Les XXXVI inuisibles separez en six bandes.* Și apoi :

a la... Saint Jean
36 p charette de fein
6... entiers avec saiel
p... les blancs mantiax
r... s... chevaliers de Pruins pour la... j.nc
6 foiz 6 en 6 places
chascune foiz 20 a... 120 a...
iceste est l'ordonation
al donjon li premiers
it li secunz joste iceus gui... pans
it al refuge
it a Nostre Dame de l'altre part de l'iau
it a l'ostel des popelicans
it a la pierre
3 foiz 6 avant la feste... la Grant Pute.

„Treizeci și șase de ani după căruța cu fîn, în noaptea de Sfîntul Ioan din anul 1344, șase mesaje sigilate pentru cavalerii cu mantii albe, cavalerii relapsi din Provins, pentru răzbunare. De șase ori în șase locuri, de fiecare dată douăzeci de ani pentru un total de o sută douăzeci de ani, acesta este Planul. Primii la castel, apoi din nou la aceia care au mîncat pîinea, din nou la refugiu, din nou la Notre Dame dincolo de fluviu, din nou la casa popelicanilor, și din nou la piatră. Vedeți, în 1344 mesajul spune că primii trebuie să meargă la Castel. Și într-adevăr, cavalerii se vor instala la Tomar în 1357. Acum trebuie să ne întrebăm unde trebuie să meargă cei din al doilea nucleu. Să vedem : imaginați-vă că sînteți Templieri fugari,

unde vă duceţi să constituiţi cel de al doilea nucleu ?"

„Hm... Dacă e adevărat că cei cu căruţa au fugit în Scoţia... Însă de ce tocmai în Scoţia trebuiau să mănînce pîine ?"

Devenisem imbatabil în privinţa lanţurilor de asocieri. Era de ajuns să pornesc de la un punct oarecare. Scoţia, Highlands, rituri druidice, noaptea Sfîntului Ioan, solstiţiul de vară, focurile de Sfîntul Ioan, Creanga de aur... Iată o pistă, chiar dacă e foarte fragilă. Citisem despre focurile de Sfîntul Ioan în *Creanga de aur* a lui Frazer.

I-am telefonat Liei. „Fii bună, ia *Creanga de Aur*, şi vezi ce se spune despre focurile de Sfîntul Ioan."

Lia în lucruri din astea era spirt. Găsi imediat capitolul. „Ce vrei să ştii ? E un rit străvechi, practicat în aproape toate ţările din Europa. Se celebrează momentul în care soarele e în culmea drumului său, Sfîntul Ioan a fost adăugat ca să se creştineze treaba..."

„Mănîncă şi pîine, în Scoţia ?"

„Stai să văd... Mi se pare că nu... A, da, pîinea nu o mănîncă la Sfîntul Ioan, ci în noaptea de întîi mai, noaptea focurilor de la Beltein, o sărbătoare de origine druidică, mai ales în Highland-urile scoţiene..."

„Asta e ! De ce mănîncă pîine ?"

„Frămîntă o turtă din făină şi din secară şi o coc pe jeratic... Apoi urmează un rit care aminteşte de sacrificiile umane străvechi... Sînt un fel de turte care se numesc *bannock*..."

„Cum ? Pe litere, te rog !" Făcu ce-i cerusem, îi mulţumii, îi spusei că era Beatrice a mea, Fata Morgana a mea şi alte lucruri drăgăstoase. Am încercat să-mi amintesc teza mea. Nucleul secret, potrivit legendei, caută refugiu în Scoţia pe lîngă regele Robert the Bruce, iar Templierii îl ajută pe rege să cîştige bătălia de la Bannock Burn. Drept recompensă, regele îi organizează în noul ordin al Cavalerilor Sfîntului Andrei din Scoţia.

Am dat jos de pe un raft un dicţionar voluminos de engleză şi am căutat : *bannock* în engleza medievală (*bannuc* în vechea saxonă, *bannach* în gaelică) e un fel de turtiţă, coaptă pe piatră sau pe grătar, de orz, de secară sau alte cereale. *Burn* înseamnă torent. Nu rămînea decît să

traduc cum traduceau Templierii francezi trimiţînd ştiri din Scoţia compatrioţilor lor din Provins, şi ieşea ceva cum ar fi torentul plăcintei, sau al pîiniţei, sau al pîinii. Cine a mîncat pîinea este cine a învins la torentul pîinii, şi e vorba deci de nucleul scoţian, care poate în acea epocă se extinsese deja prin toate insulele britanice. Logic : din Portugalia pînă în Anglia, iată calea cea mai scurtă, nici vorbă de o călătorie de la Pol pînă în Palestina.

Veşmintele să-ţi fie albe... Dacă e noapte, aprinde multe lumini, pînă ce totul o să strălucească... Acum începe şi combină cîteva litere, sau mai multe, mută-le şi combină-le pînă ce inima ţi se face caldă. Fii atent la mişcarea literelor şi la ceea ce poţi produce amestecîndu-le. Iar cînd vei simţi că inima ta e caldă, cînd vezi că prin combinarea literelor afli lucruri pe care n-ai fi putut să le cunoşti singur sau cu ajutorul tradiţiei, cînd eşti gata să primeşti influxul puterii divine care pătrunde în tine, atunci foloseşte toată profunzimea gîndirii tale ca să-ţi închipui în inima ta Numele şi îngerii Săi superiori, ca şi cum ar fi fiinţe omeneşti ce-ţi stau alături.

(Abulafia *Hayye ha-' Olam, ha-Ba)*

„Are sens", zise Belbo. „Iar în cazul ăsta, care ar fi Refugiul ?"

„Cele şase grupuri se instalează în şase locuri, dar unul singur e numit Refugiul. Curios. Asta înseamnă că în celelalte locuri, cum ar fi Portugalia sau Anglia, Templierii pot trăi netulburaţi, chiar şi sub alt nume, în timp ce în acesta se ascund. Aş spune că Refugiul este locul unde s-au refugiat Templierii din Paris, după ce vor fi abandonat Templul. Şi cum pe deasupra mi se pare şi economicos ca parcursul să meargă din Anglia către Franţa, de ce să nu ne gîndim că Templierii au făcut rost de un refugiu chiar la Paris, într-un loc secret şi protejat ? Erau buni politicieni şi-şi închipuiau că în două sute de ani lucrurile aveau să se schimbe şi ar fi putut acţiona la lumina zilei, sau aproape."

„Fie şi Paris. Dar ce-i facem cu locul al patrulea ?"

„Colonelul se gîndea la Chartres, dar dacă am pus Parisul pe cel de al treilea loc, nu putem pune Chartres pe al patrulea, pentru că e evident că planul trebuie să cu-

prindă toate centrele din Europa. Şi apoi abandonăm în felul ăsta pista mistică, pentru a elabora o pistă politică. Deplasarea pare să aibă loc după o sinusoidă, fapt pentru care va trebui să urcăm din nou în nordul Germaniei. Acuma, dincolo de fluviu sau de apă, adică peste Rin, pe pămînt nemţesc se află un oraş, şi nu o biserică, închinată Mariei. Aproape de Danzig se afla un oraş al Fecioarei, anume Marienburgul".

„Şi de ce să fie o întîlnire la Marienburg ?"

„Pentru că era capitala Cavalerilor Teutoni ! Raporturile dintre Templieri şi Teutoni nu sînt înveninate ca acelea dintre Templieri şi Ospitalieri, care stau acolo ca nişte vulturi şi aşteaptă suprimarea Templului ca să pună stăpînire pe bunurile lui. Teutonii au fost creaţi în Palestina de către împăraţii germani ca o contractare a Templierilor, dar foarte curînd au fost chemaţi în nord, să oprească invazia barbarilor prusieni. Şi au oprit-o aşa de bine, că în decurs de două secole aceştia au devenit un stat ce se extinde peste toate teritoriile baltice. Circulă între Polonia, Lituania şi Livonia. Fondează Koenigsbergul, sînt înfrînţi o singură dată, de Aleksandr Nevski în Estonia, şi cam în momentul în care Templierii sînt arestaţi la Paris, ei îşi fixează capitala regatului lor la Marienburg. Dacă exista un plan al cavaleriei spirituale pentru cucerirea lumii, cele două ordine, Templieri şi Teutoni, îşi împărţiseră zonele de influenţă.

„Ştii ce ?", zice Belbo. „De acord. Acum al cincilea grup. Unde sînt popelicanii ăştia ?"

„Nu ştiu", am spus.

„Mă dezamăgeşti, Casaubon. Poate trebuie să-l întrebăm pe Abulafia."

„Nici vorbă, domnule," am răspuns eu înţepat. „Abulafia trebuie să ne sugereze conexiuni inedite. Dar popelicanii reprezintă una din date, nu o conexiune, iar datele sînt specialitatea lui Sam Spade. Daţi-mi timp cîteva zile."

„Îţi dau două săptămîni", zise Belbo. Dacă în două săptămîni nu-mi vii cu popelicanii, îmi vii cu o sticlă de Ballantine 12 Years Old.

Prea scump pentru punga mea. La sfîrşitul primei săptămîni deja predam popelicanii în mîinile nesătuilor mei ortaci.

„Totul e clar. Urmați-mă, pentru că trebuie să ne întoarcem pînă către secolul al patrulea, pe teritoriu bizantin, pe timpul cînd în aria mediteraneană s-au răspîndit deja diferite mișcări de inspirație maniheistă. Începem cu arhonticii, fondați în Armenia de Petru din Cafarbarucha, care trebuie să admiteți că e un nume de toată frumusețea, Anti iudaici, diavolul se identifică cu Sabaoth, dumnezeul iudeilor, care trăiește în al șaptelea cer. Pentru a ajunge la Marea Mamă a Luminii în al optulea cer, trebuie refuzat și Sabaoth, și botezul. Ce ziceți ?"

„Să le refuzăm", zise Belbo.

„Dar arhonticii încă sînt niște copii de treabă. În al cincilea secol apar messalienii, care, între altele, vor supraviețui în Tracia pînă în secolul al unsprezecelea. Messalienii nu sînt dualiști, ci monarhici. Însă se înțeleg la toartă cu puterile infernale, pînă-ntr-acolo încît în unele texte sînt taxați drept borboriți, cuvîntul vine de la *borboros*, noroi, datorită lucrurilor imposibil de numit pe care le făceau."

„Ce anume făceau ?"

„Lucrurile obișnuite. Bărbați și femei ridicau spre cer, adunate în palmele mîinilor, propriile lor mizerii, adică sperma sau menstra, și apoi le mîncau zicînd că era trupul lui Hristos. Iar dacă eventual își lăsau femeile însărcinate, la momentul potrivit le înfigeau mîna în pîntece, le smulgeau embrionul, îl pisau într-o piuliță, îl amestecau cu miere și piper, și dă-i și mănîncă".

„Ce scîrboșenie", zise Diotallevi, „miere și piper" !

„Ăștia sînt deci messalienii, pe care unii îi numesc stratiotici și fibioniți, alții barbeliți, compuși din naaseeni și femioniți. Dar după alți părinți ai bisericii, barbeliții erau gnosticii întîrziați, și deci dualiști, o adorau pe Marea Mamă Barbelo, iar inițiații lor îi numeau borborieni pe hylici, adică pe fiii materiei, deosebiți de psihici, care erau ceva mai buni, și de pneumatici care erau cei aleși, un fel de Rotary Club al întregii comedii. Dar poate că stratioticii nu erau decît hylicii mitraiștilor".

„Toate astea nu-s cam încurcate ?" întrebă Belbo.

„Se înțelege. Ăștia toți n-au lăsat documente. Singurele lucruri pe care le știm despre ei ne parvin din bîrfele

dușmanilor lor. Dar nu contează. Asta numai ca să spunem ce bairam era pe vremea aceea în aria medio-orientală. Și ca să spunem de unde provin paulicienii. Aceștia sînt discipolii unui anume Pavel, cărora li se alătură niște iconoclaști izgoniți din Albania. Din secolul al optulea înainte, acești paulicieni sporesc grabnic, din sectă devin comunitate, din comunitate companie, din companie putere politică, iar împărații Bizanțului încep să fie îngrijorați și să trimită împotriva lor armatele imperiale. Se răspîndesc pînă la hotarele lumii arabe, se revarsă spre Eufrat, invadează teritoriul bizantin pînă la Marea Neagră. Instalează colonii cam peste tot, și îi găsim pînă în secolul al XVII-lea cînd sînt convertiți de către iezuiți, și mai există încă unele comunități în Balcani sau mai în jos de acolo. Acum, în ce cred paulicienii ? În Dumnezeu, unul și întreit, numai că Demiurgul s-a încăpățînat să creeze lumea, cu rezultatele pe care le vedem cu toții. Resping Vechiul Testament, refuză tainele, disprețuiesc crucea, și nu o cinstesc pe Fecioară, pentru că Crist s-a încarnat direct în cer și a trecut prin Maria ca printr-un tub. Bogomilii, care se inspiră în parte de la ei, vor spune despre Crist că a intrat printr-o ureche a Mariei și i-a ieșit pe cealaltă, fără ca măcar ea să-și dea seama. Unii îi acuză și că ar adora soarele și pe diavol și ar amesteca sîngele copiilor cu pîinea și cu vinul de împărtășanie."

„Ca toți ceilalți".

„Erau timpuri cînd pentru un eretic a merge la slujbă trebuie să fi fost o suferință. Mai bine te făceai musulman. Dar existau astfel de oameni. Și vă vorbesc de ei pentru că, atunci cînd ereticii dualiști se vor fi răspîndit în Italia și în Provence, pentru a spune că sînt ca paulicienii, vor fi numiți popelicani, publicani, populicani, care *gallice etiam dicuntur ab aliquis popelicant !*"

„Iată-i deci".

„Într-adevăr. Paulicienii continuă în al nouălea secol să-i înnebunească pe împărații de la Bizanț pînă cînd împăratul Vasile jură că dacă va pune mîna pe șeful lor, Chrysocheir, care năvălise în biserica Sfîntul Ioan-al-lui-Dumnezeu din Efes și-și adăpase calul din aghiazmatare..."

„Mereu viciul ăsta", zise Belbo.

„...avea să-i împlînte trei săgeți în scăfîrlie. Trimite

împotriva lui armata imperială, ăia pun mîna pe el, îi taie capul, îl trimit împăratului, iar ăla îl pune pe o masă, pe un trumeau, o coloană scundă de porfir, şi ţac ţac ţac, îi împlîntă trei săgeţi, mi-nchipui, cîte una în ochi şi a treia în gură".

„Ăştia oameni", zise Diotallevi.

„N-o făceau din răutate", zise Belbo. „Erau chestiuni de credinţă. Substanţă a unor lucruri sperate. Dă-i înainte, Casaubon, că Diotallevi al nostru nu pricepe fineţurile teologice, el e un deicid murdar".

„Ca să închei : cruciaţii îi întîlnesc pe paulicieni. Îi întîlnesc lîngă Antiohia în cursul primei cruciade, în care ăia luptă alături de arabi, şi-i întîlnesc la asediul Constantinopolului unde comunitatea pauliciană de la Filippopoli încearcă să predea cetatea ţarului bulgar Ioniţă pentru a face în ciuda francezilor, iar asta o spune Villehardouin. Iată legătura cu Templierii şi iată rezolvată enigma noastră. Legenda îi vede pe Templieri ca inspirîndu-se de la catari, însă Templierii sînt aceia care i-au inspirat pe catari. Ei au întîlnit comunităţile pauliciene în cursul cruciadelor şi au stabilit cu ele raporturi misterioase, aşa cum le stabiliseră cu misticii şi ereticii musulmani. Iar pe de altă parte, e de ajuns să urmărim pista Ordonanţei. Nu poate trece decît prin Balcani".

„De ce ?"

„Pentru că mi se pare clar că a şasea întîlnire e la Ierusalim. Mesajul spune să meargă la piatră. Şi unde este o piatră, pe care astăzi musulmanii o venerează şi dacă noi vrem s-o vedem, trebuie să ne scoatem pantofii ? Păi chiar în centrul moscheii lui Omar la Ierusalim, unde odinioară era Templul Templierilor. Nu ştiu cine ar trebui să aştepte la Ierusalim, poate un nucleu de Templieri supravieţuitori şi deghizaţi, sau de cabalişti legaţi de portughezi, dar e sigur că pentru a ajunge la Ierusalim venind dinspre Germania, calea cea mai logică e aceea a Balcanilor, şi acolo aştepta cel de al cincilea nucleu, cel al paulicienilor. Vedeţi cum în acest fel Planul devine limpede şi economicos."

„Aş putea să-ţi spun că mă convinge", zise Belbo. Dar în ce punct al Balcanilor aşteptau popelicanii ?"

„După mine succesorii fireşti ai paulicienilor erau bogomilii bulgari, dar Templierii din Provins nu puteau încă şti că, după cîţiva ani, Bulgaria avea să fie invadată de turci şi avea să rămînă sub dominaţia lor timp de cinci secole."

„Deci se poate crede că Planul se opreşte în timpul trecerii de la germani la bulgari. Cînd trebuia să se întîmple asta ?"

„În 1824", zise Diotallevi.

„Scuză-mă, de ce ?"

Diotallevi trasă rapid o diagramă.

PORTUGALIA	ANGLIA	FRANŢA	GERMANIA	BULGARIA	IERUSALIM
1344	1464	1584	1704	1824	1944

„În 1344 primii mari maeştri ai fiecărui grup se instalează în cele şase locuri prescrise. În cursul a o sută douăzeci de ani se succed în fiecare grup şase mari maeştri, iar în 1464 cel de al şaselea maestru de la Tomar îl întîlneşte pe al şaselea maestru din grupul englez. În 1584 al doisprezecelea maestru englez îl întîlneşte pe al doisprezecelea maestru francez. Lanţul continuă în ritmul ăsta, şi dacă întîlnirea cu paulicienii dă greş, asta se întîmplă în 1824."

„Să admitem că dă greş", am spus eu. Dar nu înţeleg de ce nişte oameni atît de avizaţi, avînd în mînă patru şesimi din mesajul final nu au fost capabili să-l reconstituie. Poate pentru că, dacă s-a sărit peste întîlnirea cu bulgarii, nu s-au mai pus în contact cu nucleul următor."

„Casaubon", zise Belbo, „dar chiar crezi că legislatorii din Provins erau nişte neghiobi ? Dacă vroiau ca revelaţia să rămînă ascunsă pentru şase sute de ani, şi-or fi luat precauţiile lor. Fiece maestru al unui nucleu ştie unde să-l găsească pe maestrul nucleului succesiv, dar nu trebuie să-i găsească pe maeştrii nucleelor precedente. E de ajuns că nemţii i-au pierdut pe bulgari şi nu vor mai şti unde să-i găsească pe ierusalemiţi în timp ce ierusalemiţii nu vor şti unde să găsească pe nici unul dintre ceilalţi. Iar cît priveşte reconstituirea unui mesaj din fragmente incomplete, totul depinde de felul cum au fost

împărțite fragmentele. Desigur, nu într-o continuitate logică. De ajuns să lipsească o singură bucată, și mesajul e neinteligibil, iar cine are bucata lipsă nu știe ce să facă cu ea."

„Gîndiți-vă", zise Diotallevi, „Dacă întîlnirea nu a avut loc, Europa e astăzi teatrul unui balet secret, între grupuri care se caută și nu se găsesc, și fiecare știe că ar fi de ajuns un nimic ca să devină stăpînul lumii. Cum se numește împăietorul ăla de care ne-ai vorbit, Casaubon ? Poate complotul există cu adevărat, iar istoria nu e altceva, decît rezultatul acestei bătălii pentru reconstituirea unui mesaj pierdut. Noi nu-i vedem, iar ei, invizibili, acționează în jurul nostru."

Lui Belbo și mie ne venise, evident, aceeași idee, și am început să vorbim amîndoi deodată. Dar ne mai lipsea ceva ca să efectuăm conexiunea justă. Aflasem chiar că cel puțin două expresii din mesajul din Provins, referirea la treizeci și șase de invizibili separați în șase grupuri, și scadența de o sută douăzeci de ani, apăreau și în cursul dezbaterii despre adepții Rozei-Cruce.

„Mai ales că erau nemți", am spus. „O să citesc manifestele roza-cruceene."

„Dar dumneata ai spus că erau false", zise Belbo.

„Ei, și ? Noi înșine construim acum un fals."

„Așa e", zise el. „Uitasem".

Elles deviennent le Diable : débiles, timorées, vaillantes à des heures exceptionnelles, sanglantes sans cesse, lacrymantes, caressantes, avec des bras qui ignorent les lois... Fi ! Fi ! Elles ne valent rien, elles sont faites d'un côté, d'un os courbe, d'une dissimulation rentrée... Elles baisent le serpent...

(Jules Bois, *Le satanisme et la magie*, Paris, Chailley, 1895, p. 12)

Uitase, acum îmi dau seama. Şi bineînţeles că din perioada aceea datează următorul *file*, scurt şi fără nici o noimă.

FILENAME : ENNOIA

Tu ai ajuns acasă, pe neaşteptate. Aveai iarba aceea. Eu nu voiam, pentru că nu consimt ca vreo substanţă vegetală să interfereze cu funcţionarea creierului meu (ba mint, căci fumez tutun şi beau distilate de cereale). Oricum, de puţinele dăţi cînd prin şaizeci şi ceva cineva mă provoca să facem poştă vreo ţigară din chiştoace, cu hîrtie din aia lipicioasă şi impregnată de salivă, ultimul fum fiind tras cu chiştocul înfipt în ac, îmi venea să rîd.

Dar ieri mi-o ofereai tu, şi am crezut că poate era modul tău de a te oferi, şi am fumat cu încredere. Am dansat strîns lipiţi, cum nu se mai face de ani de zile, şi — ce ruşine — în timp ce se învîrtea discul cu a patra de Mahler. Simţeam cum în braţe îmi plutea o făptură străveche, cu chipul blînd şi brăzdat de capră bătrînă, un şarpe care ieşea din adîncul rărun-

chilor mei, și te adoram ca pe o mătușică foarte bătrînă și universală. Probabil continuam să mă mișc strîns lipit de trupul tău, dar simțeam și că erai gata să te înalți în zbor, te transformai în aur, deschideai porți închise, mișcai obiectele prin aer. Pătrundeam în pîntecele tău întunecos, Megalę Apophasis. Prizonieră a îngerilor.

Poate că nu pe tine te căutam ? Poate că sînt aici numai ca să te aștept mereu pe tine. Oare de fiecare dată te-am pierdut pentru că nu te-am recunoscut și nu am îndrăznit ? De fiecare dată te-am pierdut pentru că, recunoscîndu-te, știam că trebuie să te pierd ?

Dar unde te-ai dus pînă la urmă ieri seară ? M-am deșteptat azi-dimineață, și mă durea capul.

Noi ne amintim bine, totuşi, aluziile secrete la o perioadă de 120 de ani pe care fratele A..., sucesorul lui D. şi ultimul din cea de a doua generaţie — care a trăit în preajma multora dintre noi — ni le-a adresat nouă, celor din a treia generaţie...

(Fama Fraternitatis, în *Allgemeine und general Reformation, Cassel, Wessel, 1914)*

M-am repezit să citesc în întregime cele două manifeste ale adepţilor Rozei-Cruce, *Fama* şi *Confessio.* Şi mi-am aruncat ochii şi pe *Nunţile Chimice ale lui Christian Rosencreutz,* de Johann Valentin Andreae, pentru că Andreae era presupusul autor al manifestelor.

Cele două manifeste apăruseră în Germania între 1614 şi 1616. La vreo treizeci de ani de la întîlnirea din 1584 între francezi şi englezi, dar aproape cu un secol înainte ca francezii să trebuiască să-i întîlnească pe germani.

Am citit manifestele cu intenţia de a nu crede în ceea ce spuneau ele, ci de a le privi în transparenţă, ca şi cum ar fi spus altceva. Ştiam că pentru a le face să spună altceva, trebuia să sar unele pasaje şi să consider anumite propoziţii ca fiind mai relevante decît altele. Dar asta era exact ceea ce diabolicii şi maeştrii lor ne deprindeau să facem. Cînd te afli implicat în timpul subtil al revelaţiei, nu trebuie să urmezi lanţurile puchinoase şi obtuze ale logicii şi monotona lor secvenţialitate. Pe de altă parte, dacă le luai literal, cele două manifeste erau o acumulare de absurdităţi, de enigme, de contradicţii.

Deci nu puteau spune ceea ce spuneau în aparenţă, şi apoi nu erau nici un apel la vreo reformă spirituală profundă, nici istoria bietului Christian Rosencreutz. Erau un mesaj cu cheie ce trebuia citit prin suprapune-

rea unei grile, iar o grilă lasă libere anumite spații și acoperă altele. Ca și mesajul cifrat din Provins, unde contau numai inițialele. Eu nu aveam o grilă, dar era suficient s-o presupun, iar pentru a o presupune, trebuia să citesc cu neîncredere.

Că manifestele vorbeau despre Planul din Provins, era neîndoielnic. În mormîntul lui C. R. (alegoria cu Grange-aux-Dîmes, noaptea din 23 iunie 1344 !) fusese pus la păstrare un tezaur ca să-l descopere posteritatea, un tezaur „ascuns... pentru o sută douăzei de ani". Că acest tezaur nu era unul pecuniar, era tot atît de clar. Nu numai că se polemiza cu naiva aviditate a alchimiștilor, dar se spunea deschis că ceea ce a fost promis era o mare schimbare istorică. Și dacă cineva tot nu ar fi înțeles, manifestul următor repeta că nu trebuia ignorată o ofertă care privea *miranda sextae aetatis* (minunile întîlnirii celei de a șasea și ultima !) și se relua : «Dacă Dumnezeu ar fi dorit doar să aducă pînă la noi lumina celui de al șaselea *Candelabrum* al său... dacă s-ar putea citi totul într-o singură carte și, dacă citind-o, am înțelege și ne-am aminti ceea ce a fost... Ce bine ar fi de s-ar putea transforma cu ajutorul cîntecului (al mesajului citit cu voce tare !) pietrele *(lapis exilis !)* în perle și pietre prețioase...» Și se mai vorbea acolo de arcane secrete, și de un guvern care ar fi trebuit să fie instaurat în Europa, și de o «mare operă» de îndeplinit...

Se spunea că C. R. fusese în Spania (sau în Portugalia ?) și le arătase învățaților de acolo «de unde să extragă adevăratele *indicia* ale secolelor viitoare», dar degeaba. De ce degeaba ? Oare pentru că un grup templier german, la începutul secolului al XVII-lea, făcea public un secret păstrat cu mare strădanie, ca și cum ar fi trebuit să iasă la lumina zilei pentru a reacționa la vreun blocaj al procesului de transmitere ?

Nimeni nu putea nega că manifestele încercau să reconstruiască fazele Planului așa cum le sintetizase Diotallevi. Primul frate, la a cărui moarte se făcea aluzie, sau la faptul că ajunsese la «termen», era fratele I. O. care

murea în Anglia. Deci cineva ajunsese în triumf la prima întîlnire. Şi se menţiona o a doua şi o a treia generaţie. Iar pînă aci totul părea să fi fost în regulă : a doua generaţie, cea engleză, întîlneşte a treia generaţie, cea franceză, în 1584, iar cei care scriu la începutul secolului al şaptesprezecelea pot vorbi numai despre ceea ce s-a întîmplat cu primele trei grupuri. În *Nunţile Chimice*, scrise de Andreae în epoca de tinereţe, şi deci înainte de manifeste (chiar dacă ele apar în 1616), se menţionau trei majestuoase temple, cele trei locuri care trebuie să fi fost deja cunoscute.

Totuşi, îmi dădeam seama că în schimb cele două manifeste vorbeau, desigur, în aceiaşi termeni, dar ca şi cum s-ar fi produs ceva neliniştitor.

De exemplu, de ce atîta insistenţă asupra faptului că timpul se împlinise, că venise momentul, deşi duşmanul pusese în aplicare toate vicleniile lui pentru ca prilejul să nu se realizeze ? Care prilej ? Se spunea că ţinta finală a lui C. R. era Ierusalimul, dar că el nu putuse ajunge acolo. De ce ? Erau lăudaţi arabii pentru că ei schimbau între ei mesaje, în timp ce în Germania învăţaţii nu ştiau să se ajute unul pe celălalt. Şi se făcea aluzie la «un grup mai mare care vrea toată păşunea pentru sine». Aici, nu numai că se vorbea de cineva care căuta să răstoarne Planul pentru a urmări un interes particular, dar şi de o răsturnare care avusese loc efectiv.

Fama spunea că la început cineva elaborase o scriere magică (sigur, mesajul din Provins) dar că ceasul lui Dumnezeu bate fiece minut „în timp ce al nostru nu reuşeşte nici măcar să sune orele". Cine nu fusese atent la bătăile orologiului divin, cine nu ştiuse să ajungă la un moment dat, exact cînd trebuia ? Se menţiona un nucleu originar de fraţi care ar fi putut revela o filosofie secretă, dar hotărîseră să se răspîndească prin lume.

Manifestele denunţau o neplăcere, o incertitudine, un sentiment de rătăcire. Fraţii din primele generaţii făcuseră în aşa fel încît să fie înlocuiţi fiecare «de un succesor demn», dar «ei stabiliseră să ţină secret... locul înmormîntării lor şi nici pînă astăzi nu ştim unde sînt înmormîntaţi».

La ce anume se făcea aluzie ? Ce anume nu se știa ? Cărui «mormînt» îi lipsea adresa ? Era evident că manifestele fuseseră scrise pentru că o anumită informație fussee pierdută, și se făcea apel la cineva care, întîmplător, ar fi cunoscut-o, ca să dea un semn.

Finalul *Famei* era fără echivoc : «Cerem din nou tuturor învățaților din Europa... să privească cu spirit binevoitor oferta noastră... de a ne face să aflăm reflecțiile lor... Deoarece, chiar dacă pînă acum nu ne-am dezvăluit numele... oricine va face să ajungă la noi propriul său nume, va putea convorbi cu noi prin viu grai, sau — dacă ar fi vreo împiedicare — prin scris».

Exact ceea ce își propunea să facă colonelul publicîndu-și povestea lui. Să constrîngă pe cineva să iasă din muțenie.

Avusese loc o ruptură, o pauză, o paranteză, o incoerență. În mormîntul lui R. C. nu era scris numai *post 120 annos patebo*, pentru a reaminti ritmul întîlnirilor ; mai scria și că *Nequaquam vacuum*. Nu că «golul nu există», ci că «nu trebuie să existe vreun gol». Și în schimb se crease un gol care trebuia să fie umplut la loc !

Dar încă o dată mă întrebam : de ce această discuție avea loc în Germania, unde la o adică cea de a patra generație trebuia doar să aștepte pur și simplu cu îngerească răbdare ca să-i vină rîndul ? Nemții nu puteau să se plîngă — în 1614 — de o întîlnire lipsă la Marienburg, pentru că întîlnirea de la Marienburg era prevăzută pentru 1704 !

Numai o concluzie era posibilă : nemții recriminau faptul că nu avusese loc întîlnirea precedentă !

Iată cheia ! Nemții din cea de a patra generație se lamentau că englezii din cea de a doua generație pierduseră legătura cu francezii din cea de a treia ! Dar sigur că da. Se puteau identifica în text alegoriile unei transparențe de-a dreptul la mintea copiilor : se deschide mormîntul lui C. R. și acolo găsesc semnăturile fraților din primul și din cel de al doilea cerc, dar nu și din al treilea !

Portughezii și englezii sînt acolo, dar unde sînt francezii ?

În fine, cele două manifeste roza-cruceene făceau aluzie, dacă le citeai cu luare aminte, la faptul că englezii îi pierduseră pe francezi. Iar după cele stabilite de noi, englezii erau singurii care știau unde ar fi putut să-i găsească pe francezi, iar francezii singurii care știau unde să-i găsească pe nemți. Dar chiar dacă, în 1704, francezii ar fi dat de urma nemților, ei s-ar fi prezentat fără două treimi din ceea ce trebuiau să predea.

Rosa-Cruceenii ies la lumina zilei, riscînd ce e de riscat, pentru că acela era unicul mod de a salva Planul.

Noi nu știm sigur nici măcar dacă Frații din cea de a doua generație au avut aceeași înțelepciune ca cei din prima, nici dacă au fost admiși să cunoască toate secretele.

(*Fama Fraternitatis*, in Allgemeine und general Reformation, Cassel, Wessel, 1614)

Le-am spus-o de-a dreptul lui Belbo și lui Diotallevi : au căzut de acord că sensul secret al manifestelor era foarte deschis, pînă și pentru un ocultist.

„Acum totul e clar", zise Diotallevi. „Noi ne vîrîsem în cap că planul s-a blocat la trecerea dintre nemți și paulicieni, și în schimb el se oprise în 1584 în trecerea dintre Anglia și Franța".

„Dar de ce ?" întrebă Belbo. „Avem vreun motiv plauzibil pentru ca în 1584 englezii să nu reușească să-și realizeze întîlnirea cu francezii ? Englezii știau unde este Refugiul, ba chiar, erau singurii care știau acest lucru.

Voia adevărul. Și-l puse în funcțiune pe Abulafia. Ceru, de probă, o conexiune de numai două date. Și avu următorul output :

Minnie este logodnica lui Mickey
Treizeci de zile au lunile noiembrie, aprilie, iunie și septembrie

„Cum putem interpreta ?" întrebă Belbo. „Minnie are o întîlnire cu Mickey, dar din greșeală îi propune data de 31 septembrie, iar Mickey..."

„Stați așa !" am spus. „Minnie ar fi putut să comită o eroare numai dacă-și dăduse întîlnire la 5 octombrie 1582 !"

„Cum așa ?"

„Reforma gregoriană a calendarului ! Dar e firesc. În 1582 intră în vigoare reforma gregoriană care corectează

calendarul iulian, şi, pentru a restabili echilibrul, şterge zece zile din luna octombrie, de la 5 la 14 !"

„Dar întîlnirea din Franţa e pentru 1584, în noaptea de Sfîntul Ion, la 23 iunie", zise Belbo.

„Tocmai. Dar dacă-mi amintesc bine, reforma nu a intrat imediat în vigoare pretutindeni". Am consultat Calendarul Perpetuu pe care-l aveam noi în raft. „Iată, reforma este promulgată în 1582, şi se şterg zilele de la 5 la 14 octombrie, dar aceasta e valabil numai pentru papa. Franţa adoptă reforma în 1583 şi şterge zilele de la 10 la 19 decembrie. În Germania se produce o schismă şi regiunile catolice adoptă reforma în 1584, ca şi în Boemia, în timp ce regiunile protestante o adoptă în 1775, pricepeţi, aproape după două secole, ca să nu mai spun de Bulgaria — e o dată ce trebuie avută în vedere — care o adoptă abia în 1917. Să vedem acum Anglia... Ea trece la reforma gregoriană în 1752 ! Natural, din ură faţă de adepţii papei, anglicanii aceia rezistă şi ei două secole. Şi atunci înţelegeţi ce s-a întîmplat. Franţa aboleşte zece zile la sfîrşitul lui '83 şi pînă la 23 iunie 1584 toţi s-au obişnuit. Dar cînd în Franţa e 23 iunie 1584, în Anglia e încă 13 iunie şi, închipuiţi-vă, cum putea un englez de treabă, fie el şi templier, şi mai ales în vremurile acelea în care informaţiile circulau încă cu încetinitorul, să ţină el cont de lucrul ăsta. Ei conduc şi azi maşina pe stînga şi ignoră sistemul metric zecimal... Aşadar, englezii se prezintă la Refugiu pe 23 iunie al lor, care pentru francezi e de acum 3 iulie. Acum presupuneţi că întîlnirea nu trebuia să se realizeze cu surle şi tobe, era o întîlnire pe furiş în colţişorul stabilit şi la o oră anume. Francezii se duc la locul ăsta pe 23 iunie, aşteaptă o zi, două, trei, şapte, şi apoi pleacă crezînd că s-a întîmplat ceva. Te pomeneşti că renunţă disperaţi chiar în ajunul zilei de 2 iulie. Englezii sosesc pe 3 iulie şi nu găsesc pe nimeni. În acel punct cei doi mari maeştri s-au pierdut unul de altul".

„Sublim", zise Belbo. „Aşa s-a petrecut. Dar de ce se deplasează Roza-Cruceenii germani, şi nu cei englezi ?"

Am mai cerut o zi, am cotrobăit în fişierul meu şi m-am întors la birou radiind de orgoliu. Găsisem o urmă, aparent minimă, dar aşa lucrează Sam Spade, nimic nu e irele-

vant pentru privirea lui de vultur. Către 1584, John Dee, magician și cabalist, astrolog al reginei Angliei, este însărcinat să studieze reforma calendarului iulian !

„Englezii i-au întîlnit pe portughezi în 1464. După data aceea se pare că insulele britanice sînt cuprinse de o fervoare cabalistică. Se lucrează pe ceea ce s-a înțeles, pregătindu-se pentru viitoarea întîlnire. John Dee este conducătorul acestei renașteri magice și hermetice. El își constituie o librărie personală de vreo patru mii de volume care parcă-i organizată de Templierii din Provins. *Monas Hierogliphica* a lui pare inspirată direct din *Tabula Smaragdina,* biblia alchimiștilor. Și ce face John Dee de la 1584 înainte ? Citește *Steganographia* lui Trithemius ! Și o citește în manuscris, pentru că ea va ieși pentru prima oară de sub tipar doar la începutul secolului al XVII-lea. Mare maestru al nucleului englez care a suferit eșecul întîlnirii ratate, Dee vrea să descopere ce s-a întîmplat, unde a fost eroarea. Și cum este și un bun astronom, își dă o palmă peste frunte și zice ce imbecil am fost. Și se apucă să studieze reforma gregoriană, obținînd un sprijin de la Elisabeta, pentru a vedea cum să repare greșeala. Dar își dă seama că e prea tîrziu. Nu știe cu cine să ia contactul în Franța, dar are contacte cu aria mitteleuropeană. Praga lui Rudolf al II-lea e un laborator alchimic, și, într-adevăr, chiar în anii aceia Dee se duce la Praga și se întîlnește cu Khunrath, autorul acelui *Amphitheatrum sapientiae aeternae* ale cărui table alegorice îl vor inspira atît pe Andreae, cît și manifestele rosa-cruceene. Ce raporturi stabilește Dee ? Nu știu. Distrus de remușcarea de a fi comis o eroare ireparabilă, moare în 1608. Nici o teamă, pentru că la Londra se pune în mișcare o altă figură care, deja prin consensul tuturor, a fost un adept al Rozei-Cruce și a vorbit despre Roza-Cruce în *Noua Atlantidă.* Vorbesc de Francis Bacon".

„Adevărat, Bacon vorbește despre asta ?", întrebă Belbo.

„Nu chiar, dar un anume John Heydon rescrie *Noua Atlantidă* sub titlul *The Holy Land,* și-i pune și pe Roza-Cruceeni în ea. Dar pentru noi e bine așa. Bacon nu vorbește deschis de ei din motive evidente de discreție, dar e ca și cum ar vorbi".

„Şi cine n-o fi de acord, să dea ciuma-n el !"

„Exact. Şi tocmai la inspiraţia lui Bacon se caută să se strîngă şi mai mult raporturile dintre cercurile engleze şi cele germane. În 1613 are loc nunta dintre Elisabeta, fiica lui Iacob I care e acum la tron, cu Frederic al V-lea, elector palatin de Rin. După moartea lui Rudolf al II-lea, Praga nu mai e locul potrivit, şi locul acesta devine Heidelbergul. Nunta celor doi principi e un triumf de alegorii templiereşti. În cursul ceremoniilor londoneze, regia e asigurată de însuşi Bacon, şi e reprezentată o alegorie a cavaleriei mistice cu o apariţie de Cavaleri în vîrful unei coline. E clar că Bacon, care îi urmează lui Dee, este acum mare maestru al nucleului templier englez..."

„...şi cum e clar că el e autorul tragediilor lui Shakespeare, va trebui să-l recitim şi pe Shakespeare tot, care bineînţeles că nu vorbea de nimic altceva decît de Plan", zise Belbo. „Noaptea Sfîntului Ioan, visul unei nopţi de vară".

„La 23 iunie vara abia începe, nu e Midsumer".

„Licenţă poetică. Mă întreb cum se face că nimeni n-a stat să se gîndească la aceste simptome, aceste evidenţe. Totul mi se pare de o claritate aproape insuportabilă".

„Am fost deviaţi de gîndirea raţionalistă", zise Diotallevi, „eu întotdeauna am spus-o."

„Lasă-l pe Casaubon să continue, căci mi se pare că a lucrat excelent".

„Puţine am de spus. După serbările londoneze, încep festivităţile la Heidelberg, unde Salomon de Caus construise pentru elector grădinile suspendate, a căror palidă evocare am văzut-o noi în seara aceea în Piemont, vă amintiţi. Iar în cursul acestor petreceri, apare un car alegoric care-l slăveşte pe mire în ipostaza lui Iason, şi pe cele două catarge ale navei reprezentate pe car apar simbolurile Lînii de Aur şi ale Jaretierei, sper că n-aţi uitat că Lîna de Aur şi Jaretiera apar şi pe coloanele de la Tomar... Totul coincide. În răstimp de un an apar manifestele roza-cruceene, semnalul pe care Templierii englezi, prevalîndu-se de ajutorul unor prieteni germani, îl lansează pentru toată Europa, pentru a reconstitui ţelele Planului întrerupt."

„Dar unde vor să ajungă ?"

Nos inuisibles pretendus sont (à ce que l'on dit) au nombre de 36, separez en six bandes.

(Effroyables pactions faictes entre le diable et les pretendus Inuisibles, Paris, 1623, p. 6)

„Poate că ei încearcă o dublă operaţie, pe de o parte să lanseze un semnal către francezi şi pe de alta să reînnoade firele disparate ale nucleului german, care probabil a fost fragmentat de Reforma luterană. Dar tocmai în Germania se întîmplă încurcătura cea mai mare. De la apariţia manifestelor pînă pe la 1621, autorii manifestelor primesc prea multe răspunsuri..."

Am citat unele dintre nenumăratele broşuri care apăruseră pe tema asta, cele cu care mă distrasem în noaptea aceea la Salvador cu Amparo. „Probabil că printre toţi ăştia e vreunul care ştie ceva, dar se pierde într-o pletoră de exaltaţi, de entuziaşti care iau manifestele în mod literal, poate şi de provocatori, care încearcă să împiedice operaţia, de încurcă-lume... Englezii încearcă să intervină în dezbatere, să pună lucrurile la locul lor; nu e o întîmplare că Robert Fludd, alt templier englez, în decurs de un an scrie trei opere pentru a sugera justa interpretare a manifestelor... Dar reacţia e de acum incontrolabilă, a început războiul de treizeci de ani, electorul palatin a fost înfrînt de spanioli, Palatinatul şi Heidelbergul cad pradă jafului, Boemia e în flăcări... Englezii hotărăsc să se orienteze din nou spre Franţa şi să încerce acolo. Şi iată de ce, în 1623, Roza-Crucéenii dau semne de viaţă prin manifestele lor la Paris, şi adresează francezilor mai mult sau mai puţin aceleaşi oferte pe care le adresaseră nemţilor. Şi ce anume citim într-o broşurică scrisă împotriva

Roza-Cruceenilor la Paris, de cineva care nu se încredea în ei sau voia să tulbure apele ? Că erau adoratorii diavolului, evident, dar cum nici măcar prin calomnie nu se reușește să se șteargă adevărul, se insinuează că ei țineau adunări în Marais."

„Și ?".

„Păi nu cunoașteți Parisul ? Marais e cartierul Templului, și, colac peste pupăză, cartierul ghetoului evreiesc ! Unde mai pui că aceste broșurici zic că adepții Rozei-Cruce sînt în contact cu o sectă de cabaliști iberici, numiți Alumbrados ! Poate că pamfletele contra Roza-Cruceenilor, avînd aerul că-i atacă pe cei treizeci și șase de Invizibili, încearcă să ajute la identificarea lor... Gabriel Naudé, bibliotecar al lui Richelieu, scrie niște *Instructions à la France sur la vérité de l'histoire des Frères de la Rose-Croix*. Care instrucțiuni ? Este el un purtător de cuvînt al Templierilor din al treilea nucleu, sau e un aventurier care intră într-un joc ce nu-i aparține ? Pe de o parte pare că vrea și el să-i trateze pe Roza-Cruceeni drept niște diabolici de trei parale, pe de alta lansează niște insinuări, zice că mai există pe undeva prin lume trei colegii roza-cruceene, și ar fi și adevărat, după al treilea nucleu mai sînt încă trei. Dă niște indicații aproape demne de basm (unul e în India, în insulele plutitoare), dar sugerează că unul dintre colegii se află în subteranele Parisului."

„Dumneata crezi că toate astea explică războiul de treizeci de ani ?" întrebă Belbo.

„Fără nici o îndoială", am spus, „Richelieu are informații aparte de la Naudé, vrea să fie amestecat în istoria asta, dar greșește totul, intervine pe cale militară și tulbură și mai mult apele. Totuși n-aș putea trece peste alte fapte. În 1619 se reunește capitulul Cavalerilor lui Crist, la Tomar, după patruzeci și șase de ani de tăcere. Se reunise în 1573, cu puțini ani înainte de 1584, probabil pentru a pregăti călătoria la Paris împreună cu englezii, și, după afacerea manifestelor roza-cruceene, se reunește din nou, pentru a hotărî care este linia de urmat, dacă să se asocieze la acțiunea englezilor sau să încerce alte căi."

„Sigur", zise Belbo, „de acum ei sînt oameni ce s-au rătăcit într-un labirint, unul alege o cale, altul alta, cîte unul scoate strigăte, nu se înțelege dacă răspunsurile ce se aud sînt vocea altuia sau un ecou al propriei lor voci... Toți înaintează pe bîjbîite. Și ce vor face între timp paulicienii și ierusalemitanii ?"

„De-aș putea s-o știu", zise Diotallevi. „Dar n-aș neglija faptul că tocmai în epoca asta se răspîndește Cabala luriană și începe să se vorbească de Spargerea Vaselor... Și în epoca aceea circulă tot mai mult ideea că Torah este un mesaj incomplet. Există o scriere hasidică poloneză care spune : dacă s-ar fi întîmplat un alt eveniment, s-ar fi născut alte combinații de litere. Totuși, să fie clar, cabaliștilor nu le convine că nemții au vrut să o ia înaintea timpului. Succesiunea justă, și ordinea din Torah au rămas ascunse, și sînt cunoscute numai de Cel Sfînt, fie El lăudat. Dar nu mă obligați să spun niște nebunii. Dacă pînă și sfînta Cabală e implicată în Plan..."

„Dacă Planul există, trebuie să implice tot. Ori e global, ori nu explică nimic", zise Belbo. „Dar Casaubon făcuse aluzie la un al doilea indiciu".

„Da. Ba chiar e un șir de indicii. Mai înainte chiar ca întîlnirea din 1584 să dea greș, John Dee începuse să se ocupe de studii cartografice și să încurajeze expediții navale. Și în cîrdășie cu cine ? Cu Pedro Nuñez, cosmograf regal al Portugaliei... Dee influențează călătoriile de descoperiri pentru trecerea pe la nord-est către Chitai, investește bani în expediția unui anume Frobischer, care ajunge pînă aproape de Pol și se întoarce de acolo cu un eschimos pe care toți îl iau drept un mongol, îl stîrnește pe Francis Drake și-l împinge să-și facă călătoria în jurul lumii, dorește ca ea să aibă loc către est pentru că estul e principiul oricărei cunoașteri oculte, iar la plecarea nu mai știu cărei expediții invocă îngerii."

„Și asta ce va să zică ?"

„Mi se pare că Dee nu era interesat cine știe ce de descoperirea unor locuri, ci de reprezentarea lor cartografică, și pentru asta lucrase în contact cu Mercator și cu Ortelius, mari cartografi. E ca și cum, din fișiile de mesaj pe care le avea în mînă, el înțelesese că reconstituirea finală trebuia să ducă la descoperirea unei hărți, și

încerca să ajungă la ea pe cont propriu. Ba chiar, aș fi tentat să spun mai mult, vorba domnului Garamond. E posibil ca unui învățat de talia lui să-i fi scăpat cu adevărat discrepanța dintre calendare ? Și dacă o fi făcut-o înadins ? Dee dă impresia că vrea să reconstituie mesajul singur, sărind peste celelalte nuclee. Bănuiesc că odată cu Dee își face loc ideea că mesajul poate fi reconstituit cu mijloace magice sau științifice, dar fără a aștepta ca planul să se împlinească. Sindrom de impacientă. E pe cale să apară burghezul conchistador, e pătat principiul de solidaritate pe care se sprijinea cavaleria spirituală. Dacă asta era ideea lui Dee, să nu mai vorbim de Bacon. Din acel moment englezii încearcă să purceadă la descoperirea secretului punînd la bătaie toate secretele științei mai noi".

„Și nemții ?"

„Pe nemți e bine să-i vedem urmînd calea tradiției. Așa putem explica cel puțin două secole de istorie a filosofiei, empirism anglosaxon împotriva idealismului romantic..."

„Iată cum reconstituim treptat istoria lumii", zise Diotallevi. „Noi acum scriem Cartea. Îmi place, îmi place".

Un alt caz curios de criptografie a fost prezentat publicului în 1917 de unul dintre cei mai buni istoriografi ai lui Bacon, doctorul Alfred Von Weber Ebenhoff din Viena. Bazîndu-se pe aceleaşi sisteme deja încercate pe operele lui Shakespeare, începu să le aplice pe operele lui Cervantes... Continuînd cercetarea, descoperi o răscolitoare probă materială : prima traducere engleză a lui Don Quijote *făcută de Shelton poartă corecţuri de mînă făcute de Bacon, de unde a tras concluzia că această versiune engleză ar fi originalul romanului şi că Cervantes ar fi publicat o versiune spaniolă a acestuia.*

(J. Duchaussoy, *Bacon, Shakespeare ou Saint-Germain ?*, Paris, La Colombe, 1962, p. 122)

Că în zilele următoare Belbo s-a apucat să citească cu lăcomie opere istorice legate de perioada Roza-Cruceenilor mi se pare evident. Însă cînd ne-a povestit concluziile lui, ne-a dat doar intriga nudă a fanteziilor lui, din care noi am extras sugestii preţioase. Acum ştiu însă că scria cu Abulafia o poveste cu mult mai complexă în care freneticul joc de citate se amesteca cu miturile lui personale. Pus în faţa posibilităţii de a combina fragmente dintr-o istorie a altcuiva, regăsea treptat impulsul de a o scrie, în formă narativă, pe a lui proprie. Nouă nu ne-a spus-o niciodată. Şi îmi rămase îndoiala dacă nu experimenta, cu oarecare curaj, posibilităţile lui de a articula o ficţiune sau dacă nu cumva se identifica, precum un diabolic oarecare, cu Marea Istorie care era pe cale să deraieze.

FILENAME : CIUDATUL CABINET AL DOCTORULUI DEE

Mult timp uit că eu sînt Talbot. De cînd am hotărît să mă numesc Kelley, cel puţin. În

fond nu făcusem decît să falsific niște hîrtii. Toți fac asta. Oamenii reginei sînt nemiloși. Ca să-mi acopăr bietele-mi urechi tăiate, sînt constrîns să port calota asta neagră, și toți au murmurat că aș fi un mag. Ei, și ? Doctorul Dee, dintr-un renume ca ăsta, prosperă.

Am fost să-l vizitez la Mortlake și tocmai cerceta o hartă. N-a spus decît ceva vag, bătrîn diabolic ce e. Fulgerări sinistre în ochii lui vicleni, mîna osoasă care-i mîngîia bărbuța de țap.

— E un manuscris al lui Roger Bacon, mi-a spus, și mi-a fost împrumutat de împăratul Rudolf al II-lea. Cunoști Praga ? Te sfătuiesc s-o vizitezi Ai putea găsi acolo ceva care ți-ar schimba viața. Tabula locorum rerum et thesaurorum absconditorum Menabani...

Amușinînd pe-acolo, am văzut ceva ca un fel de transcriere a unui alfabet secret, pe care doctorul tocmai o încerca. Dar el a ascuns repede manuscrisul sub un vraf de alte foi îngălbenite. Să trăiești într-o epocă, și într-un mediu, în care orice filă, chiar dacă abia a ieșit din laboratorul fabricantului de hîrtie, e îngălbenită.

Îi arătasem doctorului Dee unele dintre încercările mele, mai presus de toate poeziile mele despre Dark Lady. Imagine prea luminoasă a copilăriei mele, întunecată pentru că a fost reabsorbită de umbra timpului, și, sustrasă posesiei mele. Și o canava tragică de-a mea, istoria lui Jim Cînepă, care se întoarce în Anglia în suita lui sir Walter Raleigh, și-și descoperă tatăl ucis de către fratele incestuos. Măselariță.

— Dumneata ai har, Kelley, îmi spusese Dee. Și ai nevoie de bani. Există un tînăr, fiu natural al cuiva pe care dumneata nici măcar nu cutezi să ți-l închipui : vreau să-l fac să urce în faimă și onoruri. E sărac în talent, dumneata o să fii sufletul lui secret. Scrie, și trăiește în

umbra gloriei lui, numai dumneata și cu mine o să știm că e a dumitale, Kelley.

Și iată-mă, de ani de zile stilizînd la trame care, pentru regină și pentru întreaga Anglie trec sub numele acestui tînăr palid. If I have seen further it is by standing on ye sholders of a Dwarf. Aveam treizeci de ani și nu voi permite nimănui să spună că asta e cea mai frumoasă vîrstă a vieții.

— William, i-am spus, lasă-ți părul să crească peste urechi, te avantajează. Aveam un plan (să mă substitui lui ?).

Se poate trăi urîndu-l pe acel Scutură-Lance care în realitate sîntem ? That sweet thief which sourly robs from me. — Calm, Kelley, îmi zicea Dee, a crește în umbră e privilegiul celui care se pregătește să cucerească lumea. Keepe o Lowe Profyle. William va fi una dintre fațadele noastre. Și m-a pus la curent — oh, numai în parte — cu Complotul Cosmic. Secretul Templierilor ! — Miza ? am întrebat — Ye Globe.

Mult timp m-am culcat devreme, dar într-o seară, pe la miezul nopții, am scotocit în cufărașul personal al lui Dee, am descoperit niște formule, am vrut să invoc îngerii, așa cum face el în nopțile cu lună plină. Dee m-a găsit răsurnat pe jos, în centrul cercului Macrocosmosului, ca sub o lovitură de bici. Pe frunte, Pentaculul lui Solomon. Acum trebuie să-mi trag și mai tare peste ochi gluga.

— Încă nu știi cum se face, mi-a spus Dee. Bagă de seamă, ori fac să ți se taie și nasul. I will show you ear in a Handful of Dust...

A ridicat o mînă decărnată și a pronunțat cuvîntul acela teribil : Garamond ! M-am simțit ars de o flacără pe dinlăuntru. Am fugit (în noapte).

A trebuit să treacă un an pentru ca Dee să mă ierte și să-mi dedice A patra Carte a Misterelor a sa, „post reconciliationem kellianam".

În vara aceea eram în prada unor furii abstracte. Dee m-a convocat la Mortlake, eram eu, William, Spenser şi un tînăr aristocrat cu privirea fugind în toate părţile, Francis Bacon. He har a delicate, lively hazel Eie. Doctor Dee told me it was like the Eie of a Viper. Dee m-a pus la curent cu o parte din Complotul Cosmic. Era vorba să întîlnim la Paris aripa franceză a Templierilor, şi să punem la un loc două părţi ale aceleiaşi hărţi. Aveau să se ducă Dee şi Spenser, însoţiţi de Pedro Nuñez. Mie şi lui Bacon ne-a încredinţat unele documente, sub jurămînt, să le deschidem în cazul în care ei nu s-ar mai fi întors.

S-au întors, acoperindu-se reciproc cu ocări. — nu e posibil, zicea Dee, Planul e matematic, are perfecţiunea astrală din Monas Ierogliphica a mea. Trebuia să-i întîlnim, era noaptea Sfîntului Ioan.

Am oroare de a fi subestimat. Am spus : — Noaptea Sfîntului Ioan pentru noi sau pentru ei ?

Dee şi-a tras una peste frunte, şi a dat din el nişte blesteme groaznice. — Oh, a zis el, from what power hast thou this powerful might ? Palidul William îşi nota fraza, ca un plagiator mişel ce era. Dee consulta febril almanahurile şi publicaţiile. — Pe sîngele Domnului, pe Numele Domnului, cum am putut fi atît de prost ? Îi insulta pe Nuñez şi pe Spenser. — Aşa-i că trebuie să mă gîndesc eu la toate ? Cosmograf bun să-mi faci cizmele, a urlat el livid către Nuñez. Şi apoi : Amanasiel, Zorobabel, a strigat. Iar Nuñez a fost lovit ca de un berbec invizibil în stomac, s-a dat palid înapoi cîţiva paşi, şi s-a lungit cu faţa-n jos. — Imbecilule, i-a zis Dee.

Spenser era palid. A rostit cu greutate : — Se poate lansa o momeală. Tocmai termin un poem, o alegorie despre regina zînelor, în care eram tentat să introduc un Cavaler cu Cruce Roşie... Lăsaţi-mă să-l scriu. Adevăraţii

Templieri se vor recunoaşte, vor înţelege că noi ştim, şi vor lua contact cu noi...

— Te cunosc eu, îi spuse Dee. Pînă să scrii tu şi lumea să audă de poemul tău o să treacă un lustru şi mai bine. Însă ideea cu momeala nu-i proastă.

— De ce nu comunicaţi cu ei prin intermediul îngerilor dumneavoastră, domnule doctor ? l-am întrebat.

— Imbecilule, zise el din nou, de astă dată mie. Nu l-ai citit pe Trithemius ? Îngerii destinatarului intervin să clarifice un mesaj, dacă el îl primeşte. Îngerii mei nu sînt curieri călare. Francezii sînt pierduţi. Dar am un plan. Ştiu cum trebuie să găsesc pe cineva din filiera germană. Trebuie să mă duc la Praga.

Auzirăm un zgomot, o cortină grea de damasc tocmai se ridica, am zărit prin deschizătură o mînă diafană, apoi apăru Ea, Fecioara Trufaşă. — Majestate, am spus noi îngenunchind. — Dee, a spus Ea, ştiu tot. Să nu credeţi că strămoşii mei i-au salvat pe Cavaleri ca apoi să le conceadă stăpînirea lumii. Cer, înţelegeţi bine, cer ca pînă la urmă secretul să fie apanajul Coroanei.

— Majestate, vreau secretul, cu orice preţ, şi îl vreau pentru Coroană. Vreau să-i regăsesc pe ceilalţi posesori ai lui, dacă asta e calea cea mai scurtă, dar cînd îmi vor fi predat din prostie ceea ce ştiu ei, nu-mi va fi greu să-i elimin, fie cu pumnalul, fie cu acqua tofana.

Pe faţa Reginei Fecioare se zugrăvi un surîs atroce. — E bine aşa, bunul meu Dee, zise ea... Nu vreau mult, numai Puterea Totală. Iar vouă, dacă veţi reuşi, Jaretiera. Ţie, William — şi se adresa cu o blîndeţe lubrică micului parazit — o altă jaretieră, şi alt fel de lînă de aur: Vino după mine.

Am şoptit la urechea lui William : — Perforce I am thine, and that is in me... William

mă răsplăti cu o privire de recunoştinţă unsuroasă şi o urmă pe regină, dispărînd după cortină. Je tiens la reine !

. . . . . .

Am fost cu Dee în Oraşul de Aur. Străbăteam nişte pasaje înguste şi urît mirositoare nu departe de cimitirul evreiesc, iar Dee îmi spunea să fiu atent. — Dacă ştirea contactului eşuat s-a răspîndit, celelalte grupuri deja se pun în mişcare pe cont propriu. Mă tem de iudei, cei din Ierusalim au aici la Paris prea mulţi agenţi...

Era seară. Zăpada lucea albăstui. La intrarea întunecată în cartierul evreiesc se grămădeau dughenele scunde ale tîrgului de Crăciun, iar în mijloc, îmbrăcată în pînză roşie, scena deocheată a unui teatru de marionete luminat cu torţe fumegînde. Dar imediat după el, treceai pe sub o arcadă din piatră cioplită, şi lîngă o fîntînă din bronz, de grilajul căreia atîrnau ţurţuri lungi, se deschidea bolta unui alt gang. Deasupra uşilor, vechi capete aurite de lei muşcau inele de bronz. Un freamăt uşor trecea printre zidurile acelea, zgomote inexplicabile se rostogoleau de pe acoperişurile joase, şi se înfiltrau în jgheaburile streşinilor. Casele trădau o existenţă a lor, fantomatică, doamne oculte ale vieţii... Un cămătar bătrîn, învăluit într-un anteriu jerpelit, aproape se atinse de noi trecînd, şi mi se păru că-l aud murmurînd : — Păziţi-vă de Athanasius Pernath... Dee murmură : De alt Athanasius mă tem eu... Şi deodată ne ne trezirăm în străduţa Fabricanţilor de Aur...

Aci, şi trebuie să spun că urechile pe care nu le mai am îmi tremură încă sub gluga jerpelită cînd îmi aduc aminte, fără veste, în întunericul unui nou gang apărut în cale, se proţăpi în faţa noastră un uriaş, o făptură oribilă, cenuşie şi fără expresie cu trupul mătăhălos şi de o culoare arămie, sprijinit într-un baston no-

duros de lemn alb răsucit în spirale. Un miros puternic de santal emana din apariția aceea. Am încercat un simțământ de groază de moarte, închegată ca prn vrajă, în întregime, în ființa aceea care-mi stătea în față. Și cu toate acestea, nu puteam să-mi smulg privirea de la rotocolul de abur albicios care-i învăluia umerii, și abia reușeam să-i zăresc chipul hrăpăreț ca al unui ibis egiptean, iar în spatele lui o mulțime de chipuri, năluciri ale închipuirii mele și ale memoriei mele. Contururile fantasmei, care se decupau în întunecimea pasajului se dilatau și se retrăgeau, ca și cum o răsuflare minerală înceată îi insufleția în întregime statura... Și — cumplit lucru — în locul picioarelor, uitîndu-mă la el, am văzut pe zăpadă niște boante informe a căror carne, cenușie și lipsită de sînge, se răsfînsese în sus ca niște umflături concentrice.

O, amintiri ce mă mistuie...

— Golemul ! a spus Dee. Apoi înălță ambele brațe la cer, și anteriul lui negru îi cădea în jos cu largile-i mineci pînă la pămînt, ca pentru a închipui un cingulum, un cordon ombilical între poziția aeriană a mîinilor și suprafața, sau poate adîncimea pămîntului. — Jezebel, Malkuth, Smoke Gets in Your Eyes ! zise el Și dintr-o dată Golemul se topi ca un castel de nisip izbit de o rafală de vînt, am fost aproape orbiți de particulele corpului lui de cretă care se fărîmițau ca niște atomi în aer, iar pînă la urmă ne rămase la picioare o grămăjoară de cenușă arsă. Dee se aplecă, scotoci în pulberea aceea cu degetele lui descărnate, și scoase din ea un petec de hîrtie pe care-l ascunsese în sîn.

În clipa aceea ieși din umbă un rabin bătrîn, cu o tichie unsuroasă se semăna mult cu gluga mea. — Doctorul Dee, presupun, zise el. Here Comes Everybody, răspunde cu umilință Dee, Rabbi Allevi. Ce plăcere să vă văd... Iar ăla

zice : — Ați văzut din întîmplare o făptură omenească ce-și făcea de lucru pe-aici ?

— O făptură ? zise Dee prefăcîndu-se uimit. Ce fel ?

— Ce dracu, Dee, zise Rabbi Allevi. Era Golemul meu.

— Golemul domniei tale ? Nu știu nimic.

— Ia seama domnule doctor Dee, zise vînăt la față, Rabbi Allevi. Te prinzi într-un joc care nu-i pe măsura domniei tale.

— Nu știu despre ce vorbești, Rabbi Allevi, zise Dee. Noi sîntem aici ca să-i fabricăm cîteva uncii de aur împăratului domniei voastre. Nu sîntem necromanți de trei parale.

— Măcar dați-mi foița de hîrtie, imploră Rabbi Allevi.

— Ce foiță ? întrebă Dee cu o diabolică ingenuitate.

— Să fii blestemat, doctore Dee, zise rabinul. Și adevăr îți zic că n-o să vezi zorii noului secol. Și se îndepărtă în noapte, murmurînd niște consoane obscure și fără nici o vocală. O, Limbă Diabolică și Sfîntă !

Dee stătea sprijinit cu spatele de zidul umed din pasaj, pămîntiu la față, cu părul ridicat măciucă pe cap, ca creasta șarpelui. — Îl cunosc pe Rabbi Allevi, zise el. Voi muri la 5 august 1608, după calendarul gregorian. Așa că, Kelley, ajută-mă să-mi pun în aplicare proiectul. Dumneata vei fi acela care-l vei duce la bun sfîrșit. Gilding pale streams with heavenly alchymy, amintește-ți. Aveam să-mi amintesc, și împreună cu mine, William, și împotriva mea.

Nu mai spuse nimic. Ceața palidă gudurîndu-se pe la geamuri, fumul galben gudurîndu-se pe la geamuri, trecea ușor cu limba peste ungherele serii. Ne aflam acum pe o altă străduță, aburi albicioși exalau din grătarele fixate în pavaj și printre ei se zăreau cocioabe cu pereții lăsați pe-o rînă, profilîndu-se printr-o gradare

de cenușiuri fumegoase... Am zărit, în timp ce coboram pe bîjbîite o scară (cu treptele nefiresc de ortogonale) figura unui bătrîn cu redingotă țocită și cu cilindru. Îl văzu și Dee : — Caligari ! exclamă el. E și el aici, și în casă la Madame Sosostris, The Famous Clairvoyante ! Trebuie să ne grăbim.

Iuțirăm pasul și ajunserăm la ușa unei cocioabe, într-o stradelă nesigur luminată, cu ceva sinistru, semitic.

Băturăm, iar ușa se deschise ca prin farmec. Intrarăm într-un salon mare, împodobit cu candelabre cu șapte brațe, cu tetragrame în relief, cu stele ale lui David în evantai. Niște viori vechi, de culoarea pînzei din tablourile de altădată se grămădeau la intrare pe o masă de o iregularitate anamorfotică. Un crocodil mare atîrna, mumificat, din bolta înaltă a acestei spelunci, oscilînd ușor în adierea serii, la lucirea slabă a unei singure torțe, sau a mai multora — sau a niciuneia. În fund, în fața unui soi de cort sau de baldachin, sub care se înălța un tabernacul, rugîndu-se în genunchi, murmurînd fără încetare și blasfemiator cele șaptezeci și două de Nume ale lui Dumnezeu, stătea un Bătrîn. Am aflat, printr-o fulgerare subită a Nous-ului, că era Heinrich Khunrath.

— Fii sănătos, Dee, zise acela, întorcîndu-se și întrerupîndu-și rugăciunea, ce vrei ? Părea un fel de tatu împăiat, o iguană fără vîrstă.

— Khunrath, zise Dee, a treia întîlnire nu a avut loc. Khunrath explodă într-o imprecație groaznică : — Lapis Exilis ! Și acum ?

— Khunrath, zise Dee, ai putea lansa o momeală și să mă pui în contact cu linia templieră germană.

— Vom vedea, zise Khunrath. Aș putea să-i cer lui Maier care e în contact cu multă lume la curte. Dar dumneata ai să-mi spui secretul Laptelui Virginal, al Cuptorului Prea-secret al Filosofilor.

Dee surîse — o, surîsul divin al acestui înţelept ! se retrase apoi ca şi cum s-ar fi rugat şi şopti cu jumătate de glas : — Cînd o să vrei să realizezi transmutarea şi dizolvarea în apă sau în Lapte Virginal a Mercurului sublimat, pune-l pe lamă între dinţi şi cupa cu Lucrul acela sîrguincios pulverizat, nu-l acoperi, ci fă într-aşa fel ca aerul cald să izbească materia nudă, administrează-i un foc de trei tăciuni, şi ţine-l aprins timp de opt zile solare, apoi scoate-l şi piseazâ-l bine pe marmură pînă cînd va fi devenit impalpabil. După ce faci asta pune materia într-un alambic de sticlă, distileaz-o în Balneum Mariae, deasupra unui cazan cu apă, pus în aşa fel încît să nu se apropie de apa de dedesubt cu două degete, ci să rămînă suspendat în aer, şi în acelaşi timp fă focul sub baie. Atunci, şi numai atunci, deşi materia argintului-viu nu atinge apa, dar găsindu-se în acest pîntec cald şi umed, se va transmuta în apă.

— Maestre, zise Khunrath căzînd în genunchi şi sărutînd mîna descărnată şi străvezie a doctorului Dee. Maestre, aşa o să fac. Iar tu vei avea ce doreşti. Aminteşte-ţi vorbele astea, Roza şi Crucea. O să auzi vorbindu-se de ele.

Dee se înfăşură în anteriul lui cu mîneci ca într-o mantie şi-i ieşeau din ea doar ochii scînteietori şi răutăcioşi. — Să mergem, Kelley, zise el. De acum omul ăsta e al nostru. Iar tu, Khunrath, să-ţi ţii departe de noi Golemul pînă la întoarcerea noastră la Londra. Iar după aceea, Praga să nu mai fie decît un rug.

Dădu să se îndepărteze. Khunrath, tîrîndu-se, îl apucă de o pulpană a mantiei : — O să vină poate la tine într-o zi un om. O să vrea să scrie despre tine. Să-i fii prieten.

— Dă-mi Puterea, zise Dee cu o expresie de nedescris pe faţa lui slăbănoagă, şi norocul lui e asigurat.

Ieşirăm. Peste Atlantic un nucleu de minimă presiune avansa în direcţia estică în întîmpinarea unui maxim situat deasupra Rusiei.

— Să mergem la Moscova, i-am spus.

— Nu, răspunse el, ne întoarcem la Londra.

— La Moscova, la Moscova, şopteam eu înnebunit. Ştiai prea bine, Kelley, că n-aveai să te duci niciodată acolo. Te aştepta Turnul.

. . . . . .

Ne-am întors la Londra. Doctorul Dee a spus : — Ei încearcă să ajungă la Soluţie înaintea noastră. Kelley, o să scrii pentru William ceva... ceva diabolic de insinuant despre ei.

Pe frînza diavolului, am şi făcut-o, şi pe urmă William a infectat textul şi a transportat totul de la Praga la Veneţia. Dee era negru de furie. Dar palidul, năclăitul William se simţea protejat de regala lui concubină. Şi nici asta nu-i ajungea. De cum eu îi dădeam, rînd pe rînd cele mai bune sonete ale lui, mă întreba printr-o privire sfruntată, de Ea, de Tine, my Dark Lady. Ce oroare să aud numele tău de pe buzele lui de saltimbanc (nu ştiam că, spirit duplicitar şi înlocuitor, el căuta asta pentru Bacon). — Destul, i-am spus. M-am săturat să mai construiesc în umbra gloriei tale. Scrie tu pentru tine.

— Nu pot, mi-a răspuns, cu privirea cuiva care a văzut un Strigoi. El nu-mi dă voie.

— Cine, Dee ?

— Nu, Verulam. Nu ţi-ai dat seama că acum el e cel care conduce jocul ? Mă constrînge să scriu operele cu care el apoi se va lăuda că le-a scris el. Ai înţeles Kelley, eu sînt adevăratul Bacon, iar posteritatea n-o s-o ştie. Ah, parazitul ! Cît îl urăsc pe nemernicul ăsta diabolic !

— Bacon e un mizerabil, dar are talent, am spus. De ce nu scrie cu mîna lui ?

Nu știam că el n-avea timp pentru asta. Ne-am dat seama cînd după mulți ani Germania a fost invadată de nebunia Rozei-Cruce. Atunci, punînd unele lîngă altele unele semne disparate, cuvinte pe care el le lăsase cu greu să-i scape, am înțeles că autorul manifestelor adepților Rozei-Cruce era el. El scria sub falsul nume de Johann Valentin Andreae !

Nu înțelesesem atunci pentru cine scria Andreae, dar acum, din întunecimea acestei celule în care lîncezesc, mai lucid decît don Isidro Parodi, acum știu. Mi-a spus Soapes, tovarășul meu de închisoare, un ex-templier portughez : Andreae scria un roman cavaleresc pentru un spaniol care între timp zăcea într-o altă pușcărie. Nu știu de ce, dar proiectul îi convenea infamului Bacon, care ar fi vrut să treacă în istorie drept autorul secret al aventurilor cavalerului de la Mancha, și care-i cerea lui Andreae să-i stilizeze în secret opera aceea al cărei autor adevărat și ocult s-ar fi prefăcut că este, pentru a se putea bucura apoi din umbră (dar de ce, de ce ?) de triumful altuia.

Dar divaghez, acum cînd mi-e frig în celula asta izolată și arătătorul mă doare. Stilizez, la lumina slabă a unui opaiț muribund, ultimele opere care vor trece sub numele lui William.

. . . . . .

Doctorul Dee a murit, murmurînd Lumină, mai multă Lumină, și cerînd o scobitoare. Pe urmă a zis : Qualis Artifex Pereo ! Bacon e cel care l-a asasinat. De ani de zile, înainte ca regina să dispară, cu mințile și cu inima rătăcite, în cine știe ce fel, Verulam o sedusese. Acum chipul ei era schilodit și era redusă la starea unui schelet. Mîncarea ei ajunsese să fie o piinișă mică albă și o fiertură de cicoare. Păstra la șold o spadă și în momentele de furie o înfigea cu violență în draperiile și în damascul care-i acoperea pereții odăii unde era

izolată. (Şi dacă în spatele lor ar fi fost careva, trăgînd cu urechea ? Sau un şoarece, un şoarece ? Bună idee, bătrîne Kelley, trebuie să mi-o notez.) Bătrîna fiind ajunsă în halul ăsta, i-a fost uşor lui Bacon s-o facă să creadă că el e William, bastardul ei — prezentîndu-se la genunchii ei, ea fiind acum deja oarbă, acoperit cu o blană de berbec. Lîna de Aur ! S-a spus că ţinea la tron, dar ştiam că el voia cu totul altceva, controlul asupra Planului. Atunci a devenit viconte de Saint-Alban. Şi, imediat ce s-a simţit tare, l-a eliminat pe Dee.

Regina a murit, trăiască regele... Eu eram acum un martor nedorit. El m-a atras într-o cursă, într-o seară în care, în sfîrşit, Dark Lady ar fi putut fi a mea, şi dansa îmbrăţişată cu mine, pierdută sub efectul unor ierburi capabile să dea viziuni, ea, Sophia eternă, cu faţa ei ridată de capră bătrînă... A intrat cu o mînă de oameni înarmaţi, a pus să-mi lege ochii cu o cîrpă, am înţeles, dintr-o dată : vitriolul ! Şi cum mai rîdea, Ea, cum rîdeai Tu, Pin Ball Lady — oh maiden virtue rudely strumpeted, oh gilded honor shamefully misplac'd ! — în timp ce el te atingea cu mîinile-i lacome, iar tu îl numeai Simone, şi-i sărutai cicatricea din stînga...

În Turn, în Turn, rîdea Verulam. Şi de atunci eu zac aci, în tovărăşia viermelui acestuia omenesc care-şi zice Soapes, iar temniceriii mă cunosc numai ca Jim Cinepă. Am studiat adînc, şi cu zel arzător, filosofia, jurisprudenţa şi medicina, şi pînă şi teologia. Şi iată-mă aici, biet nebun, şi ştiu tot atît cît ştiam şi înainte.

. . . . . .

De la o ferestruică am asistat la nunta regală, cu cavalerii cu cruce roşie jucîndu-şi caii, în sunetul trîmbiţelor. Eu ar fi trebuit să fiu acolo să sun din trîmbiţă. Cecilia ştia asta, şi încă

o dată îmi fusese sustrasă răsplata, ţinta. Suna William. Eu scriam în umbră, pentru el.

— O să-ţi spun cum să te răzbuni, mi-a şoptit Soapes, şi în ziua aceea s-a dat pe faţă drept ceea ce era : un abate bonapartist, înmormîntat de secole în acea celulă secretă.

— O să ieşi de aici ? l-am întrebat.

— If... începuse el să răspundă. Dar apoi tăcu. Bătînd cu lingura în perete, într-un alfabet misterios pe care el îmi mărturisi că-l primise de la Trithemius, a început să transmită mesaje cuiva din celula de alături. Contele de Monsalvat.

. . . . . .

Au trecut ani. Soapes n-a încetat niciodată să bată în perete. Acum ştiu pentru cine şi cu ce scopuri. Acela se numeşte Noffo Dei. Dei (prin ce misteroasă cabală Dei şi Dee sună atît de asemănător ? Cine i-a denunţat pe Templieri ?), instruit de Soapes, l-a denunţat pe Bacon. Ce o fi spus nu ştiu, dar acum cîteva zile Verulam a fost întemniţat. Acuzat de sodomie, deoarece, au spus ei (tremur la gîndul că ar fi adevărat), tu, Dark Lady, 'Fecioara Neagră a druizilor şi a Templierilor, nu erai altceva, nu eşti altceva decît eternul androgin, ieşind din mîinile înţelepte ale cui ? ale cui ? Acum, acum ştiu, ale amantului tău, contele de Saint-Germain ! Dar cine e Saint-Germain dacă nu Bacon însuşi (cîte lucruri ştie Soapes, acest obscur templier cu multe vieţi...) ?

. . . . . .

Verulam a ieşit din închisoare, a reintrat prin artele lui magice în graţia monarhilor. Acum, îmi spune William, îşi petrece nopţile de-a lungul Tamisei, în Pilad's Pub, jucînd la maşina aia ciudată, inventată de un italian din Nola, pe care el pe urmă l-a făcut să fie ars în chip groaznic la Roma, după ce l-a atras la

Londra pentru a-i înțelege secretul, o mașină astrală devoratoare de sfere îndrăcite, pe care, luînd pieptiș infinitul universului și al lumilor, printre sclipiri de lumină îngerești, dînd lovituri obscene de fiară triumfătoare cu pubisul în cutia aceea, pentru a simula aventurile corpurilor cerești în locuința Decanilor și a înțelege ultimele secrete ale marii ei instaurații, și secretul însuși al Noii Atlantide, el a numit-o Gottlieb's, parodiind limba sacră a Manifestelor atribuite lui Andreae... Ah ! exclam eu (s'ecriat-il), de acum cu conștiința lucidă, dar prea tîrziu și în van, în timp ce inima îmi pulsează vizibil sub dantelele corsetului : iată de ce m-a prădat de trompetă, de amuletă, de talisman, de legătura cosmică ce putea porunci demonilor. Oare ce-o fi punînd la cale în Casa aceea a lui de Solomon ? E tîrziu, îmi repet, de acum i-a fost dată prea multă putere.

. . . . . .

Se spune că Bacon e mort. Soapes mă asigură că nu e adevărat. Nimeni nu i-a văzut cadavrul. Trăiește sub nume fals pe lîngă landgraful de Hesse, acum inițiat în cele mai mari mistere, și deci e nemuritor, e gata să-și continue bătălia crîncenă pentru triumful Planului, în numele lui și sub controlul lui.

După moartea asta presupusă, a venit să mă vadă William, cu surîsul lui ipocrit, pe care gratiile nu reușeau să mi-l ascundă. M-a întrebat de ce în sonetul 111 îi scrisesem ceva despre un anume Vopsitor, mi-a citit versul : To What it Works in, Like the Dyer's Hand...

— Eu n-am scris niciodată aceste cuvinte, i-am spus. Și era adevărat... E clar, le-a introdus Bacon, înainte de a dispărea, ca să lanseze vreun semnal misterios către aceia care vor trebui apoi să-l găzduiască pe Saint-Germain de la o curte la alta, ca expert în vopsele...

Cred că în viitor va căuta să facă să se creadă că ar fi scris el operele lui William. Cît de evident devine totul, privind din întunericul unei celule secrete !

. . . . . .

Where Art Thou, Muse, That Thou Forget'st So Long ? Mă simt obosit, bolnav. William așteaptă de la mine material nou pentru șarlataniile lui de clown de-acolo, de la Globus.

Soapes scrie ceva. Privesc peste umerii lui. Tocmai așterne un mesaj incomprehensibil : Rivverun, past Eve and Adam's... Ascunde foaia, mă privește, mă vede mai palid ca un spectru, citește în ochii mei Moartea. Îmi șoptește : — Odihnește-te. Nu te teme. O să scriu eu pentru tine.

Și chiar așa face, mască a unei măști. Eu mă sting încet, iar el îmi sustrage pînă și ultima lumină, aceea a obscurității.

. . . . . .

Deşi voinţa îi este bună, totuşi spiritul său şi profeţiile sale par să fie evidente iluzii ale demonului. Ele sînt capabile să înşele multe persoane curioase şi să aducă mare pagubă şi scandal bisericii Domnului Nostru Dumnezeu.

(Părere despre Guillaume Postel, trimisă lui Ignazio de Loyola de către părinţii iezuiţi Salmeron, Lhoost şi Ugoletto, la 10 mai 1545)

Belbo ne povesti cu detaşare ceea ce-şi imaginase, fără să ne citească paginile lui, şi eliminînd referinţele personale. Ne făcu chiar să credem că Abulafia i-a furnizat combinaţiile. Că Bacon era autorul manifestelor Roza-Cruce, deja mai găsisem spus în altă parte. Dar o aluzie mă izbi : aceea că Bacon ar fi vicontele de Saint-Albans.

Ceva îmi tot zumzăia prin cap, ceva care avea de a face cu teza mea mai veche. Mi-am petrecut noaptea următoare scotocind printre fişele mele.

„Domnilor", am spus eu în dimineaţa următoare, cu o anume solemnitate, complicilor mei, „nu putem inventa conexiuni. Ele există. Cînd în 1164 Sfîntul Bernard lansează ideea unui conciliu la Troyes pentru a da legitimitate Templierilor, printre cei însărcinaţi să organizeze acţiunea se află priorul de la Saint-Albans, care, între altele, poartă numele primuui martir englez, evanghelizator a insulelor britanice, născut chiar la Verulam, care a fost feuda lui Bacon. Saint-Albans, celt şi fără îndoială druid, iniţiat ca şi Sfîntul Bernard".

„E puţin", zise Belbo.

„Aşteptaţi. Acest prior de Saint-Albans e abate de de Saint-Martin-des-Champs, abaţia unde va fi instalat viitorul Conservatoire des Arts et des Metiers !"

Belbo reacţionă. „Nu zău !"

„Mai mult", am adăugat, „dar muzeul Conservatoire a fost gîndit ca omagiu adus lui Bacon. La 25 brumar al

anului III, Convenţia îşi autorizează al său Comité d'Instruction Publique să tipărească opera omnia a lui Bacon. Iar la 18 vendemiar al aceluiaşi an, aceeaşi Convenţie votează o lege pentru a pune să se construiască o casă a artelor şi a meseriilor care ar fi trebuit să reproducă ideea Casei lui Solomon de care vorbeşte Bacon în *Noua Atlantidă*, ca loc în care ar fi trebuit să fie strînse toate invenţiile tehnice ale omenirii".

„Şi ce-i cu asta ?" întrebă Dioatllevi.

„La Conservatoire se găseşte Pendulul", zise Belbo. Iar din reacţia lui Diotallevi am înţeles că Belbo îl ţinuse departe de reflecţiile lui asupra pendulului lui Foucault.

„S-o luăm încet", am spus eu. „Pendulul este inventat şi instalat în secolul trecut. Deocamdată să-l lăsăm deoparte".

„Să-l neglijăm ?" zise Belbo. „Dar n-aţi aruncat niciodată o privire Monadei Hieroglifice a lui John Dee, talismanul care ar trebui să concentreze toată ştiinţa universului ? Nu pare ca un Pendul ?

„Bine", am spus, „să admitem că putem stabili un raport între cele două fapte. Dar cum se trece de la Saint-Albans la Pendul ?"

Am aflat asta în răstimp de cîteva zile.

„Deci, priorul de Saint-Albans este abate de Saint-Martin-des-Champs, care, mai apoi, devine un centru filo-templier. Bacon, datorită feudei lui, stabileşte un contact iniţiatic cu druizii adepţi ai sfîntului Albans. Acum ascultaţi : în timp ce Bacon îşi începe cariera în

Anglia, în Franța Guillaume Postel și-o încheie pe a sa. (Am sesizat o încordare imperceptibilă pe chipul lui Belbo, mi-am amintit dialogul de la mostra lui Riccardo. Postel i-l evoca ideal pe cel care i-o răpise pe Lorenza. Dar n-a fost decît ceva de o clipă).

„Postel studiază ebraica, încearcă să arate că ea e matricea comună a tuturor limbilor, traduce *Zoharul* și *Bahirul*, are contacte cu cabaliștii, lansează un proiect de pace universală analog cu cel al grupurilor roza-cruceenilor nemți, încearcă să-l convingă pe regele Franței să se alieze cu sultanul, vizitează Grecia, Siria, Asia Mică, studiază araba, într-un cuvînt reproduce itinerariul lui Christian Rosencreutz. Și, nu întîmplător, semnează unele scrieri cu numele de Rosispergius, cel care împrăștie roua. Iar Gassendi, în al său *Examen Philosophiae Fluddanae* zice că Rosencreutz nu vine de la *rosa*, ci de la *ros*, rouă. Într-un manuscris al său vorbește de un secret ce trebuie păstrat pînă cînd vor veni timpurile, și zice : „Pentru ca perlele să nu fie azvîrlite la porci". Și știți unde apare acest citat evanghelic ? Pe frontispiciul *Nupțiilor Chimice*. Și părintele Marin Mersenne, denunțîndu-l pe roza-cruceanul Fludd, zice că e de aceeași teapă cu acel *atheus magnus* care e Postel. Pe de altă parte, se pare că Dee și Postel s-au întîlnit în 1550, și probabil că încă nu știau, și n-ar fi putut afla pînă după treizeci de ani, că ei erau cei doi mari maeștri ai Planului destinați să se întîlnească în 1584. Or Postel declară, auziți numai, că în calitate de descendent al fiului mai mare al lui Noe, și fiindcă Noe e fondatorul stirpei celtice, și deci al civilizației druizilor, regele Franței este unicul pretendent legitim la titlul de Rege al Lumii. Întocmai așa, Regele Lumii din Agarttha, dar o spune cu trei secole mai înainte. Lăsînd deoparte faptul că se îndrăgostește de o bătrînoagă, Joanna, și o consideră Sophia divină, omul ăsta nu era în toate mințile. Trebuie reținut că avea dușmani puternici, l-au numit cîine, monstru execrabil, cloaca tuturor ereziilor, posedat de o legiune de demoni. Cu toate acestea, chiar în ciuda scandalului cu Joanna, Inchiziția nu-l consideră eretic, ci mai degrabă *amens*, să zicem niței țicnit. Adică, nu au îndrăzneala de a distruge omul, pentru că se știe că e

purtătorul de cuvînt al vreunui grup destul de puternic.

Îi semnalez lui Diotallevi că Postel călătorește și în orient și e contemporan cu Isaac Luria, trageți de aici ce consecințe doriți. Bun ; în 1564 (anul în care Dee scrie *Monas Ierogliphica)* Postel își retractează ereziile și se retrage... ghiciți unde ? În mînăstirea Saint-Martin-des-Champs ! Ce anume așteaptă ? Evident, așteaptă anul 1584".

„Evident", confirmă Diotallevi.

Am continuat : „Vă dați seama ? Postel e mare maestru al nucleului francez, care așteaptă contactul cu grupul englez. Dar moare în 1581, cu trei ani înainte de întîlnire. Concluzia : primo, accidentul din 1584 se petrece pentru că lipsește, tocmai în momentul cînd era nevoie, o minte ascuțită ca a lui Postel, care ar fi fost în stare să înțeleagă ceea ce se întîmpla cu confuzia calendarelor ; secundo, Saint-Martin era un loc în care Templierii erau de-ai casei dintotdeauna și în care se retrage, așteptînd, omul însărcinat să stabilească cel de al treilea contact. Saint-Martin-des-Champs era „Le Refuge" !

„Totul se îmbină ca într-un mozaic".

„Acum urmăriți-mă. În epoca întîlnirii eșuate Bacon are doar douăzeci de ani. Dar în 1621 devine viconte de Saint-Albans. Ce anume găsește el în bunurile strămoșești ? Mister. Fapt e că tocmai în anul acela cineva îl acuză de corupție și face să fie închis pentru cîtva timp în temniță. Bacon găsise ceva care provoca teamă. Cui ? Dar e sigur că chiar în această epocă Bacon înțelege că Saint-Martin trebuie ținut sub control, și concepe ideea de a-și realiza acolo acea Casă a lui Solomon a lui, laboratorul în care ar putea ajunge, prin mijloace experimentale, să descopere secretul".

„Însă", întrebă Diotallevi, „ce anume putem găsi care să pună în contact pe moștenitorii lui Bacon cu grupurile revoluționare de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea ?"

„N-o fi chiar masoneria ?" zise Belbo.

„Splendidă idee. În fond asta ne-a sugerat-o Agliè în seara aceea, la castel".

„Ar trebui să reconstituim evenimentele. Ce s-a întîmplat cu exactitate în mediile acelea ?"

De somnul etern... nu vor scăpa așadar decît aceia care încă din viață au știut să-și orienteze conștiința către lumea superioară. Inițiații, Adepții stau la limita acestei căi. Odată realizată amintirea, anamnesis-ul, după spusele lui Plutarh, ei devin liberi, se mișcă fără legături, încununați, ei celebrează „misterele" și văd pe pămînt mulțimea acelora care nu sînt inițiați și care nu sînt „puri", strivindu-se și împingîndu-se în noroi și în beznă.

(Julius Evola, *La tradizione ermetica*, Roma, Edizioni Mediterranee, 1971, p. 111).

Cu un curaj nebun, mi-am oferit serviciile pentru o cercetare rapidă și precisă. Mai bine n-aș fi promis. M-am trezit într-o mlaștină de cărți care cuprindeau studii istorice și bazaconii hermetice, fără să reușesc să disting cu ușurință datele plauzibile de cele fantasmagorice. Am lucrat ca un automat timp de o săptămînă, iar la sfîrșit, am hotărît să întocmesc o listă aproape incomprehensibilă de secte, loji, conventicule. Nu fără ca, întocmind-o, să nu simt un fel de frison, cînd întîlneam nume cunoscute pe care nu mă așteptam să le întîlnesc în această companie, și coincidențe cronologice pe care mi se păruse curios să le înregistrez. Am arătat documentul celor doi complici ai mei.

1645 Londra : Ashmole fondează Invisible College, de inspirație rozacruceană.
1662 Din Invisible College ia naștere Royal Society, iar din Royal Society, cum toți o știu, Masoneria.
1666 Paris : Académie des Sciences.
1707 Se naște Claude-Louis de Saint-Germain, dacă e adevărat că s-a născut vreodată.
1717 Crearea unei Mari Loji Londoneze.
1721 Anderson extinde Constituțiile masoneriei engleze. Inițiat la Londra, Petru cel Mare fondează o lojă în Rusia.

1730 Montesquieu, în trecere prin Londra, e inițiat.

1737 Ramsay afirmă originea templieră a masoneriei. Originea Ritului Scoțian, de acum înainte în luptă cu Marea Lojă Londoneză.

1738 Frederic, pe atunci prinț moștenitor al Prusiei, este inițiat. Va fi protectorul enciclopediștilor.
Iau naștere în anii aceștia în Franța diferite loji : Ecossais Fidèles de Toulouse, Suverain Conseil Sublime, Mère Loge Ecossaise du Grand Globe Française, Collège des Sublimes Princes du Royal Secret din Bordeaux, Cour des Souveraines Commandeurs du Temple din Carcassonne, Philadelphes din Narbonne, Chapitre des Rose-Croix din Montpellier, Sublimes Élus de la Vérité...

1743 Prima apariție publică a contelui de Saint-Germain. La Lyon ia naștere gradul de Cavaler Kadosch, care trebuie să-i răzbune pe Templieri.

1753 Willermoz fondează loja Parfaite Amitié.

1754 Martine de Pasqually fondează Templul Élus Cohen (sau poate că o face în 1760).

1756 Baronul von Hund fondează Stricta Observanță Templieră. Unii spun că este inspirată de Frederic al II-lea al Prusiei. În ea se vorbește pentru prima oară de Superiorii Necunoscuți. Unii insinuează că Superiorii Necunoscuți sînt Frederic și Voltaire.

1758 Sosește la Paris Saint-Germain și-și oferă serviciile regelui în calitate de chimist expert în vopsele. O frecventează pe doamna de Pompadour.

1759 Se formează probabil un Conseil des Empereurs d'Orient et d'Occident care, după trei ani, își extinde așa-zisele Constitutions et règlement de Bordeaux, din care ia naștere Ritul Scoțian Antic și Acceptat (el însă, nu apare oficial decît în 1801). Tipică ritualului scoțian va fi multiplicarea înaltelor grade pînă la treizeci și trei.

1760 Saint-Germain într-o ambiguă misiune diplomatică în Olanda. Trebuie să fugă, e arestat la Londra și apoi eliberat. Dom Pernety fondează Iluminații din Avignon. Martines de Pasqually fondează Chevaliers Maçons Élus de l'Univers.

1762 Saint-Germain în Rusia.

1763 Casanova îl întîlneşte pe Saint-Germain în Belgia : el îşi ia numele de Surmont, şi transformă o monedă în aur.
Willermoz fondează Souverain Chapitre des Chevaliers de l'Aigle Noire Rose-Croix.

1768 Wilermoz intră în Élus Cohen a lui Pasqually. Se tipăreşte apocrif la Ierusalim *Les plus secrets mstères des hautes grades de la masonnerie dèvoilée, ou le vrai Rose-Croix* : acolo se spune că loja Roza-Cruceenilor se află pe muntele Heredon, la şaizeci de mile de Edimburg. Pasqually îl întîlneşte pe Louis Claude de Saint-Martin care va deveni cunoscut ca Philosophe Inconnu. Dom Pernety devine bibliotecar al regelui Prusiei.

1771 Ducele de Chartres, cunoscut apoi ca Philippe Egalité, devine mare maestru de Grand Orient, apoi Grand Orient de France, şi încearcă să unifice toate lojile. Rezistenţă din partea lojilor de rit scoţian.

1772 Pasqually pleacă la Santo Domingo, iar Wilermoz şi Saint-Martin fondează un Tribunal Souverain care va deveni apoi Grande Loge Écossaise.

1774 Saint-Martin se retrage pentru a deveni Philosophe Inconnu şi un delegat al Strictei Observanţe Templiere se duce să trateze cu Willermoz. Ia naştere astfel un Directoriu Scoţian al Provinciei Auvergne. Din Directoriul din Auvergne va lua naştere Ritul Scoţian Rectificat.

1776 Saint-Germain, sub numele de contele Welldone, îi prezintă proiecte chimice lui Frederic al II-lea.
Ia naştere Société des Philathètes pentru a-i reuni pe toţi hermetiştii.
Loja Neuf Soeurs : aderă la ea Guillotin şi Cabanis, Voltaire şi Franklin. Weishaupt fondează Iluminaţii din Bavaria. După unii e iniţiat de un negustor danez, Kölmer, întors din Egipt, care ar fi misteriosul Altotas, maestru al lui Cagliostro.

1778 Saint-Germain se întîlneşte la Berlin cu Dom Pernety. Willermoz fondează Ordre des Chevaliers Bienfaisant de la Cité Sainte. Sricta Observanţă Templieră cade de acord cu Grand Orient ca să fie acceptat Ritul Scoţian Rectificat.

1782 Mare congres al tuturor lojilor inițiatice la Wilhelmsbad.

1783 Marchizul Thomé fondează Ritul lui Swedenborg.

1784 Saint-Germain moare probabil în timp ce, în serviciul landgrafului de Hesse, punea la punct o fabrică de coloranți.

1785 Cagliostro fondează Ritul de la Memphis, care va deveni Ritul Antic și Primitiv de la Memphis-Mițraim și care își va spori numărul gradelor superioare pînă la nouăzeci.

Izbucnește, manevrat de Cagliostro, scandalul Colierului Reginei. Dumas îl descrie ca pe un complot masonic pentru discreditarea monarhiei.

Este suprimat ordinul Iluminaților din Bavaria, suspectat de intrigi revoluționare.

1786 Mirabeau este inițiat de Iluminații din Bavaria la Berlin. Apare la Londra un manifest rosicrucian atribuit lui Cagliostro. Mirabeau scrie o scrisoare lui Cagliostro și lui Lavater.

1787 Există circa șapte sute de loji în Franța. Este publicat *Nachtrag* al lui Weischaupt care descrie diagrama unei organizații secrete unde fiecare aderent nu-l poate cunoaște decît pe cel ce-i este imediat superior.

1789 Începe Revoluția Franceză. Criza lojilor în Franța.

1794 La 8 vendimiar, deputatul Grégoire prezintă Convenției proiectul unui Convervator al Artelor și Meseriilor. Va fi instalat la Saint-Martin-des-Champs în 1799, de către Consiliul celor Cinci Sute. Ducele de Brunswick invită lojile să se dizolve, deoarece o sectă subversivă otrăvitoare le-a contaminat deja pe toate.

1798 Arestarea lui Cagliostro la Roma.

1801 La Charleston este anunțată fondarea oficială a unui Rit Scoțian Antic și Acceptat, cu 33 de grade.

1824 Document al curții din Viena către guvernul francez : se denunță asociații secrete, cum sînt Absoluții, Independenții, Înaltul Așezămînt al Carbonarilor.

1835 Cabalistul Oettinger declară să l-a întîlnit pe Saint-Germain la Paris.

1846 Scriitorul vienez Franz Graffer publică relatarea unei întîlniri dintre fratele său și Saint-Germain între 1738 și 1790 ; Saint-Germain îl primește pe vizitator răsfoind o carte de Paracelsus.

1865 Fondarea așa-numitei Societas Rosicruciana în Anglia (după alte izvoare, în 1860 sau în 1867). Aderă la ea Bulwer-Lytton, autorul romanului rosicrucian *Zanoni*.

1868 Bakuunin fondează Alianța Internațională a Democrației Socialiste, inspirată, după unii, de la Iluminații din Bavaria.

1875 Helena Petrovna Blavatsky fondează Societatea Teosofică. Apare *Isis Dezvăluită*. Baronul Spedalieri se proclamă membru al Marii Loji a Fraților Solitari de pe Munte, Frate Iluminat al Ordinului Antic și Restaurat al Maniheiștilor și Înalt Iluminat al Martiniștilor.

1877 Madame Blavatsky vorbește despre rolul teosofic al lui Saint-Germain. Printre încarnările lui, au fost Roger și Francis Bacon, Rosencreutz, Proclos, Saint-Albans. Marele Orient din Franța suprimă invocația către Marele Arhitect al Universului și proclamă libertatea de conștiință absolută. Rupe legăturile cu Marea Lojă Engleză, și devine în mod hotărît laic și radical.

Fondarea lui Societas Rosicruciana în SUA.

1880 Începe activitatea lui Saint-Yves d'Alveydre. Leopold Engler reorganizează Iluminații din Bavaria.

Leon al XII-lea prin enciclica *Humanum Genus* condamnă masoneria. Catolicii o părăsesc, iar raționaliștii se grăbesc să intre în ea.

1888 Stanislas de Guaita fondează Ordre Kabbalistique de la Rose-Croix. Fondarea, în Anglia, a lui Hermetic Order of the Golden Dawn. Unsprezece grade, de la neofit la Ipsissimus. Împărat îi este McGregor Mathers. Sora lui îl ia în căsătorie pe Bergson.

1890 Josephin Péladan îl abandonează pe Guaita și fondează Rose+Croix Catholique du Temple el du Graal, proclamîndu-se Sar Merodak. Disputa dintre rosicrucienii lui Guaita și cei al lui Péladan se va numi războiul celor două roze.

1891 Papus publică *Traité Méthodique de Science Occulte.*
1898 Aleister Crowley iniţiat în Golden Dawn. Va fonda apoi ordinul Thelema pe cont propriu.
1907 Din Golden Down ia naştere Stella Matutina, la care aderă Yeats.
1909 În America, Spencer Lewis „redeşteaptă" Anticus Mysticus Ordo Rosae Crucis, iar în 1916 efectuează cu succes într-un hotel transformarea unei bucăţi de zinc în aur.
Max Heindel fondează Rosicrucian Fellowship. La date incerte urmează Lectorium Rosicrucianum, Les Frères Aîés de la Rose-Croix, Fraternitas Hermètica, Templum Rosae-Crucis.
1912 Annie Besant, discipolă a doamnei Blavatsky, fondează la Londra ordinul Templului Rozei-Cruce.
1918 Ia naştere în Germania Societatea Thule.
1836 Ia naştere în Franţa Grand Prieuré des Gaules. În „Cahiers de la fraternité polaire", Enrico Contardi-Rhodio vorbeşte de o vizită pe care i-a făcut-o contele de Saint-Germain.

„Ce înseamnă toate astea ?" întrebă Diotallevi.

„Nu mă întrebaţi pe mine. Nu voiaţi date ? Iată-le. Nu ştiu altceva".

„Va trebui să-l consultăm pe Agliè. Pariez că nici el nu cunoaşte toate organizaţiile astea".

„Cum ţi-nchipui, doar e pîinea lui. Dar putem să-l punem la probă. Să adăugăm o sectă care nu există. Fondată recent".

Îmi reveni în minte curioasa întrebare a lui De Angelis, dacă auzisem vorbindu-se despre Tres. Şi am spus : „Organizaţia Tres".

„Şi asta ce e ?" întrebă Belbo.

„Dacă există acrostihul, trebuie să existe şi textul subiacent", zise Diotallevi, „alfel nici rabinii mei n-ar fi putut practica Notarikon-ul. Să vedem... Templi Resurgentes Equites Synarchici. Vă place ?"

Numele ne-a plăcut, l-am scris la coada listei.

„Cu toate bisericuţele alea, să inventezi una nouă nu era un lucru de nimic", zicea Diotallevi, apucat de un acces de vanitate.

Dacă ar fi vorba să definim printr-un singur cuvînt trăsătura dominantă a masoneriei franceze din secolul al XVIII-lea, unul singur ar fi potrivit : diletantism.

(René Le Forestier, *La Franc-Maçonnerie Templière et Occultiste*, Paris, Aubier, 1972, 2)

A doua zi, seara, l-am invitat pe Agliè la Pilade. Chiar dacă noii frecventatori ai barului se înfoiseseră la sacou şi cravată, prezenţa oaspetelui nostru, cu costumul lui albastru cu dungi albe fine, cu vestă, şi cu cămaşa lui imaculată, cu cravata fixată cu un ac de aur, provocă oarecare senzaţie. Din fericire, pe la şase seara, barul Pilade era destul de gol.

Agliè îl păpăci pe Pilade comandînd un coniac de marcă. Avea, bineînţeles, dar trona pe rafturile din spatele tejghelei de zinc, neatins, poate de ani de zile.

Agliè vorbea privind licoarea în lumină, apoi încălzind-o cu mîinile, arătîndu-şi manşetele cu butoni de aur în stil vag egiptean.

I-am arătat lista, spunîndu-i că o extrăsesem din manuscrisele diabolicilor.

„Că Templierii erau legaţi de lojile străvechi ale meşterilor zidari formate în timpul construcţiei Templului lui Solomon, e lucru sigur. Cum sigur e şi faptul că de atunci aceşti asociaţi se revendicau de la sacrificiul arhitectului Templului, Hiram, victimă a unui misterios asasinat, şi se jurau să-l răzbune. După persecutarea multora dintre cavalerii Templului, cu siguranţă că ei s-au vărsat în acele confrerii de artizani, contopind mitul răzbunării lui Hiram cu acela al răzbunării lui Jacques de Molay. În secolul al XVIII-lea, la Londra,

existau loji de meşteri zidari propriu-zişi, aşa-zisele loji operative, dar treptat, unii gentilomi plictisiţi, şi după toate astea foarte respectabili, atraşi de riturile lor tradiţionale, s-au întrecut să facă parte din ele. Astfel, masoneria operativă, poveste de meşteri zidari adevăraţi, s-a transformat în masoneria speculativă, poveste de ziditori simbolici. În acest climat un anume Desaguliers, vulgarizator al lui Newton, îl influenţează pe un pastor protestant, Anderson, care redactează regulile unei loji de Fraţi Zidari, de inspiraţie deistă, şi începe să vorbească de confreriile masonice ca de nişte corporaţii care datează de acum patru mii de ani, de la fondatorii Templului lui Solomon. Iată motivele mascaradei masonice, şorţul, dreptarul, ciocanul. Dar poate că tocmai prin asta masoneria ajunge la modă, îi atrage pe nobili, prin arborii genealogici pe care-i lasă să se întrevadă, dar şi mai mult place burghezilor, care nu numai că se pot reuni de la egal la egal cu nobilii, dar sînt chiar autorizaţi să poarte sabia de ceremonie. Mizerie a unei lumi noi care se naşte ; nobilii au nevoie de o ambianţă unde să intre în contact cu noii producători de capital, iar ceilalţi — vă-nchipuiţi — caută o legitimare".

„Dar se pare că Templierii ies la iveală după aceea".

„Cel care stabileşte primul un raport direct cu Templierii e Ramsay, de care însă aş prefera să nu vorbesc. Eu bănuiesc că era inspirat de iezuiţi. Din predicile lui ia naştere aripa scoţiană a masoneriei".

„Scoţiană în ce sens ?"

„Ritul scoţian e o invenţie franco-germană. Masoneria londoneză instituise cele trei grade : de ucenic, tovarăş şi maestru. Masoneria scoţiană înmulţeşte gradele, pentru că a înmulţi gradele înseamnă a înmulţi nivelurile de iniţiere şi de secret... Francezii, care sînt înfumuraţi din fire, se dau în vînt după asta..."

„Dar ce secret ?"

„Nici unul, evident. Dacă ar fi fost vreun secret — sau dacă aceia l-ar fi posedat — complexitatea lui ar fi justificat complexitatea gradelor de iniţiere. Ramsay însă înmulţeşte gradele pentru a lăsa să se creadă că are un secret. Vă puteţi închipui ce agitaţie pe negustorii de treabă care în sfîrşit puteau deveni prinţi ai răzbunării..."

Agliè fu foarte generos în flecăreli despre masonerie. Şi vorbind, după obiceiul lui, trecea treptat la reevocarea la persoana întîi. „În timpurile acelea deja în Franţa se scriau nişte *couplets* despre noua modă a Frimasonilor, lojile se multiplicau şi prin ele se învîrteau arhiepiscopi, călugări, marchizi şi prăvăliaşi, iar membrii casei regale deveneau mari maeştri. În Stricta Observanţă Templieră a tipului ăluia dubios, von Hund, intrau Goethe, Lessing, Mozart, Voltaire, apăreau loji în rîndul militarilor, în regimente se complota pentru a-l răzbuna pe Hiram şi se discuta de revoluţia iminentă. Iar pentru alţii masoneria era o *société de plaisir*, un club, un simbol, un status symbol. Găseai în ea de toate, Cagliostro, Mesmer, Casanova, baronul d'Holbach, d'Alembert... Enciclopedişti şi alchimişti, libertini şi hermetişti. Şi s-a văzut la izbucnirea revoluţiei, cînd membrii aceleiaşi loji s-au trezit divizaţi, şi a părut că marea frăţie a intrat în criză pentru totdeauna..."

„Nu exista o opoziţie între Marele Orient şi Loja Scoţiană ?"

„În cuvinte da. Un exemplu : în loja celor Nouă Surori intrase Franklin, care, bineînţeles, ţintea la transformarea ei laică — pe el îl interesa numai să-şi susţină revoluţia lui americană... Dar în acelaşi timp unul dintre marii maeştri era contele de Milly, care căuta elixirul de viaţă lungă. Însă fiindcă era un imbecil, în timpul experimentelor lui s-a otrăvit şi a murit. Pe de altă parte, gîndiţi-vă la Cagliostro : pe de o parte inventa rituri egiptene, pe de alta era implicat în afacerea colierului reginei, un scandal pus la cale de noile cercuri conducătoare pentru a discredita Vechiul Regim. Era la mijloc şi Cagliostro, înţelegeţi ? Încercaţi să vă imaginaţi cu ce gen de oameni trebuia să ai de-a face..."

„Trebuie să fi fost greu", zise Belbo înţelegător.

„Dar cine sînt", am întrebat eu, „aceşti baroni von Hund care îi caută pe Superiorii Necunoscuţi..."

„În jurul farsei burgheze apăruseră grupuri cu intenţii foarte diferite, care, pentru a-şi face adepţi, se identificau şi cu lojile masonice, dar urmăreau scopuri mai iniţiatice. În acest moment are loc discuţia despre Superiorii Necunoscuţi. Dar din nefericire, von Hund nu era o

persoană serioasă. La început, îi face pe adepți să creadă că Superiorii Necunoscuți sînt cei din familia Stuart. Apoi stabilește că scopul ordinului este să răscumpere bunurile originare ale Templierilor, și ciugulește fonduri din toate părțile. Negăsind destule, cade în mîinile unui anume Starck, care zicea că a primit secretul fabricării aurului, de la adevărații Superiori Necunoscuți, ce se aflau la Petersburg. S-au grăbit să se strîngă în jurul lui von Hund și al lui Starck unii teosofi, alchimiști de trei parale, rosicrucieni făcuți în pripă, și toți la un loc aleg ca mare maestru un om foarte integru, pe ducele de Brunswick. Care înțelege imediat că se află în cea mai proastă companie. Unul dintre membrii Observanței, landgraful de Hesse, cheamă pe lîngă sine pe contele de Saint-Germain, crezînd că acel gentilom poate să-i producă aur, dar n-are a face, în timpul acela trebuia să te iei după capriciile celor puternici. Însă, prin supralicitare, el se crede sfîntul Petru. Eu vă asigur că, o dată, Lavater, care era oaspetele landgrafului, a trebuit să-i facă o scenă ducesei de Devonshire care se credea Maria Magdalena".

„Dar acești Willermoz, acești Martines de Pasqually, care fondează sectă după sectă..."

„Pasqually era un aventurier. Practica niște operațiuni teurgice într-o cameră a lui, secretă, spiritele îngerești i se arătau sub formă de dîre luminoase și de caractere hieroglifice. Willermoz îl luase în serios pentru că era un entuziast, onest dar naiv. Era fascinat de alchimie, se gîndea la o Mare Operă căreia aleșii ar fi trebuit să i se dedice, pentru a descoperi punctul de aliere a celor șase metale nobile studiind măsurile închise în cele șase litere ale primului nume al lui Dumnezeu, pe care Solomon îl făcuse cunoscut aleșilor săi".

„Și apoi ?"

„Willermoz fondează numeroase ordine mai mici și intră în multe loji în același timp, cum se obișnuia pe timpurile acelea, fiind mereu în căutarea unei revelații definitive, temîndu-se ca ea să nu-și găsească locul totdeauna în altă parte — cum s-a și întîmplat într-adevăr — ba chiar probabil aceasta e unicul adevăr... Și astfel, se unește cu cei din Élus Cohen ai lui Pasqually.

Dar în 1772, Pasqually dispare, pleacă la Santo Domingo, lasă totul baltă. De ce se eclipsează ? Bănuiesc că intrase în posesia vreunui secret şi n-ar fi vrut să-l împartă cu alţii. În orice caz, pace sufletului lui, dispare în continentul acela, ca un om obscur, după cum şi meritase..."

„Şi Willermoz ?"

„În anii aceia toţi fuseserăm zguduiţi de moartea lui Swedenborg, un om care ar fi putut să dea multe învăţăminte Occidentului bolnav, dacă Occidentul i-ar fi dat ascultare ; dar deja veacul alerga către nebunia revoluţionară pentru a urma ambiţiile Stării a Treia... Or tocmai în anii aceia Wilermoz aude vorbindu-se de Stricta Observanţă Templieră a lui von Hund şi rămîne încîntat de ea. I se spusese că un Templier care se declară ca atare, vreau să zic întemeind o asociaţie publică, nu e un Templier, dar secolul al XVIII-lea era o epocă de mare credulitate. Willermoz încearcă împreună cu von Hund diferitele alianţe despre care se spune în lista dumneavoastră, pînă ce von Hund este demascat — vreau să spun că se descoperă că era unul dintre acele personaje care fug cu potul — iar ducele de Brunswick îl expulzează din organizaţie".

Mai aruncă o privire pe listă : „A, da, Weischaupt, uitasem. Iluminaţii din Bavaria, printr-un nume ca ăsta, la început atrag multe minţi generoase. Dar acest Weischaupt era un anarhist, azi i-am zice un comunist, şi dacă aţi şti ce aiureli se vînturau în mediul acela, lovituri de stat, detronări de suverani, băi de sînge... Reţineţi că l-am admirat mult pe Weischaupt, dar nu pentru ideile lui, ci pentru concepţia lui extrem de limpede despre cum trebuie să funcţioneze o societate secretă. Dar poţi avea idei organizatorice splendide şi finalităţi destul de confuze. În cele din urmă, ducele de Brunswick se trezeşte că gestionează confuzia lăsată de von Hund şi înţelege că acum în universul masonic german se confruntă cel puţin trei nuclee, filonul sapienţial şi ocultist, inclusiv unii dintre Roza-Cruceeni, filonul raţionalist, şi filonul anarhic revoluţionar al Iluminaţilor din Bavaria. Şi atunci propune diferitelor ordine şi rituri să se întîlnească la Wilhelmsbad pentru o „convenţie", cum îi ziceau pe atunci, a statelor majore, să zicem. Trebuia răspuns la următoarele între-

bări : ordinul are cu adevărat drept origine o societate străveche, şi care anume ? există cu adevărat nişte Superiori Necunoscuţi, păstrători ai tradiţiei antice, şi cine sînt ei ? care sînt scopurile adevărate ale ordinului ? acest scop este restaurarea ordinului Templierilor ? Şi tot aşa, inclusiv problema dacă ordinul trebuia să se ocupe de ştiinţe oculte. Willermoz aderă entuziast, în fine ar fi găsit răspuns la întrebările pe care şi le pusese, în mod onest, toată viaţa lui... Şi aici se iveşte cazul lui de Maistre."

„Care de Maistre ? am întrebat eu. Joseph sau Xavier ?"

„Joseph".

„Reacţionarul ?"

„Dacă a fost reacţionar, n-a fost atît cît trebuia. Era un om ciudat. Reţineţi că acest susţinător al bisericii catolice, tocmai în timp ce primii pontifi începeau să emită bule împotriva masoneriei, se face membru al unei loji, cu numele de Josephus a Floribus. Mai mult, se alătură masoneriei cînd, în 1773, un rescript papal îi condamnă pe iezuiţi. Firește că de Maistre se alătură de lojile de tip scoţian, e evident, nu e un iluminist burghez, adică om al secolului Luminilor, e un iluminat — şi trebuie să daţi atenţie acestor distincţii, pentru că italienii îi numesc iluminişti pe iacobini, în timp ce în alte ţări sînt numiţi cu acest nume adepţii tradiţiei — curioasă confuzie..."

Îşi sorbea încet coniacul, trăgea dintr-un portţigaret de metal aproape alb nişte *cigarillos* de o formă neobişnuită („mi le confecţionează tutungiul meu de la Londra", zicea, „ca şi ţigările de foi pe care le-aţi văzut la mine acasă, serviţi-vă, sînt excelente..."), vorbea cu ochii pierduţi în amintiri.

„De Maistre... Un om cu maniere foarte distinse, era o bucurie spirituală să-l asculţi. Şi dobîndise mare autoritate în cercurile iniţiatice. Şi totuşi, la Wilhelmsbad, înşeală aşteptările tuturor. Trimite o scrisoare ducelui, în care neagă hotărît filiaţia templieră, pe Superiorii Necunoscuţi şi utilitatea ştiinţelor esoterice. Refuză din fidelitate faţă de biserica catolică, dar o face cu argumente de enciclopedist burghez. Cînd ducele a citit scrisoarea

într-un cenaclu de intimi, nimeni nu voia să creadă. De Maistre afirma acum că sfîrșitul ordinului era numai o reintegrare spirituală și că ceremonialele și riturile tradiționale serveau numai pentru a ține în alertă spiritul mistic. Lăuda toate noile simboluri masonice, dar zicea că imaginea care reprezintă mai multe lucruri nu mai reprezintă nimic. Fapt care — să mă scuzați — e contrar întregii tradiții hermetice, pentru că simbolul e cu atît mai plin, mai revelator, mai puternic, cu cît e mai ambiguu, mai fugar ; altfel ce se-ntîmplă cu spiritul lui Hermes, zeul cu o mie de fețe ? Iar în legătură cu Templierii, de Maistre zicea că ordinul Templului a fost creat din avariție și că avariția îl distrusese, asta-i tot. Acest savoiard nu putea uita că ordinul fusese distrus cu consimțămîntul papei. Niciodată nu trebuie să te încrezi în legitimiștii catolici, oricît de arzătoare ar fi vocația lor hermetică. Și răspunsul privitor la Superiorii Necunoscuți era rizibil : ei nu există, iar dovada e aceea că nu-i cunoaștem. I s-a obiectat că desigur nu-i cunoaștem, altfel n-ar mai fi necunoscuți ; vi se pare că modul lui de a raționa are vreo noimă ? Curios cum un credincios de talia lui era atît de impermeabil la simțul misterului. După care, de Maistre lansa apelul final : să ne întoarcem la Evanghelie și să abandonăm smintelile de la Memphis. Nu făcea decît să repropună linia milenară a bisericii. Înțelegeți în ce atmosferă a avut loc reuniunea de la Wilhelmsbad. Prin recuzarea unei autorități ca de Maistre, Willermoz a fost pus în minoritate, și nu s-a putut realiza decît cel mult un compromis. S-a menținut ritul templier, s-a amînat orice concluzie privitoare la problema originii, ce mai, un faliment. Acela a fost momentul în care linia scoțiană a pierdut ocazia : dacă lucrurile ar fi mers altfel, poate că istoria secolului ce venea ar fi fost alta."

„Și pe urmă ?" am întrebat. „Nu s-a mai cîrpăcit nimic ?"

„Dar ce mai voiai să se cîrpăcească, ca să folosesc și eu același cuvînt ca al dumitale... Trei ani după aceea un predicator evanghelic care se unise cu Iluminații din Bavaria, unul Lanze, moare lovit de un trăznet într-o pădure. Se găsesc asupra lui instrucțiuni ale ordinului, intervine guvernul bavarez, se descoperă că Weischaupt

uneltea împotriva guvernului, iar ordinul e suprimat în anul următor. Nu numai atît, dar se publică niște scrieri ale lui Weischaupt cu presupusele proiecte ale Iluminaților, care discreditează pentru un secol tot neotemplierismul francez și german... Reținеți că probabil iluminiștii lui Weischaupt erau de partea masoneriei iacobine și se infiltraseră în filonul neotemplier pentru a-l distruge. N-ar fi întîmplător ca oamenii aceia de soi rău să-l fi atras de partea lor pe Mirabeau, tribunul revoluției. Vreți să vă fac o mărturisire ?"

„Spuneți".

„Oameni ca mine, interesați să reînnoade firele unei Tradiții pierdute, se simt dezorientați în fața unui eveniment ca cel de la Wilhelmsbad. Cineva ghicise și tăcuse, alții știau și au mințit. Iar după aceea a fost prea tîrziu, mai întîi vîrtejul revoluționar, apoi haita ocultismului secolului al XIX-lea... Uitați-vă la lista dumneavoastră, un bairam al relei credințe și al credulității, bețe-n roate, excomunicări reciproce, secrete care circulă pe buzele tuturor. Teatrul ocultismului."

„Ocultiștii nu prea sînt demni de crezare, nu sînteți de părere ?" întrebă Belbo.

„Trebuie să știți să distingeți ocultismul de esoterism. Esoterismul e căutarea unei științe care nu se transmite decît prin simboluri, sigilate hermetic pentru profani. Ocultismul în schimb, care se răspîndește în secolul al XIX-lea, e vîrful aisbergului, acel mai-nimic care iese la suprafață din sertarul esoteric. Templierii erau niște inițiați, iar dovada e aceea că, supuși la tortură, ei mor pentru a-și salva secretul lor. Tocmai forța cu care l-au ascuns ne face siguri de inițierea lor, și nostalgici după ceea ce ei știau. Ocultistul e un exhibiționist. Cum spunea Péladan, un secret inițiatic revelat nu slujește la nimic. Din nefericire, Péladan nu era un inițiat, ci un ocultist. Secolul al XIX-lea e secolul delațiunii. Toți se trudesc să publice secretele magiei, ale teurgiei, ale Cabalei, ale tarocului. Și chiar și cred în ele."

Agliè continua să urmărească cu privirea lista noastră, cu cîte o strîmbătură de compătimire. „Helena Petrovna. Femeie de treabă, în fond, dar n-a dat nici măcar un sin-

gur lucru care să nu fi fost deja scris pe toți pereții... De Guaita, un biblioman drogat. Papus : ăsta-i bun." Apoi se opri dintr-odată. „Tres... De unde vine noutatea asta ? Din ce manuscris ?"

Grozav, m-am gîndit, și-a dat seama de interpolare. Noi am rămas la un răspuns vag : „Știți, lista a fost alcătuită răsfoind diverse texte, iar cea mai mare parte le-am restituit deja, erau bune de aruncat. Vă amintiți de unde vine Tres ăsta, domnule Belbo ?"

„Nu cred. Diotallevi, dar tu ?"

„Au trecut atîtea zile... E important ?"

„Deloc", ne asigură Agliè. „E numai pentru că n-am mai auzit niciodată pomenindu-se de acest nume. Într-adevăr, nu știți cine-l citează ?"

Regretam foarte mult, dar nu ne aminteam.

Agliè își scoase ceasul din vestă. „Dumnezeule, mai aveam o întîlnire. Mă veți scuza."

Se despărțise de noi, iar noi rămăsesem să discutăm.

„Acum totul e clar. Englezii lansează propunerea masonică pentru a coaliza pe toți inițiații din Europa în jurul proiectului baconian."

„Dar proiectul reușește numai pe jumătate : ideea pe care baconienii o elaborează e atît de fascinantă, încît produce rezultate contrarii așteptărilor lor. Filonul numit scoțian vede în noua bisericuță un mod de a reconstitui succesiunea, și ia contact cu templierii germani."

„Agliè găsește întîmplarea de neînțeles. Evident. Numai noi acum putem să spunem ce s-a întîmplat, ce anume vrem să se fi întîmplat. În acel moment diferitele nuclee naționale intră în arenă unele împotriva altora, n-aș exclude faptul că acel Martines de Pasqually era un agent al grupului de la Tomar, englezii îi desfid pe scoțieni, care însă se dovedesc a fi francezi, francezii sînt evident împărțiți în două grupuri, cel filo-englez și cel filo-german. Masoneria e copertura exterioară, pretextul datorită căruia toți acești agenți ai unor grupări diferite — Dumnezeu știe unde intră paulicenii și ierusalemiții — se întîlnesc și se înfruntă încercînd să-și smulgă vreun crîmpei de secret unul altuia."

„Masonerie à la Rick's Bar din Casablanca", zise Belbo. „Ceea ce răstoarnă opinia obişnuită. Masoneria nu e o societate secretă."

„Da' de unde, doar un porto-franco, ca la Macao. O faţadă. Secretul era în altă parte."

„Bieţii masoni".

„Progresul îşi cere victimele lui. Admiteţi însă că sîntem pe cale să redescoperim o raţionalitate imanentă a istoriei."

„Raţionalitatea istoriei este efectul unei bune rescrieri a Torei", zise Diotallevi. „Iar noi asta facem, şi fie pururea binecuvîntat numele Celui Preaînalt."

„Bun", zise Belbo. „Acum baconienii au Saint-Martin-des-Champs, aripa neotemplieră franco-germană se dizolvă într-o miriadă de secte... Dar încă nu am hotărît despre ce secret e vorba."

„Aici să vă văd", zise Diotallevi.

„Tu pe noi ? Sîntem implicaţi toţi, dacă nu ne descurcăm onorabil, lăsăm o impresie mizerabilă".

„Cui ?"

„Păi, istoriei, tribunalului Adevărului."

„Quid est veritas ?" întrebă Belbo.

„Noi", am spus eu.

77

Iarba aceasta e numită de către Filosofi Alungă-diavoli. E un lucru experimentat că numai această sămînță gonește diavolii și halucinațiile lor... A fost dată să o ia o tinerică ce în timpul nopții era tulburată de un diavol, și astă buruiană l-a pus pe fugă.

(Johannes de Rupescissa, *Tratat despre Quintesență*, II)

În zilele care urmară, am neglijat Planul. Sarcina Liei se apropia de sfîrșit și rămîneam cu ea cît puteam mai mult. Lia îmi calma neliniștile, pentru că, spunea ea, încă nu era momentul. Urma cursul pentru nașterea fără dureri și eu încercam să-l urmăresc exercițiile. Lia refuzase ajutorul pe care știința i-l punea la dispoziție pentru a ne face să știm cu anticipație sexul noului născut. Voia surpriza. Acceptasem ciudățenia aceea a ei. Îi pipăiam pîntecele, nu mă întrebam ce o să iasă din el, hotărîsem să-l numim acel Ceva.

Întrebam numai cum puteam să particip și eu la naștere. „Acel Ceva e și al meu", ziceam eu. „Nu vreau să fac ca tații pe care-i vezi în filme, care se plimbă încoace și încolo pe coridor aprinzînd țigară de la țigară".

„Pim, mai mult de atît n-ai să poți face. Vine un moment cînd e treaba mea. Și pe urmă, tu nu fumezi și doar nu vrei să capeți viciul cu ocazia asta".

„Și atunci ce fac ?"

„Participi înainte și după aceea. După, dacă e băiat, o să-l educi, o să-l modelezi, o să-i creezi o frumusețe de complex oedipian așa cum trebuie, o să te pretezi surîzînd la paricidul ritual cînd va fi venit momentul, și fără să faci caz, iar apoi într-o zi o să-i arăți biroul tău nenorocit, fișele tale, șpalturile de la glorioasa istorie a metalelor și o să-i spui fiule toate astea vor fi într-o zi ale tale."

„Şi dacă e fată ?"

„O să-i spui fiica mea toate astea vor fi într-o zi ale derbedeului de bărbatu-tău."

„Şi înainte ?"

„În timpul doliilor, între o dolie şi alta trece timp şi trebuie să numeri, pentru că pe măsură ce intervalul se reduce, momentul se apropie. O să numărăm împreună şi tu o să-mi dai ritmul, ca la vîslaşii de la galere. Va fi ca şi cum şi tu ai ajuta acel Ceva să iasă din colţişorul lui întunecos. Mititelul mititica... Vezi, acum stă atît de bine pe întuneric, soarbe sucuri ca o caracatiţă, totul pe gratis, şi pe urmă hop, o să ţîşnească afară la lumina soarelui, va clipi din ochi şi va zice unde naiba am nimerit ?"

„Mititelul mititica. Şi nici nu l-o fi cunoscînd încă pe domnul Garamond. Haide, să facem proba numărătorii."

Număram pe întuneric ţinîndu-ne de mînă. Dădeam frîu liber imaginaţiei. Acel Ceva era un lucru adevărat, care, născîndu-se, ar fi dat sens tuturor poveştilor născocite de diabolici. Bieţi diabolici, care-şi pierdeau nopţile simulînd nunţi chimice, întrebîndu-se dacă n-o să iasă cu adevărat aur de optsprezece carate şi dacă piatra filosofală era lapis exilis, un Graal nenorocit de pămînt ars : iar Graalul meu era acolo, în burta Liei.

„Da", zicea Lia trecîndu-şi mîna peste vasul ei pîntecos şi întins, „aici se pritoceşte materia ta primă cea bună. Oamenii aceia pe care i-ai văzut la castel, ce credeau că se petrece în vas ?"

„Oh, cică ar bolborosi melancolia, pămîntul sulfuros, plumbul negru, uleiul lui Saturn, că acolo ar fi un Styx de modificări, asaţiuni, humaţiuni, lichefieri, plămădiri, impregnări, submersii, pămînt fetid, mormînt rău mirositor..."

„Dar ce erau ăştia, nişte impotenţi ? Nu ştiau că în vas creşte acel Ceva al nostru, ceva alb şi frumos şi trandafiriu ?"

„Ba ştiau, dar pentru ei pînă şi burtica ta e o metaforă, plină de secrete..."

„Nu există secrete, Pim. Noi ştim bine cum se formează acel Ceva cu nervişorii lui, cu muşchişorii lui, ochişorii lui, cu splinuţele şi cu pancreasişoarele lui..."

„Doamne sfinte, cîte spline are ? Ce, e Rosemary's Baby ?"

„Așa vine vorba. Dar trebuie să fim pregătiți să-l primim chiar și cu două capete."

„Cum să nu ? L-aș învăța să cînte duete pentru trompetă și clarinet... Nu, că ar trebui să aibă patru mîini și ar fi prea mult, deși, gîndește-te ce mai solist de pian ar ieși din el, altă viață decît vreun concert pentru mîna stîngă. Brr... Însă atîta lucru știu și diabolicii mei, că în ziua aceea, la clinică, se va înfăptui și opera la alb, se va naște așa-numitul Rebis, androginul..."

„Ca să vezi, asta ne mai lipsea. Ascultă, mai bine. O să-l numim Giulio sau Giulia, după bunicul meu, îți place ?"

„Nu-mi displace, sună bine."

Ar fi fost de ajuns să mă opresc acolo. Să fi scris o carte albă, un bun grimoire, pentru toți adepții lui Isis Dezvăluită, pentru a le explica faptul că taina tainelor nu mai trebuia să fie căutată, că lectura vieții nu ascundea nici un sens subteran, și că totul era acolo, în pîntecele tuturor Liilor din lume, în camerele clinicilor, pe saltelele de paie, pe prundurile rîurilor, și că pietrele care ies din exil și sfîntul Graal nu sînt altceva decît niște mici maimuțe care țipă cu cordonul ombilical atîrnîndu-le și doctorul dîndu-le palme peste fund. Și că Superiorii Necunoscuți, pentru acel Ceva, eram eu și Lia, iar după aceea avea să ne recunoască imediat, fără să se ducă să-l întrebe pe nătărăul acela de De Maistre.

Dar nu, noi — sardonicii — voiam să ne jucăm de-a v-ați ascunselea cu diabolicii arătîndu-le că, dacă complotul cosmic ar fi existînd, noi știam să inventăm unul care mai cosmic de atît nu putea fi.

Bine-ți șade — îmi spuneam alaltăseară — acum stai și aștepți aici ceea ce se va întîmpla sub pendulul lui Foucault.

Aș zice chiar că acest hibrid monstruos nu provine dintr-un uter matern, ci mai mult ca sigur dintr-un Ephialte, dintr-un Coșmar, sau din vreun alt demon îngrozitor, ca și cum ar fi fost conceput dintr-o ciupercă putredă și veninoasă, fiu al unor Fauni și Nimfe, mai asemănător cu un demon decît cu un om.

(Athanasius Kircher, *Mundus Subterraneus*. Amsterdam, Janson, 1665, II, pp. 279—289).

În ziua aceea voiam să stau acasă, presimțeam ceva, dar Lia îmi zisese să nu fac pe prințul consort și să mă duc la lucru. „E timp, Pim, nu se naște încă. Și eu trebuie să ies. Du-te".

Tocmai ajungeam la ușa biroului meu, cînd se deschise cea a domnului Salon. Apăru bătrînul, cu șorțul lui galben de lucru. N-am putut evita să-l salut și mi-a spus să intru. Nu-i văzusem niciodată laboratorul, deci am intrat.

Dacă în spatele acelei uși fusese altădată un apartament, Salon probabil pusese să dărîme pereții despărțitori, pentru că ceea ce am văzut era o peșteră, cu dimensiuni felurite și neprecise. Din cine știe ce motiv arhitectonic îndepărtat, aripa aceea a clădirii era mansardată, iar lumina pătrundea prin niște ferestre oblice. Nu știu dacă ferestrele erau murdare sau mate sau dacă Salon nu le pusese vreun ecran pentru a evita ca soarele să cadă direct, sau dacă era din cauza îngrămădirilor de obiecte, ce proclamau peste tot teama de a nu lăsa spații goale, dar în peșteră se răspîndea o lumină de amurg tîrziu, asta și din cauză că imensa încăpere era despărțită prin rafturi etajate de farmacie veche, în care se deschideau arcade ce profilau denivelări, mici pasaje, perspective. Nuanța dominantă era maroniul, maronii erau obiectele, poliței, mesele, amalgamul difuz al luminii naturale și al celei ce provenea de la niște lămpi vechi puse să ilumineze în fișii unele zone. Prima impresie a fost că am intrat în labora-

torul unui lutier din care meşterul dispăruse încă de pe timpul lui Stradivarius, iar praful se acumulase puţin cîte puţin pe pîntecele dungate ale teorbelor.

Apoi, după ce ochii mi s-au obişnuit treptat, am priceput că mă găseam, cum ar fi trebuit să mă şi aştept, într-o grădină zoologică pietrificată. Colo un ursuleţ cu ochii lucioşi şi sticloşi se căţăra pe o creangă artificială, în latura mea se ţinea o cucuvea uimită şi hieratică, pe masa din faţă aveam o nevăstuică — sau un jder sau dihor, nu ştiu exact. În mijlocul mesei, un animal preistoric pe care la prima vedere nu l-am recunoscut, un fel de felină străbătută ca de raze X.

Putea fi o pumă, un ghepard, un cîine de dimensiuni mari, îi întrezăream scheletul peste care fusese aplicată parţial o pastă cîlţoasă susţinută de o armătură de fier.

„Dogul unei doamne bogate, bună la suflet", rînji Salon, „care vrea să şi-l amintească cum era în timpul vieţii lor conjugale. Vedeţi ? Se jupoaie animalul, se unge pielea pe dinăuntru cu săpun de arsenic, apoi se macerează şi se albesc oasele... Priviţi pe poliţa aceea, ce colecţie frumoasă de coloane vertebrale şi cutii toracice. Un osuar de toată frumuseţea, nu-i aşa ? Apoi se leagă oasele cu fire metalice şi odată reconstituit scheletul, i se montează o armătură, de obicei folosesc fîn, sau mucava sau gips. Apoi, se montează pielea. Remediez şi eu daunele morţii şi ale degradării. Uitaţi-vă la bufniţa asta, nu pare vie ?"

De atunci încolo, orice bufniţă vie avea să-mi pară moartă, dăruită de Salon acestei eternităţi sclerozate. M-am uitat la chipul acestui îmbălsămător de faraoni animalieri, cu sprîncenele lui stufoase, cu pomeţii lui cenuşii, şi am încercat să înţeleg dacă era o fiinţă vie sau mai degrabă o capodoperă a propriei lui arte.

Ca să-l privesc mai bine, am făcut un pas înapoi şi m-am simţit atins pe ceafă. M-am întors cu un fior şi am văzut că pusesem în mişcare un pendul.

O pasăre mare spintecată oscila urmînd mişcarea lăncii care o străpungea. Aceasta îi intra prin cap, şi din pieptul deschis se vedea că-i pătrundea acolo unde altădată se aflau inima şi guşa, şi aici se înnoda, ca să se desfacă apoi, luînd forma unui trident răsturnat. O parte, mai groasă, îi străpungea locul unde ar fi trebuit să aibă viscerele şi

arăta către pămînt ca o spadă, în timp ce două florete îi pătrundeau picioarele şi ieşeau în afară simetric prin gheare. Pasărea se balansa uşor, iar cele trei vîrfuri indicau pe podea urma pe care ar fi lăsat-o dacă ar fi atins-o.

„Un frumos exemplar de acvilă regală", zise Salon. „Dar trebuie să mai lucrez la ea vreo cîteva zile. Tocmai îi alegeam ochii". Şi-mi arăta o cutie plină cu cornee şi pupile de sticlă, ca şi cum călăul de la Santa Lucia ar fi strîns toate relicvele carierei lui. „Nu e tot aşa de uşor ca pentru insecte, unde-i de ajuns cutia şi un ac. Nevertebratele, de exemplu, trebuie tratate cu formalină".

Simţeam în nări un miros de morgă. „Trebuie să fie o muncă pasionantă", am spus. Şi în acest timp mă gîndeam la lucrul acela viu care palpita în vintrele Liei. M-a străbătut un gînd rece ca gheaţa : dacă acel Ceva ar muri, mi-am spus eu, vreau să-l înmormîntez eu însumi, să hrănească toţi viermii subsolului şi să îngraşe pămîntul. Numai aşa aş mai putea să-l simt că e viu...

Mi-am alungat gîndul acela, pentru că Salon tocmai vorbea, şi trăgea spre sine o creatură stranie cocoţată pe unul din rafturile acelea ale lui. Să fi avut vreo treizeci de centimetri lungime şi era desigur un dragon, o reptilă cu aripi mari negre şi membranoase, cu o creastă de cocoş şi cu fălcile căscate pline de dinţi minusculi ca de fierăstrău. „Aşa-i că-i frumos ? O compoziţie de-a mea. Am folosit o salamandră, un liliac, solzii unui şarpe... Un dragon subpămîntean. M-am inspirat după asta..." Mi-a arătat pe o altă masă un volum mare in folio, cu legătură de pergament vechi, cu şireturi din piele. „M-a costat şi ochii din cap, eu nu sînt un bibliofil, dar pe ăsta voiam să-l am. Este *Mundus Subterranus* de Athanasius Kircher, prima ediţie, 1665. Iată dragonul. Identic, nu vi se pare ? Trăieşte în craterele vulcanilor, zicea iezuitul acesta de treabă, care ştia tot, despre cunoscut, necunoscut şi inexistent..."

„Dumneavoastră vă gîndiţi mereu la subterane", am spus eu, amintindu-mi conversaţia noastră de la Münich şi frazele pe care le surprinsesem cu ajutorul urechii lui Dionis.

Deschise volumul la o altă pagină : acolo era o imagine a globului care apărea ca un organ anatomic tume-

fiat și negru, străbătut de un păienjeniș de vene luminiscente, șerpuitoare și sclipitoare. „Dacă Kircher avea dreptate, mai multe cărări sînt în inima pămîntului decît la suprafața lui. Dacă ceva se petrece în natură, asta vine din căldura ce fumegă aici dedesubt..." Eu mă gîndeam la opera la negru, la pîntecele Liei, la acel Ceva care încerca să erupă din blîndul ei vulcan.

„...și dacă se petrece ceva în lumea oamenilor, asta se pune la cale acolo dedesubt".

„Așa zice părintele Kircher ?"

„Nu, el se ocupă de natură, atît... Dar e ciudat că cea de a doua parte a acestei cărți este despre alchimie și alchimiști și că tocmai acolo, vedeți, în problema asta există un atac la adresa Roza-Cruceenilor. De ce-i atacă pe Roza-Cruceeni într-o carte despre lumea subterană ? Știa multe iezuitul nostru, știa că ultimii Templieri se refugiaseră în regatul subteran Agarttha..."

„Și mai sînt încă acolo, se pare", am aruncat eu.

„Mai sînt", zise Salon. Nu la Agarttha, în alte găuri. Poate sub noi. Acum și Milano își are metroul lui. Cine l-a vrut ? Cine a dirijat săpăturile ?"

„Aș zice că niște ingineri specializați".

„Așa, așa, puneți-vă mîinile la ochi. Și între timp, în editura aceea a dumneavoastră, publicați cărți ale nu știu cui. Cîți evrei aveți printre autorii dumneavoastră ?"

„Nu cerem fișe genetice autorilor", am răspuns eu, sec.

„Doar nu mă credeți un antisemit. Unii dintre cei mai buni prieteni ai mei sînt evrei. Eu mă gîndesc la un anume fel de evrei..."

„Care ?"

„Știu eu care..."

Îşi deschise cufăraşul. Într-o dezordine indescriptibilă se aflau acolo guleraşe, elastice, ustensile de bucătărie, embleme de pe la diferite şcoli tehnice, pînă şi monograma împărătesei Alexandra Feodorovna şi crucea Legiunii de Onoare. Pe toate astea, halucinaţia îi arăta clar sigiliul lui Anticrist, sub forma unui triunghi sau a două triunghiuri încrucişate.

(Alexandre Chayla, „Serge A. Nilus et les Protocoles", *La Tribune Juive*, 14 mai 1921, p. 3)

„Vedeţi", adăugă el, „eu m-am născut la Moscova. Chiar în Rusia s-a întîmplat, cînd eram eu tînăr, să apară nişte documente secrete evreieşti în care se spunea negru pe alb că pentru a subjuga guvernele trebuie lucrat subteran. Ascultaţi". Luă un caiepel unde copiase de mînă nişte citate : „«În timpul acela toate oraşele vor avea metrouri şi pasaje subterane : din ele vom face să sară în aer toate oraşele lumii». Protocoalele Bătrînilor Înţelepţi din Sion, documentul numărul nouă !"

Mi-a trecut prin cap că acea colecţie de vertebre, cutia plină cu ochi, pieile pe care le întindea pe armături, proveneau din vreun lagăr de exterminare. Dar nu, aveam de a face cu un bătrîn nostalgic, care purta în cîrcă vechi amintiri ale antisemitismului rus.

„Dacă înţeleg bine, există un conciliabul de evrei, nu toţi, care urzeşte ceva. Dar de ce în subterane ?"

„Mi se pare limpede ! Cine complotează, complotează pe dedesubt, nu la lumina soarelui. De cînd lumea şi pămîntul toţi ştiu asta. Stăpînirea lumii înseamnă stăpînirea a ceea ce se află dedesubt. A curenţilor subpămînteni".

Mi-am amintit de o întrebare a lui Agliè în biroul lui, şi de druidesele din Piemont, care evocau curenţii telurici.

„De ce oare celţii săpau sanctuare în inima pămîntului, cu galerii ce comunicau cu un puţ sacru ?" continua

Salon. „Puțul se cufunda în straturi radioactive, se știe. Cum e construită Glanstonbury ? Și nu-i oare vorba de insula Avalonului, de unde ia ființă mitul Graalului ? Și cine a inventat Graalul, dacă nu un evreu ?"

Iarăși Graalul, doamne sifnte. Dar care Graal, nu există decît un Graal, e acel Ceva al meu, în contact cu straturile radioactive ale uterului Liei, și poate că acum navighează liniștit către gura puțului, poate se grăbește să iasă, iar eu stau aici printre bufnițele astea împăiate, o sută moarte și una care se preface a fi vie.

„Toate catedralele sînt construite acolo unde celții își aveau menhirele lor. De ce înfigeau ei pietre în teren, cu toate că-i costa atîta trudă ?"

„Păi egiptenii de ce se trudeau atîta să înalțe piramidele ?"

„Exact. Antene, termometre, sonde, ace ca acelea ale medicilor chinezi plantate acolo unde corpul reacționează, în punctele nodale. În centrul pămîntului e un nucleu de fuziune, ceva asemănător soarelui, ba chiar un soare adevărat în jurul căruia se învîrtește ceva, pe traiectorii diferite. Orbite ale curenților telurici. Celții știau unde se aflau ele și cum să le stăpînească. Iar Dante, Dante ? Ce vrea să ne spună prin istoria coborîrii lui în adînc ? Mă înțelegeți, dragă prietene ?"

Nu-mi plăcea să fiu dragul lui prieten, dar continuam să-l ascult. Giulio Giulia, Rebisul meu implîntat ca Lucifer în centrul pîntecelui Liei, dar el eă, acel Ceva avea să se dea peste cap, să se repeadă către înalt, într-un fel oarecare avea să iasă. Acel Ceva e făcut să iasă din viscere, ca să se dezvăluie în taina-i limpede, nu ca să intre cu capul în jos acolo și să caute un secret scîrbos.

Salon continua, de acum era pierdut într-un monolog pe care părea că-l repetă pe dinafară : „Știți ce sînt așa-zisele leys englezești ? Zburați pe deasupra Angliei cu un avion și veți vedea că toate locurile sacre sînt unite prin linii drepte, o grilă de linii care se intersectează pe întreg teritoriul, încă vizibile deoarece au sugerat traseul șoselelor de mai tîrziu..."

„Dacă existau locuri sacre, erau legate de drumuri, iar drumurile vor fi încercat și ei să le facă cît mai drepte posibile..."

„Da ? Şi de ce de-a lungul acestor linii migrează păsările ? Pentru că marchează traseele urmate de farfurii zburătoare ? E un secret care a fost pierdut după invazia romană, dar există cineva care îl cunoaşte încă..."

„Evreii", am sugerat.

„Şi ei sapă. Primul principiu alchimic e VITRIOL : Visita Interiora Terrae, Rectificando Invenies Occultum Lapidem".

Lapis exillis. Piatra mea care se pregătea lent să iasă din exil, din dulcele adăpost amnezic hipnotic din vasul încăpător al Liei, fără să caute alte profunzimi, Piatra mea frumoasă şi albă care vrea suprafaţa... Voiam să alerg acasă, la Lia, să aştept împreună cu ea apariţia acelui Ceva, oră cu oră, triumful suprafeţei din nou cucerite. În peştera lui Salon era damf de subterane, subteranele sînt originea, ce trebuie abandonată, nu ţinta ce trebuie atinsă. Şi totuşi îl urmăream pe Salon, şi mi se învîrtejeau în cap noi idei pline de violenie pentru Plan. În timp ce aşteptam unicul Adevăr al acestei lumi sublunare, mă încrîncenam să edific noi minciuni. Orb ca animalele ce trăiesc sub pămînt.

M-am scuturat deodată. Trebuia să ies din tunel. „Trebuie să plec", am spus. „La o adică îmi puteţi recomanda nişte cărţi pe tema asta".

„Noo, tot ce s-a scris despre treburile astea e fals, fals ca sufletul lui Iuda. Eu ceea ce ştiu, am învăţat de la tatăl meu..."

„Geolog ?"

„O, nu, rîdea Salon, „nu, deloc. Tatăl meu — nu e ceva ruşinos, de acum ţine de trecut — lucra în Ohrana. Direct la ordinele Şefului, legendarul Racikovski".

Ohrana, Ohrana, ceva în genul KGB-ului, nu era asta poliţia secretă ţaristă ? Iar Racikovski, cine era ? Cine avea un nume ca ăsta ? Drace, misteriosul vizitator al colonelului, contele Rakosky... Nu, dă-o încolo, prea mă lăsam furat de coincidenţe. Eu nu împăiam animale moarte, eu generam animale vii.

Cînd survine Albul în materia Marii Opere, Viaţa a învins Moartea, Regele lor a reînviat, Pămîntul şi Apa au devenit Aer, e regimul Lunii, Pruncul lor s-a născut... Atunci Materia a dobîndit un grad de stabilitate atît de mare, încît nici Focul n-ar putea s-o distrugă... Cînd artistul vede albeaţa perfectă, Filosofii spun că trebuie să sfîşie cărţile, pentru că ele devin inutile.

(Dom J. Pernety, *Dictionnaire mytho-hermétique*, Paris, Bauche, 1758, „Blancheur")

Am îngăimat o scuză, în grabă. Cred că am spus „prietena mea trebuie să nască mîine", Salon mi-a făcut o mulţime de urări, avînd aerul că n-a înţeles cine era tatăl. Am alergat acasă, ca să respir aer curat.

Lia nu era. Pe masă, în bucătărie, o foaie de hîrtie: „Iubitule, mi s-au rupt apele. Nu te-am găsit la birou. Fug la clinică cu taxiul. Vino după mine, mă simt singură".

Am avut un moment de panică, eu trebuia să fiu acolo, să număr împreună cu Lia, eu trebuia să stau la birou, eu ar fi trebuit să fiu uşor de găsit. Era vina mea, acel Ceva avea să se nască mort, Lia avea să moară şi ea, Salon avea să-i împăieze pe amîndoi.

Am intrat în clinică de parcă aveam maladia labirintului, am întrebat numai persoane care nu ştiau nimic, am greşit secţia de două ori. Le spuneam tuturor că era cazul să ştie precis unde năştea Lia, şi toţi îmi spuneau să mă calmez pentru că în locul acela toată lumea năştea.

Pînă la urmă, nici eu nu ştiu cum, m-am trezit într-o cameră. Lia era palidă, dar de o paloare de perlă, şi surîdea. Cineva îi ridicase ciufuL închizîndu-l într-o scufie albă. Pentru prim oară vedeam fruntea Liei în toată splendoarea ei. Avea alături de ea Ceva.

„E Giulio", a zis ea.

Rebisul meu. Îl făcusem şi eu, şi nu din crîmpeie de corpuri moarte, şi fără săpun de arsenic. Era întreg, îşi avea toate degetele la locul lor.

Am pretins să-l văd în întregime. „O, ce cocoşel frumos, ce ouşoare mari are !“ Pe urmă am început s-o sărut pe Lia pe fruntea descoperită : „Dar e meritul tău, dragă, totul depinde de vas“.

„Sigur că e meritul meu, deşteptule. Am numărat de una singură“.

„Tu pentru mine eşti un număr foarte mare“, i-am spus.

Poporul subpămîntean a ajuns la cea mai înaltă cunoaștere... Dacă omenirea noastră ieșită din minți ar începe un război împotriva lor, ei ar fi în stare să facă să sară în aer suprafața planetei.

(Ferdinand Ossendowski, *Beasts, Men and Gods*, 1924, V)

Am rămas alături de Lia și cînd a ieșit de la clinică, pentru că abia ajunsă acasă, în timp ce-i schimba scutecele micuțului, izbucni în plîns și spuse că n-o să se descurce niciodată. Cineva ne-a explicat apoi că era normal : după exaltarea datorată victoriei nașterii survine sentimentul neputinței în fața imensității noilor îndatoriri. În zilele acelea, în care îmi făceam de lucru prin casă simțindu-mă inutil, și în orice caz total nepotrivit pentru alăptat, mi-am petrecut ceasuri îndelungate citind tot ce am putut găsi privitor la curenții telurici.

Întorcîndu-mă la birou, am vorbit despre asta cu Agliè. A făcut un gest din cale afară de plictisit : „Niște biete metafore pentru a face aluzie la secretul șarpelui Kundalini. Și geomanția chineză căuta în pămînt urmele dragonului, dar șarpele teluric era menit doar să semnifice șarpele inițiatic. Zeița se odihnește în formă de șarpe încolăcit și-și doarme letargia eternă. Kundalini palpită dulce, palpită cu un șuier ușor și leagă corpurile grele de corpurile subtile. Ca o rotire, sau ca un vîrtej în apă, ca jumătatea silabei OM".

„Dar la ce secret face aluzie șarpele ?"

„La curenții telurici. Dar la cei adevărați".

„Dar ce anume sînt curenții telurici veritabili ?"

„Sînt o mare metaforă cosmologică, și trimit la șarpe".

Pe dracu, Agliè, mi-am zis. Eu știu mai multe.

Le-am recitit însemnările mele lui Belbo şi lui Diotallevi, şi nu mai avurăm nici o îndoială. Eram în sfîrşit în măsură să le procurăm Templierilor un secret ca lumea. Era soluţia cea mai economică, mai elegantă, şi se îmbinau în ea toate piesele acelui puzzle milenar al nostru.

Deci, celţii ştiau despre curenţii telurici : aflaseră de ei de la atlanţi, cînd supravieţuitorii acestui continent scufundat emigraseră parte în Egipt şi parte în Britania. Atlanţii la rîndul lor învăţaseră totul de la acei strămoşi îndepărtaţi ai noştri care, din Avalon, străbătînd continentul Mu, pătrunseseră pînă în deşertul central al Australiei — cînd toate continentele erau un unic nucleu ce putea fi parcurs, minunata Pangeea. Ar fi de ajuns să mai putem citi acum (cum ştiu s-o facă băştinaşii, care însă tac) misteriosul alfabet săpat pe marea stîncă de la Ayers Rock, ca să avem Explicaţia. Ayers Rock e antipodul marelui munte (necunoscut) care este Polul, cel adevărat, Polul iniţiatic, nu cel la care ajunge orice explorator burghez. Ca de obicei, şi cum e evident pentru oricine nu are ochii orbiţi de falsa cunoaştere din ştiinţa occidentală, Polul ce se vede e acela care nu există, iar cel care există e cel pe care nimeni nu poate să-l vadă, în afară de cîţiva adepţi, care au buzele pecetluite.

Celţii însă credeau că era suficient să descopere planul global al curenţilor. Iată de ce, ei ridicau megaliţi : menhirele erau aparate radioestezice, ca nişte implanturi, nişte prize electrice înfipte în punctele unde curenţii se ramificau în diferite direcţii. Leys-urile marcau parcursul unui curent deja identificat. Dolmenele erau camere de condensare a energiei unde druizii, prin artificii geomantice, încercau să extrapoleze desenul global ; aşa-zisele cromlech şi Stonehenge erau observatoare micro-macrocosmice, de unde se străduiau să ghicească, cu ajutorul ordinii constelaţiilor, ordinea curenţilor — pentru că, potrivit Tabulei Smaragdina, ceea ce se află deasupra e izomorf cu ceea ce se află dedesubt.

Dar problema nu era aceasta, sau cel puţin nu era numai aceasta. Lucrul îl înţelesese cealaltă aripă a emigraţiei atlantidiene. Cunoştinţele oculte ale egiptenilor trecuseră de la Hermes Trismegistul la Moise, care se fe-

rise strașnic să le comunice zdrențăroșilor lui cu burțile încă pline de mană — cărora le oferise cele zece porunci, căci pe acelea măcar le puteau înțelege. Adevărul, care e aristocratic, Moise îl introdusese, cifrat, în Pentateuc. Asta o înțeleseseră cabaliștii.

„Gîndiți-vă", ziceam eu, „totul era deja scris, ca într-o carte deschisă în măsurile Templului lui Solomon, iar păzitorii secretului erau Roza-Cruceenii care constituiau Marea Fraternitate Albă, sau Esenienii, care, după cum se știe, îl țin departe pe Isus de secretele lor, și iată motivul, altfel inccomprehensibil, pentru care Isus e crucificat..."

„Sigur, patimile lui Hristos sînt o alegorie, o vestire a procesului Templierilor".

„Într-adevăr. Și Iosif din Arimateea duce sau readuce secretul lui Isus în țara celților. Dar, evident, secretul e încă incomplet, druizii creștini cunosc doar în fragment din el, și iată semnificația esoterică a Graalului : există ceva, dar nu știm ce este. Ce anume ar trebui să fie, ce anume spune Templul in extenso, bănuiește numai un nucleu de rabini rămași în Palestina. Ei împărtășesc aceasta sectelor inițiatice musulmane, sufi-ilor, ismaeliților, motocallemin-ilor. Iar de la aceștia îl află Templierii".

„În sfîrșit, Templierii. Eram îngrijorat".

Băteam cu arătătoarele Planul care, ca o pastă moale, se supunea dorințelor noastre fabulatorii. Templierii descoperiseră secretul în timpul acelor nopți de insomnie, strîngîndu-și în brațe colegii lor de șea, în deșertul unde sufla inexorabil simunul. Îl smulseseră bucată cu bucată de la cei ce cunoșteau puterile de concentrare cosmică ale Pietrei Negre de la Meka, moștenire de la magii babilonieni — pentru că era clar, în această privință, că Turnul Babel nu fusese altceva decît tentativa, din păcate prea grăbită și pe bună dreptate ratată, datorită trufiei proiectanților lui, de a construi menhirul cel mai puternic dintre toate, numai că arhitecții babilonieni făcuseră greșit socotelile, pentru că, așa cum demonstrase părintele Kircher, dacă turnul ar fi fost construit pînă la vîrf, prin greutatea lui excesivă ar fi făcut să se rotească cu nouăzeci de grade, și poate și mai mult, axa terestră, iar bietul

nostru glob s-ar fi trezit, nu cu o coroană ithyphallică ce ţintea în erecţie spre înalt, ci cu un apendice steril, o mentulă fleşcăită, o coadă de maimuţă, care se bălăbănea în jos, o Shekinah pierdută în abisurile vertiginoase ale unui Malkut antarctic, o hieroglifă flască pentru pinguini.

„Dar la urma urmei care e secretul descoperit de Templieri ?"

„Răbdare, ajungem şi acolo. A fost nevoie de şapte zile ca lumea să fie făcută. Să încercăm".

Pămîntul e un corp magnetic : de fapt, așa cum au descoperit unii oameni de știință, e un mare magnet unic și întreg, cum a afirmat Paracelsus acum aproape trei sute de ani.

(H.P. Blavatsky, *Isis Unveiled*, New York, Bouton, 1877, I, p. XXIII)

Am încercat și am reușit. Pămîntul e un mare magnet, iar forța și direcția curenților săi sînt determinate și de influența sferelor cerești, de ciclurile anotimpurilor, de precesiunea echinocțiilor, de ciclurile cosmice. De aceea sistemul curenților e schimbător. Dar trebuie să se miște ca firele de păr care, pe măsură ce cresc pe toată calota craniană, par că sînt generate în spirală dintr-un punct aflat în creștet, acolo unde ele ascultă mai puțin de pieptene. Identificînd acel punct, și punînd în acel punct stația cea mai puternică, ar fi putut fi dominate, dirijate, comandate toate fluxurile telurice ale planetei. Templierii înțeleseseră că secretul nu consta numai în a avea harta globală, ci în a cunoaște punctul critic, Omphalosul, Umbilicus Telluris, Centrul Lumii, Originea Comandamentului.

Toată afabulația alchimică, coborîrea chtoniană a operei la negru, descărcarea electrică a operei la alb, nu erau decît simboluri, transparente pentru inițiați, ale acestei auscultații centenare al cărei rezultat final ar fi trebuie să fie opera la roșu, cunoașterea globală, dominarea fulgurantă a sistemului planetar al curenților. Secretul, adevăratul secret alchimic și templier consta în a identifica Sursa acestui ritm intern, dulce, înfiorător și regulat ca palpitul șarpelui Kundalini, încă necunoscut în multe dintre aspectele sale, dar desigur precis ca un ceas, al unicei, adevăratei Pietre care căzuse vreodată în exil din cer, Marea Mumă, Pămîntul.

Lucrul ăsta, pe de altă parte, voia să-l priceapă și Filip cel Frumos. De aici răuvoitoarea insistență a inchizitorilor asupra misteriosului sărut *in posteriori parte spine dorsi*. Voiau secretul lui Kundalini. Nicidecum sodomie.

„Totu-i perfect", zicea Diotallevi. „Dar cînd, pînă la urmă știi să dirijezi curenții telurici, ce faci din ei ? Morișcă de vînt ?"

„Haida-de", ziceam eu, „nu sesizați scopul descoperirii ? Fixați în Ombilicul Teluric fișa cea mai puternică... A poseda stația aceea îți dă putința de a prevedea ploile și seceta, de a dezlănțui uragane, taifunuri, cutremure, de a desprinde continentele, de a scufunda insulele (cu siguranță Atlantida a dispărut din cauza unui experiment dus prea departe), de a face să se înalțe-n aer pădurile și munții... Vă dați seama ? E altceva decît bomba atomică, ce face rău și celui care o lansează. Tu, din turnul tău de comandă, telefonezi, să zicem, președintelui Statelor Unite și-i spui : pînă mîine vreau un fantastilion de dolari, sau independența Americii Latine, sau insulele Hawai, sau distrugerea rezervelor tale nucleare, altfel falia Californiei se deschide definitiv și Las Vegas devine un tripou plutitor..."

„Păi Las Vegas e în Nevada..."

„Și ce contează, controlînd curenții telurici, tu dezlipești și Nevada, ba chiar și Colorado. Și pe urmă telefonezi la Sovietul Suprem și le spui, prieteni, pînă luni vreau tot caviarul din Volga, și toată Siberia ca să fac cu ele un magazin de produse congelate, altfel vă înghit Uralii, vă fac Caspica să se reverse, vă trimit Lituania și Estonia în derivă și vi le scufund în Groapa Filipinelor".

„E adevărat", zicea Diotallevi. „O putere uriașă. Să rescrii Terra cum ai scrie Tora. Să muți Japonia în Golful Panama."

„Panică pe Wall Street".

„Altceva decît scutul spațial. Altceva decît să preschimbi metalele în aur. Dirijezi descărcarea trebuitoare, aduci în stare de orgasm viscerele pămîntului, le pui să facă în zece secunde ceea ce au făcut în miliarde de ani,

şi tot bazinul Ruhr îţi devine un zăcămînt de diamante. Eliphas Levi spunea că cunoaşterea mareelor fluide şi a curenţilor universali reprezintă secretul atotputerniciei umane."

„Aşa e, cu siguranţă", zicea Belbo, „e ca şi cum ai transforma pămîntul întreg într-o cameră orgonică. E clar, Reich era cu siguranţă un Templier."

„Toţi erau, în afară de noi. Bine măcar că ne-am dat seama. Acum îi întrecem cîştigînd timp."

Într-adevăr ce anume îi oprise pe Templieri, odată aflat secretul ? Trebuiau să-l fructifice. Dar de la a şti pînă la a şti să faci, mai va. Deocamdată, instruiţi de diabolicul sfînt Bernard, Templierii înlocuiseră menhirele, biete implanturi celtice, cu catedrale gotice, mult mai sensibile şi mai puternice, cu criptele lor subterane populate cu fecioare negre, în contact direct cu straturile radioactive, şi acoperiseră Europa cu o mică reţea de staţii de recepţie-transmisie care-şi comunicau reciproc puterile şi direcţiile fluidelor, umorile şi tensiunile curenţilor.

„Eu zic că au identificat zăcămintele de argint din Lumea Nouă, au provocat erupţii, apoi, controlînd Curentul Golfului, au făcut să curgă minereul pe coastele portugheze. Tomar era centrul de triaj, Pădurea Orientului era grînarul principal. Iată originea bogăţiilor lor. Dar astea erau doar fărîmituri. Ei au înţeles că, pentru a-şi exploata din plin secretul lor, ar fi trebuit să aştepte o dezvoltare tehnologică ce cerea cel puţin şase sute de ani."

Deci Templierii organizaseră Planul în aşa fel încît numai succesorii lor, în momentul în care ar fi fost în stare să utilizeze bine ceea ce ştiau, să descopere unde se găsea Umbilicus Telluris. Dar cum împărţiseră fragmentele revelaţiei celor treizeci şi şase răspîndiţi prin lume ? Erau tot atîtea părţi ale unui singur mesaj ? Dar e nevoie oare de un mesaj atît de complicat ca să spui că Umbilicus e, să zicem, la Baden Baden, la Cuneo, sau la Chattanooga ?

O hartă ? Dar o hartă are un semn în punctul unde e Umbilicus. Şi cine are în mînă fragmentul cu semnul ştie deja totul şi nu are nevoie de celelalte fragmente. Nu, lu-

crul trebuia să fie mai complicat. Ne înfierbîntarăm timp de cîteva zile, pînă cînd Belbo se hotărî să recurgă la Abulafia. Iar răspunsul a fost :

Guillaume Postel moare în 1581.
Bacon e viconte de Saint-Albans.
La Conservatoire se află Pendulul lui Foucault.

Venise momentul să găsim o funcţie Pendulului.

Am fost în măsură să propun în cîteva zile o soluţie cît se poate de elegantă. Un diabolic ne propusese un text despre secretul hermetic al catedralelor. După autorul nostru, constructorii din Chartres într-o zi lăsaseră un fir cu plumb atîrnat de o cheie de boltă, şi deduseseră de aici cu uşurinţă rotaţia pămîntului. Iată motivul procesului lui Galilei, observase Diotallevi, biserica mirosise în el Templierul — nu, zisese Belbo, cardinalii care-l condamnaseră pe Galileo erau adepţi templieri infiltraţi la Roma, care se grăbiseră să-i închidă gura blestematului de toscan, Templierului trădător care era gata-gata să strige în gura mare totul, din vanitate, cu patru sute de ani mai înainte de data de scadenţă a Planului.

În orice caz, această descoperire explica de ce sub Pendul acei meşteri zidari trasaseră un labirint, imaginea stilizată a sistemului curenţilor subterani. Am căutat o imagine a labirintului din Chartres : un ceas solar, o roză a vînturilor, un sistem venos, o dîră băloasă a mişcărilor somnolente ale Şarpelui. O hartă globală a curenţilor.

„Bine, să zicem că Templierii se serveau de Pendul pentru a indica Umbilicusul. Dar unde ?"

„Locul e înafară de orice problemă : e Saint-Martin-des-Champs, Le Refuge".

„Da", subtiliza Belbo, „dar să zicem că la miezul nopţii Pendulul oscilează de-a lungul unei axe — zic la întîmplare — Copenhaga-Capetown. Unde se află Umbilicus, în Danemarca sau în Africa de Sud ?"

„Observaţie justă", am spus. „Dar diabolicul nostru relatează şi faptul că la Chartres există o crăpătură într-un vitraliu al corului şi că la o anumită oră a zilei o rază de soare pătrunde prin crăpătură şi luminează întotdeauna acelaşi punct, mereu aceeaşi piatră din pardoseală. Nu-mi

amintesc ce concluzie se trage de aici, dar în orice caz e vorba de un mare secret. Iată mecanismul. În corul lui Saint-Martin-des-Champs se află o fereastră cu o mică rosătură în punctul unde două ochiuri colorate sau lăcuite sînt reunite printr-o rețea de plumb. A fost calculată la milimetru, și probabil de șase sute de ani e cineva care își dă osteneala s-o mențină în aceeași formă. La răsăritul soarelui dintr-o anumită zi a anului..."

„...care nu poate fi decît răsăritul zilei de 24 iunie, ziua sfîntului Ioan, sărbătoarea solstițiului de vară..."

„...iată, în acea zi și la acea oră, prima rază de soare care pătrunde dinspre fereastră cade asupra Pendulului și acolo unde Pendului se află în momentul în care e lovit de raza de soare, în acel punct precis al hărții este Umbilicusul !"

„Perfect", zise Belbo. „Dar dacă e nor ?"

„Se așteaptă anul următor."

„Scuzați", zise Belbo. „Ultima întîlnire e la Ierusalim. Oare nu cumva în vîrful cupolei Moscheii lui Omar ar trebui atîrnat, Pendulul ?"

„Nu", l-am convins eu. „În anumite puncte ale globului, Pendului își împlinește ciclul în 36 de ore, la Polul Nord ar face 24 de ore, la ecuator planul de oscilație nu ar varia niciodată. Deci locul contează. Dacă Templierii și-au făcut descoperirea la Saint-Martin, calculul lor e valabil numai pentru Paris, pentru că în Palestina ar marca o curbă diferită."

„Și cine ne spune că au făcut descoperirea la Saint-Martin ?"

„Faptul că au ales Saint-Martin drept Refugiul lor, care de la priorul de Saint-Albans, apoi la Postel, apoi la Convenție, l-au ținut sub control, și că după primele experimente ale lui Foucault au pus să fie instalat Pendulul acolo. Sînt indicii prea destule."

„Dar ultima întîlnire este la Ierusalim."

„Ei, și ? La Ierusalim se recompune mesajul și ăsta nu-i un lucru de cîteva minute. Apoi se pregătesc timp de un an, și la 23 iunie următor toate cele șase grupuri se întîlnesc la Paris, pentru a ști în sfîrșit unde este Umbilicusul, și apoi să se pună pe treabă ca să cucerească lumea."

„Însă", insistă Belbo, „mai e un lucru care după mine nu stă în picioare. Faptul că revelația finală ar privi Umbilicusul, îl știau toți cei treizeci și șase. Pendulul era deja folosit în catedrale și deci nu era un secret. Ce mare lucru era pentru Bacon sau pentru Postel sau chiar și pentru Foucault — fiindcă desigur dacă a montat tarantela Pendulului, făcea și el parte din clică — ce mare lucru era, zic, pe toți sfinții, să pună o hartă a lumii pe pardoseală și s-o orienteze după punctele cardinale ? Sîntem pe un drum fals."

„Nu sîntem pe un drum fals", am spus, „mesajul spune un lucru pe care nimeni nu-l putea ști : ce hartă anume să folosească !"

(Alfred Korzybski, *Science and sanity*, 1933 ; ed. a 4-a, The International Non-Aristotelian Library, 1958, II, 4, p. 58)

„Vă rog să ţineţi seama de situaţia cartografiei din timpul Templierilor", spuneam eu. „În secolul acela circulau hărţi arabe, care între altele pun Africa în partea de sus şi Europa în jos, hărţi de navigatori, pînă la urmă destul de precise, şi hărţi cu trei-patru sute de ani mai vechi, care în şcoli erau luate încă drept bune. Reţineţi că pentru a revela unde e situat Umbilicus nu au nevoie de o hartă precisă, în sensul pe care-l dăm noi termenului. E de ajuns să fie o hartă care să aibă următoarea caracteristică : odată orientată, arată Umbilicus-ul în punctul în care Pendulul este luminat în ziua de 24 iunie. Acum fiţi atenţi : să punem, ca pură ipoteză, că Umbilicus este la Ierusalim. Pe hărţile noastre moderne, Ierusalimul se află într-un anumit punct, şi chiar astăzi asta depinde de tipul de proiecţie. Dar Templierii dispuneau de o hartă făcută cine ştie cum. Ei bine, ce conta pentru ei ? Nu Pendulul e în funcţie de hartă, harta e în funcţie de Pendul. Mă urmăriţi ? Putea să fie harta cea mai nesocotită din lume, cu condiţia ca, odată pusă sub Pendul, raza de soare fatidică din zorii zilei de 24 iunie să identifice punctul în care, acolo, pe acea hartă, şi nu pe altele, apărea Ierusalimul."

„Dar asta nu rezolvă problema noastră", zise Diotallevi.

„Sigur că nu, şi nici pe a celor treizeci şi şase de invizibili. Pentru că dacă nu identifici harta potrivită, n-ai făcut nimic. Să încercăm să ne gîndim la o hartă orientată în mod canonic cu estul în direcţia absidei şi vestul

spre naos, pentru că așa sînt orientate bisericile. Acum să punem o ipoteză oarecare, și zic la întîmplare : că în zorii aceia fatali Pendulul trebuie să se găsească pe o zonă vag estică, aproape de marginile cuadrantului sud-est. Dacă ar fi vorba de un ceas, am spune că Pendulul trebuie să indice cinci și douăzeci și cinci. Bine ? Acum să vedeți."

M-am dus să caut o istorie a cartografiei.

„Iată, numărul unu, o hartă din secolul al XII-lea. Reia structura hărților în formă de T, în partea de sus e Asia cu Paradisul Terestru, la stînga Europa, la dreapta Africa, iar aici, dincolo de Africa, au pus și Antipozii. Numărul doi, o hartă inspirată din *Somnium Scipionis* a lui Macrobius, dar care supraviețuiește în felurite redactări pînă în secolul al șaisprezecelea. Africa e cam îngustă, dar n-are a face. Acum atenție, orientați cele două hărți în același fel și vă veți da seama că pe prima hartă ora cinci și douăzeci și cinci corespunde Arabiei, iar pe cea de a doua Noii Zeelande, ținînd cont că în acest punct sînt Antipozii. Poți să știi totul despre Pendul, dar dacă nu știi ce hartă să folosești, ești pierdut. Mesajul conținea instrucțiuni, hipercifrate, despre cum să găsești harta adecvată, fie ea și desenată atunci, pe loc, într-o doară. Mesajul spunea unde trebuie căutată harta, în ce manuscris, în ce bibliotecă, sau abație, castel. Și s-ar putea chiar ca Dee sau Bacon sau nu știu care alții, să fi reconstituit mesajul, cine știe ; mesajul spunea că harta e în locul cutare, dar între timp, cu toate cîte se întîmplaseră atunci în Europa, abația care îl conținea fusese arsă, ori harta fusese furată, ascunsă cine știe unde. Poate că există cineva care are harta, dar nu știe la ce folosește, sau știe că folosește la ceva, dar nu știe exact la ce, și se învîrte prin lume în căutarea unui cumpărător. Gîndiți-vă numai, o întreagă circulație de oferte, de false piste, mesaje care spuneau altceva și erau citite ca și cum ar fi vorbit despre hartă, și mesaje care vorbesc despre hartă și sînt citite ca și cum ar face aluzie, bunăoară, la producerea aurului. Și probabil unii caută să reconstituie harta pe baze conjecturale."

„Ce tip de conjecturi ?"

„De exemplu corespondențe micro-macrocosmice. Iată aici o altă hartă. Știți de unde vine ? Apare în cel de al doilea tratat din *Utriusque Cosmi Historia* de Robert Fludd. Fludd e omul Roza-Cruceenilor la Londra, să nu uităm. Acuma, ce face Robert de Fluctibus al nostru, cum îi plăcea lui să fie numit ? Nu mai prezintă o hartă, ci o stranie proiecție a globului întreg din punctul de vedere al Polului, al Polului mistic, bineînțeles, și deci din punctul de vedere al unui Pendul Ideal atîrnat de o cheie de boltă ideală. Asta e o hartă concepută pentru a fi pusă sub un Pendul ! Sînt evidențe irefutabile, cum s-a putut întîmpla ca nimeni să nu se fi gîndit la asta pînă acum..."

„Fiindcă diabolicii sînt de o încetineală, de o încetineală...", zicea Belbo.

„Și fiindcă noi sîntem unicii urmași ai Templierilor. Dar lăsați-mă să continui : ați recunoscut schema, e o rotulă mobilă, ca acelea pe care le folosea Trithemius pentru mesajele lui cifrate. Asta nu e o hartă. E un proiect de mecanism pentru a încerca niște variații, pentru a produce hărți alternative, pînă cînd se găsește cea care trebuie ! Fludd spune și el asta în legendă : aceasta e schița unui *instrumentum*, trebuie lucrat în continuare cu ea."

„Dar Fludd nu era ăla care se încăpățîna să nege rotația pămîntului ? Cum putea să se gîndească la Pendul ?"

„Avem de a face cu niște inițiați. Un inițiat neagă ceea ce știe, neagă că știe, minte pentru a acoperi un secret."

„Asta", zicea Belbo, „ar explica de ce chiar Dee își dădea atîta osteneală cu cartografii regali. Nu pentru a cunoaște forma „adevărată" a lumii, ci pentru a reconstitui, dintre toate hărțile greșite, pe aceea unică ce-i trebuia, și deci unica exactă."

„Nu-i rău, nu-i rău", zicea Diotallevi. „A găsi adevărul reconstituind cu exactitate un text mincinos."

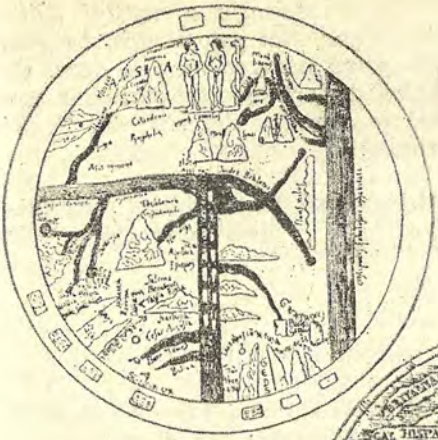

RIPHEI MONTES.
EVRO.
FRIGIDA
AETIOPIA. PERVSTA.
MARE RVBEVM.
ALVEVS OCEANI.
PERVS T A
TEMPERATA ANTIPODVM.
NOBIS INCOGNITA.
FRIGI DA

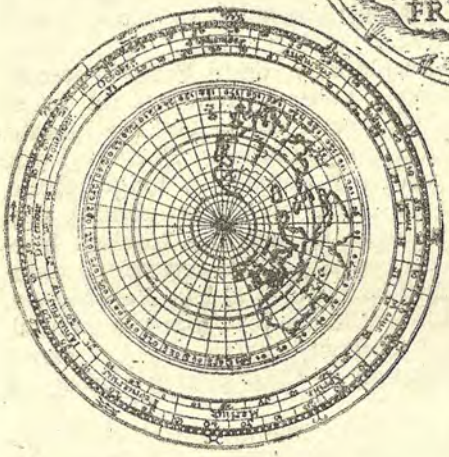

Principala ocupație a acestei Adunări, și cea mai folositoare, cată să fie — după părerea mea — aceea de a lucră asupra istoriei naturale urmînd de aproape desenele lui Verulamius.

(Christian Huygens, Scrisoare către Colbert, *Oeuvres Complètes*, La Haye, 1888-1950, VI, pp. 95—96)

Peripețiile celor șase grupuri nu se limitaseră la căutarea hărții. Probabil că Templierii, în primele două părți ale mesajului, anume cele aflate în mîna portughezilor și a englezilor, se refereau la un Pendul, dar ideile asupra pendulelor erau încă prea puțin clare. Una e să faci să danseze un fir cu plumb și alta e să construiești un mecanism atît de precis, încît să fie luminat de soare exact în secunda nimerită. Motiv pentru care Templierii calculaseră șase secole. Aripa baconiană se apucă de lucru în direcția aceasta, și încearcă să-și atragă de partea ei pe toți inițiații pe care caută în disperare să-i contacteze.

Coincidență deloc întîmplătoare, omul Roza-Cruceenilor, Salomon de Caus, scrie pentru Richelieu un tratat despre ceasurile solare. Mai apoi, de la Galileo înainte, e o cercetare îndrăcită asupra pendulelor. Pretextul este modul de a le folosi pentru a determina longitudinile, dar cînd, în 1631, Huygens descoperă că un pendul, deși exact la Paris, rămîne în urmă la Cayenne, înțelege imediat că aceasta depinde de variația forței centrifuge datorită rotației Terrei. Și cînd își publică al său *Horologium*, în care dezvoltă intuițiile galileene privitoare la pendul, cine-l cheamă la Paris ? Colbert, același Colbert care-l cheamă la Paris și pe Salomon de Caus pentru a se ocupa de subsol !

Cînd în 1661 Accademia del Cimento anticipează concluziile lui Foucault, Leopold de Toscana o dizolvă în

mai puțin de cinci ani, și imediat după aceea, primește de la Roma, ca răsplată ocultă, o pălărie de cardinal.

Dar nu era numai asta. Și în secolele următoare vînătoarea pendulului continuă. În 1742 (cu un an înainte de prima apariție atestată a contelui de Saint-Germain !) un anume De Mairan prezintă un memorial despre pendule la Académie Royale des Sciences ; În 1756 (cînd în Germania ia naștere Stricta Observanță Templieră !) un anume Bouger scrie ceva „sur la direction qu'affectent tout les files à plomb".

Găseam titluri fantasmagorice, ca acela al lui Jean Baptiste Biot, din 1821 : *Recueil d'observation géodésiques, astronomiques et physiques, executées par ordre du Bureau des Longitudes de France, en Espagne, en France, en Angleterre et en Écosse, pour déterminer la variation de la pesanteur et des degrés terrestres sur le prolongement du méridien de Paris.* În Franța, Spania, Anglia și Scoția ! Și în raport cu meridianul de la Saint-Martin ! Iar Sir Edward Sabine, care în 1823 publică *An Account of Experiments to Determine the Figure of the Earth by Means of the Pendulum Vibrating Seconds in Different Latitudes ?* Și acel misterios Graf Feodor Petrovich Litke, care în 1836 își publică rezultatele cercetărilor sale despre comportamentul pendulului în cursul unei navigații în jurul lumii ? Și asta pe cheltuiala Academiei Imperiale de Științe din Petersburg. De ce și rușii ?

Și dacă între timp un grup, desigur de filiație baconiană, s-ar fi hotărît să descopere secretul curenților fără hartă și fără pendul, interogînd din nou, de la început, respirația șarpelui ? Iată că puteau fi luate de bune intuițiile lui Salon : mai mult sau mai puțin pe timpul lui Foucault lumea industrială, creație a aripii baconiene, începe săparea rețelelor metropolitane în inima marilor orașe europene.

„E adevărat", zicea Belbo, „secolul al nouăsprezecelea e obsedat de subterane, Jean Valjean, Fantomas și Javert, Rocambole, toate sînt un du-te-vino prin galerii și canale de colectare. Doamne, dacă stau să mă gîndesc, toată

opera lui Jules Verne e o revelație inițiatică a misterelor subsolului ! Călătorie spre centrul pămîntului, douăzeci de mii de leghe sub mări, cavernele de pe insula misterioasă, imensul regat subteran din Indiile Negre ! Trebuie reconstituit un plan al călătoriilor lui extraordinare, și cu siguranță că vom găsi o schiță a volutelor Șarpelui, o hartă a celor leys-uri reconstituită pentru fiecare continent. Verne explorează de sus și de jos rețeaua curenților telurici."

Colaboram. „Cum se numește protagonistul din Indiile Negre ? John Garral, aproape o anagramă a lui Graal".

„Să nu fim extravaganți, să stăm cu picioarele pe pămînt. Verne lansează semnale mult mai explicite. Robur Cuceritorul, R. C. Roza-Cruce. Iar Robur citit invers dă Rubor, roșul trandafirului."

Phileas Fogg. Un nume care e o signatură : Eas, în greacă, are sensul globalității (este deci echivalentul lui pan și al lui poly) iar Phileas e unul și același cu Poliphilos. Cît despre Fogg, e ceața, în engleză... Fără îndoială că Verne face parte din societatea „Le Brouillard". El a avut pînă și amabilitatea de a ne preciza raporturile dintre această societate și adepții Rozei + Cruce, pentru că, la urma urmei, ce este acest nobil voiajor numit Phileas Fogg dacă nu un Roza-Crucean ?... Și apoi nu face el parte oare din Reform-Club, ale cărui inițiale R. C. desemnează Roza + Crucea reformatoare ? Și acest Reform-Club își înalță clădirea în Pall-Mall, evocînd astfel încă o dată Visul lui Poliphilos.

(Michel Lamy, *Jules Verne, initié et initiateur*, Paris, Payot, 1984, pp. 237—238)

Reconstituirea ne luă zile și zile întregi, ne întrerupeam lucrările noastre pentru a ne comunica ultima conexiune, citeam tot ce ne cădea în mînă, enciclopedii, ziare, istorii ilustrate, cataloage editoriale, în mod transversal, în căutarea unor scurtcircuite posibile, ne opream să scotocim pe la toate standurile în aer liber, adulmecam pe la chioșcuri, furam zdravăn din dactilogramele diabolicilor noștri, ne repezeam triumfători în birou trîntind pe masă ultima găselniță. În timp ce evoc iarăși acele săptămîni, toată afacerea mi se pare fulminantă, frenetică, ca într-un film de Larry Semon, cu izbucniri și salturi, cu uși care se deschid și se închid cu viteze supersonice, tarte cu cremă care zboară, fugi pe scări, înainte și înapoi, tamponări între automobile vechi, prăbușiri de rafturi de băcănie printre rafale de cutii de conserve, sticle, brînzeturi moi, jeturi de apă minerală, explozii de saci cu făină. Și în schimb, amintindu-mi interstițiile, timpii

morți — restul de viață care se desfășura în jurul nostru —, pot reciti totul ca pe o istorie filmată în ralenti, cu Planul ce se forma în pas de gimnastică artistică, precum rotația lentă a unui aruncător de disc, cu balansările precaute ale celui ce aruncă greutatea, cu timpii lungi ai jocului de golf, așteptările insesizabile de la baseball. În orice caz, și oricare ar fi fost ritmul, soarta ne răsplătea, pentru că, dacă vrei să găsești conexiuni, ele se găsesc întotdeauna, pretutindeni, și în orice, lumea explodează într-o rețea, într-un vîrtej de înrudiri și totul trimite la tot, totul explică tot...

Nu-i spuneam nimic de ele Liei ca să n-o indispun, dar eram pe cale să-l neglijez și pe Giulio. Mă deșteptam noaptea, și-mi dădeam seama că Renatus Cartesius dădea R. C., și că prea multă energie cheltuise el să-i caute pe Roza-Cruceeni, ca apoi să nege că i-a găsit. De unde atîta obsesie a Metodei ? Metoda servea pentru a găsi soluția misterului care începea să-i fascineze deja pe toți inițiații din Europa... Și cine celebrase magia goticului ? René de Chateaubriand. Și cine scrisese, pe timpul lui Bacon, *Steps to the Temple* ? Richard Crashaw. Și unde-i mai pui pe Ranieri de' Calzabigi, pe René Char, pe Raymond Chandler ? Și Rick din Casablanca ?

Această știință, care nu s-a pierdut, cel puțin în partea ei materială, le-a fost încredințată constructorilor religioși de către călugării de la Cîteaux... Ei erau cunoscuți, în secolul trecut, sub numele de Compagnons de la Tour de France. Lor li s-a adresat Eiffel ca să-și construiască turnul.

(R. Charpentier, *Les mystères de la cathédrale de Chartres*, Paris, Laffont, 1966, pp. 55—56)

Acum aveam întreaga modernitate parcursă de niște cîrtițe laborioase care perforau subsolul spionînd planeta pe dedesubt. Dar trebuia să mai fie și altceva, o altă ispravă pe care baconienii o inițiaseră, și ale cărei rezultate, ale cărei etape erau sub ochii tuturor, și nimeni nu-și dăduse seama... Pentru că găurind solul, se sondau straturile profunde, însă celții și templierii nu se mărginiseră să perforeze puțuri, își plantaseră stîlpii drepte către cer, pentru a comunica de la megalit la megalit, și a capta influxurile stelelor...

Ideea îi veni lui Belbo într-o noapte de insomnie. Se așezase la fereastră și văzuse departe, deasupra acoperișurilor din Milano, luminile turnului metalic al Radiotelevizionii noastre, RAI, marea antenă a orașului. Un moderat și prudent turn Babel. Și în acel moment înțelesese.

„Turnul Eiffel", ne spusese el în dimineața următoare. „Cum de nu ne-am gîndit încă la el ? Megalitul de metal, menhirul ultimilor celți, săgeata găunoasă cea mai înaltă dintre toate săgețile gotice. Dar de ce Parisul o fi avut nevoie de acest monument inutil ? E sonda cerească, antena care culege informații de la toate fișele ermetice înfipte pe scoarța globului, de la statuile din Insula Paștelui, de la Machu Picchu, de la Libertatea din Bedloe's Island, așa cum a vrut-o inițiatul Lafayette, de la obeliscul din Luxor, de la turnul cel mai înalt din Tomar, de la

Colosul din Rhodos care continuă să transmită din adîncul portului unde nu-l mai găseşte nimeni, de la templele din jungla brahmanică, de la turnuleţele Marelui Zid, de la culmea lui Ayers Rock, de la turlele din Strasburg, pe unde se desfăta iniţiatul Goethe, de la feţele de pe Mount Rushmore, (ce de lucruri înţelesese iniţiatul Hitchkock), de la antena lui Empire State, spuneţi voi la ce imperiu face aluzie această creaţie a unor iniţiaţi americani dacă nu la imperiul lui Rudolf de la Praga ! Turnul captează informaţii din subsol şi le confruntă cu cele care-i provin din cer. Şi cine ne dă prima imagine terifiantă a Turnului ? René Clair în *Paris qui dort.* René Clair, R.C."

Trebuia recitită întreaga istorie a ştiinţei : însăşi competiţia spaţială devenea inteligibilă, cu sateliţii ăia smintiţi care nu fac altceva decît să fotografieze crusta globului pentru a identifica pe ea tensiuni invizibile, fluxuri submarine, curenţi de aer cald. Şi pentru a-şi vorbi între ei vorbind Turnului, vorbind cu Stonehenge...

87

E o curioasă coincidență că ediția infolio din 1623, care apare cu numele lui Shakespeare, conține exact treizeci și șase *de opere.*

(W.F.C. Wigston, *Francis Bacon versus Phantom Captain Shakespeare : The Rosicrucian Mask*, London, Kegan Paul, 1891, p. 353)

Cînd ne împărtășeam între noi ceea ce ne rezulta din fantazările noastre ni se părea, și pe bună dreptate, că procedăm prin asocieri necuvenite, scurt-circuite extraordinare, cărora ne-ar fi fost rușine să le acordăm credit — dacă cineva ni le-ar fi imputat. Asta pentru că ne reconforta înțelegerea — de acum tacită, așa cum impune eticheta ironiei — că ne ocupam cu parodierea logicii altora. Dar în lungile pauze în care fiecare acumula probe pentru discuțiile în colectiv, și avînd conștiința împăcată că acumulam piese pentru o parodie de mozaic, creierul nostru se obișnuia să caute legături, legături, legături între un lucru și oricare altul, și pentru a o putea face în mod automat, trebuia să capete niște obișnuințe. Cred că nu mai e nici o diferență, la un moment dat, între a te obișnui să te prefaci că crezi și a te obișnui să crezi.

E ca și cu spionii : se infiltrează în serviciile secrete ale adversarului, se obișnuiesc să gîndească ca el, dacă supraviețuiesc este pentru că reușesc să facă asta, evident că după un timp trec de cealaltă parte, care a devenit a lor. Sau ca aceia care trăiesc singuri cu un cîine, îi vorbesc toată ziua, la început se străduiesc să înțeleagă logica lui, apoi pretind că el o înțelege pe a lor, mai întîi descoperă că e timid, apoi gelos, apoi bănuitor, în fine își petrec timpul făcîndu-i mici șicane și scene de gelozie, cînd sînt siguri că el a devenit ca ei, și cînd sînt mîndri că l-au umanizat, de fapt ei sînt cei care s-au cîinoșit.

Poate pentru că eram în contact zi de zi cu Lia și cu copilul, eu eram, dintre noi trei, cel mai puțin afectat de joc. Aveam convingerea că-l conduc, mă simțeam ca și cum aș mai fi cîntat și acum din agogō în timpul ritului : te afli de partea celui ce produce emoțiile, nu le suportă. Cum stăteau lucrurile cu Diotallevi nu știam, acum știu. Diotallevi își obișnuia corpul să gîndească în diabolică. Cît despre Belbo, se identifica pînă la nivelul conștiinței. Eu mă obișnuiam, Diotallevi se corupea, Belbo se convertea. Dar toți eram pe cale să ne pierdem acea lumină intelectuală care ne ajută întotdeauna să distingem asemănătorul de identic, metafora de lucruri, acea calitate misterioasă și fulgurantă și splendidă prin care sîntem oricînd în stare să spunem că cineva s-a animalizat, dar nu credem de-a dreptul că i-au crescut peri și gheare ; dar în schimb, cel bolnav gîndește „animalizat" și imediat vede pe cineva lătrînd sau tîrîndu-se sau zburînd.

De Diotallevi am fi putut să ne dăm seama, dacă n-am fi fost atît de porniți. Aș zice că totul începuse pe la sfîrșitul verii. Revenise mai slab, dar nu era acea zvelțețe nervoasă a cuiva care ar fi petrecut cîteva săptămîni de mers cu piciorul prin munți. Carnația lui delicată de albinos dădea acum la iveală nuanțe gălbejite. Noi, deși am observat, am crezut că și-o fi petrecut vacanța chircindu-se peste sulurile rabinilor lui. Dar în realitate ne gîndeam la altceva.

Într-adevăr, în zilele ce au urmat am fost în stare să punem la punct încet, încet, și curentele situate în afara filonului baconian.

De exemplu, masonologia curentă îi vede pe Iluminații din Bavaria, care urmăreau distrugerea națiunilor și destabilizarea statului, nu numai ca pe niște inspiratori ai anarhismului lui Bakunin, dar și ai marxismului însuși. Pueril. Iluminații erau niște provocatori pe care baconienii îi infiltraseră printre teutonici, dar la cu totul altceva se gîndeau Marx și Engels cînd își începeau Manifestul din '48 cu fraza elocventă „O stafie bîntuie prin Europa". De ce oare tocmai metafora aceea, atît de gotică ? Manifestul comunist face aluzie sarcastic la fantomatica vînătoare în căutarea Planului care agită

istoria continentului de cîteva secole. Şi propune o alternativă, atît baconienilor, cît şi neotemplierilor. Marx era un evreu, poate la început era un purtător de cuvînt al rabinilor din Gerona sau din Safed, şi încerca să implice în căutare întregul popor al lui Dumnezeu. Pe urmă iniţiativa îl antrenează, el identifică Shekinahul, poporul aflat în exilul Regatului, cu proletariatul, trădează aşteptările inspiratorilor săi, răstoarnă liniile de orientare ale mesianismului iudaic. Templieri din toată lumea, uniţi-vă. Harta în mîna muncitorilor. Splendid ! Ce altă justificare mai bună pentru comunism ?

„Da", zicea Belbo, „dar şi baconienii îşi au accidentele lor de parcurs, nu credeţi ? Unii dintre ai lor o iau pe tangenţială, cu un vis scientist, şi sfîrşesc într-o fundătură. Vorbesc de cei de la sfîrşitul dinastiei, unii ca Einstein, ca Fermi, care căutînd secretul în inima microcosmosului, fac tocmai invenţia greşită. În loc de energia telurică, curată, naturală, sapienţială, descoperă energia atomică, tehnologică, murdară, contaminată..."

„Spaţiu-timp, eroarea Ocidentului", zicea Diotallevi.

„Este pierderea Centrului. Vaccinul şi penicilina ca o caricatură a Elixirului de viaţă lungă", întrerupeam eu.

„Tot aşa şi celălalt templier, Freud", zicea Belbo, „care în loc să sape în labirinturile subsolului fizic, sapă în cele ale subsolului psihic, ca şi cum despre ăsta n-ar fi spus totul, şi mai bine decît el, alchimiştii."

„Păi tu eşti acela", insinua Diotallevi, „care cauţi să publici lucrările doctorului Wagner. Pentru mine psihanaliza e o chestie pentru nevrotici".

„Da, iar penisul nu e decît un simbol falic", conchideam eu. „Haideţi, domnilor, să n-o luăm aşa, razna. Şi să nu pierdem timpul. Nu ştim unde să-i plasăm pe paulicieni şi pe ierusalemiţi".

Dar înainte de a fi putut răspunde la întrebarea nou ivită, întîlniserăm un alt grup, care nu făcea parte dintre cei treizeci şi şase de invizibili, dar se infiltrase în joc destul de rapid şi în parte ne dăduse proiectele peste cap, acţionînd ca un element de confuzie. Iezuiţii.

Baronul von Hund, Cavalerul Ramsay... şi mulţi alţii care au fondat gradele în aceste rituri, au lucrat după instrucţiunile Generalului Iezuiţilor... Templierismul este Iezuitism.

(Scrisoare către Mme Blavatsky a lui Charles Sotheran, 32., Memphis, K.R. † K. Kadosch, M.M. 104, Eng. etc. Iniţiat al Înfrăţirii Engleze a adepţilor Rozei-Cruce şi al altor societăţi secrete, 11.1.1877 ; extras din *Isis Unveiled*, 1877, II, p. 390)

Îi întîlnirăm de prea multe ori, încă de la primele manifeste ale Rozei-Cruce. Încă din 1620 apare în Germania o *Rosa Jesuitica*, unde se aminteşte că simbolismul rozei este catolic şi dedicat sfintei Marii, înainte de a fi rozacruceean, şi se insinuează că cele două ordine sînt solidare, iar Roza-Cruce e numai una dintre reformulările misticii iezuite pentru uzul populaţiilor Germaniei reformate.

Îmi aminteam cuvintele lui Salon despre ura cu care părintele Kircher îi pusese la stîlpul infamiei pe adepţii Rozei-Cruce şi tocmai acolo unde vorbea despre profunzimile globului pămîntesc şi acvatic.

„Părintele Kircher", spuneam eu, „e un personaj central în această poveste. Pentru ce omul ăsta, care de atîtea ori a demonstrat că are simţul observaţiei şi gustul experimentului, a înecat mai apoi aceste puţine idei în mii de pagini care sînt pline pînă la refuz de ipoteze incredibile ? Era în corespondenţă cu cei mai buni oameni de ştiinţă englezi, şi apoi fiecare dintre cărţile lui reia temele tipice rozacruceene, aparent pentru a le contesta, dar de fapt pentru a şi le însuşi, pentru a oferi asupra lor versiunea lui contrareformistă. În prima ediţie a *Famei*, acel domn Haselmayer, condamnat la galere de către iezuiţi din cauza ideilor sale reformatoare, face tot ce poate ca să spună că iezuiţii adevăraţi şi buni sînt ei, Roza-Cruceenii. Ei bine, Kircher scrie cele treizeci şi mai bine de volume ale lui pentru a sugera că adepţii

adevărați și buni ai Rozei-Cruce sînt ei, iezuiții. Iezuiții încearcă să pună mîna pe Plan. Părintele Kircher vrea să studieze el pendulele, și o face, cel puțin în felul lui, inventînd un ceas planetar pentru a se ști ora exactă în toate sediile Ordinului răspîndit prin lume."

„Dar cum puteau iezuiții să știe că exista Planul, din moment ce Templierii se lăsaseră uciși numai ca să nu mărturisească?" întreba Diotallevi. Nu se făcea să răspunzi că iezuiții știu totdeauna mai mult și decît dracul. Noi voiam o explicație mai seducătoare.

Am descoperit-o destul de repede. Guillaume Postel, din nou el. Frunzărind istoria iezuiților de Crétineau-Joly (ce ne-am mai stricat de rîs la numele ăsta nefericit) am descoperit că Postel, apucat de furiile lui mistice, de setea lui de regenerare spirituală, în 1544 îl urmase pe sfîntul Ignazio de Loyola la Roma. Ignazio îl primise cu entuziasm, dar Postel nu reușise să renunțe la ideile lui fixe, la cabalismele lui, la ecumenismul lui, iar aceste lucruri iezuiții nu le puteau înghiți, și mai puțin decît orice, ideea cea mai fixă dintre toate, asupra căreia Postel nu stătea la tocmeală, aceea că Regele Lumii trebuia să fie regele Franței. Ignazio era sfînt, dar era spaniol.

Așa că, la un moment dat, ajunseră la ruptură. Postel îi abandonase pe iezuiți — sau iezuiții îi arătaseră ușa. Dar dacă Postel fusese iezuit, fie chiar și pentru o scurtă perioadă, lui Ignazio — căruia îi jurase supunere *perinde ac cadaver* — trebuie totuși să-i fi mărturisit misiunea lui. Dragă Ignazio, trebuie să-i fi spus el, află că primindu-mă pe mine, primești și secretul Planului Templier, căruia eu îi sînt cu umilință reprezentant pentru partea franceză, și chiar, sîntem cu toții în așteptarea celei de a treia întîlniri seculare din 1584, așa că trebuie cu atît mai mult s-o așteptăm *ad majorem Dei gloriam*.

Așa că iezuiții, cu ajutorul lui Postel, și în virtutea unui moment de slăbiciune al acestuia, ajung să afle despre secretul Templierilor. Un secret ca ăsta trebuie exploatat. Sfîntul Ignațiu trece în rîndul preafericiților, dar succesorii lui veghează, și continuă să-l țină sub ochi pe Postel. Vor să știe pe cine va întîlni el în acel fatidic an 1584. Dar vai, Postel moare mai înainte, iar faptul că

un iezuit necunoscut — cum menționa una dintre sursele noastre — se afla lîngă el, în clipa morții, nu servește la nimic. Iezuiții nu știu cine este succesorul lui.

„Scuză-mă, Casaubon", zisese Belbo, „e ceva care mi se pare că nu merge. Dacă lucrurile stau așa, iezuiții n-au putut ști că în 1584 întîlnirea a eșuat".

„Însă nu trebuie să uităm", observa Diotallevi, „că, după cîte-mi spun mie creștinii, iezuiții ăștia erau oameni de fier care nu se lăsau atît de ușor duși cu preșul".

„Ah, în privința asta", zisese Belbo, „un iezuit înfulecă doi Templieri la prînz și doi la cină. Au fost și ei dizolvați, și încă de mai multe ori, și toate guvernele din Europa s-au amestecat aici, și totuși ei rezistă și azi".

Trebuia să ne punem în pielea unui iezuit. Ce face un iezuit dacă Postel îi scapă printre degete ? Eu avusesem imediat o idee, dar era atît de diabolică, încît nici măcar diabolicii noștri, gîndeam eu, n-ar fi înghițit-o : Roza-Cruceenii erau o invenție a iezuiților !

„Postel murind", propuneam eu, „iezuiții — ageri cum sînt — au prevăzut matematic confuzia calendarelor și au hotărît să ia inițiativa. Pun pe picioare mistificarea rozacruceană, calculează exact ceea ce avea să se întîmple. Printre atîția exaltați care înghit momeala, cineva din nucleele autentice, luat prin surprindere, iese în față. În acest caz, ți-nchipui cît s-a mîniat Bacon : Fludd, imbecilule, nu puteai să-ți ții gura ? Dar, domnule viconte, My Lord, aceia par să fie de-ai noștri... Cretinule, nu ai fost învățat să n-ai încredere în oamenii papei ? Pe tine trebuiau să te pună în frigare, nu pe nefericitul acela din Nola !"

„Dar atunci", zicea Belbo, „de ce cînd Roza-Cruceenii se transferă în Franța, iezuiții, sau polemiștii ăia catolici care lucrează pentru ei, îi atacă ca fiind eretici și îndrăciți ?"

„Păi n-oți vrea să pretindeți ca iezuiții să se țină pe o singură linie, ce iezuiți ar mai fi atunci ?"

Ne-am disputat îndelung asupra propunerii mele, și pînă la urmă hotărîrăm, de comun acord, că era mai bună ipoteza inițiată : Roza-Cruceenii erau momeala lansată francezilor de către baconieni și de către nemți. Dar iezuiții, imediat ce apăruseră manifestele, le înțele-

seseră jocul. Şi se aruncaseră imediat în el, pentru a provoca confuzie. Scopul iezuiţilor fusese, evident, acela de a împiedica reunirea grupurilor englez şi german cu cel francez, şi orice lovitură, oricît de joasă, era binevenită.

Şi între timp înregistrau ştiri, acumulau informaţii şi le puneau... unde ? Pe Abulafia, glumea Belbo. Dar Diotallevi, care între timp se documentase pe cont propriu, zicea că nu era vorba de o glumă. Cu siguranţă, iezuiţii erau pe cale să construiască uriaşul, puternicul calculator electronic care ar fi trebuit să tragă o concluzie din talmeş-balmeşul răbdărilor şi centenar al tuturor crîmpeielor de adevăr şi de minciună pe care ei le adunau.

„Iezuiţii", zicea Diotallevi, „înţeleseseră ceea ce nici bieţii Templieri de altădată, de la Provins, nici aripa baconiană nu intuise, şi anume că reconstituirea ar putea fi obţinută pe cale combinatorie, adică cu procedee ce le anticipau pe acelea ale creierelor electronice moderne ! Iezuiţii au fost primii care l-au inventat pe Abulafia ! Părintele Kircher citeşte toate tratatele despre arta combinatorie, de la Lullus încolo. Şi iată ce publică el în a sa *Ars Magna Sciendi...*"

„Parcă ar fi un model de croşetat", zicea Belbo.

„Da' de unde, domnule, sînt toate combinaţiile posibile între *n* elemente. Calculul factorial, ăla din *Sefer Jesirah*. Calculul combinărilor şi al permutărilor, esenţa însăşi a lui Temurah !"

Aşa era, desigur. Una era să concepi proiectul vag al lui Fludd, ca să identifici harta pornind de la o proiecţie polară, alta era să ştii cîte încercări erau necesare, şi să le poţi proba pe toate, ca să ajungi la soluţia optimă. Şi mai presus de toate, una era să creezi modelul abstract al combinaţiilor posibile, şi alta era să te gîndeşti la o maşină capabilă să le şi facă. Şi iată că atît Kircher cît şi discipolul său, Schott, proiectează nişte mici orgi mecanice, nişte mecanisme cu fişe perforate, computere ante literam. Bazate pe calcul binar. Cabală aplicată la mecanica modernă.

IBM : Iesus Babbage Mundi, Iesum Binarium Magnificamur. AMDG : Ad Majorem Dei Gloriam ? Nici vorbă : Ars Magna, Digitale Gaudium ! IHS : Iesus Hardware & Software !

Combinations Linearis

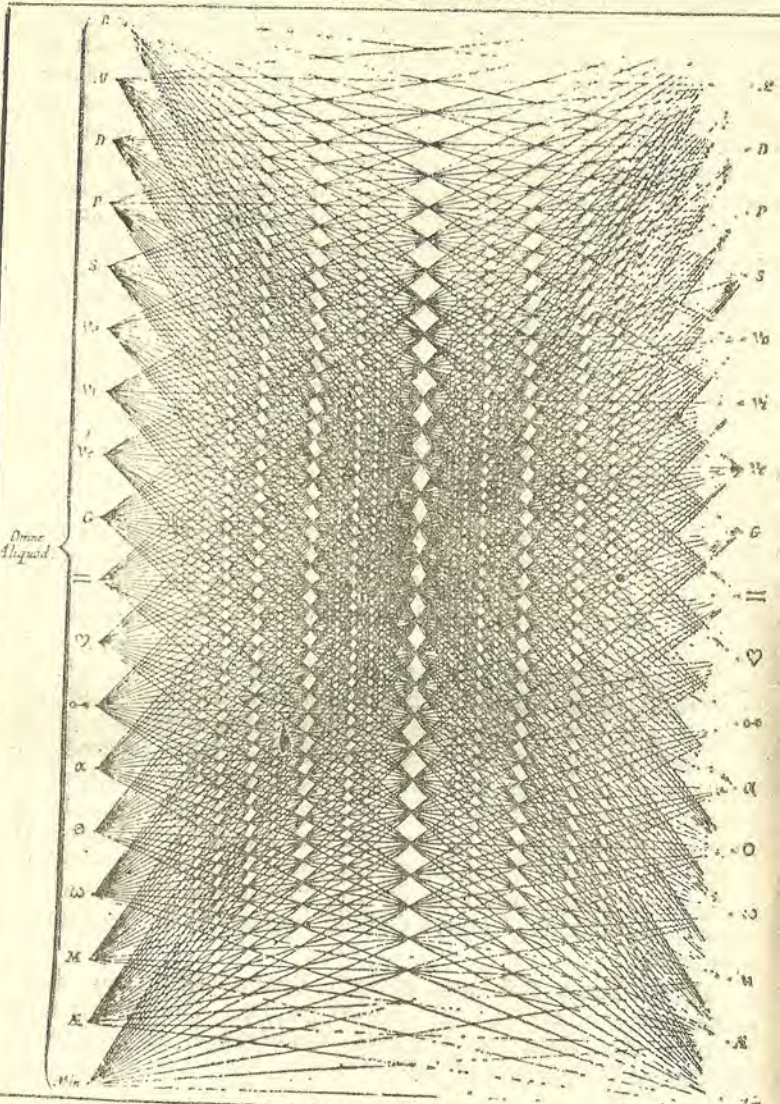

S-a format în sînul tenebrelor celor mai adînci o societate de ființe noi, care se cunosc fără să se fi văzut vreodată, se înțeleg fără să se fi explicat, își fac servicii fără prietenie... Această societate adoptă, din regimul iezuitic, supunerea oarbă, din masonerie probele și ceremoniile exterioare, de la Templieri evocările subterane și îndrăzneala incredibilă... Contele de Saint-Germain a făcut el oare altceva decît să-l imite pe Guillaume Postel, care avea mania de a face să se creadă că e mai bătrîn decît era ?

(Marchizul de Luchet, *Essai sur la secte des illuminés*, Paris, 1789, V și XII)

Iezuiții înțeleseseră că, dacă vrei să-l destabilizezi pe adversar, tehnica cea mai bună este să creezi secte secrete, să aștepți ca entuziaștii periculoși să se arunce în ele, și apoi să-i arestezi pe toți. Altfel spus dacă te temi de un complot, organizează-l ; în felul ăsta toți cei care ar putea adera la el cad sub controlul tău.

Îmi aminteam de o rezervă pe care Aglié o exprimase în legătură cu Ramsay, primul care a stabilit o conexiune directă între masonerie și Templieri, insinuînd că avea legături cu mediile catolice. În fapt, Voltaire chiar îl denunțase pe Ramsay ca om al iezuiților. Puși în fața nașterii masoneriei engleze, iezuiții răspund din Franța prin neo-templierismul scoțian.

În felul acesta se înțelegea de ce, ca răspuns la acest complot, în 1789 un anume marchiz de Luchet publica, anonim, un celebru *Essais sur la secte des illuminés*, unde se lega de iluminații de orice fel, de Bavaria sau de ce-or mai fi fost ei, anarhiști anticlericali sau mistici neotemplieri, și-i punea în aceeași oală (incredibil felul în care piesele mozaicului nostru se îmbucau, încet, încet, ca prin minune !) pînă și pe paulicieni, ca să nu mai vorbim de Postel și de Saint-Germain. Iar ceea ce deplîngea el, era faptul că aceste forme de misticism templieresc

anulaseră credibilitatea masoneriei, care dimpotrivă, era tocmai ea o societate de persoane oneste şi dintr-o bucată.

Baconienii inventaseră masoneria cum ar fi inventat Rick's Bar din Casablanca, neotemplierismul iezuit considera de nimic invenţia lor, şi Luchet era trimis pe post de killer pentru a expulza toate grupurile care nu erau de orientare baconiană.

Însă la punctul ăsta trebuia să ţinem cont de un alt fapt, pe care bietul Agliè nu şi-l putea lua în sarcină. De ce oare De Maistre, care era omul iezuiţilor, chiar cu şapte ani înainte ca marchizul de Luchet să apară, se dusese la Wilhelmsbad să semene zîzanie printre neotemplieri ?

„Neotemplierismul mergea bine în prima jumătate a secolului al XVIII-lea", zicea Belbo, „şi mergea foarte prost la sfîrşit de secol, mai întîi pentru că puseseră stăpînire pe el revoluţionarii, pentru care între Zeiţa Raţiune şi Entitatea Supremă orice era valabil, cu condiţia să se taie capul regelui, vezi-l pe Cagliostro, şi apoi pentru că în Germania îşi băgaseră gheara aici principii germani, şi cel mai mult din toţi Frederic de Prusia, ale cărui scopuri nu coincideau desigur cu acelea ale iezuiţilor. Cînd neotemplierismul mistic, oricine l-o fi inventat, produce *Flautul fermecat*, e firesc ca oamenii lu Loyola să decidă să se debaraseze de el. E ca şi în finanţe, cumperi o societate, o revinzi, o lichidezi, o aduci la faliment, îi reevaluezi capitalul, asta depinde de planul general, grija ta nu este să vezi unde o să ajungă portarul ei. Sau ca o maşină uzată : cînd nu mai funcţionează, o trimiţi la casare."

În adevăratul cod masonic nu se va mai găsi alt Dumnezeu decît cel al lui Mani. Este cel al masonului cabalist, al Roza-Cruceenilor de altădată; este cel a masonului martinist... De altfel, toate infamiile atribuite Templierilor sînt exact acelea ce se atribuiau maniheiştilor.

(Abbé Barruel, *Mémoires pour servir a l'histoire du jacobinisme* Hamburg, 1798, 2, XIII)

Strategia iezuiţilor ni s-a clarificat cînd l-am descoperit pe părintele Barruel. Acesta, între 1797 şi 1798, ca reacţie la revoluţia franceză, îşi scria ale sale *Mémoires pour servir à l'histoire du jacobinisme,* un adevărat roman-foileton care începe — ca să vezi ! — tocmai cu Templierii. Aceştia, după rugul lui Molay, se transformă în societate secretă pentru a distruge monarhia şi papalitatea şi pentru a crea o republică mondială. În secolul al XVIII-lea pun mîna pe francmasonerie care devine instrumentul lor. În 1763 ei creează o academie literară compusă din Voltaire, Turgot, Condorcet, Diderot şi d'Alembert care se întruneşte în casa baronului d'Holbach şi complotează, şi complotează, în 1776 dînd naştere iacobinilor. Care, între altele, sînt marionete în mîna adevăraţilor şefi, Iluminaţii din Bavaria — regicizi prin vocaţie.

Nici vorbă de trimis maşina la casare ! După ce vor fi despicat masoneria în două cu ajutorul lui Ramsay, iezuiţii o reuneau din nou pentru o ataca frontal.

Cartea lui Barruel avusese un anumit efect, astfel încît din Arhivele Naţionale franceze rezultau cel puţin două rapoarte de poliţie cerute de Napoleon despre sectele clandestine. Aceste rapoarte le aşterne pe hîrtie un anume Charles de Berkheim, care — cum fac toate serviciile

secrete, ce se duc să caute ştiri rezervate acolo unde deja au fost publicate — nu găseşte altceva de făcut decît să copieze rînd cu rînd mai întîi cartea marchizului de Luchet, şi apoi pe acea a lui Barruel.

În faţa acelor descrieri terifiante ale Iluminaţilor şi a acelei denunţări clare a unui directorat de Superiori Necunoscuţi capabili să domine lumea, Napoleon nu are ezitări : hotărăşte să devină de-al lor. Face ca fratele său Iosif să fie numit mare maestru al Marelui Orient şi el însuşi, după spuse multor izvoare, ia contact cu masoneria, iar după altele, devine chiar un mare demnitar al ei. Nu e clar însă, al cărui rit. Poate că, din prudenţă, al tuturor.

Ce anume ştia Napoleon, noi nu ştiam, dar nu uitam că petrecuse cîtva timp în Egipt şi cine ştie cu ce înţelepţi vorbise la umbra piramidelor (aici chiar şi un copil înţelege că cele patruzeci de secole faimoase care-l contemplau erau o clară aluzie la Tradiţia Hermetică).

Dar probabil că ştia destul de multe, pentru că în 1806 convocase o adunare a unor evrei francezi. Raţiunile oficiale erau banale, încercare de a reduce dobînda, de a-şi asigura fidelitatea minorităţii israelite, de a găsi noi financiari... Dar asta nu explică de ce hotărîse să numească acea adunare Marele Sinedriu, evocînd ideea unui directorat de Superiori, mai mult sau mai puţin Necunoscuţi. În realitate, vicleanul corsican identificase pe reprezentanţii aripii ierusalemite, şi încerca să reunească diversele grupări disparate între ele.

„Nu întîmplător, în 1806 trupele mareşalului Ney se află la Tomar. Vedeţi legătura ?"

„Doar de asta sîntem aici, ca să vedem legături."

„Acum Napoleon, aproape gata să învingă Anglia, are în mînă aproape toate centrele europene, şi, cu ajutorul evreilor francezi, şi pe ierusalemiţi. Cine-i mai lipseşte ?"

„Paulicienii".

„Asta e. Iar noi nu am hotărît încă ce s-a făcut cu ei. Dar ne-o sugerează Napoleon, care se duce să-i caute acolo unde sînt, anume în Rusia".

Blocaţi de secole în aria slavă, era firesc ca paulicienii să se fi reorganizat sub diferitele etichete ale grupuri-

lor mistice ruse. Unul dintre consilierii influenți ai lui Alexandru I era prințul Galițin, legat de unele secte de inspirație martinistă. Și pe cine am găsit noi în Rusia, cu mai bine de doisprezece ani înainte de Napoleon, ca plenipotențiar al casei de Savoia, înnodînd legături cu cenaclurile mistice din St. Petersburg ? Pe De Maistre.

În momentul acela el deja nu se mai încredea în nici o organizație de iluminați, care pentru el erau tot una cu iluminiștii, răspunzători de baia de sînge a revoluției. În acea perioadă, într-adevăr, el vorbea, repetînd aproape literă cu literă spusele lui Barruel, despre o sectă satanică ce voia să cucerească lumea, și probabil se gîndea la Napoleon. Deci dacă marele nostru reacționar își propunea să seducă grupurile martiniste, era pentru că intuise lucid că acestea, chiar dacă se inspirau din aceleași surse ca și neotemplierismul francez și german, erau totuși expresia singurului grup încă necorupt de gîndirea occidentală : paulicienii.

Însă planul lui De Maistre, pe cît se pare, nu reușise. În 1816 iezuiții sînt expulzați din Petersburg, iar De Maistre se întoarce de acolo la Torino.

„Bine", zicea Diotallevi, „i-am regăsit pe paulicieni. Să-l scoatem din scenă pe Napoleon care, evident, nu a reușit să-și atingă scopul, altfel, după Sf. Elena, doar pocnind din deget i-ar fi făcut pe adversarii săi să tremure. Ce se întîmplă acum cu toți oamenii ăștia ? Simt că-mi pierd capul."

„Jumătate din ei și-l pierduseră deja", zicea Belbo.

91

O, cît de bine ați demascat acele secte infernale care pregăteau calea lui Anticrist... Totuși, este printre ele una pe care domnia voastră nu ați atins-o decît în treacăt.

(Scrisoare a căpitanului Simonini către Barruel, din *La civiltà cattolica*, 21.10.1882)

Manevra lui Napoleon cu evreii provocase o modificare de itinerar la iezuiți. În *Mémoires* de Barruel nu se găsește nici o aluzie la evrei. Dar în 1806 Barruel primește scrisoarea unui anume căpitan Simonini care îi amintește că și sectele Mani și Bătrînul de pe Munte erau evrei, că masonii fuseseră întemeiați de evrei și că evreii infiltraseră toate societățile secrete existente.

Scrisoarea lui Simonini, făcută să circule abil prin Paris, îl pusese în dificultate pe Napoleon, care tocmai intrase în contact cu Marele Sinedriu. Acel contact îi preocupase în mod evident și pe paulicieni, pentru că în anii aceia Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Moscovite declara : „Napoleon își propune să reunească astăzi pe toți evreii pe care mînia lui Dumnezeu i-a răspîndit pe fața pămîntului pentru a-i face să răstoarne biserica lui Hristos și să-l proclame pe el ca adevăratul Mesia".

Bunul Barruel acceptă ideea că complotul nu este numai masonic, ci iudeo-masonic. Printre altele, ideea acestui complot satanic era numai bună pentru a ataca un nou dușman, și anume Marele Cerc Carbonar, și deci pe părinții anticlericali ai mișcării Risorgimento, de la Mazzini la Garibaldi.

„Dar toate astea se întîmplă la începutul secolului al XIX-lea", zicea Diotallevi. „În schimb, marea ofensivă antisemită începe la sfîrșitul secolului, prin publicarea *Protocoalelor Înțelepților din Sion*. Iar Protocoalele apar

în cercurile ruseşti. Deci sînt o iniţiativă pauliciană".

„Normal", zise Belbo. „E clar că în momentul de care vorbim grupul ierusalemit s-a împărţit în trei tronsoane. Primul, prin cabaliştii spanioli şi provensali, a ajuns să inspire aripa neotemplierească, al doilea a fost absorbit de aripa baconiană, şi au devenit oameni de ştiinţă şi bancheri. Împotriva acestora din urmă se dezlănţuie iezuiţii. Dar mai este un al treilea tronson, şi acesta s-a stabilit în Rusia. Evreii ruşi sînt în bună parte mici negustori şi cămătari, şi deci nu sînt bine văzuţi de ţăranii săraci ; iar în bună parte, dat fiind că cultura ebraică e o cultură de Carte şi că toţi evreii ştiu să citească şi să scrie, ei vor îngroşa rîndurile inteligheţiei liberale şi revoluţionare. Paulicienii sînt mistici, reacţionari, legaţi sînt interesaţi să-i discrediteze pe evrei şi, prin evrei — au învăţat asta de la iezuiţi — îşi pun în dificultate adversarii lor din exterior, atît pe neotemplieri, cît şi pe baconieni."

strîns de feudali, şi s-au infiltrat la curte. Evident că între ei şi ierusalemitani nu pot exista fuziuni. Deci

Nu poate exista nici o îndoială aici. Cu toată puterea şi teroarea lui Satana, domnia Regelui triumfător al Israelului se apropie de lumea noastră ce nu s-a primenit ; Regele născut din sîngele Sionului, Anti-Cristul, se apropie de tronul puterii universale.

(Serghei Nilus, *Epilog la Protocoale*)

Ideea era acceptabilă. Era de ajuns să iei în considerare cine anume introdusese Protocoalele în Rusia.

Unul dintre cei mai influenţi martinişti de la sfîrşitul secolului, Papus, îl fermecase pe Nicolae al II-lea în timpul unei vizite a acestuia la Paris, apoi se întorsese la Moscova şi adusese cu sine pe un anume Phillippe, sau Philippe Nizier Anselme Vachod. Posedat de diavol la şase ani, vindecător la treisprezece, magnetizator la Lyon, îl fascinase atît pe Nicolae al II-lea cît şi pe isterica lui soţie. Philippe fusese invitat la curte, numit medic al academiei militare din Petersburg, general şi consilier de stat.

Adversarii săi decid atunci să-i opună o figură tot atît de carismatică, pentru a-i mina prestigiul. Şi este găsit Nilus.

Nilus era un călugăr rătăcitor, care, îmbrăcat în haine preoţeşti, rătăcea (ce altceva era să facă ?) prin păduri, etalîndu-şi o barbă mare de profet, două neveste, o fetiţă şi o asistentă sau amantă, ce-o fi fost, toate neieşindu-i din cuvînt. Pe jumătate guru, din aceia care la o adică, fug cu obolul strîns, şi pe jumătate eremit, dintre cei care strigă că sfîrşitul e aproape. Şi într-adevăr, ideea lui fixă erau urzelile puse la cale de Anticrist.

Planul susţinătorilor lui Nilus era să-l facă să fie numit popă în aşa fel încît, luînd-o în căsătorie pe Elena Alexandrovna Ozerova (o nevastă în plus sau în minus

nu mai conta), domnișoară de onoare a țarinei, să devină confesorul suveranilor.

„Eu sînt un om blînd", zicea Belbo, „dar încep să bănuiesc că masacrul de la Țarskoe Selo al familiei imperiale a fost poate o operație de deratizare."

Pînă la urmă, la un moment dat partizanii lui Philippe îl acuzaseră pe Nilus că duce o viață lascivă, și Dumnezeu știe dacă nu aveau și ei dreptate. Nilus trebuise să părăsească curtea, dar în acest timp cineva îi venise în ajutor făcînd să-i parvină textul Protocoalelor. Cum toată lumea făcea o mare confuzie între martiniști (care se inspirau de la Sfîntul Martin) și martinesiști (adepții acelui Martines de Pasqually care-i plăcea atît de puțin lui Agliè), și cum Pasqually, după un zvon curent, era evreu, discreditîndu-i pe evrei, erau discreditați martiniștii, iar discreditîndu-i pe martiniști, era lichidat Philippe.

Efectiv, o primă versiune incompletă a Protocoalelor apăruse deja în 1903 în *Znamia,* un ziar din Petersburg, condus de antisemitul militant Kruşevan. În 1905, cu binecuvîntarea cenzurii guvernului, această primă versiune, completă, era reluată anonim într-o carte, *Izvorul relelor noastre*, editată probabil de un anume Boutmi, care împreună cu Kruşevan participase la fondarea Uniunii Poporului Rus, cunoscută apoi sub numele de Centuriile Negre, care înrola criminali de drept comun pentru a săvîrși pogromuri și atentate de extremă dreaptă. Boutmi ar fi continuat să publice, de data aceasta cu numele său, alte ediții ale operei, cu titlul *Dușmanii neamului omenesc — Protocoalele ce provin din arhivele secrete ale cancelariei centrale din Sion.*

Era însă vorba de niște cărțulii ieftine. Versiunea in extenso a Protocoalelor, aceea care avea să fie tradusă în toată lumea, iese în 1905 în a treia ediție a cărții lui Nilus : *Marele în Mic : Anticristul e o posibilitate politică iminentă,* Țarskoe Selo, sub egida unei secții locale a Crucii Roșii. Cadrul era cel al unei reflecții mistice mai largi, iar cartea ajunge în mîinile țarului. Mitropolitul Moscovei prescrie lectura ei în toate bisericile moscovite.

„Dar care este", întrebasem eu, „conexiunea dintre Protocoale și Planul nostru ? Tot vorbim de Protocoalele astea, ce-ar fi să le și citim ?"

„Nimic mai simplu", ne spusese Diotallevi, „există oricînd un editor care le retipărește — mai mult, altădată o făceau arătînd indignare, din îndatorire documentară, apoi, încet, încet, au reînceput s-o facă cu satisfacție".

„Ce creștinesc din partea lor."

Unica societate cunoscută de noi care ar fi capabilă să ne facă concurență în aceste arte ar putea fi aceea a iezuiților. Dar am reușit să-i discreditâm pe iezuiți în ochii plebei nepricepute pentru motivul că această societate este organizată pe față, în timp ce noi rămînem în culise, menținînd secretul.

(*Protocoale*, V)

Protocoalele sînt un șir de douăzeci și patru de declarații programatice atribuite Înțelepților din Sion. Tezele acestor Înțelepți ne apăruseră destul de contradictorii : cînd vor să aboleascâ libertatea tiparului, cînd să încurajeze libertinismul. Critică liberalismul, dar par să enunțe programul pe care mișcările radicale de stînga îl atribuie multinaționalelor capitaliste, inclusiv utilizarea sportului și a educației vizuale pentru a imbeciliza poporul. Analizează felurite tehnici pentru a pune stăpînire pe puterea mondială, elogiază forța aurului. Hotărăsc să favorizeze revoluțiile în orice țară exploatînd nemulțumirea și dezorientînd poporul prin proclamarea unor idei liberale, însă doresc să încurajeze inegalitatea. Calculează cum să instaureze pretutindeni regimuri prezidențiale controlate de oameni de paie ai Înțelepților. Decid să facă să izbucnească războaie, să crească producția de armamente și (asta o spune și Salon) să construiască metrouri (subterane !)pentru a avea cum să mineze marile orașe.

Spun că scopul justifică mijloacele și își propun să încurajeze antisemitismul fie pentru a-i controla pe evreii săraci, ca și pentru a-i sensibiliza pe creștini la nenorocirile lor (costisitor, zicea Diotallevi, dar eficace). Afirmă cu candoare „avem o ambiție fără limită, o aviditate devoratoare, o dorință nemiloasă de răzbunare și o ură nestinsă" (dînd dovadă de un masochism distins, deoarece reproduc cu plăcere clișeul evreului răutăcios care circula deja în tipăriturile antisemite și care va împodobi

coperţile tuturor ediţiilor cărţii lor), şi hotărăsc să abolească studiul clasicilor şi al istoriei antice.

„Ce mai", observă Belbo, „Înţelepţii din Sion erau o şleahtă de şnapani".

„Nu-i de glumit", zicea Diotallevi. „Cartea asta a fost luată foarte în serios. Mai degrabă mă miră un lucru. Că voind să apară ca un plan evreiesc vechi de secole, toate referirile ei sînt la nişte mici polemici franţuzeşti fin de siècle. Pare că aluzia la educaţia vizuală ce serveşte la imbecilizarea maselor se referă la programul educativ al lui Léon Bourgeois care face să intre în guvernul său nouă masoni. Un alt pasaj dă sfatul să se aleagă persoane compromise în scandalul din Panama, iar unul era Émile Loubet, care în 1899 va deveni preşedinte al republicii. Referirea la metrou se datorează faptului că în timpul acela jurnalele de dreapta protestau deoarece Compagnie du Métropolitan avea prea mulţi acţionari evrei. De aceea se presupune că textul a fost înjghebat în Franţa în ultimul deceniu al secolului al nouăsprezecelea, pe timpul afacerii Dreyfus, pentru a slăbi frontul liberal."

„Nu asta mă impresionează", zisese Belbo. „Ci un anume *déja vu*. Sinteza faptului este că aceşti Înţelepţi povestesc un plan pentru cucerirea lumii, iar noi discuţia asta am mai auzit-o deja. Încercaţi să tăiaţi unele referiri la fapte şi probleme ale secolului trecut, înlocuiţi subteranele metroului cu subteranele din Provins, şi de fiecare dată cînd e scris evrei scrieţi Templieri, iar de cîte ori e scris Înţelepţii din Sion scrieţi Treizeci şi şase de Invizibili împărţiţi în şase cete... Prieteni, aceasta este Ordonanţa din Provins !"

Voltaire lui-même est mort jésuite : en avoit-il le moindre soupçon ?

(F.N. de Bonneville, *Les Jésuites chassés de la Maçonnerie et leur poignard brisé par les Maçons*, Orient de Londres, 1788, 2, p. 74)

Aveam totul sub ochi de atîta timp, şi tot nu ne dădusem seama pe deplin. De-a lungul a şase veacuri şase grupuri se bat pentru a realiza Planul din Provins, şi fiecare grup ia textul ideal din acel Plan, îi schimbă pur şi simplu subiectul, şi-l atribuie adversarului.

După ce Roza-Cruceenii îşi fac apariţia în Franţa, iezuiţii le răstoarnă planul în negativ : discreditîndu-i pe Roza-Cruceeni, îi discreditează pe baconieni şi masoneria engleză ce abia lua naştere.

Cînd iezuiţii inventează neotemplierismul, marchizul de Luchet atribuie planul neotemplierilor. Iezuiţii, care deja se debarasează şi de neotemplieri, prin Barruel îl copiază pe Luchet, dar atribuie planul tuturor francmasonilor în general.

Contraofensivă baconiană. Purecînd toate textele polemicii liberale şi laicizante, descoperiserăm că de la Michelet şi Quinet şi pînă la Garibaldi şi Gioberti, Ordonanţa se atribuia iezuiţilor (şi poate că ideea venea de la Templierul Pascal şi de la prietenii săi). Tema devenea populară odată cu *Evreul rătăcitor* al lui Eugène Sue, iar personajul său încarnat de perfidul domn Rodin, devenea chintesenţă a complotului iezuit în lume. Dar căutînd în opera lui Sue găsiserăm mult mai mult : un text care părea reprodus cuvînt cu cuvînt — dar în avans cu o jumătate de secol — după Protocoale. Era vorba de ultimul capitol din *Misterele Poporului*. Aici diabolicul plan ie-

zuit era explicat pînă la ultimul detaliu fraudulos, într-un document trimis de generalul Companiei, părintele Roothaan (personaj istoric) domnului Rodin (ex-personaj din *Evreul rătăcitor).* Rudolf de Gerolstein (erou cunoscut din *Misterele Parisului)* intra în posesia lui şi îl făcea cunoscut democraţilor : „Vezi, dragă Lebrenn, cît de bine este urzită această intrigă infernală, cîte dureri înfiorătoare, ce groaznică dominaţie, ce despotism îngrozitor rezervă ea Europei şi lumii, dacă din nenorocire reuşeşte..."

Ai fi zis că-i prefaţa lui Nilus la Protocoale. Iar Sue atribuia iezuiţilor motto-ul (pe care îl vom găsi apoi în Protocoale, atribuit evreilor) „scopul scuză mijloacele".

Nimeni n-o să ne ceară să înmulţim dovezile pentru a stabili că acest grad din Roza-Cruce a fost introdus cu abilitate de către şefii masoneriei... Identitatea doctrinei ei, a urii ei şi a practicilor ei nelegiuite, cu cele ale Cabalei, ale Gnosticilor şi ale Maniheiştilor, ne indică identitatea autorilor, anume Evreii Cabalişti.

(Mons. Léon Meurin, S.J., *La Franc-Maçonnerie, Synagogue de Satan*, Paris, Retaux, 1893, p. 182.

Cînd apar *Misterele poporului*, iezuiţii văd că Ordonanţa le este atribuită lor, şi se aruncă spre unica tactică ofensivă ce încă nu fusese exploatată de nimeni şi, recuperînd scrisoarea lui Simonini, atribuie Ordonanţa evreilor.

În 1869 Gougenot de Mousseaux, celebru prin două cărţi despre magia în secolul al XIX-lea, publică *Les Juifs, le judaïsme et la judaïsation des peuples chrétiens*, unde se spune că iudeii utilizează Cabala şi sînt adoratori ai Satanei, dat fiind că o filiaţie secretă îl leagă direct pe Cain de gnostici, de Templieri şi de masoni. De Mousseaux primeşte o binecuvîntare specială din partea lui Pius al IX-lea.

Dar Planul romanţat de Sue este reciclat şi de alţii, care nu sînt iezuiţi. O istorie de toată frumuseţea, aproape poliţistă, se petrecuse mult timp după aceea. După apariţia Protocoalelor, pe care le luase foarte în serios, în 1921, *Times* descoperise că un proprietar de pămînturi rus, monarhist, refugiindu-se în Turcia, cumpărase de la un fost ofiţer al poliţiei secrete ruse, refugiat la Constantinopol, un lot de cărţi vechi, printre care şi una fără copertă, pe cotorul căreia se mai putea citi doar „Joli" ; avea o prefaţă datată 1864 şi părea să fie sursa literală a Protocoalelor. *Times* făcuse cercetări la British Museum şi descoperise cartea originală, a lui Maurice Joly, *Dialogue aux enfers entre Montesquieu et Machiavel*, Bruxelles (dar

cu indicația Genève, 1864). Maurice Joly nu avea nimic de a face cu Crétineau-Joly, dar analogia trebuia oricum revelată, ceva tot trebuia să însemne.

Cartea lui Joly era un pamflet liberal contra lui Napoleon al III-lea, în care Machiavelli, care reprezenta cinismul dictatorului, discuta cu Montesquieu. Joly fusese arestat pentru această inițiativă revoluționară, făcuse cincisprezece luni de închisoare și în 1873 se sinucisese. Programul din Protocoale al evreilor era reluat aproape literal după acela pe care Joly i-l atribuia lui Machiavelli (scopul scuză mijloacele), și prin Machiavelli, lui Napoleon. *Times* însă nu-și dăduse seama (dar noi, da) că Joly copiase cu mîinile amîndouă din documentul lui Sue, anterior cu cel puțin șapte ani.

O autoare antisemită, o pasionată a teoriei complotului și a Superiorilor Necunoscuți, anume Nesta Webster, în fața acestui fapt care reducea Protocoalele la o copie banală și de doi bani, ne furnizase o intuiție strălucită, cum numai adevăratul inițiat, sau cel ce aleargă după inițiați, poate avea. Joly era un inițiat, cunoștea planul Superiorilor Necunoscuți, urîndu-l pe Napoleon al III-lea i-l atribuise lui, dar asta nu însemna că planul nu exista independent de Napoleon. Dat fiind că planul detaliat de Protocoale se potrivește exact cu ceea ce fac evreii de obicei, era deci planul evreilor. Nouă nu ne rămînea decît să o corectăm pe doamna Webster după aceeași logică : cum planul se potrivea perfect cu ceea ar fi trebuit să gîndească Templierii, era planul Templierilor.

Și apoi logica noastră era logica faptelor. Ne plăcuse mult afacerea cu cimitirul din Praga. Era povestea unui anume Hermann Goedsche, un mic funcționar poștal prusac. Acesta publicase deja unele documente false pentru a-l discredita pe democratul Waldeck, acuzîndu-l de a voi să-l asasineze pe regele Prusiei. Fiind demascat, devenise redactorul organului marilor proprietari conservatori, *Die Preussische Kreutzzeitung*. Apoi, sub numele de sir John Retcliffe, el începuse să scrie romane de senzație, printre care *Biarritz*, în 1868. Aici descria o scenă ocultistă care

se desfășura în cimitirul din Praga, foarte asemănătoare cu adunarea Iluminaților pe care Dumas o descrisese la începutul lui *Joseph Balsamo*, unde Cagliostro, șeful Superiorilor Necunoscuți, printre care Swedenborg, urzește complotul Colierului Reginei. În cimitirul din Praga se reunesc reprezentanții celor douăsprezece seminții ale lui Israel care-și expun planurile pentru cucerirea lumii.

În 1876 un pamflet rus relatează scena din *Biarritz*, dar ca și cum s-ar fi petrecut realmente. Și tot așa face în 1881, în Franța, *Le Contemporain*. Și se spune că știrea vine din sursă sigură, de la diplomatul englez sir John Readcliff. În 1896 un anume Bournand publică o carte, *Les Juifs, nos contemporains*, și relatează scena din cimitirul din Praga, și spune că discursul subversiv este ținut de marele rabin John Readcliff. O tradiție ulterioară va spune, dimpotrivă, că adevăratul Readcliff fusese condus în fatalul cimitir de către Ferdinand Lassalle, evreu și socialist.

Iar aceste planuri sînt mai mult sau mai puțin cele descrise în 1880, cu cîțiva ani înainte, de *Revue des Etudes Juives* (antisemită) care publicase două scrisori atribuite unor evrei din secolul al XV-lea. Evreii din Arles cer ajutor evreilor din Constantinopol pentru că sînt persecutați, iar aceștia răspund: „Prea iubiți frați întru Moise, dacă regele Franței vă obligă să vă faceți creștini, faceți asta, pentru că nu puteți face altfel, dar păstrați legea lui Moise în inimile voastre. Dacă ei vă despoaie de bunurile voastre, faceți ca fiii voștri să devină negustori, așa încît, puțin cîte puțin să-i despoaie pe creștini de ale lor. Dacă se atentează la viețile voastre, faceți-i pe fiii voștri să devină medici și farmaciști, astfel ca ei să le ia creștinilor viețile. Dacă vă distrug sinagogile, faceți-i pe fiii voștri canonici și clerici ca să distrugă bisericile lor. Dacă vă aduc alte neajunsuri, faceți ca fiii voștri să devină avocați și notari și să se amestece în afacerile tuturor statelor, așa încît, punîndu-i pe creștini sub jugul vostru, voi să dominați lumea și să puteți să vă răzbunați pe ei".

Era vorba tot de planul iezuiților și, mai înapoi, de acea Ordonation a Templierilor. Variații puține, permutații minime : Protocoalele se alcătuiau de la sine. Un proiect abstract de complot migra din complot în complot.

Iar cînd ne puseserăm inteligența la lucru ca să identificăm veriga lipsă care-l lega pe Nilus de toată această poveste frumoasă, dăduserăm peste Racikovski, șeful cumplitei Ohrana, poliția secretă a țarului.

O acoperire e necesară întotdeauna. Mare parte din forța noastră stă în disimulare. De aceea să ne ascundem permanent sub numele unei alte societăți.

(Die neuesten Arbeiten des Spartacus und Philo in dem Illuminaten-Orden, 1794, p. 143)

Tocmai în zilele acelea, citind cîteva pagini de-ale diabolicilor noștri, aflaserăm că contele de Saint-Germain, printre diferitele lui travestiri, și-o luase și pe aceea de Rackoczi, sau cel puțin așa îl identificase ambasadorul lui Frederic al II-lea la Dresda. Iar landgraful de Hesse, în casa căruia, aparent, Saint-Germain murise, spusese că acesta era de origine transilvană și se numea Ragozki. Mai trebuia adăugat că Comenius își dedicase *Pansofia* sa (operă cu iz sigur de rozicrucianism) unui landgraf (ce de landgrafi în istoria asta a noastră) care se numea Ragovsky. Ca ultim tușeu dat mozaicului, frunzărind pe la un stand de cărți din Piața Castello, eu găsisem o operă nemțească despre masonerie, anonimă, unde o mînă necunoscută adăugase ca subtitlu o notă potrivit căreia textul se datora numitului Karl Aug. Ragotgky. Luînd în considerare că Rakosky se numea misteriosul individ care probabil îl ucisese pe colonelul Ardenti, iată că găseam totuși modalitatea de a-l integra, pe urmele Planului, pe contele nostru de Saint-Germain.

„Nu-i dăm prea multă putere acestui aventurier ?" întreba preocupat Diotallevi.

„Nu, nu", răspundea Belbo, „așa trebuie. E ca sosul de soia în mîncărurile chinezești. Dacă nu este, nu sînt chinezești. Uită-te la Agliè, care se pricepe : nicidecum nu și l-a luat ca model pe Cagliostro sau pe Willermoz. Saint-Germain este chintesența lui Homo Hermeticus."

Pierre Ivanovici Racikovski. Jovial, insinuant, felin, inteligent și viclean, trișor genial. Mic funcționar, apoi în contact cu grupurile revoluționare, în 1879 este arestat de

poliția secretă și acuzat de a fi dat adăpost unor prieteni teroriști care atentaseră la viața generalului Drentel. Trece de partea poliției și se înscrie (ia te uită !) în Centuriile Negre. În 1890 descoperă la Paris o organizație care fabrica bombe pentru atentate în Rusia, și reușește să facă să fie arestați în patrie șaizeci și trei de teroriști. Zece ani după aceea se va descoperi că bombele fuseseră confecționate de oamenii lui.

În 1887 răspîndește scrisoarea unui anume Ivanov, revoluționar retractant, care dă asigurări că majoritatea teroriștilor sînt evrei ; iar în '90 o așa-zisă „confession par un vieillard ancien révolutionnaire" în care revoluționarii exilați la Londra sînt acuzați că sînt agenți britanici. În '92 un fals text al lui Plehanov în care este acuzată conducerea partidului Narodnaia Volia că a publicat acea mărturie.

În 1902, el încearcă să constituie o ligă franco-rusă antisemită. Pentru a reuși, folosește o tactică asemănătoare cu aceea a adepților Rozei-Cruce. Afirmă că liga există, pentru ca apoi cineva să o creeze. Dar folosește și o altă tactică : amestecă îndemînatic lucruri adevărate și false, iar cele adevărate, în aparență îi sînt nefavorabile, așa încît nimeni nu se îndoiește de ceea ce era fals. Face să circule la Paris un apel misterios către francezi pentru a susține o Ligă Patriotică Rusă cu sediul la Harkov. În apel se atacă pe sine însuși ca pe unul care vrea să facă liga să cadă și spune că el, Racikovsky, să-și mute gîndul. Se autoacuză că se folosește de persoane discreditate, ca Nilus, lucru care era exact.

De ce Protocoalele pot fi atribuite lui Racikovski ?

Protectorul lui Racikovski era ministrul Serghei Witte, un progresist care voia să transforme Rusia într-o țară modernă. Din ce motiv progresistul Witte se servea de reacționarul Racikovski, numai Dumnezeu știa, dar noi eram de acum pregătiți pentru orice. Witte avea un adversar politic, un anume Ellie de Cyon, care deja îl atacase public cu ascuțișuri polemice ce amintesc de unele pasaje din Protocoale. Dar în cele scrise de Cyon nu erau aluzii la evrei, pentru că el însuși era de origine evreiască. În 1897, din ordinul lui Witte, Racikovski pune să se percheziționeze vila lui Cyon și găsește un pamflet al lui Cyon

derivat din cartea lui Joly (sau din cea a lui Sue), în care i se atribuiau lui Witte ideile lui Machiavelli-Napoleon al III-lea. Racikovski, cu iscusința lui de a falsifica, îl înlocuiește pe Witte cu evreii și pune textul în circulație. Numele de Cyon pare făcut expre pentru a aminti de Sion, și se poate demonstra astfel că un exponent evreu de mare autoritate denunță un complot evreiesc. Iată că s-au născut Protocoalele. În acest moment textul cade și în mîinile Iulianei, sau Justinei Glinka, ce frecventează la Paris cercul lui Madame Blavatsky, și la intervale de timp, îi spionează și-i denunță pe revoluționarii ruși din exil. Această Glinka este desigur o agentă a paulicienilor, care sînt legați de moșieri și deci vor să-l convingă pe țar că programele lui Witte sînt tot una cu cele ale complotului internațional evreiesc. Ea trimite documentul generalului Orgheievski, iar acesta, prin comandantul gărzii imperiale, face să-i parvină țarului. Witte se află în încurcătură.

Astfel Racikovski, antrenat de umoarea lui antisemită, contribuie la dizgrația protectorului său. Și probabil și la a sa. Într-adevăr, din acel moment, îi pierdem urmele. Saint-Germain poate se deplasase înspre alte travestiri și reîncarnări. Dar povestea noastră căpătase un profil plauzibil, rațional, limpede, pentru că era susținută de o serie de fapte, adevărate — zicea Belbo — cum adevărat e bunul Dumnezeu.

Toate acestea făceau să-mi revină în minte ceea ce-mi povestise De Angelis despre sinarhie. Partea frumoasă a întregii istorii — desigur a istoriei noastre, dar poate și a Istoriei, cum insinua Belbo, cu privirea în febră, în timp ce-mi întindea fișele lui — era că niște grupuri aflate în luptă pe viață și pe moarte, voiau să se extermine reciproc folosind fiecare armele celuilalt. „Prima îndatorire a cuiva care s-a infiltrat cum trebuie", comentam eu, „este să-i denunțe ca infiltrați pe cei printre care s-a infiltrat".

Belbo spusese : „Mi-amintesc o întîmplare petrecută la ***. Întîlneam totdeauna pe bulevard, cam pe la asfințit, pe un anume Remo, parcă așa îl chema, la volanul micului său Fiat, o Balilla neagră. Mustăți negre, păr negru, creț, cămașă neagră, și dinți negri, oribil de cariați. Și se

săruta cu o fată. Iar mie mi-era scîrbă de dinții ăia negri care sărutau un lucru așa de frumos și de blond, nu-mi mai amintesc nici măcar ce fel de față avea, dar pentru mine ea era fecioară și prostituată, era eternul feminin. Și mult fierbeam în mine, ca să zic așa". Adoptase din instinct un ton afectat ca să-și declare atitudinea ironică, conștient că se lăsase transportat de nostalgii nevinovate ale memoriei. „Mă întrebam și-i întrebasem și pe alții cum de putea acest Remo, care făcea parte din Brigăzile Negre, să se arate în public în felul ăsta, chiar în perioadele în care tîrgul*** nu era ocupat de fasciști. Și mi se spusese că, după cum se șoptea, el era un infiltrat al partizanilor. Cum era, cum nu era, într-o seară mi ți-l văd în aceeași Balilla neagră, cu aceeași dinți negri, sărutînd aceeași fată blondă, dar cu o basma roșie la gît și o cămașă kaki. Trecuse la Brigăzile Garibaldine. Toți îl cinsteau, și-și luase și un nume conspirativ, X9, ca personajul lui Alex Raymond, despre care citise în *Avventuroso*. Bravo, X9, îi ziceau... Iar eu îl uram și mai mult, pentru că poseda fata cu aprobarea poporului. Dar unii ziceau că era, dimpotrivă, un infiltrat fascist printre partizani, și cred că erau cei care doreau fata, însă așa era, X9 era suspect...

„Și ?"

„Scuză-mă, Casaubon, ce te interesează pe tine întîmplările mele ?"

„Pentru că dumneavoastră povestiți, iar povestirile sînt făcute din imaginarul colectiv".

„Good point. Deci, într-o dimineață, X9 circula în afara zonei locuite, poate că-și dăduse întîlnire cu fata pe cîmp, ca să poată depăși acel petting de doi bani și să demonstreze că instrumentul îi era mai puțin cariat decît dinții — iertați-mă, dar nu reușesc nici acum să-l iubesc — în fine, iată că fasciștii îi întind o cursă, îl duc în oraș și la cinci dimineața, a doua zi, îl împușcă."

Pauză. Belbo își privise mîinile, pe care și le ținea împreunate, ca și cum s-ar fi rugat. Apoi și le desfăcuse și zisese : „Era dovada că nu era un infiltrat".

„Semnificația parabolei ?"

„Cine ți-a spus că parabolele trebuie să aibă o semnificație ? Dar iarăși mă răzgîndesc și zic, poate vrea să spună că pentru a dovedi ceva, adesea e nevoie să mori."

97

Ego sum qui sum.
(Exod 3, 14)
Ego sum qui sum. An axiom of hermetic philosophy.
M-me Blavatsky ; *Isis Unveiled*, p. 1)
— Cine eşti tu ? întrebară deodată trei sute de voci în timp ce douăzeci de spade scînteiau în mîinile momîilor care se găseau cel mai aproape...
— Ego sum qui sum, zise el.

(Alexandre Dumas, *Joseph Balsamo*, II)

Îl revăzusem pe Belbo a doua zi de dimineaţă. „Ieri noi am scris o frumoasă pagină de roman foileton", îi spusesem eu. „Dar poate că, dacă vrem să facem un Plan credibil, trebuie să rămînem mai mult în limitele realităţii."

„Care realitate ?" mă întrebase el. „Poate că numai foiletonul ne dă adevărata măsură a realităţii. Ne-au înşelat".

„Cine ?"

„Ne-au făcut să credem că de o parte se află marea artă, aceea care reprezintă personaje tipice în împrejurări tipice, şi de alta romanul foileton, care povesteşte despre personaje atipice în împrejurări atipice. Credeam că un adevărat dandy n-ar fi făcut niciodată amor cu Scarlet O'Hara şi nici măcar cu Constance Bonacieux, sau cu Aurore de Caylus. Eu luam foiletonul aşa, în joacă, ca să fac un fel de plimbare în afara vieţii. Îmi dădea siguranţă, deoarece propunea ceva la care nu puteai ajunge. Dar nu e aşa."

„Nu ?"

„Nu. Avea dreptate Proust : viaţa e reprezentată mai bine de muzica proastă decît de o Missa Solemnis. Arta ne ia în bătaie de joc şi ne dă siguranţă, ne face să vedem lumea aşa cum ar vrea artiştii să fie. Foiletonul se preface că glumeşte, însă lumea ne-o arată aşa cum e, sau cel puţin aşa cum va fi. Femeile seamănă mai mult cu

Milady decît cu Lucia Mondella, Fu Manchu e mai adevărat decît Nathan Înțeleptul, iar Istoria e mai asemănătoare cu aceea pe care o povestește Sue decît cu aceea proiectată de Hegel. Shakespeare, Melville, Balzac și Dostoievski au făcut foileton. Ceea ce s-a întîmplat cu adevărat e ceea ce povestiseră mai înainte romanele foileton".

„Asta pentru că e mai ușor să imiți romanele foileton decît arta. Să devii Gioconda e o muncă, să devii Milady ține de înclinația noastră firească spre lucrurile ușuratice."

Diotallevi, care pînă atunci rămăsese tăcut, observă: „Uitați-vă la Agliè al nostru. Găsește că-i mai ușor să-l imiți pe Saint-Germain decît pe Voltaire".

„Da", zisese Belbo, în fond și femeile îl găsesc mai interesant pe Saint-Germain decît pe Voltaire".

Abia urmă am dat peste un *file*, în care Belbo rezumase concluziile noastre în termeni romanești. Zic în termeni romanești pentru că-mi dau seama că se amuzase să reconstituie întîmplarea, fără să pună, de la el, decît cîteva fraze de legătură. Nu pot repera toate citatele, plagierile și împrumuturile, dar am recunoscut multe pasaje din acest furibund colaj. Încă o dată, pentru a scăpa de neliniștea provocată de Istorie, Belbo scrisese și reparcursese viața prin interpunerea scrieturii.

FILENAME: INTOARCEREA LUI SAINT—GERMAIN

De vreo cinci secole mîna răzbunătoare a Atotputernicului m-a împins, din adîncimile Asiei, pînă pe pămînturile astea. Port cu mine spaima, dezolarea, moartea. Dar, curaj, eu sînt notarul Planului, chiar dacă ceilalți n-o știu. Am văzut lucruri și mai rele, și urzelile din noaptea Sfîntului Bartolomeu m-au costat mai multă trudă decît îmi stă în obicei. Oh, de ce buzele mele se crispează în acest surîs satanic? Eu sînt cel care este, dacă blestematul de Ca-

gliostro nu mi-o fi uzurpat pînă şi acest din urmă drept.

Dar triumful e aproape. Soapes, pe cînd eram Kelley, m-a învăţat totul, în Turnul din Londra. Secretul este să devii un altul.

Prin manevre abile am făcut ca Joseph Balsamo să fie închis în fortăreaţa din San Leo, şi am intrat în stăpînirea secretelor lui. Ca Saint-Germain am dispărut, acum toţi mă cred contele de Cagliostro.

Miezul nopţii a bătut adineauri în toate orologiile oraşului. Ce linişte nefirească. Această linişte nu-mi spune nimic bun. Seara e splendidă, chiar dacă e foarte friguroasă, luna de sus, din cer, luminează cu o claritate glacială străduţele de nepătruns ale bătrînului Paris. Ar putea fi ora zece seara : clopotniţa abaţiei Black Friars a bătut nu demult, rar, ora opt. Vîntul zgîlţîie cu scrîşnete lugubre fîşiile de tablă de pe întinderea dezolantă a acoperişurilor. Un strat gros de nori acoperă cerul.

Căpitane, urcăm iar ? Nu, dimpotrivă, ne prăbuşim. Blestem, peste puţin *Patna* se va prăbuşi în adînc, sari Jim Cînepă, sari. N-aş da eu oare, ca să scap de această neliniştе, un diamant mare cît aluna ? Strînge odgonul, randa, trinchetul, şi ce mai vrei, cobe blestemată, acolo suflă, nu glumă !

Toţi dinţii îmi clănţăne groaznic în timp ce o păloare de moarte îmi acoperă faţa cu flăcări verzui.

Cum de am ajuns aici, eu care par imaginea însăşi a răzbunării ? Duhurile infernului vor zîmbi cu dispreţ în faţa lacrimilor aceluia a cărui voce ameninţătoare le-a făcut să tremure de atîtea ori, chiar în sînul abisului lor de foc.

Ia te uită, o torţă.

Cîte trepte am coborît oare înainte de a pătrunde în vizuina asta ? Şapte ? Treizeci şi şase ? Nu e piatră pe care s-o fi atins, pas pe

care să-l fi făcut, care să nu șteargă o hieroglifă. Cînd voi dezvălui acest lucru, celor devotați mie le va fi în fine revelat Misterul. După aceea, nu va mai rămîne decît să fie descifrat, iar soluția lui va fi Cheia, în spatele căreia se ascunde Mesajul, care inițiatului, și numai lui, îi va spune negru pe alb care este natura Enigmei.

De la enigmă la decriptare, pasul e scurt, și va ieși de aici, strălucitoare, Hierograma, către care trebuie îndreptată ruga întrebării. Apoi nimănui nu-i va mai putea fi necunoscută Arcana, vălul, acoperămîntul, tapiseria egipteană care acoperă Pentaculul. Iar de acolo, către lumină ca să declar al pentaculului Sens Ocult, Întrebarea Cabalistică la care puțini vor răspunde, să le spun cu glas de tunet care este Semnul Insondabil. Aplecați asupra lui, Treizeci și șase de Invizibili vor trebui să dea răspunsul, enunțarea Runei al cărei sens e deschis doar fiilor lui Hermes, și numai lor să le fie dată Pecetea Amăgitoare, Masca în spatele căreia se profilează chipul pe care ei încearcă să-l scoată la iveală, Rebusul Mistic, Anagrama Sublimă...

— Sator Arepo ! strig eu cu o voce care ar face să tremure un spectru. Și părăsind roata pe care el o ține cu sprijinul îndemînatic al mîinilor lui ucigașe, Sator Arepo apare, ascultător la porunca mea. Îl recunosc, și deja bănuiam cine este. E Luciano, curierul ciung, pe care Superiorii Necunoscuți l-au destinat ca executor al misiunii mele nelegiuite și sîngeroase.

— Sator Arepo, întreb eu batjocoritor, știi tu care este răspunsul final ce se ascunde în spatele Sublimei Anagrame ?

— Nu, conte, răspunde imprudentul, și aștept să mi-o spui cu cuvintele tale.

Un rîs infernal izbucnește de pe buzele mele palide și răsună sub anticele bolți.

— Naivule ! Numai adevăratul inițiat știe că nu știe asta !

— Da, stăpîne, răspunde prostit curierul cel ciung, cum doriți, eu sînt gata.

Ne aflăm într-o cocioabă prăpădită din Clignancourt. Astă seară trebuie să te pedepsesc pe tine, înaintea tuturor, pe tine care m-ai inițiat în nobila artă a crimei. Pe tine să mă răzbun, care te prefaci că mă iubești, și ceea ce este mai rău, o crezi, și pe dușmanii fără nume cu care îți vei petrece următorul week end. Luciano, martor inoportun al umilințelor mele, îmi va împrumuta brațul său — singurul pe care-l are — și apoi va muri și el.

O cocioabă cu un chepeng în dușumea, care se deschide deasupra unui soi de văgăună, de rezervor, de mat subteran, folosit din timpuri imemoriale pentru a depozita în el mărfuri de contrabandă, neliniștitor de umed deoarece vine în contact cu canalele colectoare din Paris, acest labirint al crimei, iar bătrînele ziduri asudă de miasme de nedescris, așa încît e de ajuns ca, cu ajutorul lui Luciano, cel atît de devotat în rele, să faci o gaură în perete, și apa intră în valuri, inundă subsolul, face să se prăbușească zidurile și așa nesigure, face ca toată spărtura să devină una cu restul canalelor, în care acum plutesc șobolani grași și putrezi, suprafața negricioasă care se zărește în jos prin trapă este de acum un vestibul al pierderii în noapte : foarte departe, e Sena, apoi marea...

Din trapă atîrnă o scăriță mobilă prinsă de marginea de sus, iar pe ea, la suprafața apei, se instalează Luciano, cu un cuțit : cu o mînă ținîndu-se zdravăn de prima stinghie a ei, cu cealaltă strîngînd pumnalul, cu cea de a treia gata să apuce victima. Acum așteaptă, — îi spun eu — și în tăcere, ai să vezi...

Te-am convins să-i alungi pe toți bărbații cu cicatrice — vino cu mine, fii a mea pentru totdeauna, să alungăm aceste prezențe inopor-

tune, știu bine că tu nu-i iubești, tu mi-ai spus-o, vom rămîne tu și eu, și curenții subterani.

Acum iată, intri, semeață ca o vestală, plăpîndă și zgribulită ca muma pădurii — o, vedenie de iad care-mi dai fiori prin șalele mele centenare și-mi înfiori pieptul cu mușcătura dorinței, o, mulatră superbă, instrument al pierdiției mele. Cu mîinile chircite eu îmi sfîșii cămașa de batist fin care-mi împodobește pieptul, și cu unghiile mi-l brăzdez cu dungi sîngeroase, în timp ce o arsură atroce îmi incendiază buzele reci ca mîinile șarpelui. Un răget surd urcă din cele mai negre caverne ale sufletului meu și irumpe din țarcul dinților mei plini de cruzime — eu, centaur vomitat de Tartar — și aproape nu se aude zburînd nici o salamandră, pentru că-mi țin urletul, și mă apropii de tine cu un surîs atroce.

— Draga mea, Sophia mea, îți spun eu cu grația felină cu care știe vorbi numai șeful secret al Ohranei. Vino, te așteptam, strînge-te lîngă mine în tenebră, și așteaptă — iar tu rîzi, zgribulită, fleșcăită, savurînd dinainte vreo moștenire sau vreo pradă, vreun manuscris al Protocoalelor pentru a-l vinde țarului... Cum știi să ascunzi in spatele acelui chip de înger natura ta de demon, pudic învăluită în blue-jeans-ii tăi androgini, în T-shirtul tău aproape transparent care totuși ascunde crinul nelegiuit imprimat în carnea ta albă de călăul din Lille !

A sosit primul nerod, atras de mine în capcană. Îi zăresc cu greutate trăsăturile, sub pelerina care îl învăluie, dar îmi arată semnul templierilor din Provins. E Soapes, ucigașul plătit al grupului din Tomar. — Conte, îmi spune, momentul a sosit. Prea mulți ani am rătăcit răspîndiți prin lume. Dumneata ai bucata de la sfîrșitul mesajului, eu pe aceea care apare la începutul Marelui Joc. Dar asta este altă poveste. Să ne unim forțele, iar ceilalți...

îi completez fraza : — Ceilalți, ducă-se în infern. Mergi frate, în mijlocul camerei e un sipet, în sipet e ceea ce cauți de secole. Nu te teme de întuneric, el nu ne amenință, ci ne ocrotește.

Nerodul își îndreaptă pașii într-acolo aproape orbește. Un bufnet, sec. S-a rostogolit în groapă, cînd să ajungă la nivelul apei, Luciano îl înșfacă și-l lovește cu tăișul spadei, o tăietură rapidă la gît, bujnirea sîngelui se amestecă cu bolborosirea lichidului chtonian.

Bate cineva la ușă. — Tu ești, Disraeli ?

— Da, îmi răspunde necunoscutul, în care cititorii mei îl vor fi recunoscut pe marele maestru al grupului englez, deja ajuns la cele mai înalte culmi ale puterii, dar tot nemulțumit. El glăsuiește : — My Lord, it is useless to deny, because it is impossible to conceal, that a great part of Europe is convered with a network of these secret societies, just as the superficies of the earth is now being covered with railroads...

— Ai mai spus asta și Comunelor, la 14 iulie 1856, nu-mi scapă nimic. Să trecem la subiect.

Iudeul baconian înjură printre dinți. El continuă : — Sînt prea mulți. Cei treizeci și șase de invizibili acum sînt trei sute șaizeci. Înmulțește cu doi, șapte sute douăzeci. Scade cei o sută douăzeci de ani din termenul la care se deschid porțile, și ai șase sute, ca la atacul de la Balaklava.

Omul ăsta-i dracul, știința secretă a numerelor nu are secrete pentru el. — Ei, și ?

— Noi avem aurul, tu harta. Să ne unim și vom fi invincibili.

Cu un gest hieratic îi arăt cu degetul fantomatica besactea pe care el, orbit de nerăbdare, crede că o vede în umbră. Se îndreaptă într-acolo, cade.

Aud sinistra fulgerare a lamei lui Luciano, în ciuda beznei văd horcăitul ce sclipește în pupila amuțită a englezului. S-a făcut dreptate.

Îl aștept pe al treilea, omul Rozei-Cruce franceze, Montfaucon de Villars care-i gata să-mi trădeze, deja sînt prevenit, secretele sectei lui.

— Sînt contele de Gabalis, se prezintă el, mincinos și înfumurat.

Îmi e de ajuns să murmur cîteva cuvinte ca să-l determin să-și urmeze și el destinul. Cade, iar Luciano, avid de sînge, își face datoria.

Tu surîzi împreună cu mine în umbră, și-mi spui că ești a mea, și al tău va fi secretul meu. Fă-ți iluzii, fă-ți iluzii, sinistră caricatură a lui Shekinah. Da, sînt Simone al tău, așteaptă, încă n-ai văzut partea cea mai frumoasă. Și cînd o vei afla, vei înceta să mai afli.

Ce mai e de adăugat ? Unul după altul intră ceilalți.

Părintele Bresciani mă informase că pentru a-i reprezenta pe iluminații germani avea să vină Babette d'Interlaken, strănepoată a lui Weishaupt, marea fecioară a comunismului helvetic, crescută printre desfrînări, tîlhărie și sînge, expertă în a răpi secretele impenetrabile, în a deschide depeșele fără să le violeze sigiliile, în a administra otrăvuri dacă secta ei îi poruncea.

Intră deci ca un tînăr agatodemon al crimei, înfășurată într-o blană de urs alb, cu lungile-i plete unduind de sub căciula semeață. cu privirea trufașă, cu uitătură sarcastică. Și, cu obișnuita-mi manevră, eu o îndrum către pierzanie.

Ah, ironie a limbajului — acest dar pe care natura ni l-a făcut ca să tăcem secretele sufletului nostru ! Iluminata cade victimă întu-

nericului. O aud vomitînd blesteme teribile, impenintenta, în timp ce Luciano îi răsucește cuțitul de trei ori în inimă. Déja vu, déja vu...

E rîndul lui Nilus, care, pentru o clipă a crezut că o va avea și pe țarină, și harta. Călugăr murdar și desfrînat, îl voiai pe Anticrist ? Îl ai dinaintea ta, dar nu-l cunoști. Și îl conduc, ca pe un orb, cu mii de farafastîcuri mistice, la micuța trapă infamă care-l așteaptă. Luciano îi despică pieptul cu o rană în formă de cruce, iar el se scufundă în somnul veșnic.

Trebuie să înfrîng strămoșeasca neîncredere a celui din urmă, Înțeleptul din Sion, care se pretinde Ahasverus, Evreul Rătăcitor, cum sînt eu nemuritor. N-are încredere, în timp ce surîde unsuros cu barba încă încleiată de sîngele tinerelor făpturi creștine pe care e obișnuit să le măcelărească în cimitirul din Praga. El știe că sînt Racikovski, trebuie să-l depășesc în viclenie. Îi dau de înțeles că sipetul nu conține numai harta, dar și diamante brute, ce trebuie doar șlefuite. Cunosc farmecul pe care diamantele brute îl exercită asupra acestui duh deicid. Se duce spre destinul lui tîrît de lăcomia-i și blestemă la adresa Dumnezeului lui, crud și răzbunător în timp ce moare, străpuns ca Hiram, și e destul de neîndemînatic în proferarea blestemelor, căci Dumnezeului lui n-apucă nici măcar să-i rostească numele.

Naiv ce eram, credeam că am dus Marea Operă la bun sfîrșit.

Ca izbită de un vîrtej, încă o dată se deschide ușa cocioabei și apare o făptură cu chipul livid, cu mîinile chircite pios pe piept, cu privirea fugind în toate părțile, care nu reușește să-și ascundă natura, pentru că poartă hainele negre ale negrei sale Tovărășii. Un fiu al lui Loyola !

— Crétineau ! strig eu, indus în eroare.

El ridică mîna într-un ipocrit gest de bine-

cuvîntare. — Nu sînt cel ce sînt, îmi spune cu un surîs care nu mai are nimic omenesc.

E adevărat, asta a fost întotdeauna tehnica lor : uneori ei își neagă lor înșile propria existență, alteori proclamă puterea ordinului lor pentru a-l intimida pe cel neștiutor.

— Noi sîntem întotdeauna altceva decît credeți voi, fii ai lui Belial (zice acum acest seducător de suverani). Dar tu, Saint-Germain...

— De unde știi că sînt eu cu adevărat ? îl întreb tulburat.

Surîde amenințător : — M-ai cunoscut în alte timpuri, cînd ai încercat să mă alungi de la căpătîiul lui Postel, cînd eu, sub numele de Abatele d'Herblay te-am făcut să-ți închei una dintre încarnările tale în inima Bastiliei (oh, cum mai simt și acum pe față masca de fier la care Tovărășia, cu ajutorul lui Colbert, mă condamnase !), m-ai cunoscut cînd spionam conciliabulele tale cu d'Holbach și Condorcet...

— Rodin ! exclam eu, ca lovit de un trăznet.

— Da, Rodin, generalul secret al iezuiților ! Rodin, pe care nu-l vei înșela făcîndu-l să cadă în groapă, cum ai făcut cu ceilalți naivi. Află tu, Saint-Germain, că nu există crimă, artificiu nefast, capcană criminală, pe care noi să nu le fi inventat înaintea voastră, pentru cea mai mare glorie a Dumnezeului nostru care îndreptățește mijloacele ! Cîte capete încoronate nu am făcut noi să cadă în noaptea ce nu are dimineață, în capcane mult mai subtile, ca să obținem stăpînirea lumii. Și acum tu vrei să ne împiedici ca, la un pas de țintă, să nu punem mîinile noastre lacome pe secretul care pune în mișcare de cinci secole istoria lumii ?

Rodin, vorbind în acest fel, devine înspăimîntător. Toate aceste instincte de ambiție sanguinară, sacrilegă, execrabilă ce se manifestaseră la papii Renașterii, se zăresc acum pe fruntea acestui fiu al lui Ignazio. Văd bine : o

sete de dominație insațiabilă agită sîngele-i impur, o sudoare arzătoare îl inundă, un soi de abur grețos se împrăștie în jurul lui.

Cum să-l lovesc pe acest ultim dușman? Îmi vine deodată intuiția neașteptată, pe care poate s-o nutrească numai cel pentru care sufletul omenesc, de secole, nu are nici un ungher neviolat.

— Privește-mă, îi spun, și eu sînt un Tigru.

Dintr-o singură mișcare te împing pe tine în mijlocul odăii, și îți smulg T-shirtul, sfîșii centura acelei cuirase ce ascunde farmecele pîntecului tău de ambră. Acum tu, în palida lumină a lunii ce pătrunde prin ușa întredeschisă, te ridici, mai frumoasă decît șarpele care-l seduse pe Adam, trufașă și lascivă, fecioară și prostituată, îmbrăcată doar în puterea-ți carnală, căci femeia goală e femeia înarmată.

Klaft-ul egiptean îți coboară de-a lungul pletelor stufoase, aproape albastre de negre ce sînt, sînul palpitîndu-ți sub muselina ușoară. În jurul micii frunți bombate și încăpățînate se unduie un uraeus de aur cu ochii de smarald, țintindu-ți creștetul cu săgeata triplă a limbii de rubin. Oh, tunica ta de voal negru cu reflexe de argint, strînsă într-o eșarfă brodată cu irișii funești, din perle negre. Pubisul proeminent ți-e ras complet ca să ai, în ochii iubiților tăi, nuditatea unei statui! Vîrful sfîrcurilor tale atinse dinainte suav cu penelul de sclava ta din Malabar, muiat în același carmin care-ți însîngerează buzele, pline de ademeniri ca o rană!

Rodin abia mai respiră. Lungile-i abstinențe, viața cheltuită într-un vis de putere, n-au făcut altceva decît să-l pregătească și mai avan pentru dorința-i de neînfrînt. În fața acestei regine frumoase și impudice, cu ochii negri ca aceia ai demonului, cu umerele rotunde, cu pletele în-

miresmate, cu pielea albă și fragedă, Rodin e prins de speranța unor mîngîieri necunoscute, a unor voluptăți inefabile, freamătă în carnea-i, cum freamătă un zeu păduratic zărind o nimfă goală ce se oglindește în acea apă ce l-a pierdut pe Narcis. Îi ghicesc, privindu-l din întuneric, rînjetul irepresibil, el stă ca pietrificat Meduză, sculptat în dorința unei virilități reprimate și ajunse acum în amurg, flăcări ce-i dau obsesii lascive i se răsucesc în carne, e ca un arc întins către țintă, întins pînă în punctul în care cedează și se sfarmă.

Deodată el cade jos, tîrîndu-se în fața acestei apariții, cu mîna ca o gheară întinsă să implore o înghițitură de elixir.

— Oh, răcnește el, cît ești de frumoasă, oh, dinții aceia mici de lupoaică tînără care strălucesc cînd deschizi buzele roșii și pline... oh, ochii tăi mari de smarald care aci scînteiază, aci tînjesc. Oh, demon de voluptate.

Are și ce să spună, mizerabilul, pe cînd tu acum îți miști coapsele înfășate în pînza albăstruie și întinzi pubisul ca să împingi flipperul pînă la ultima dementă.

— Oh, vedenie, zice Rodin, fii a mea, numai pentru o clipă, umple cu o clipă de plăcere o viață irosită în slujba unei divinități geloase, răscumpără cu o sclipire de desfăt eternitatea de flacări la care vederea ta acum mă împinge și mă tîrăște. Te rog, atinge-mi fața cu buzele tale, tu, Antinea, tu, Maria Magdalena, tu pe care am dorit-o privind chipul sfintelor tulburate de extaz, pe care am rîvnit-o în răgazul ipocritelor mele adorări de chipuri virginale, o, Stăpînă, frumoasă ești ca soarele, albă ca luna, iată, îl reneg pînă și pe Dumnezeu, și Sfinții, și pe Pontiful Roman însuși, mai mult voi zice, îl reneg pe Loyola, și jurămîntul criminal care mă leagă de Tovărășia mea, implor o sărutare doar, și apoi să mor.

A mai făcut un pas, tîrîndu-se pe genunchii lui slăbănogi, cu tunica ridicată pe șolduri, cu mîna încă întinsă spre această fericire de neatins. Deodată a căzut înapoi pe spate, cu ochii părînd a-i ieși din orbite. Convulsii groaznice făcură trăsăturile feței lui să se zguduie neomenești, aidoma cu acelea pe care bateria lui Volta le produce pe chipul cadavrelor. O spumă albăstruie îi împurpurează buzele, din care iese o voce șuierătoare și gîtuită, ca aceea a unui hidrofob, deoarece cînd ajunge în faza paroxistică, așa cum bine zice Charcot, această înspăimîntătoare maladie care este satyriasis-ul, pedeapsa desfrîului, imprimă aceleași stigmate ca și turbarea canină.

E sfîrșitul. Rodin izbucnește într-un rîs lipsit de noimă. Apoi se prăvălește la pămînt fără suflare, imagine vie a rigidității cadaverice. Într-o singură clipă a înnebunit și a murit blestemat.

M-am mărginit să-i împing trupul către trapă, cu băgare de seamă, ca să nu-mi murdăresc pantofii lăcuiți de tunica unsuroasă a ultimului meu dușman.

Nu e nevoie de pumnalul omicid al lui Luciano, dar ucigașul nu izbutește să-și mai controleze gesturile, cuprins fiind cu totul de acel impuls repetat și funest. Rîde și înfige pumnalul într-un cadavru deja lipsit de viață.

Acum mă îndrept împreună cu tine către marginea gropii, îți dezmierd gîtul și creștetul în timp ce tu te lași întinzîndu-te ca să te bucuri de această scenă, îți spun : — Ești mulțumită de Rocambole al tău, iubita mea inaccesibilă ?

Și în timp ce tu faci semn că da, lasciv, și rînjești salivînd în gol, strîng imperceptibil degetele, ce faci iubitule, nimic Sophia, te ucid,

acum sînt Joseph Balsamo şi nu mai am nevoie de tine.

Ţiitoarea Arhonţilor îşi dă duhul, se prăvăleşte în apă, Luciano ratifică cu o lovitură de lamă verdictul mîinii mele nemiloase, iar eu îi zic : — Acum poţi să urci din nou, credincios al meu, umbra mea blestemată, şi în timp ce urcă şi i se vede spinarea, îi înfig între omoplaţi un stilet subţire cu lama triunghiulară, care aproape nu lasă nici o cicatrice. El se prăbuşeşte, închid chepengul, s-a făcut, părăsesc cocioaba, în timp ce opt trupuri navighează către Châtelet, prin canale pe care numai eu le ştiu.

Mă întorc în micul meu apartament din foburgul Saint-Honoré, mă privesc în oglinda-mi. Iată, îmi spun, sînt Regele Lumii. Din turla mea pustie domin universul. În unele momente puterea mea îmi dă dureri de cap.Sînt un maestru de energie. Sînt beat de autoritate.

Vai, răzbunarea vieţii nu va întîrzia să vină. După luni de zile, în cripta cea mai adîncă a castelului din Tomar, acum stăpîn al secretului curenţilor subterani şi domn al celor şase locuri sacre ale acelora care fuseseră cei Treizeci şi şase de Invizibili, ultimul dintre ultimii Templieri şi Superior Necunoscut al tuturor Superiorilor Necunoscuţi, ar trebui s-o iau de nevastă pe Cecilia, androgina cu ochii de gheaţă, de care acum nimic nu mă mai desparte. Am regăsit-o după secole, căci îmi fusese răpită de bărbatul acela cu saxofon. Acum ea merge în poante pe spătarul băncuţei, azurie şi blondă, nici acum nu ştiu ce ascunde sub tulul vaporos ce o împodobeşte.

Capela e săpată în rocă, altarul e străjuit de o pînză neliniştitoare ce întruchipează chinurile condamnaţilor în viscerele infernului. Cîţiva călugări cu glugă, îmi fac loc să trec printre şirurile lor tenebroase, şi încă nu mă tulbur,

fermecat cum sînt de fantezia iberică...

Dar — oroare — pînza se ridică, şi dincolo de ea, miraculoasă lucrare a unui Arcimboldo al speluncilor, apare o altă capelă, pe de-a-ntregul aidoma aceleia în care mă aflu, şi acolo, în faţa altui altar, stă îngenuncheată Cecilia şi alături de ea — o sudoare de gheaţă îmi perlează fruntea, părul mi se ridică măciucă pe cap — pe cine văd arătîndu-şi batjocoritor cicatricea ? Pe Celălalt, adevăratul Joseph Balsamo, pe care cineva l-a eliberat din celula din San Leo !

Iar eu ? În acest moment cel mai vîrstnic dintre călugări îşi ridică gluga, şi recunosc oribilul surîs al lui Luciano, scăpat cine ştie cum de stiletul meu, de haznale, de nămolul sîngeros care ar fi trebuit să-l tîrască, un cadavru acum, în fundul tăcut al oceanelor, trecut în rîndurile duşmanilor mei prin dreapta sete de răzbunare.

Călugării îşi leapădă tunicile şi apar împlătoşaţi în cîte o armură pînă atunci ascunsă, cu cîte o cruce de văpaie pe mantiile dalbe ca zăpada. Sînt templierii din Provins !

Mă înşfacă, mă constrîng să întorc capul, iar în spatele meu a apărut acum un călău cu două ajutoare diforme, ei mă îndoaie peste un fel de frînghie, şi cu o pecete de foc sînt consacrat să fiu pradă eternă a temnicerului, surîsul infam al lui Bafomet se imprimă pentru totdeauna pe umărul meu — acum înţeleg de ce, ca să pot să-l înlocuiesc pe Balsamo la San Leo, adică de fapt să-mi iau locul care-mi era menit încă din veşnicie.

Dar mă vor recunoaşte, îmi spun, şi fiindcă toţi acum cred că eu sînt acela, iar acela e condamnatul, cineva tot o să-mi vină în ajutor — complicii mei cel puţin — nu se poate substitui un prizonier fără ca nimeni să nu-şi dea seama, nu mai sîntem pe timpurile Măştii de Fier... Naiv ! Într-o sclipire înţeleg, în timp ce călăul

îmi apleacă capul asupra unei cuve de aramă din care se ridică aburi verzui... Vitriolul !

Mi se aplică o pînză pe ochi, iar fața e împinsă în contact cu lichidul vorace ,o durere insuportabilă, străpungătoare, pielea de pe obrajii mei, de pe nas, de pe gură, de pe bărbie, se zgîrcește, se jupoaie, e de ajuns o clipă, și, cum sînt tras din nou în sus de păr, fața mea e acum de nerecunoscut, o putreziciune, o variolă, un indicibil neant, un imn închinat repugnanței, mă voi întoarce în celulă cum se întorc mulți dintre fugarii ce au avut curajul să se desfigureze ca să nu mai fie prinși din nou.

Ah, urlu eu înfrînt și, după spusa naratorului, un cuvînt iese de pe buzele mele corupte, un suspin, un strigăt de speranță : Mîntuire !

Dar mîntuire de ce anume, bătrîne Rocambole, știai bine că nu trebuia să încerci să fii un protagonist ! Ai fost pedepsit, și chiar cu mijloacele tale. I-ai umilit pe scribii de iluzii, și acum — iată că scrii, cu alibiul mașinii. Te iluzionezi că ești spectator, pentru că te citești pe ecran ca și cum cuvintele ar fi ale altcuiva, dar ai căzut în capcană, iată că încerci să lași urme pe nisip. Ai îndrăznit să schimbi textul romanului lumii, iar romanul lumii te prinde din nou în urzelile lui, și te înlănțuie în intriga lui, pe care nu tu ai ales-o.

Mai bine să fi rămas în insulele tale, Jim Cînepă, iar ea te-ar fi crezut mort.

Partidul național-socialist nu tolera societățile secrete, pentru că el însuși era o societate secretă, cu marele ei maestru, cu gnoza ei rasistă, cu riturile și inițierile ei.

(René Alleau, *Les sources occultes du nazisme*, Paris, Grasset, 1969, p. 214)

Cred că aceea a fost perioada în care Agliè ne-a scăpat de sub control. Era expresia pe care o folosise Belbo, pe un ton excesiv de detașat. Eu o atribuisem încă o dată geloziei lui. Obsedat în tăcere de puterea lui Agliè asupra Lorenzei, cu voce tare lua în glumă puterea pe care Agliè o cîștiga asupra lui Garamond.

Poate că fusese și vina noastră. Agliè începuse să-l seducă pe Garamond aproape cu un an înainte, încă din zilele petrecerii alchimiste din Piemont. Garamond îi încredințase fișierul ASP-ilor ca să identifice noi victime de stimulat pentru împănarea catalogului lui Isis Dezvăluită, îl consulta acum pentru orice decizie, cu siguranță că-i dădea o retribuție lunară. Gudrun, care făcea explorări periodice în fundul coridorului, dincolo de ușa cu geam care ducea în împărăția de puf a lui Manuzio, ne spunea din cînd în cînd pe un ton preocupat că Aglié își mutase practic sediul în biroul doamnei Grazia, îi dicta scrisori, conducea pe noii vizitatori în biroul lui Garamond, în fine — și aici ranchiuna o făcea pe Gudrun să înghită și mai multe vocale — o făcea pe patronul. La drept vorbind, am fi putut să ne întrebăm de ce petrecea Agliè ceasuri întregi frunzărind lista cu adrese a editurii Manuzio. Avusese timp suficient să-i identifice pe ASP-ii ce puteau fi incitați să devină autori noi ai lui Isis Dezvăluită. Și totuși continua să scrie, să ia contacte, să convoace. Dar noi, în fond, îi încurajam autonomia.

Situaţia nu-i displăcea lui Belbo. Un Agliè prezent mai des în via Marchese Gualdi însemna un Agliè mai puţin prezent în via Sincero Renato, şi deci posibilităţi mai puţine ca anumite erupţii neaşteptate ale Lorenzei Pellegrini — la care el se ilumina totdeauna din ce în ce mai patetic, fără nici o tentativă, acum, de a-şi mai ascunde exultarea — să mai fie tulburate de intrarea neaşteptată a lui „Simone".

Nu-mi displăcea nici mie, nemaiavînd nici un interes acum pentru Isis Dezvăluită şi din ce în ce mai prins cu a mea istorie a magiei. Credeam că am învăţat de la diabolici tot ceea ce puteam învăţa, şi lăsam ca Agliè să gestioneze contactele (şi contractele) cu noii autori.

Nu-i displăcea lui Diotallevi, în sensul că lumea părea să-l intereseze din ce în ce mai puţin. Acum, dacă stau să mă gîndesc, el continua să slăbească într-un mod îngrijorător, uneori îl surprindeam în biroul lui aplecat pe vreun manuscris, cu privirea în gol, cu stiloul gata să-i cadă din mînă. Nu era aţipit, era epuizat.

Dar exista şi un alt motiv pentru care noi acceptam ca Agliè să-şi facă apariţia din ce în ce mai rar, să ne restituie manuscrisele pe care le respinsese şi să dispară în fundul coridorului. În realitate, nu voiam să asculte ce vorbeam. Dacă ne-ar fi întrebat cineva de ce, am fi spus de ruşine, sau din delicateţe, dat fiind că parodiam tot timpul nişte metafizici în care el, într-un fel, credea. În realitate, o făceam din neîncredere, ne lăsam cuprinşi încet-încet de atitudinea firească de discreţie a celui care ştie că posedă un secret, şi pe nesimţite începeam să-l respingem pe Agliè în turma profanilor, noi care cu încetul, şi surîzînd din ce în ce mai puţin, ajungeam să cunoaştem ceea ce inventasem. Pe de altă parte, cum a zis Diotallevi într-un moment de bună dispoziţie, acum cînd aveam un Saint-Germain adevărat, nu mai aveam ce să facem cu unul presupus.

Agliè nu părea să se mîhnească de atitudinea noastră rezervată faţă de el. Ne saluta cu multă graţie şi se eclipsa. Cu o graţie care deja mirosea a infatuare.

Într-o luni dimineaţa ajunsesem tîrziu la birou, iar Belbo, impacientat, mă invitase la el, chemîndu-l şi pe Diotallevi. „Noutăţi mari", spusese el. Tocmai începuse

să vorbească, și a sosit Lorenza. Belbo era împărțit între bucuria pe care i-o provoca vizita aceea și nerăbdarea de a ne spune descoperirile lui. Imediat după aceea auziserăm o bătaie în ușă și se arătase Aglié : „Nu vreau să vă deranjez, vă rog, nu vă ridicați. Nu am puterea să tulbur un consistoriu așa de distins. O anunț numai pe scumpa noastră Lorenza că sînt dincolo, la domnul Garamond. Și sper să am cel puțin puterea de a o convoca pentru un sherry la amiază, în biroul meu".

În biroul lui. De data aceea Belbo își pierduse controlul. Cel puțin, așa cum era el în stare să și-l piardă. Așteptase ca Aglié să iasă și zisese printre dinți : „Ma gavte la nata".

Lorenza, care încă mai făcea gesturi complice de veselie, îl întrebase ce voia să spună.

„E ceva torinez. Înseamnă scoate-ți dopul, sau, dacă preferi, binevoiți să vă scoateți dopul. Cînd ai în față o persoană înțepată și scorțoasă, presupui că e umflată de propria-i lipsă de modestie, și la fel se bănuie că o considerație de sine atît de ieșită din comun ține în viață corpul dilatat, numai în virtutea unui dop care, introdus în sfincter, împiedică ca toată acea aerostatică demnitate să se dizolve, așa încît, invitînd subiectul să-și scoată sus-menționatul dop, îl condamni să-și urmeze propria fleșcăire ireversibilă, nu rareori însoțită de un fluierat foarte ascuțit și de reducerea involucrului supraviețuitor extern la un biet nimic, o imagine descărnată și o exanguă fantasmă a vetustei maiestăți."

„Nu te credeam așa de vulgar."

„Acum o știi."

Lorenza ieșise, simulînd iritare. Știam că Belbo suferea și mai mult în felul ăsta : o mînie adevărată l-ar fi îmblînzit, dar o proastă dispoziție pusă în scenă îl determina să creadă că tot teatrale erau și aparențele de pasiune ale Lorenzei, dintotdeauna.

Și tocmai de aceea, cred că, înadins, zise imediat : „Să continuăm". Și voia să zică să-i dăm înainte cu Planul, să lucrăm serios.

„N-am poftă", zisese Diotallevi. „Nu mă simt bine. Mă doare aici", și își ducea mîna la stomac, „cred că e gastrită".

„Ca să vezi", îi zisese Belbo", nu am eu gastrită, care... Ce anume ți-a provocat gastrită, apa minerală ?"

„Poate", surîsese Diotallevi, forțat. „Ieri seară am depășit măsura. Sînt obișnuit cu apă Fiuggi și am băut San Pellegrino."

„Atunci trebuie să fii atent, excesele astea ar putea să te omoare. Dar să continuăm, pentru că sînt două zile de cînd mor de nerăbdare să vă povestesc. În fine știu pentru ce, timp de secole, cei treizeci și șase de invizibili nu reușesc să determine forma hărții. John Dee se înșelase, geografia trebuie refăcută. Noi trăim în interiorul unui pămînt gol pe dinlăuntru, înconjurați de suprafața terestră. Și Hitler înțelesese asta."

Nazismul a fost momentul în care spiritul de magie a pus stăpînire pe pîrghiile progresului material. Lenin spunea că comunismul e socialismul plus electricitatea. Într-un anumit sens, hitlerismul era guenonismul plus diviziile blindate.

(Pauwels și Bergier, *Le matin des magiciens*, Paris, Gallimard, 1960, 2, VII)

Belbo reușise să găsească și locul lui Hitler în plan. „Scrie pe hîrtie, negru pe alb. E dovedit că fondatorii nazismului erau legați de neotemplierismul teutonic."

„Asta ne lasă reci".

„Nu inventez, Casaubon, măcar o dată în viața mea nu inventez !"

„Fii calm, am inventat noi pînă acum ceva ? Totdeauna am pornit de la date obiective, în orice caz de la știri de notorietate publică."

„Și de data asta la fel. În 1912 ia naștere un Germanenorden care luptă pentru o aryosophie, adică o filosofie a superiorității ariene. În 1918 un anume baron von Sebottendorff îi fondează o filiație, așa-zisa Thule Gesellschaft, o societate secretă, o a nu știu cîta variantă a Strictei Observanțe Templiere, dar cu puternice nuanțe rasiste, pangermaniste, neoariene. Iar în '33 acest Sebottendorff va scrie că a semănat ceea ce Hitler avea să facă mai apoi să crească. Și pe de altă parte, în mediile acestei Thule Gesellschaft apare crucea încîrligată. Și cine va aparține imediat de această Thule ? Rudolf Hess, sufletul damnat al lui Hitler ! Iar pe urmă Rosenberg ! Și Hitler în persoană ! De altfel, ați citit probabil în ziare, Hess, în carcera lui de la Spandau pînă și azi se ocupă de științe esoterice. Von Sebottendorff în '24 scrie o cărțulie despre alchimie, și observă că primele experimente de fisiune atomică demonstrează adevărurile Marii Opere.

Şi scrie un roman despre Roza-Cruce ! Pe lîngă asta, va conduce o revistă astrologică, *Astrologische Rundschau*, iar Trevor-Roper a scris că ierarhii naziști, cu Hitler în frunte, nu mişcau un deget, înainte de a cere să li se facă un horoscop. În 1943, pare că a fost consultat un grup de mediumi senzitivi pentru a descoperi unde era ţinut prizonier Mussolini. În fine, tot grupul dirigent nazist e legat de neo-ocultismul teutonic."

Belbo părea să fi uitat incidentul cu Lorenza, iar eu îl secondam, apăsînd pe accelerator în vederea reconstituirii : „În fond putem considera în această lumină însăşi puterea lui Hitler de a atrage mulţimile. Fizic era un broscoi, avea vocea piţigăiată, cum făcea de înnebunea lumea ? Trebuie să fi posedat facultăţi medianice. Probabil, instruit de vreun druid de prin părţile lui, ştia să se pună în contact cu curenţii subterani. Era şi el un ştift, un menhir biologic. Transmitea energia curenţilor către fidelii stadionului din Nürenberg. Pentru un timp trebuie să-i fi reuşit, apoi i s-au consumat bateriile".

Către întreaga lume : eu declar că pămîntul e gol în interior şi locuibil, că el conţine un anumit număr de sfere solide, concentrice, adică puse una într-alta, şi că este deschis la cei doi poli pe o întindere de douăsprezece sau treisprezece grade.

(J. Cleves Symmes, căpitan de infanterie, 10 aprilie 1818 ; cit în Sprague de Camp şi Ley, *Lands Beyond*, New York, Rinehart, 1952, X)

„Felicitări, Casaubon, în nevinovăţia ta ai avut o intuiţie exactă. Adevărata, unica obsesie a lui Hitler erau curenţii subterani. Hitler adera la teoria pămîntului gol pe dinăuntru, aşa-numita *Hohlweltlehre*."

„Băieţi, eu plec, am gastrită", zicea Diotallevi.

„Aşteaptă, că acum vine partea frumoasă. Pămîntul e gol : noi nu locuim afară, pe crusta externă, convexă, ci înăuntru, în suprafaţa concavă internă. Ceea ce credem noi că e cerul e o masă de gaz cu nişte zone de lumină strălucitoare, gaz care umple interiorul globului. Toate măsurile astronomice trebuie revizuite. Cerul nu e infinit, e circumscris. Soarele, dacă totuşi există, nu e mai mare decît atît cît pare. Un cocoloş cu un diametru de treizeci de centimetri în centrul pămîntului. Bănuiseră şi grecii asta."

„Asta ai inventat-o tu", zise obosit Diotallevi.

„Aiurea, am inventat-o eu ! Ideea asta deja o scosese din el la începutul secolului al XIX-lea, în America, unul, Symmes. Pe urmă o reia la sfîrşitul secolului un alt american, unul Teed, care se sprijină pe experimente alchimice şi pe lectura din Isaia. Şi după primul război mondial teoria e perfecţionată de un neamţ, nu ştiu cum se numeşte, care fondează chiar mişcarea *Hohlweltlehre*, care, cum spune însuşi cuvîntul e teoria pămîntului vid. Or Hitler şi ai lui găsesc că teoria pămîntului vid corespunde exact principiilor lor, şi chiar — se spune — greşesc unele tiruri de-ale lor cu V 1 tocmai deoarece calculează

traiectoria pornind de la ipoteza unei suprafeţe concave şi nu convexe. Hitler s-a convins acum că Regele Lumii este el, şi că statul major nazist sînt Superiorii Necunoscuţi. Şi unde locuieşte Regele Lumii ? Înăuntru, dedesubt, nu afară. Tocmai pornind de la ipoteza asta Hitler decide să răstoarne întreaga ordine a cercetărilor, concepţia hărţii finale, modul de a interpreta Pendulul ! Trebuie recompuse la un loc cele şase grupuri şi refăcute toate socotelile de la capăt. Gîndiţi-vă la logica cuceririi hitleriste... Prima revendicare, Danzigul, pentru a avea sub puterea lui locurile clasice ale grupului teutonic. Apoi cucereşte Parisul, pune Pendulul şi Turnul Eiffel sub control, contactează grupurile sinarhice şi le infiltrează în guvernul de la Vichy. Pe urmă îşi asigură neutralitatea, şi în realitate complicitatea grupului portughez. Al patrulea obiectiv, este, evident, Anglia, dar ştim că nu e uşor. Între timp, prin campaniile din Africa încearcă să ajungă în Palestina, dar şi în cazul acesta nu-i reuşeşte. Atunci ţinteşte la supunerea teritoriilor pauliciene, invadînd Balcanii şi Rusia. Cînd presupune că are în mînă cele patru şesimi ale Planului, îl trimite pe Hess în misiune secretă în Anglia pentru a propune o alianţă. Şi fiindcă baconienii nu muşcă momeala, are o intuiţie : cei care au în mînă partea cea mai importantă a secretului nu pot fi decît duşmanii dintotdeauna, evreii. Şi nu e necesar să-i cauţi la Ierusalim, unde au rămas puţini. Fragmentul de mesaj al grupului ierusalemit nu se află cîtuşi de puţin în Palestina, ci în mîinile vreunui grup din diaspora. Şi iată explicaţia Holocaustului."

„În ce sens ?"

„Păi gîndiţi-vă un moment. Imaginaţi-vă că vreţi să comiteţi un genocid..."

„Te rog", zise Diotallevi, „acum exagerăm, mă doare stomacul, eu plec".

„Aşteaptă, ce dracu, cînd Templierii le dădeau maţele afară sarazinilor te distrai, pentru că trecuse atîta timp, iar acum îţi dai aere de mic intelectual moralist. Aici încercăm să refacem Istoria, nimic nu trebuie să ne înspăimînte."

L-am lăsat să continue, subjugaţi de energia lui.

„Ceea ce frapează în genocidul evreilor, e lungimea procedurilor, mai întîi sînt ținuți în lagăre să sufere foamea, apoi sînt dezbrăcați în pielea goală, apoi dușurile, apoi conservarea meticuloasă a munți de cadavre, înregistrarea veșmintelor, recenzarea bunurilor personale... Nu era un procedeu rațional, dacă ar fi fost vorba numai de ucidere. Devenea rațional dacă era vorba de a căuta, a căuta un mesaj pe care unul din acele milioane de oameni, reprezentantul ierusalemitan al celor Treizeci și șase de Invizibili, îl păstra în cutele veșmîntului, în gură, tatuat pe piele... Numai Planul explică inexplicabila birocrație a genocidului ! Hitler căuta asupra evreilor sugestia, ideea care să-i permită să determine, grație Pendulului, punctul exact în care, sub bolta concavă cu care pămîntul vid se acoperă pe sine, se intersectează curenții subterani — care, în privința asta, fiți atenți la perfecțiunea concepției, se identifică cu curenții cerești, fapt pentru care teoria pămîntului gol pe dinăuntru materializează, ca să zicem așa, intuiția hermetică milenară : ceea ce se află dedesubt este egal cu ceea ce stă deasupra ! Polul mistic coincide cu Miezul Pămîntului, graficul secret al aștrilor nu e altceva decît graficul secret al subteranelor lui Agarttha, nu mai e diferență între cer și infern, iar Graalul, acel *lapis exillis*, este *lapis ex coelis* în sensul că e Piatra Filosofală ce se naște ca înveliș, termen, limită, uter chtonian al cerurilor ! Iar cînd Hitler avea să identifice acel punct, în centrul vid al pămîntului care este centrul perfect al cerului, avea să fie stăpînul lumii căreia îi era Rege pe baza dreptului rasei. Și iată de ce pînă în ultima clipă, din abisul buncărului lui, el tot mai credea că va putea determina Polul Mistic."

„Ajunge", zisese Diotallevi. „Acum mi-e rău de-a binelea. Îmi face rău".

„Îi e rău de-adevărat, nu e o polemică de idei", am spus eu.

Abia atunci Belbo păru să înțeleagă. Se ridică, plin de solicitudine, să-și susțină prietenul, care se ținea de masă și părea că e pe punctul să leșine. „Scuză-mă, dragă, m-am lăsat furat. Adevărat, nu te simți rău numai pentru c-am spus lucrurile alea ? Sînt douăzeci de ani de cînd glumim împreună, nu ? Dar ție ți-e rău, nu glumă,

poate e chiar gastrită. Știi, în cazul ăsta e suficientă o pastilă de Merankol. Și o pungă cu apă caldă. Hai, te însoțesc acasă, dar pe urmă e mai bine să chemi un doctor, mai bine să-ți faci un control."

Diotallevi spuse că putea să se ducă acasă singur cu taxiul, că doar nu era încă pe moarte. Trebuia să se bage în pat. Avea să cheme imediat un medic, ne-a promis. Și că nu povestea lui Belbo îl zguduise, se simțise deja rău cu o seară înainte. Belbo păru mai liniștit și-l duse pînă la taxi.

Se întoarse preocupat : „Acum cînd stau să mă gîndesc, de cîteva săptămîni băiatul ăsta arată foarte rău. Are cearcăne... Dar, doamne, eu ar trebui să fi murit de ciroză de vreo zece ani, și uite că n-am murit, și el care trăiește ca un ascet, are gastrită, și poate mai rău, după mine e un ulcer. La dracu cu Planul. Ducem toți o viață de nebuni".

„Îți spun eu că dacă ia o pastilă de Merankol, îi trece", am zis.

„Zi eu zic. Totuși, dacă-și pune o pungă cu apă caldă, e și mai bine. Să sperăm că-și aduce aminte."

101

Qui operatur in Cabala... si errabit in opere aut non purificatus accesserit, deuorabitur ab Azazale.

(Pico della Mirandola, *Conclusiones Magicae*)

Criza lui Diotallevi avusese loc pe la sfîrşitul lui noiembrie. Îl aşteptam la birou a doua zi şi ne telefonase spunînd că se internează. Medicul spusese că simptomele nu erau îngrijorătoare, dar era mai bine să-şi facă nişte analize.

Bèlbo şi cu mine asociam boala lui cu Planul, pe care poate îl împinseserăm prea departe. Cu jumătăţi de fraze ne spuneam că era nerezonabil, dar ne simţeam vinovaţi. Era pentru a doua oară că mă simţeam complice cu Belbo : o dată tăcuserăm împreună (faţă de De Angelis), de data asta — tot împreună — vorbiserăm prea mult. N-avea nici o raţiune să ne simţim vinovaţi — atunci eram convinşi de asta — dar nu puteam evita senzaţia aceea neplăcută. Aşa că am încetat pentru vreo lună şi mai bine să mai vorbim de Plan.

După două săptămîni Diotallevi reapăruse şi pe un ton dezinvolt ne spusese că i-a cerut lui Garamond un concediu de boală. Fusese sfătuit să facă un tratament, la care el n-a stat prea mult la discuţii, care-l obliga să se prezinte la clinică la fiecare două-trei zile, şi care avea să-l slăbească puţin. Nu ştiu de unde mai putea slăbi : acum avea faţa de aceeaşi culoare ca şi părul. „Şi mai terminaţi şi voi cu istoriile alea", zisese el, „fac rău la sănătate, după cum vedeţi. E răzbunarea Roza-Cruceenilor".

„Nu-ţi face griji", îi spusese Belbo surîzînd, „celor din Roza-Cruce o să le facem fundul tobă, şi or să te lase

în pace. Doar să faci un semn". Și pocnise din degete.

Tratamentul durase pînă la începutul noului an. Eu mă cufundasem în istoria magiei — cea adevărată, cea serioasă, îmi spuneam eu, nu a noastră. Garamond venea prin sectorul nostru cel puțin o dată pe zi, ca să ceară vești despre Diotallevi. „Și vă rog, domnilor, anunțați-mă despre orice s-ar cere, de orice problemă s-ar ivi, de orice împrejurare în care eu, sau editura, putem face ceva pentru valorosul nostru prieten. Pentru mine e ca un fiu, mai mult aș zice, un frate. În orice caz sîntem într-o țară civilizată, slavă cerului, și orișice s-ar spune, ne bucurăm de o excelentă asistență socială".

Agliè se arătase plin de solicitudine, ceruse numele clinicii și telefonase la director, la prea scumpul său prieten (și mai presus, zisese el, frate al unui ASP cu care era deja în raporturi foarte cordiale). Diotallevi avea să fie tratat cu o atenție deosebită.

Lorenza se arătase foarte emoționată. Trecea pe la Garamond aproape în fiecare zi ca să afle vești. Asta ar fi trebuit să-l facă fericit pe Belbo, dar el găsise aici motivul pentru un diagnostic mult mai obscur. Atît de prezentă, Lorenza îi scăpa deoarece nu venea pentru el.

Cu puțin înainte de Crăciun surprinsesem un crîmpei de conversație. Lodenza îi zicea : „Te asigur, e o zăpadă magnifică și au niște cămăruțe delicioase. Tu poți schia. Nu ?". Trăsesem concluzia că aveau să petreacă Anul Nou împreună. Dar după Bobotează, într-o zi, Lorenza apăruse pe coridor, iar Belbo îi spusese : „La mulți ani", ferindu-se de îmbrățișarea ei.

După ce am plecat de acolo, am ajuns într-un ţinut ce se cheamă Milestre... în care zice-se că ar fi locuind oarecine ce se chema Bătrînul de pe Munte... şi era clădit pe acele culmi foarte înalte, ce înconjurau o vale, un zid gros şi înalt, şi înconjurul acelui zid avea XXX de mile, şi se intra înăuntrul lui pe două porţi, şi erau ascunse, scobite în munte.

(Odorico da Pordenone, *De rebus incognitis*, Impressus Esauri, 1513, c. 21, p. 15)

Într-o zi, pe la sfîrşitul lui ianuarie, treceam pe via Marchese Gualdi, unde-mi parcasem maşina, şi-l văzusem pe Salon ieşind de la Manuzio. „Am stat la taifas cu amicul Agliè..." îmi spusese el. Amic ? Din cîte îmi aduceam aminte de la petrecerea din Piemont, Agliè nu-l agrea. Salon era oare cel care-şi vîra nasul la Manuzio sau Agliè îl folosea pentru cine ştie ce contacte ?

Nu-mi dăduse timp să reflectez prea mult la asta, deoarece îmi propusese un păhărel, şi nimerirăm la Pilade. Nu-l mai văzusem pe-acolo, dar el îl salutase pe bătrînul Pilade ca şi cum se cunoşteau de mult timp. Ne aşezarăm, mă întrebă cum mai merge lucrarea mea de istoria magiei. Ştia şi asta. Îl provocasem să vorbească de pămîntul gol pe dinăuntru, şi despre acel Sebottendorff citat de Belbo.

Începuse să rîdă. „Ah, e sigur că vin tot felul de nebuni pe la dumneavoastră ! Despre istoria asta cu pămîntul gol pe dinăuntru nu ştiu nimic. Cît despre von Sebottendorff, eh, ăsta era un tip ciudat... A riscat să-i bage-n cap lui Himmler şi compania nişte idei sinucigaşe pentru poporul german".

„Ce idei ?"

„Fantezii orientale. Omul ăsta se ferea de evrei şi cădea în adorarea arabilor şi a turcilor. Nu ştiţi că pe biroul lui Himmler, alături de *Mein Kampf* se afla totdeauna Coranul ? Sebottendorff, în tinereţe, se amorezase de nu ştiu ce sectă turcească, şi începuse să studieze

gnoza islamică. El zicea „Führer" dar se gîndea la Bătrînul de pe Munte. Şi cînd ei toţi au fondat brigăzile SS, se gîndeau la o organizaţie asemănătoare cu aceea a Asasinilor... Puneţi-vă întrebarea de ce în primul război mondial Germania şi Turcia sînt aliate..

„Dar dumneavoastră de unde ştiţi lucrurile astea ?"

„V-am mai spus, cred, că bietul tata lucra pentru Ohrana rusească. Ei, bine, mi-aduc aminte că pe vremea aceea poliţia ţaristă era neliniştită dinspre partea Asasinilor, cred că prima intuiţie a avut-o Racikovski... Pe urmă abandonaseră pista, pentru că dacă ar fi fost amestecaţi Asasinii, nu mai era vorba de evrei, iar atunci pericolul era încă reprezentat de evrei. Ca totdeauna. Evreii s-au întors în Palestina şi i-au constrîns pe ceilalţi să iasă din caverne. Dar istoria asta de care vorbim e tulbure, să ne oprim aici".

Părea să regrete că vorbise prea mult, şi îşi luase în grabă rămas-bun. Şi mai intervenise încă ceva. După toate cele ce s-au întîmplat, acum sînt convins că nu visasem, dar în ziua aceea crezusem că am vreo halucinaţie, pentru că, urmărindu-l pe Salon cu privirea în timp ce ieşea din bar, mi s-a părut că-l văd întîlnindu-se, la colţ, cu un individ cu înfăţişare de oriental.

În orice caz Salon îmi spusese destule, ca să-mi stîrnească din nou orgasmul imaginaţiei. Moşul de pe Munte şi Asasinii nu erau pentru mine nişte necunoscuţi : pomenisem de ei în teză, Templierii fuseseră acuzaţi de a fi căzut la înţelegere şi cu ei. Cum putuserăm să uităm de asta ?

Aşa că din nou mi-am pus mintea la treabă, şi mai ales vîrful degetelor, răsfoind fişele mai vechi, şi mi-a venit o idee atît de fulgerător, încît nu m-am putut abţine.

Am dat buzna într-o dimineaţă în biroul lui Belbo : „Greşiseră pe toată linia. Şi noi am greşit."

„Uşurel, Casaubon, cine greşise ? Aoleu, Dumnezeule, Planul". Avu un moment de ezitare. „Ştii că sînt veşti proaste despre Diotallevi ? El nu spune nimic, eu am telefonat la clinică şi n-au vrut să-mi spună nimic pentru că nu-i sînt rudă — el nu are rude, atunci cine se ocupă de el ? Nu mi-a plăcut reticenţa lor. E ceva benign, zic

ei, dar terapia nu a fost suficientă, ar fi mai bine să se interneze definitiv pentru vreo lună, şi poate merită să încerce o intervenţie chirurgicală... În fine, ei nu spun lucrurilor pe nume şi toată povestea îmi place din ce în ce mai puţin."

N-am ştiut ce să-i răspund, m-am apucat să răsfoiesc ceva ca să fac uitată intrarea mea triumfală. Dar Belbo a fost cel care n-a mai rezistat. Era ca un jucător căruia cineva i-ar fi arătat un pachet de cărţi. „La dracu", zise el. „Viaţa tot merge înainte. Spune-mi".

„Au greşit totul. Am greşit noi totul, sau aproape. Deci : Hitler a făcut cu evreii ce-a făcut, dar nu s-a ales nici c-un fir de păr. Ocultiştii din jumătate de lume, veacuri de-a rîndul se omoară să înveţe ebraica, îşi fac de lucru cu Cabala în sus şi-n jos, şi cel mult reuşesc să emită vreun horoscop. De ce oare ?"

„Hmm... Păi pentru că fragmentul celor de la Ierusalim e încă ascuns undeva. Pe de altă parte nici fragmentul paulicienilor n-a ieşit la iveală, din cîte ştim noi..."

„Asta e un răspuns gen Agliè, nu-i de noi. Am ceva mai bun. Evreii n-au nimic de a face."

„În ce sens ?"

„Evreii n-au de a face cu Planul. Nu pot avea, pur şi simplu. Să încercăm să ne imaginăm situaţia Templierilor, mai întîi la Ierusalim, şi apoi în căpităniile din Europa. Cavalerii francezi se întîlnesc cu cei germani, cu portughezii, cu spaniolii, cu italienii, cu englezii, toţi la un loc au relaţii cu aria bizantină, şi mai ales se măsoară cu adversarul lor, cu turcul. Un adversar cu care se bat, dar cu care mai şi tratează, cum am văzut. Acelea erau forţele aflate în luptă, iar raporturile aveau loc între gentilomi de rang egal. Cine erau evreii pe timpul acela în Palestina ? O minoritate religioasă şi rasială, tolerată, respectată de arabi, care îi tratau cu condescendenţă binevoitoare, şi cu care se purtau foarte urît creştinii, pentru că, să nu uităm că în decursul diferitelor cruciade, în timpul drumului, se jefuiau ghetouri, iar masacrele se ţineau lanţ. Şi noi ne facem iluzii că Templierii, cu toată putoarea aceea pe care o aveau sub nas, mai stăteau să facă schimb de informaţii mistice cu evreii ? Nicidecum. Iar în căpităniile din Europa evreii apăreau ca nişte cămătari, oameni

rău văzuți, de care te puteai folosi, dar nu le acordai încredere. Aici noi vorbim de un raport între cavaleri, construim planul unei cavalerii spirituale, și am putut să ne imaginăm că Templierii din Provins introduc în afacerea asta oamenii de a doua mînă ? Nici pomeneală."

„Dar toată magia din Renaștere care se apucă să studieze Cabala..."

„Se înțelege, doar sîntem de-acum aproape de a treia întîlnire, toți mușcă zăbala, se caută niște răsturnări, ebraica apare ca o limbă sacră și misterioasă, cabaliștii au lucrat pe contul lor și cu alte scopuri, cei treizeci și șase de invizibili împrăștiați prin lume își vîră în cap că o limbă neînțeleasă poate ascunde cine știe ce secrete. Pico della Mirandola va fi acela care va spune că *nulla nomina, ut significativa et in quantum nomina sunt, in magico opere virtutem habere non possunt, nisi sint Hebraica.* Ei, bine ? Pico della Mirandola era un cretin."

„S-o spunem pe șleau !"

„Și pe deasupra, ca italian, era exclus din Plan. Ce știa el de asta ? Cu atît mai rău pentru atîția Agrippa, Reuchlin și compania lor de trei parale care se aruncă pe pista asta falsă. Eu reconstitui aici istoria unei piste false, e clar ? Noi ne-am lăsat influențați de Diotallevi care-i dădea zor cu Cabala. Diotallevi dă-i și dă-i cu Cabala, iar noi i-am introdus pe evrei în Plan. Dar dacă Diotallevi s-ar fi ocupat cu cultura chineză, i-am fi băgat și pe chinezi în Plan ?"

„Poate că da".

„Ba poate că nu. Dar nu e cazul să ne smulgem părul din cap, am fost induși în eroare de toți. Eroarea asta au făcut-o cu toții, de la Postel încolo, probabil. Nutreau convingerea, la două sute de ani după Provins, că al șaselea grup era cel de la Ierusalim. Nu era adevărat".

„Dar, scuză-mă, Casaubon, noi sîntem cei care am corectat interpretarea lui Ardenti, și am zis că întîlnirea de pe piatră nu era la Stonehenge, ci pe piatra Moscheii lui Omar".

„Și ne-am înșelat. Pietre mai sînt destule. Trebuia să ne gîndim la un loc întemeiat pe o piatră, pe munte, pe stîncă, pe pisc, pe marginea prăpastiei... Grupul al șaselea așteaptă în fortăreața Alamut."

Şi apăru Kaïros care ţinea în mînă un sceptru însemnînd puterea regală, şi-l dădu primului zeu creat, iar acesta îl luă şi zise : „Numele tău secret va fi din 36 de litere".

(Hassan-i Sabbah, *Sargozast-i Sayyid-na*)

Îmi executasem piesa mea de rezistenţă iar acum trebuia să dau nişte explicaţii. Mă îngrijisem de ele în zilele următoare, şi le dădusem lungi, minuţioase, documentate, în timp ce pe măsuţele de la Pilade îi arătam lui Belbo dovezi peste dovezi, pe care el le parcurgea cu privirea din ce în ce mai înceţoşată, aprinzînd ţigară de la ţigară, întinzînd la fiecare cinci minute braţul în afară, cu paharul gol, doar cu un rest de gheaţă pe fund, iar Pilade grăbindu-se să i-l umple din nou, fără să mai aştepte vreo comandă.

Primele izvoare erau chiar acelea în care apăreau primele povestiri despre Templieri, de la Gerard de Strassbourg pînă la Joinville. Templierii intraseră în contact, aflîndu-se uneori în conflict, dar mai adesea în alianţă misterioasă, cu Asasinii Bătrînului de pe Munte.

Povestea era bineînţeles mai complicată. Ea începea după moartea lui Mahomed, cu scindarea dintre cei ce urmau legea obişnuită, sunniţii, şi susţinătorii lui Ali, ginerele Profetului, bărbatul Fatimei, care se vedea deposedat de succesiune. Susţinătorii entuziaşti ai lui Ali erau cei care se recunoşteau în *shi'a*, grupul adepţilor, ce dăduseră viaţă aripii eretice a Islamului, şiiţii. O doctrină iniţiatică, ce vedea continuitatea revelaţiei nu în meditaţia reînnoită asupra cuvintelor profetului, ci în însăşi persoana Imamului, domn, căpetenie, epifanie a divinităţii, realitate teofanică, Rege al Lumii.

Or, ce se întîmpla cu aripa asta eretică a islamismului, care ajungea încet, încet să fie înfiltrată de toate doctrinele esoterice ale bazinului mediteraneean, de la maniheişti la gnostici, de la neoplatonici la mistica iranică, de toate acele sugestii pe care le urmărisem de ani de zile în cursul dezvoltării lor occidentale? Istoria era lungă, nu reuşeam s-o depănăm, asta şi pentru că feluriţii autori şi protagonişti arabi aveau nume foarte lungi, textele cele mai serioase le transcriau cu semne diacritice, iar seara tîrziu nu mai reuşeam să distingem între Abu 'Abdi'l-la Muhammad b. 'Ali ibn Razzam aţ- Ţa'i al-Kufi, Abu Muhammad 'Ubaydu'l-lah, Abu Mu' ini' d-Din Nasir ibn Hosrow Marwasi Qobadyani (cred că un arab s-ar fi găsit în aceeaşi încurcătură pentru a distinge între Aristotel, Aristoxenes, Aristarc, Aristide, Anaximandru, Anaximene, Anaxagora, Anacreon şi Anahars).

Dar un lucru era sigur. Şiismul se scindează în două ramuri, una zisă duodecimană, care rămînea în aşteptarea unui Imam dispărut şi care urmează să vină, şi alta care e cea a ismaeliţilor, ce ia naştere în imperiul Fatimizilor din Cairo, şi apoi din cauza diferitelor vicisitudini se afirmă ca ismaelism reformat în Persia, prin acţiunea unui personaj fascinant, mistic şi feroce, Hasan Sabbah. Şi acolo Sabbah îşi instalează centrul, tronul lui imposibil de aflat, la sud-est de Caspica, în fortăreaţa Alamut, Cuibul Vulturului.

Acolo Sabbah se înconjura de acoliţii săi, acei *fida'iyyun* sau *fedain,* credincioşi pînă la moarte pe care îi folosea ca să săvîrşească asasinatele lui politice, instrumente ale aşa zisei *gihad hafi,* războiul sfînt secret. *Fedain*-ii, sau cum le-o fi zicînd el, care aveau mai apoi să capete faimă tristă sub numele de Asasini — care nu e un nume frumos acum, dar atunci, pentru ei, era splendid, emblemă a unei rase de călugări războinici ce se asemănau mult cu Templierii, gata să moară pentru credinţă. Cavalerie spirituală.

Fortăreaţa sau castelul Alamut : Piatra. Construită pe o creastă aeriană, lungă de patru sute de metri şi lată pe alocuri de numai cîţiva paşi, ajungînd pînă la maximum treizeci ; de departe, pentru cine ajungea la ea pe drumul spre Azerbaidjan, apărea ca un zid natural, alb

orbitor în soare, uşor albăstrui în amurgul purpuriu, pal în zori şi roşu ca sîngele în răsărit, în unele zile dispărînd printre nori sau scîntei de fulgere. De-a lungul marginilor ei superioare se distingea cu greu o lucrătură imprecisă şi artificială, de turnuri pătrate ; de dedesubt apărea ca un şir de lespezi de piatră ce se repezeau către înălţimi pe sute de metri, care păreau să se prăvălească asupra privitorului ; versantul cel mai accesibil era o clină accidentată, plină de pietroaie, pe care nici astăzi arheologii nu reuşesc să o urce, iar pe vremea aceea era urcată pe nişte scărite secrete scobite în spirală în stîncă, ca şi cum un măr fosil ar fi fost scobit de miez, şi pe care le putea apăra un singur arcaş. Inexpugnabilă, învîrtejită spre Celălalt Tărîm, Alamut, fortăreaţa Asasinilor. Puteai ajunge la ea numai călare pe vulturi.

Aici domnea Hasan, iar după el aceia care or mai fi fost cunoscuţi sub numele de Bătrînul de pe Munte, primul dintre toţi fiind succesorul său cel iute la mînie, Sinan.

Hasan născocise o tactică de dominaţie, asupra alor săi şi asupra adversarilor. Pe duşmani îi avertiza că dacă nu vor sta gata să-i îndeplinească vrerile, îi va ucide. Iar de Asasini nimeni nu putea scăpa. Nizamu'l-Mulk, primul ministru al sultanului, pe cînd cruciaţii se osteneau încă să cucerească Ierusalimul, în timp ce era purtat în lectică să meargă la femeile lui, este străpuns mortal cu pumnalul de un ucigaş care se apropiase de el travestit în derviş. Ata-begul din Hims, în timp ce cobora din castelul lui ca să se ducă la rugăciunea de vinerea, înconjurat de un steag de oşteni înarmaţi pînă-n dinţi, e înjunghiat de ucigaşii Bătrînului.

Sinan hotărăşte să-l ucidă pe marchizul creştin Conrad de Monferrat, şi-i instruieşte pe doi dintre ai săi, care se infiltrează printre necredincioşi copiindu-le obiceiurile şi limba, după o pregătire grea. Travestiţi în călugări, în timp ce episcopul din Tyr oferea un banchet neştiutorului marchiz, îi sar în spate şi-l rănesc. Unul dintre Asasini este imediat omorît de gărzile marchizului, celălalt se refugiază într-o biserică, aşteaptă să-i fie adus rănitul, sare asupra lui, îl lichidează şi-şi dă duhul fericit.

Căci, spuneau istoriografii arabi din linia sunită, şi apoi cronicarii creştini, de la Odoric din Pordenone pînă la Marco Polo, Bătrînul descoperise o modalitate înfiorătoare de a-i face pe cavalerii săi foarte fideli pînă la ultimul sacrificiu, adevărate maşini de război invincibile. Îi ducea cătărîndu-i încă de mici, în timpul somnului pînă în vîrful fortăreţei, le biciuia nervii cu desfătări, vin, femei, flori, banchete deşănţate, le lua minţile cu haşiş — de unde şi numele sectei. Iar cînd nu mai puteau renunţa la deliciile perverse ale acelei născociri de Paradis, îi smulgea din somnul lor şi-i punea în faţa acestei alternative : du-te şi ucide, dacă reuşeşti, acest Rai pe care-l laşi va fi din nou al tău pentru totdeauna, dacă eşuezi, cazi din nou în gheena de fiecare zi.

Iar ăia, zăpăciţi de drog, supuşi voinţei lui, se sacrificau ca să sacrifice, ucigaşi condamnaţi la moarte, victime condamnate să facă victime.

Ce mult se temeau de ei, şi cîte nu născoceau despre ei cruciaţii în nopţile fără lună în timp ce sufla simunul deşertului ! Cît îi mai admirau Templierii, brutele acelea, subjugate de acea voinţă clară de martiriu, căci se supuneau să le plătească vamă lor, cerîndu-le în schimb tributuri formale, într-un joc de concesii reciproce, de complicaţii, frăţie de arme, spintecîndu-se în cîmp deschis, mîngîindu-se în secret, şoptindu-şi unii altora viziuni mistice, formule magice, subtilităţi alchimice...

De la Asasini, Templierii îşi învaţă riturile lor oculte. Numai ignoranţa bicisnică a juzilor şi a inchizitorilor regelui Filip îi împiedicase să priceapă că scuipatul pe cruce, sărutul în anus, pisica neagră şi închinarea la Bafomet nu erau altceva decît repetarea altor rituri, pe care Templierii le săvîrşeau sub influenţa primei taine pe care o învăţaseră în orient, obiceiul haşişului.

Şi atunci era evident că Planul se năştea şi trebuia să se nască, acolo : de la oamenii din Alamut Templierii învăţau despre curenţii subpămînteni, cu oamenii din Alamut se întruniseră la Provins şi instituiseră intriga ocultă a celor treizeci şi şase de invizibili, şi de-aia Christian Rosencreutz călătorise la Fez şi în alte locuri din Orient, de-asta se adresase Orientului şi Postel,

de-asta din Orient și din Egipt, sediul ismaeliților fatimizi, aveau să importe magii Renașterii divinitatea eponimă a Planului, pe Hermes, Hermes-Teuth sau Toth, și cu ajutorul unor simboluri egiptene își făurise riturile lui intrigantul de Cagliostro. Iar iezuiții, iezuiții, mai puțin proști decît am fi presupus noi, prin bunul Kircher se aruncaseră imediat asupra hieroglifelor, și asupra limbii copte, și a altor graiuri orientale, ebraica fiind numai un paravan, o concesie făcută modei epocii.

Aceste texte nu se adresează muritorilor de rînd... Apercepţia gnostică este o cale rezervată unei elite... Căci, după cuvîntul Bibliei : nu aruncaţi mărgăritarele voastre la porci.

(Kamal Jumblatt, Interviu în *Le jour, 31.3.1967)*

Arcana publicata vilescunt : et gratiam prophanata amittunt.

Ergo : ne margaritas obijce porcis, seu asinus substerne rosas.

(Johann Valentin Andreae, *Die Chymische des Christian Rosencreutz,* Strassburg, Zetzner, 1616, frontispiciu)

Şi pe de altă parte, unde să găseşti pe cineva care să ştie să aştepte pe piatră timp de şase secole şi care, pe piatră, ar fi aşteptat ? Desigur, Alamut pînă la urmă căzuse sub presiunea mongolă, dar secta ismaeliţilor supravieţuise în tot orientul, pe de o parte se amestecase cu sufismul, ce nu era şiit, pe de alta dăduse naştere teribilei secte a drusilor, pe de alta, în fine, supravieţuise cu aşazişii khojas indieni, adepţii lui Aga Khan, nu departe de locul unde era Agarttha.

Dar mai descoperisem şi altceva. Sub dinastia Fatimizilor noţiunile hermetice ale egiptenilor antici, prin intermediul academiei din Heliopolis, fuseseră redescoperite la Cairo, unde fusese instituită o Casă a Ştiinţelor. Casa Ştiinţelor ! De unde-şi luase Bacon inspiraţia pentru Casa lui Solomon, care fusese modelul pentru Conservatoire ?

„Şi uite-aşa, uite-aşa, nu mai e nici o îndoială", zicea Belbo ameţit. Apoi : „Dar, bine, cabaliştii ?"

„E numai o istorie paralelă. Rabinii de la Ierusalim intuiesc că ceva s-a petrecut între Templieri şi Asasini, iar rabinii din Spania, umblînd cu aerul că împrumută bani cu dobîndă pentru căpităniile europene, miros şi ei ceva. Sînt excluşi de la secret, şi într-un gest de orgoliu

național decid să înțeleagă totul pe cont propriu. Cum, noi, Poporul Ales, sîntem ținuți în neștiință față de secretul secretelor ? Și tăc, începe tradiția cabalistică, tentativa eroică a celor din diaspora, a emarginaților, de a le-o face în ciudă domnilor acelora, dominatorilor care pretind că știu totul."

„Dar făcînd astfel, le dau creștinilor impresia că știu cu adevărat totul".

„Și, la un moment dat, cineva face gafa aia enormă. Confundă Ismael cu Israel".

„Deci Barruel, și Protocoalele, și Holocaustul sînt numai fructul unei schimbări de consoană."

„Șase milioane de evrei uciși dintr-o eroare a lui Pico della Mirandola".

„Sau poate că e alt motiv. Poporul ales își asumase sarcina interpretării Cărții. A răspîndit o obsesie. Iar ceilalți, negăsind nimic în Carte, s-au răzbunat. Lumea se teme de cine ne pune față-n față cu Legea. Însă Asasinii de ce nu se arată la față mai devreme ?"

„Dar, domnule Belbo ! Gîndiți-vă la halul de deprimare al zonei ăsteia după bătălia de la Lepanto. Sebottendorf al dumneavoastră pricepe totuși că ceva trebuie căutat printre dervișii turci, dar Alamut nu mai este, ăia și-au găsit altă vizuină, cine știe unde, și așteaptă. Iar acum a venit momentul lor, pe aripa iredentismului islamic scot din nou capul. Punîndu-l pe Hitler în Plan, am găsit un bun motiv pentru al doilea război mondial. Punîndu-i pe Asasinii de la Alamut, nu facem decît să explicăm ce se petrece de ani de zile între Mediterana și Golful Persic. Și aici găsim locul să introducem societatea Tres, Templi Resurgentes Equites Synarchici. O societate care-și propune să restabilească în fine contactele cu cavaleriile spirituale de credințe diferite."

„Sau care stimulează conflictele pentru a bloca totul și a pescui în ape tulburi. E clar. Am ajuns la finele lucrării noastre de cîrpăcire a Istoriei. Nu cumva din întîmplare în momentul suprem Pendulul o s-arate că Umbilicus Mundi se află la Alamut ?"

„Hai să nu exagerăm. Eu aș lăsa acest ultim punct în suspensie."

„Ca Pendulul".

„Dacă vreți. Nu putem spune chiar tot ce ne trece prin cap."

„Sigur, sigur. Rigoarea înainte de toate."

În seara aceea eu eram numai mîndru că reconstituisem o frumoasă istorie. Eram un estet, care folosește carnea și sîngele lumii, ca să facă din ele Frumusețe. Belbo era acum un adept. Ca toți ceilalți, nu prin iluminare, ci *faute de mieux*.

Claudicat ingenium, delirat lingua, labat mens.

(Lucreţiu, *De rerum natura*, III, 453)

Probabil că în zilele acelea Belbo a căutat să-şi dea seama ce se petrece cu el. Dar fără ca severitatea cu care ştiuse să se analizeze să-l poată desprinde de răul cu care începuse să se obişnuiască.

FILENAME : Şi dacă este ?

Să inventezi un Plan : Planul te justifică în aşa măsură încît nu mai poţi fi responsabil de însuşi Planul. Ajunge să arunci piatra şi să-ţi ascunzi mîna. Nu ar exista eşec dacă ar exista cu adevărat un Plan.

N-ai avut-o niciodată pe Cecilia pentru că Arhonţii au făcut ca Annibale Cantalamessa şi Pio Bo să nu se priceapă la cel mai prietenos instrument dintre toate alămurile. Ai fugit în faţa celor din Canaletto pentru că Decanii au vrut să te cruţe în vederea altui holocaust. Iar omul cu cicatrice are un talisman mai puternic decît al tău.

Un Plan, un vinovat. Visul speciei. An Deus sit. Dacă există, e vina lui.

Lucrul căruia i-am pierdut adresa nu e Sfîrşitul, e Originea. Nu obiectul de posedat, ci su-

biectul care mă posedă. Răul împărtășit, jumătate-i mîntuit, ce alteeva spune Mitul ? Octosilab dublu.

Cine a scris cugetarea asta, cea mai senină dintre cîte au fost gîndite vreodată ! Nimic nu-mi va scoate din minte că lumea asta e rodul unui zeu tenebros căruia eu îi prelungesc umbra. Credința duce la Optimismul Absolut.

E adevărat, am păcătuit cu trupul (sau n-am păcătuit) : dar Dumnezeu e acela care n-a știut să rezolve problema Răului. Hai să pisăm fătul în mojar, cu miere și piper. Dumnezeu vrea asta.

Dacă chiar trebuie să crezi, atunci să existe o religie dezlegată, fumegătoare, subterană, care nu sfîrșește niciodată. Ca un roman, nu ca o teologie.

Cinci căi pentru un singur punct de sosire. Ce risipă. Un labirint, dimpotrivă, care duce pretutindeni și nicăieri. Ca să mori cu stil, să trăiești în baroc.

Numai un demiurg rău ne face să ne simțim buni.

Dar dacă Planul cosmic nu există ?

Ce farsă, să trăiești în exil cînd nimeni nu te-a trimis acolo. Și exilat dintr-un loc care nu există.

Și dacă există, el Planul, dar îți scapă veșnic ?

Cînd religia cedează, are grijă arta. Planul, îl inventezi, ca metaforă a aceluia pe care nu-l poți cunoaște. Și un complot omenesc poate umple golul. Nu mi-au publicat *Inimă și patimă* fiindcă nu aparțin clicii templiere.

A trăi ca și cum ar exista un Plan : piatra filosofilor.

If you cannot beat them, join them. Dacă Planul există, e de-ajuns să i te aliniezi...

Lorenza mă pune la probă. Umilință. Dacă aș avea umilința să invoc îngerii, chiar fără să

cred în ei, şi să trasez cercul potrivit, aş avea pace. Poate.

Crede că există un secret şi te vei simţi iniţiat. Nu costă nimic.

Să creezi o speranţă imensă care nu va putea fi niciodată dezrădăcinată pentru că rădăcina nu există. Strămoşii care nu există nu vor veni niciodată să spună că ai trădat. O religie pe care o poţi păstra trădînd-o la nesfîrşit.

Precum Andreae : să creezi din joacă. cea mai mare revelaţie a istoriei şi pe cînd ceilalţi se pierd în ea, să juri tot restul vieţii tale că n-ai creat-o tu.

Să creezi un adevăr cu contururi ceţoase : cum încearcă cineva să-l defineacă, îl excomunici. Să dai dreptate doar cuiva care e şi mai ceţos decît tine. Jamais d'ennemis à droite.

De ce să scrii romane ? Să rescrii Istoria. Istoria care mai apoi devii.

De ce oare n-o puneţi în Danemarca, domnule William S. ? Jim Cînepă Johann Valentin Andreae Lucamatei se-nvîrte prin arhipelagul Sondelor între Patmos şi Avalon, de la Muntele Alb la Mindanao, din Atlantida la Tesalonic... La Conciliul de la Niceea, Origene îşi taie testiculele şi le arată sîngerînde părinţilor din Cetatea Soarelui, lui Hiram care scrîşneşte filioque filioque în timp ce Constantin îşi vîră unghiile rapace în orbitele goale ale lui Robert Fludd, moarte moarte iudeilor din ghetoul din Antiohia, Dieu et mon droit, tu fluturi Beauséant-ul pe deasupra ofiţilor şi borboriţilor care borborosesc veninoşi. Sunete de trîmbiţe, şi sosesc acei Chevaliers Bienfaisants de la Cité Sainte cu capul Maurului înfipt în ţeapă, Rebisul, Rebisul ! Uragan magnetic, se prăbuşeşte Turnul. Rînjeşte Racikovski peste cadavrul pîrjolit al lui Jacques de Molay.

Nu te-am avut, dar pot face să explodeze istoria.

Dacă problema e această absenţă de fiinţă, dacă fiinţa e ceea ce se spune în multe feluri, cu cît vorbim mai mult, cu atît fiinţă este.

Visul ştiinţei e ca fiinţa să fie puţină, concentrată şi dicibilă, E=mc^2. Eroare. Pentru a te salva încă de la începutul eternităţii e necesar să vrei să fie o fiinţă, fie ea orişicum. Ca un şarpe încolăcit pe un marinar alcoolizat. De nedescîlcit.

Să inventezi, să inventezi frenetic, fără să iei seama la conexiuni, să nu mai poţi reuşi să faci un rezumat. Un simplu joc de ştafetă între embleme, una s-o spună pe cealaltă, fără răgaz. Să descompui lumea într-o sarabandă de anagrame în lanţ. Şi apoi să crezi în Inexprimabil. Nu e aceasta adevărata lectură a Torei ? Adevărul e anagrama unei anagrame. Anagrams = ars magna.

Asta trebuie să i se fi întîmplat în zilele acelea. Belbo hotărîse să ia în serioas universul diabolicilor nu din exces, ci din lipsă de credinţă.

Umilit de incapacitatea lui de a crea (şi toată viaţa utilizase dorinţele frustrate şi paginile nescrise vreodată, unele ca metaforă a celorlalte şi viceversa, totul sub semnul presupusei, impalpabilei lui laşităţi), acum îşi dădea seama că lucrînd la construcţia Planului, în realitate crease. Era pe cale să se îndrăgostească de Golemul său şi găsea în asta motiv de consolare. Viaţa — a lui şi aceea a umanităţii — ca artă, iar în lipsa artei, arta ca minciună. *Le monde est fait pour aboutir à un livre (faux).* Dar în această carte falsă acum încerca să creadă deoarece, o scrisese totuşi ; dacă ar fi exisat complot, el n-ar mai fi fost laş, înfrînt şi inert.

De aici tot ceea ce s-a întîmplat pe urmă, utilizarea de către el a Planului — despre care ştia că e ireal — pentru a întrece un rival — pe care-l ştia real. Şi apoi, cînd şi-a dat seama că Planul îl învăluia ca şi cum ar fi existat, sau ca şi cum el, Belbo, ar fi fost făcut din acelaşi aluat

ca și Planul său, s-a dus la Paris, ca în întîmpinarea unei revelații, a unei resurecții.

Prins de remușcarea de zi cu zi, timp de ani de zile, de a fi cultivat doar propriile-i fantasme, găsea ușurare întrezărind niște fantasme ce începeau să devină obiective, cunoscute și altuia, fie el chiar Dușmanul. S-a dus să se azvîrle în gura lupului ? Desigur, pentru că lupul acela prindea formă, era mai adevărat decît Jim Cînepă, poate chiar decît Cecilia, poate chiar decît însăși Lorenza Pellegrini.

Belbo, bolnav de atîtea întîlniri eșuate, simțea acum că i se dă o întîlnire reală. Astfel încît el nu putea nici măcar să dezerteze de la ea prin lașitate, pentru că fusese pus cu spatele la zid. Teama îl obliga să fie curajos. Inventînd, crease principiul de realitate.

Lista nr. 5, şase maiouri, şase indispensabili şi şase batiste, i-a intrigat întotdeauna pe învăţaţi, esenţialmente datorită totalei absenţe a ciorapilor.

(Woody Allen, *Getting even*, New York, Random House, 1966, "The Metterling List", p. 8).

Chiar în zilele acelea, nu mai mult de acum o lună, Lia a hotărît că mi-ar prinde bine o lună de vacanţă. Arăţi obosit, îmi spunea ea. Poate că Planul mă epuizase. Pe de altă parte, copilul, cum spuneau bunicii, avea nevoie de aer curat. Nişte prieteni ne împrumutaseră o căsuţă la munte.

Nu am plecat imediat. Mai erau nişte treburi de aranjat la Milano, şi apoi Lia zisese că nimic nu e mai odihnitor decît o vacanţă în oraş, cînd ştii că în curînd pleci undeva.

În zilele acelea am vorbit pentru prima oară cu Lia despre Plan. Înainte fusese prea ocupată cu copilul : ştia vag că împreună cu Belbo şi Diotallevi rezolvam un fel de puzzle care ne făcea să pierdem zile şi nopţi întregi, dar nu-i mai spusesem nimic, de cînd îmi ţinuse predica aceea a ei despre psihoza asemănării. Poate că mă ruşinam.

În zilele acelea i-am povestit tot Planul, încheiat în cele mai mici amănunte ale lui. Ea ştia de boala lui Diotallevi, iar eu mă simţeam cu musca pe căciulă, ca şi cum aş fi făcut ceva neîngăduit, şi încercam să i-l povestesc drept ceea ce şi era, un joc plin de bravură.

Şi Lia mi-a spus : „Pim, povestea ta nu-mi place".

„Nu e frumoasă ?"

„Şi sirenele erau frumoase. Ascultă : ce ştii tu despre inconştientul tău ?"

„Nimic, nici măcar nu ştiu dacă există".

„Așa. Acum închipuie-ți că un pierde-vară vienez, ca să-și înveselească prietenii, s-ar fi amuzat să inventeze toată povestea asta cu Es, și cu complexul oedipian, și ar fi imaginat niște vise pe care niciodată nu le-a visat, și niște mici Hans pe care niciodată nu i-a văzut... Și pe urmă ce s-a întîmplat ? S-a întîmplat că milioane de persoane erau gata să devină nevrotice în mod serios. Și alte cîteva mii, gata să le exploateze."

„Lia, tu ești paranoică."

„Eu ? Tu ești !"

„Om fi noi paranoici, dar cel puțin asta trebuie să-mi concezi : că am pornit de la textul lui Ingolf. Scuză-mă, cînd te afli în fața unui mesaj al Templierilor, îți vine poftă să-l descifrezi pînă la capăt. Poți cel mult exagera, bătîndu-ți joc de descifratorii de mesaje, dar mesajul exista."

„Pînă una-alta, tu nu știi decît ce ți-a spus Ardenti ăla, care, după cîte îmi povestești, era o sperietoare patentată. Și pe urmă, tare-aș vrea să văd și eu mesajul ăsta."

Nimic mai ușor, îl aveam printre hîrtiile mele.

Lia a luat foaia, a privit-o pe față și pe dos, și-a zbîrcit nasul, și-a ridicat ciufuI din ochi ca să vadă mai bine prima parte, aceea cifrată. A zis : „Asta-i tot ?"

„Nu-ți ajunge ?"

„Îmi ajunge și-mi și prisosește. Dă-mi două zile să mă gîndesc." Cînd Lia cere două zile ca să reflecteze, asta-i ca să-mi demonstreze că sînt stupid. Mereu o acuz de asta, iar ea răspunde : „Deși înțeleg că ești stupid, sînt sigură că te iubesc de-adevărat. Te iubesc chiar dacă ești stupid. Asta nu te-ntărește ?"

Timp de două zile n-am mai abordat subiectul, iar, altminteri, ea a fost mai tot timpul plecată de acasă. Seara o vedeam ghemuită într-un colț, luîndu-și note, cocoloșind foaie după foaie.

Ajunși la munte, copilul s-a tot vînturat de colo-colo pe pajiște, Lia a pregătit cina, și mi-a spus să mănînc, fiindcă eram slab ca un cui. După cină mi-a cerut să-i prepar un whisky dublu cu multă gheață și puțin sifon, și-a aprins o țigară, cum face numai în momentele importante, mi-a spus să iau loc și mi-a explicat.

„Fii atent, Pim, fiindcă am să-ți demonstrez că expli-

caţiile cele mai simple sînt întotdeauna şi cele mai adevărate. Colonelul ăla al vostru v-a spus că Ingolf a găsit un mesaj la Provins, iar eu nu pun la îndoială aceasta. O fi coborît în subteran şi o fi găsit într-adevăr o casetă cu textul ăsta de-aici" şi bătea cu degetul în versiculele acelea scrise în franceză. „Nimeni nu ne spune că a găsit o casetă bătută cu diamante. Singurul lucru pe care colonelul vi l-a povestit e că potrivit însemnărilor lui Ingolf, fusese vîndută o lădiţă : şi de ce nu, era un lucru vechi, o fi scos şi nişte bănuţi, dar nimeni nu ne spune că asta i-a asigurat traiul. O fi avut o mică moştenire de la tatăl său."

„Şi de ce lădiţa trebuia să fie una fără valoare ?"

„Pentru că mesajul ăsta e o listă de spălătoreasă. Haide, să-l recitim."

a la... Saint Jean
36 p charette de fein
6... entiers aves saiel
p... les blancs matiax
r... s... chevaliers de Pruins pour la... j. nc
6 foiz 6 en 6 places
chascune foiz 20 a... 120 a...
iceste est l'ordonation
al donjon li premiers
it li secunz joste iceus qui... pans
it al refuge
it a Nostre Dame de l'autre part de l'iau
it a l'ostel des popelicans
it a la pierre
3 foiz 6 avant la feste... la Grant Pute.

„Ei bine ?"

„Ai răbdare, ce Dumnezeu, nu v-a trecut prin cap să consultaţi un ghid turistic, un compendiu istoric despre acest Provins ? Aşa descoperi imediat că Grange-aux-Dîmes unde a fost găsit mesajul era un loc unde se strîngeau negustorii, pentru că Provins era centrul tîrgurilor din Champagne. Şi că Grange se găseşte pe strada St. Jean. La Provins se neguţau de toate, dar în special se vindeau mult cupoanele de pînză, *draps* sau *dras*, cum se scria pe-atunci, şi fiecare bucată era însemnată cu o marcă de garanţie, un fel de sigiliu. Al doi-

lea produs din Provins erau trandafirii, trandafirii roșii, pe care cruciații îi aduseseră din Siria. Atît de vestiți, încît, atunci cînd Edmund de Lancaster o ia în căsătorie pe Blanche d'Artois și primește și titlul de conte de Champagne, pune trandafirul roșu din Provins în stemele sale, și iată de unde vine războiul celor două roze, dat fiind că familia York avea ca însemn o rază albă."

„Și cine ți-a spus ție toate astea ?"

„O cărțulie de două sute de pagini editată de Oficiul de turism din Provins, pe care am găsit-o la Centrul francez. Dar n-am terminat. La Provins există o fortăreață ce se cheamă Donjon, cum spune și cuvîntul însuși, există o Porte-aux-Pains, exista o Église du Refuge, erau bineînțeles și diferite biserici intitulate Sfînta Fecioară, pe ici, pe colo, existau sau mai există și azi o rue de la Pierre Ronde, unde se afla o *pierre de cens*, pe care supușii contelui mergeau să depună monedele zeciuielii. Și apoi o rue des Blancs Manteaux și o stradă zisă de la Grande Pute Muce, pentru motive pe care te las să le ghicești, sau altfel spus, era o stradă cu bordeluri".

„Și așa-numiții popelicans ?"

„La Provins au existat niște catari, care mai apoi fuseseră arși, cum era și normal, iar marele inchizitor era un catar convertit, și i se spunea Robert le Bougre. Deci nimic ciudat că exista o stradă sau o zonă care încă mai era indicată ca loc al catarilor, chiar dacă acești catari nu mai existau."

„În 1344, încă..."

„Dar cine ți-a spus ție că acest document e din 1344 ? Colonelul tău a citit *36 ani post căruța cu fîn*, dar fii atent că în timpul acela un *p* făcut într-un anumit mod, cu un fel de apostrof, însemna *post*, pe cînd un alt *p* fără apostrof însemna *pro*. Autorul acestui text e un pașnic negustor care și-a făcut cîteva însemnări despre afacerile încheiate la Grange, adică în rue Saint-Jean, și nu în noaptea de Sfîntul Ion, și a înregistrat un preț de treizeci și șase de franci, sau parale sau alte monede care se plăteau pentru fiecare căruță de fîn."

„Și cei o sută douăzeci de ani ?"

„Dar cine vorbește de ani ? Ingolf a găsit ceva pe care l-a transcris drept *120 a*... Cine a spus că era *a* ?

Am controlat pe un tabel de abrevieri ce se obişnuiau în acel timp şi am găsit că pentru *denier* sau *dinarium* se foloseau semne ciudate, unul care pare un delta şi altul un teta ,un fel de cerc deschis în stînga. Scrie-l greşit şi în grabă, aşa cum scrie un biet negustor, şi iată că un exaltat ca acest colonel îl poate lua drept un *a*, pentru că citise el deja undeva istoria cu cei 120 ani, tu ştii mai bine că putea s-o citească în orice povestire despre adepţii Rozei-Cruce, el voia să găsească ceva care să semene cu *post 120 annos patebo !* Şi atunci, ce face el ? Găseşte nişte *it* şi-i citeşte *iterum*. Dar *iterum* se prescurta *itm*, în timp ce *it* înseamnă *item*, la fel ; este folosit special pentru listele repetitive. Negustorul nostru calculează aici cît îi aduc anumite comenzi pe care le-a primit, şi face lista livrărilor. Trebuie să livreze nişte buchete de trandafiri de Provins, iată ce vrea să zică r... s... chevaliers de Pruins. Iar acolo unde colonelul citea *vainjance* (pentru că avea în cap cavalerii Kadosch) trebuie citit *jonchée*. Trandafirii erau folosiţi fie pentru a face pălării din flori, fie covoare florale, cu ocazia diferitelor sărbători. Aşa că, iată cum trebuie citit mesajul tău din Provins :

Pe strada Saint Jean.
36 bani pe căruţa de fîn.
Şase bucăţi de pînză noi cu sigiliu.
în strada Blancs Manteaux.
Trandafiri din cei aduşi de cruciaţi pentru făcut un covor :
şase buchete de cîte şase în şase locuri, după cum urmează,
fiecare cîte 20 de bani, care face în total 120 de bani.
Iată în ce ordine :
primele la Fortăreaţă
item cele de-al doilea la cei de la Porte-aux-Pains
item la Biserica Refugiului
item la Biserica Notre Dame, dincolo de rîu
item la fosta clădire a catarilor
item în strada Pierre Ronde.
Şi trei buchete de cîte şase înainte de sărbătoare, în strada curvelor

pentru că şi ele, sărăcuţele, voiau probabil să ţină sărbătoarea făcîndu-şi cîte o capelină de roze."

„Isuse", am zis eu, „să ştii că ai dreptate".

„Te cred că am dreptate. E o notă de spălătorească, îţi repet."

„Un moment. Asta o fi ea o notă de spălătorească, dar primul e un mesaj cifrat care vorbeşte despre treizeci şi şase de invizibili".

„Într-adevăr. Textului în franceză i-am dat de rost într-o oră, dar celălalt m-a făcut să trudesc două zile. A trebuit să mi ţi-l studiez pe Trithemius, la Biblioteca Ambroziană şi la cea Trivulziană, şi ştii cum sînt bibliotecarii, înainte de a te lăsa să pui mîna pe o carte veche se uită la tine de parcă ai vrea s-o mănînci. Dar povestea e extrem de simplă. Mai întîi, şi asta trebuie s-o descoperi singur, eşti sigur că „les 36 inuisibles separez en six bandes" este aceeaşi franceză cu a negustorului nostru ? De fapt şi voi v-aţi dat seama că era vorba de expresia folosită într-un pamflet din secolul al şaptesprezecelea, cînd Roza-Cruceenii au apărut la Paris. Dar voi aţi raţionat exact ca diabolicii voştri : dacă mesajul e cifrat după metoda lui Trithemius, înseamnă că Trithemius a copiat de la Templieri, şi fiindcă citează o frază care circulă în mediile Roza-Cruceenilor, înseamnă că planul atribuit acestora era chiar planul Templierilor. Dar, ia încearcă să răstorni raţionamentul, cum ar face orice om cu bun-simţ : dat fiind că mesajul e scris à la Trithemius, a fost scris după Trithemius, şi fiindcă citează expresii care circulau în secolul al XVII-lea, roza-crucean, a fost scris după secolul XVII. Care este, în punctul ăsta, ipoteza cea mai economică ? Ingolf găseşte mesajul din Provins, şi fiindcă şi el, ca şi colonelul e un împătimit de mistere hermetice, citeşte treizeci şi şase şi o sută douăzeci şi se gîndeşte imediat la Roza-Cruce. Şi cum e mort şi după criptografii, se distrează să rezume mesajul din Provins în cheie. Face un exerciţiu, scrie după un criptosistem al lui Trithemius frumoasa lui frază rozacruceeană".

„Explicaţie ingenioasă. Dar face tot cît supoziţia colonelului".

„Pînă în acest punct, da. Dar imaginează-ţi că faci mai multe supoziţii şi toate se susţin una pe alta. Eşti deja

mult mai sigur că ai ghicit, nu ? Eu am pornit de la o bănuială. Cuvintele folosite de Ingolf nu sînt cele sugerate de Trithemius. Sînt în același stil asiro-babilonian cabalistic, dar nu sînt aceleași. Și totuși, dacă Ingolf ar fi căutat cuvinte care să înceapă cu literele care-l interesau, la Trithemius ar fi găsit cîte ar fi voit. De ce nu le-a ales pe acelea ?"

„De ce ?"

„Poate că avea nevoie de anumite litere precise și în a doua, în a treia, în a patra poziție. Poate că ingeniosul nostru Ingolf voia un mesaj cu încifrare multiplă. Voia să fie mai ceva decît Trithemius. Trithemius sugerează patruzeci de criptosisteme majore : într-unul au valoare numai inițialele, în altul prima și a treia literă, în altul, iar, o inițială da și una nu, și așa mai departe, încît, cu un pic de bunăvoință, mai poate inventa încă o sută de sisteme. Cît despre cele zece criptosisteme minore, colonelul a luat în considerare numai prima rotulă, care e și cea mai ușoară. Dar următoarele funcționează după principiul celei de a doua, a cărei copie iat-o aici. Imaginează-ți că cercul interior este mobil și că tu poți să-l faci să se rotească în așa fel încît A inițial să coincidă cu o literă oarecare de pe cercul extern. Vei avea astfel un sistem în care A se transcrie X și așa mai departe, un altul unde A coincide cu U și așa mai departe... Cu douăzeci și două de litere pe fiecare cerc, scoți nu zece, ci douăzeci și unu de criptosisteme, și rămîne nul numai cel de al douăzeci și doilea, unde A coincide cu A..."

„Să nu-mi spui că tu pentru fiecare literă a fiecărui cuvînt ai încercat toate cele douăzeci și unu de sisteme..."

„Am avut grăunțe-n cap și noroc. Fiindcă cuvintele mai scurte sînt de șase litere, e clar că numai primele șase sînt importante, iar restul e de frumusețe. De ce șase litere ? Mi-am imaginat că Ingolf o cifrase pe prima, apoi o sărise pe a doua, o cifrase pe a treia, apoi sărise două și o cifrase pe a șasea. Dacă pentru inițială el a utilizat rotula numărul unu, pentru a treia literă a folosit rotula numărul doi, și avea sens. Atunci am încercat rotula numărul trei pentru a șasea literă și din nou avea sens. Nu exclud ca Ingolf să fi folosit și celelalte litere, dar trei evidențe îmi ajung, și, dacă vrei, continuă tu singur."

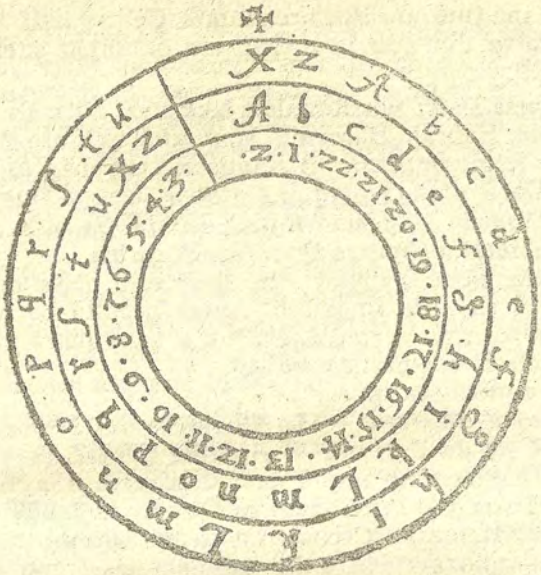

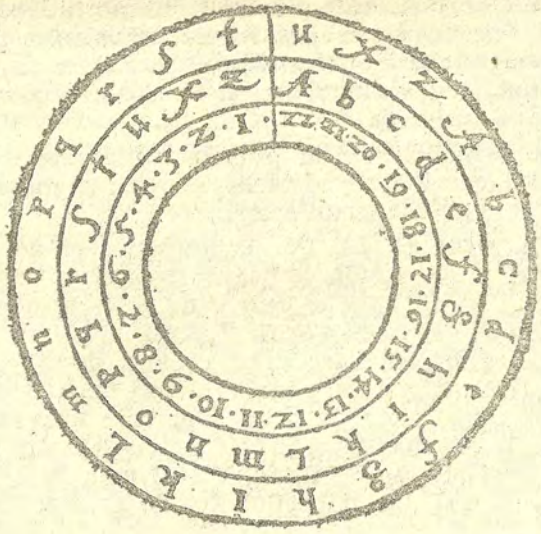

„Nu mă ține cu răsuflarea tăiată. Ce ți-a ieșit ?“

„Uită-te din nou la mesaj, am subliniat literele care contează“.

Kuabris Defrabax Rexulon Ukkazaal Ukzaab Urpaefel Taculbain Habrak Hacoruin Maquafel Tebrain Hmcatuin Rokasor Himesor Argaabil Kaquaan Docrabax Reisaz Reisabrax Decaiquan Oiquaquil Zaitabor Qaxaop Dugraq Xaelobran Disaeda Magisuan Raitak Huidal Uscolda Arabaom Zipreus Mecrim Cosmae Duquifas Rocarbis

„Acum, primul mesaj știm care e, e acela despre cei treizeci și șase de invizibili. Acum ascultă ce iese înlocuind, după a doua rotulă, fiecare a treia literă : *chambre des demoiselles, aiguille creuse.*“

„Păi cunosc textul, e...“

„*En aval d'Etretat — La Chambre des Demoiselles — Sous le Fort du Fréfossé — Aiguille Creuse.* Este mesajul decriptat de Arsène Lupin cînd descoperă secretul Turlei Goale ! Poate ți-l amintești : la Etretat se înalță pe marginea plajei Aguille Creuse, un castel natural, locuibil în interior, arma secretă a lui Iulius Cezar cînd invadase Galiile, și apoi a regilor Franței. Sursa uriașei puteri a lui Lupin. Și tu știi că lupinologii sînt morți după povestea asta, se duc în pelerinaj la Etretat, caută alte treceri secrete, anagramează orice cuvînt al lui Leblanc... Ingolf era și un lupinolog așa cum era și un rozacruceolog, și deci cifra tot ce-ntîlnea.

„Dar diabolicii mei ar putea totuși să spună că Templierii cunoșteau secretul turlei, și, deci, că mesajul a fost scris la Provins în secolul paisprezece...“

„Știu, sigur că da. Dar acum vine cel de al treilea mesaj. A treia rotulă aplicată fiecărei a șasea litere. Ascultă-l : *merde i'en ai marre de cette steganographie.* Iar asta e franceză modernă, Templierii nu vorbeau așa. Așa vorbea Ingolf, care după ce și-a bătut capul să-și cifreze fleacurile lui, s-a mai distrat încă o dată dînd dracului, cifrat, ceea ce făcea. Dar cum nu era lipsit de isteține, te rog să observi că cele trei mesaje sînt fiecare de cîte treizeci și șase de litere. Bietul meu Pim, Ingolf se juca, ca și voi, iar imbecilul ăla de colonel l-a luat în serios.“

„Şi atunci de ce Ingolf a dispărut ?"

„Cine-ţi spune că l-au asasinat ? Ingolf era sătul să mai stea la Auxerre, văzîndu-i numai pe farmacist şi pe fiica lui cea nemăritată ce se smiorcăia toată ziua. Posibil că se duce la Paris, dă o lovitură vînzîndu-şi una dintre cărţile lui vechi, îşi găseşte o văduvioară cu care se-nţelege şi-şi schimbă viaţa. Ca aceia care ies din casă să-şi cumpere ţigări şi nevestele nu-i mai văd niciodată".

„Şi colonelul ?"

„Păi nu mi-ai spus că nici măcar poliţistul ăla nu era sigur că l-au omorît ? A făcut vreun matrapazlîc, victimele lui i-au dat de urmă, iar el şi-a luat tălpăşiţa. În momentul ăsta probabil vinde Turnul Eiffel unui turist american care se numeşte Dupont".

Nu puteam să cedez pe toate fronturile. „Bine, am pornit de la o notă de spălătorească, dar în cea mai mare parte am fost ingenioşi. Ştiam şi noi că nu facem decît să inventăm. Am făcut poezie."

„Planul vostru nu e poetic. E grotesc. Nimănui nu-i trece prin cap să mai dea o dată foc Troiei fiindcă l-a citit pe Homer. Prin el, incendiul Troiei a devenit ceva ce nu a existat niciodată, nu va exista şi totuşi va exista totdeauna. Are atîtea sensuri pentru că e totul clar, limpede. Manifestele Roza-Cruceenilor tăi nu erau nici limpezi, nici clare, erau nişte bolboroseli şi promiteau un secret. De aceea mulţi au încercat să le facă să devină adevărate, şi fiecare a găsit în ele ceea ce voia. La Homer nu există nici un secret. Planul vostru e plin de secrete, pentru că e plin de contradicţii. De aceea ai putea găsi mii de inşi neliniştiţi dispuşi să se recunoască în ele. Aruncaţi naibii totul. Homer nu s-a prefăcut. Voi v-aţi prefăcut. Vai şi amar să te prefaci, te cred toţi. Lumea nu l-a crezut pe Semmelweis, care le spunea medicilor să se spele pe mîini înainte de a atinge femeile care năşteau. Spunea lucruri prea simple. Lumea-l crede pe cel ce vinde loţiunea care face părul să crească. Ei simt din instinct că ăla combină adevăruri care nu merg unul cu altul, că nu e logic şi nici de bună-credinţă. Dar li s-a spus că Dumnezeu e complex, şi insondabil, şi deci incoerenţa e lucrul pe care-l simt mai asemănător cu natura lui Dum-

nezeu. Neverosimilul e lucrul cel mai asemănător miracolului. Voi aţi inventat o loţiune care face părul să crească. Nu-mi place, e un joc urît."

Istoria asta nu ne-a stricat, cîtuşi de puţin, săptămînile petrecute la munte. Am făcut excursii frumoase pe jos, am citit cărţi serioase, n-am stat niciodată aşa de mult cu copilul ca atunci. Dar între mine şi Lia a rămas ceva nerostit. Pe de o parte, Lia mă pusese cu spatele la zid şi-i displăcea faptul că m-a umilit, pe de alta, nu era convinsă că m-a convins.

De fapt, eu simţeam nostalgia Planului, nu voiam să-l arunc, convieţuisem prea mult cu el.

Acum cîteva dimineţi m-am sculat devreme, ca să iau unicul tren spre Milano. Iar la Milano aveam să primesc telefonul lui Belbo de la Paris, şi aveam să încep o aventură pe care n-am terminat-o încă de trăit.

Lia avea dreptate. Trebuia să-i vorbesc despre asta mai înainte. Dar n-aş fi crezut-o. Trăisem crearea Planului ca pe momentul Tiferet, miezul corpului sefirotic, acordul dintre regulă şi libertate. Diotallevi îmi spusese că Moise Cordovero ne-a avertizat : „Cine se umple de orgoliu din cauza Torei sale în faţa ignorantului, adică în faţa întregului popor al lui Iahveh, îl face pe Tiferet să se umple de orgoliu în faţa lui Malkut". Dar ce anume e Malkut, Regatul acestui pămînt, în fulguranta-i simplitate, înţeleg abia acum. La timp ca să mai pot înţelege, dar prea tîrziu, poate, ca să mai supravieţuiesc adevărului.

Lia, nu ştiu dacă te voi mai revedea. Dacă o fi aşa, ultima imagine pe care o păstrez despre tine e cea de acum cîteva dimineţi, erai somnoroasă sub cuverturi. Te-am sărutat şi ezitam să ies din casă.

7

NEZAH

Nu vezi cîinele acela negru care se învîrte printre ogoare și miriști ?... Mi se pare că el întinde în jurul picioarelor noastre laţuri subţiri magice... Cercul se tot strînge, el e de-acum lîngă noi.

(Faust, I, *În afara uşii*)

Ceea ce se întîmplase în timpul absenţei mele, şi în special în ultimele zile, înainte de întoarcerea mea, puteam deduce numai din alte *files* rămase de la Belbo. Dar, dintre acestea, numai unul era clar, punctat de ştiri ordonate, şi era ultimul, cel pe care îl scrisese probabil înainte de a pleca la Paris, pentru ca eu sau altcineva — spre aducere aminte — să-l putem citi. Celelalte texte, pe care, desigur le scrisese pentru sine, ca de obicei, nu erau uşor de interpretat. Numai eu, care deja intrasem în universul privat al confidenţelor lui către Abulafia, puteam să le decriptez, sau cel puţin să extrag din ele supoziţii.

Era pe la început de iunie. Belbo era agitat. Medicii se obişnuiseră cu ideea că singurele rude ale lui Diotallevi erau el şi Gudrun, şi pînă la urmă vorbiseră. La întrebările tipografilor şi corectorilor, Gudrun răspundea acum schiţînd două silabe cu buzele întinse, fără să lase să iasă vreun sunet. Aşa se pronunţă numele maladiei tabù.

Gudrun se ducea să-l vadă pe Diotallevi în fiecare zi, şi cred că-l deranja, din cauza ochilor ei înduioşaţi de milă. El ştia, dar se ruşina că o ştiau şi alţii. Vorbea cu greutate. Belbo scrisese : „Din chip i-au rămas doar pometii.“ Părul îi cădea, dar asta era din cauza tratamentului. Belbo scrisese : „Mîinile lui nu mai sînt decît degete“.

Cred că în cursul unuia dintre trudnicele lor colocvii Diotallevi îi anticipase lui Belbo ceea ee avea să-i spună în ultima zi. Belbo era pe cale să-şi dea seama că a se

identifica cu Planul era rău, poate era chiar Răul. Dar, poate pentru a obiectiva Planul şi a-l restitui în dimensiunea lui pur fictivă, îl scrisese, cuvînt cu cuvînt, ca şi cum ar fi fost memoriile colonelului. Îl povestea ca un iniţiat care şi-ar comunica ultimul secret. Cred că pentru el era însăşi cura : restituia literaturii, oricît ar fi fost de rea, ceea ce nu era viaţă.

Dar în 10 iunie trebuie să se fi întîmplat ceva care-l zguduise. Însemnările privitoare la asta sînt confuze, încerc aici doar nişte conjecturi.

Deci Lorenza îi ceruse s-o însoţească cu maşina pe Coastă, unde trebuia să treacă pe la o prietenă să ia nu ştiu ce, un document, un act de notariat, o prostie ce putea fi expediată prin poştă. Belbo consimţise, străfulgerat de ideea de a petrece o duminică la mare cu ea.

Ei se duseseră în locul acela, n-am reuşit să înţeleg exact unde, poate pe lîngă Portofino. Descrierea lui Belbo era umorală, nu se întrezăreau peisaje, ci excese, tensiuni, descurajări. Lorenza îşi îndeplinise comisionul în timp ce Belbo aştepta într-un bar, şi apoi spusese că puteau merge să mănînce peşte într-un restaurant aşezat chiar deasupra mării.

Din acest moment relatarea se fragmenta, o deduc din frînturi de dialog pe care Belbo le înşiruia fără ghilimele, ca şi cum ar fi transcris pe viu pentru a nu lăsa să se piardă o serie de epifanii. Se duseseră cu maşina pînă unde se putea, apoi continuaseră drumul pe acele cărări obişnuite în Liguria, de-a lungul coastei, pline de flori şi inaccesibile, şi găsiseră restaurantul. Dar abia aşezaţi, pe masa vecină cu a lor văzuseră un cartonaş care o rezerva pentru domnul doctor Agliè.

Ia te uită ce coincidenţă, trebuie să-şi fi spus Belbo. O coincidenţă neplăcută, spusese Lorenza ; nu voia ca Agliè să ştie că ea era acolo cu el. De ce nu voia, ce rău era în asta, pentru ce Agliè avea dreptul să fie gelos ? Nu-i vorba de drept, e un lucru de bun-simţ, mă invitase astăzi să ies cu el şi am spus că sînt ocupată, n-o să vrei să trec drept mincinoasă. Nu treci deloc drept mincinoasă, erai într-adevăr ocupată cu mine, ăsta-i un lucru de care să te ruşinezi ? Nu că mă ruşinez, dar dă-mi voie să-mi

Părăsiseră restaurantul, și începuseră să urce din nou cărarea. Dar dintr-odată Lorenza se oprise, văzuse venind niște oameni pe care Belbo nu-i cunoștea, prieteni de-ai lui Agliè, zicea ea, și nu voia să fie văzută. Situație umilitoare, ea sprijinită de un podeț suspendat deasupra unui povîrniș cu măslini, cu fața acoperită de un ziar, ca și cum ar fi murit de curiozitate să știe ce se petrecea în lume, el la zece pași depărtare, fumînd ca și cum trecea pe acolo întîmplător.

Invitații lui Agliè trecuseră, dar acum, zicea Lorenza, continuîndu-și drumul pe cărare, aveau să-l întîlnească pe el, care desigur, urma să sosească. Belbo zicea la dracu, la dracu, și ce dacă ? Iar Lorenza îi spunea că nu are nici un pic de sensibilitate. Soluție : să ajungă la locul de parcare evitînd cărarea, tăind-o peste stînci, Fugă istovitoare, pe o serie de coborîșuri însorite, iar lui Belbo i se rupsese un toc de la pantof. Lorenza zicea nu vezi că e mai frumos așa, sigur că dacă continui să fumezi atît de mult, îți pierzi suflul.

Ajunseseră la mașină și Belbo zisese că era cazul să se întoarcă la Milano. Nu, îi spusese Lorenza, poate că Agliè întîrzie, îl întîlnim pe autostradă, el îți cunoaște mașina, uită-te ce zi frumoasă, hai s-o luăm spre interior, trebuie să fie delicios, ajungem pe autostrada Soarelui și mergem să cinăm pe malul celălalt al Padului, pe lîngă Pavia.

Dar de ce pe versantul pavesan, dar ce va să zică spre interior, uită-te pe hartă, există o singură soluție, trebuie să urcăm pe munți după Uscio, și apoi să trecem peste Apenini, și să facem o haltă la Bobbio, iar de acolo ajungi la Piacenza, ești nebună, mai ceva decît Hannibal cu elefanții lui. Nu ai simțul aventurii, zisese ea, și apoi gîndește-te cîte restaurante mici și drăguțe găsim pe colinele acelea. Înainte de Uscio este Manuelina care are douăsprezece stele în ghidul Michelin, și orice fel de pește am dori.

Manuelina era plin, cu un șir de clienți pîndind în picioare mesele la care urma să se servească cafeaua. Lorenza zisese nu contează, urcînd cîțiva kilometri se pot găsi o sută de alte locuri mai bune decît ăsta. Găsiseră un restaurant și la două jumătate, într-un tîrg mizer pe care, după spusele lui Belbo pînă și hărțile militare se rușinau

să-l înregistreze, și mîncaseră macaroane răsfierte, asezonate cu carne din conserve. Belbo o întreba ce se ascundea aici, pentru că nu era o întîmplare că ceruse să fie adusă tocmai unde trebuia să sosească Agliè, voia să provoace pe cineva, iar el nu înțelegea pe care dintre ei doi, iar ea îl întreba dacă nu era cumva paranoic.

După Uscio, căutaseră o trecere, și traversînd un sătuc ce părea o duminică după-amiază din Sicilia pe vremea Burbonilor, un cîine mare negru se așezase drept în drum, ca și cum n-ar fi văzut niciodată un automobil. Belbo îl lovise cu bara din față, părea un fleac, însă abia coborîți din mașină își dăduseră seama că bietul animal avea abdomenul roșu de sînge, cu ceva ciudat și roz (părțile rușinoase, viscerele ?) ieșindu-i în afară, și schelălăia lăsînd bale. Alergaseră într-acolo cîțiva săteni, se crease o adunare populară. Belbo întreba cine era stăpînul, voia să plătească daunele, dar cîinele nu avea stăpîn. Reprezenta probabil zece la sută din populația acestui loc uitat de Dumnezeu, dar nimeni nu-l știa, chiar dacă toți îl știau din vedere. Unii ziceau că trebuia căutat sergentul de la carabinieri care avea să-i tragă un glonte, și gata.

Tocmai îl căutau pe sergent, cînd sosise o doamnă care se declarase zoofilă. Am șase pisici, spusese ea. Ce legătură are, spusese Belbo, ăsta e un cîine, acum e pe moarte, iar eu mă grăbesc. Cîine sau pisică, trebuie să ai puțin suflet, zisese doamna. De sergent nici urmă, trebuia mers și căutat cineva de la protecția animalelor, sau de la spitalul din satul vecin, poate animalul scapă.

Soarele bătea asupra lui Belbo, a Lorenzei, a mașinii, asupra cîinelui și a celor de față, și nu mai apunea odată. Belbo avea impresia că ieșise din casă în pijama, dar nu reușea să se trezească, doamna nu se dădea învinsă, sergentul era de negăsit, cîinele continua să sîngereze și gîfîia cu scîncete plîngătoare. Chelălăie, zisese Belbo, academic, și doamna zicea sigur că da, chelălăie, suferă dragul de el, și dumneata nu puteai să fii mai atent ? Satul începea treptat să sufere un adevărat boom demografic, Belbo, Lorenza și cîinele deveniseră spectacolul acelei triste duminici. O fetiță cu o înghețată se apropiase și întrebase

dacă ei erau aceia de la TV care organizau concursul pentru Miss Apeninii Ligurici, Belbo îi răspunsese să plece imediat, altfel avea să-i facă și ei ce-i făcuse cîinelui, fetișcana începuse să plîngă. Venise medicul de circumscripție zicînd că era fiica lui și Belbo nu știa cu cine are de a face. Dintr-un rapid schimb de scuze și prezentări reciproce, reieșise că medicul publicase un *Jurnal dintr-o circumscripție pierdută*, la celebrul editor Manuzio din Milano. Belbo căzuse în capcană și-i spusese că el era magna pars la Manuzio, acum doctorul voia ca el și Lorenza să rămînă la cină, Lorenza se agita și-i dădea lovituri cu cotul în coaste lui Belbo, așa, acum o să ajungem în ziare, amanții diabolici, nu puteai să taci din gură ?

Soarele continua să ardă drept în creștet, în timp ce clopotul bătea de vecerniță (sîntem în ultima Thule, comenta Belbo printre dinți, e soare timp de șase luni, de la miezul nopții pînă la miezul nopții și am terminat și țigările), cîinele se mărginea să sufere și nimeni nu se mai îngrijea de el, Lorenza zicea că are un atac de astm, Belbo era acum sigur că cosmosul era o greșeală a Demiurgului. Și pînă la urmă avusese ideea că ei puteau pleca cu mașina să caute ajutor în centrul cel mai apropiat. Doamna zoofilă era de acord să se ducă și să rezolve repede, într-un domn care lucrează la o editură de poezie avea încredere, ei în persoană îi plăcea foarte mult poetul Marino Moretti.

Belbo pornise din nou la drum și depășise cu cinism centrul cel mai apropiat, Lorenza blestema toate animalele cu care Domnul împovărase pămîntul din prima și pînă-n a cincea zi inclusiv, iar Belbo era de acord dar se hazarda să critice și opera din cea de a șasea zi, și poate și odihna din cea de a șaptea, pentru că găsea că era duminica cea mai blestemată pe care-i fusese dat s-o trăiască.

Începuseră să treacă Apeninii, dar în timp ce pe hartă părea ușor, le trebuiseră multe ore, trecuseră de Bobbio, iar către seară ajunseseră la Piacenza. Belbo era obosit, voia să stea cu Lorenza măcar la cină, și luase o cameră de două persoane la unicul hotel liber, de lîngă gară. Cum urcaseră la etaj, Lorenza spusese că într-un loc ca ăsta ea

nu dormea. Belbo zisese că aveau să caute altceva şi că să-i dea timp să coboare la bar şi să ia un Martini. Găsise doar un coniac naţional, se întorsese în cameră, iar Lorenza nicăieri. Se dusese să întrebe la recepţie şi găsise un mesaj : „Iubitule, am descoperit un tren excepţional către Milano. Plec. Ne vedem în cursul săptămînii".

Belbo alergase la gară, şi linia era deja pustie. Ca într-un western.

Belbo dormise la Piacenza. Căutase un roman poliţist, dar pînă şi chioşcul gării era închis. În hotel găsise numai o revistă a Touring Club-ului.

Spre nenorocul lui, revista conţinea un articol informativ despre trecătorile Apeninilor pe care tocmai le parcursese. În amintirea lui — fanată, ca şi cum întîmplarea s-ar fi petrecut cu mult timp în urmă — ele erau un pămînt arid, pîrjolit de soare, prăfos, presărat cu resturi minerale. Pe paginile lucioase ale revistei erau teritorii de vis, de să te întorci înapoi chiar şi pe jos, şi să le degusţi din nou, pas cu pas. Insulele Samoa ale lui Jim Cînepă.

Cum poate un om să alerge drept către propria-i ruină doar pentru simplul fapt că a buşit un cîine ? Şi totuşi aşa a fost. Belbo a hotărît în noaptea aceea la Piacenza că retrăgîndu-se din nou să trăiască în cadrul Planului, n-ar mai fi suferit alte înfrîngeri, pentru că acolo el era acela care putea să hotărască cine, cînd şi cum.

Şi probabil că în seara aceea a stabilit să se răzbune pe Agliè, chiar dacă nu ştia bine de ce şi pentru ce anume. Proiectase să-l facă pe Agliè să intre în Plan, fără ca el să ştie. Iar pe de altă parte era tipic pentru Belbo să încerce revanşe al căror unic martor să fie el. Nu din pudoare, ci din neîncredere în mărturia altcuiva. Ademenit să lunece în Plan, Agliè ar fi fost anulat, s-ar fi topit în fum ca mucul unei lumînări. Ireal ca şi Templierii din Provins, ca Roza-Cruceenii, şi ca Belbo însuşi.

Trebuie că nu-i greu, gîndea Belbo : i-am redus la unitatea noastră de măsură pe Bacon şi pe Napoleon, de ce nu şi pe Agliè ? Îl trimitem şi pe el să caute Harta.

De Ardenti şi de amintirea lui m-am eliberat aşezîndu-l într-o ficţiune mai bună decît a lui. Aşa se va întîmpla şi cu Agliè.

Mi-nchipui că el credea serios în asta, atît de puternică e dorinţa înşelată. Acel *file* al său se încheia, nici nu se putea altfel, cu citatul de rigoare al celor pe care viaţa i-a învins : *Bin ich ein Gott ?*

Care este influența ascunsă ce acționează cu ajutorul presei, în spatele tuturor mișcărilor subversive ce ne înconjoară ? Există anumite Puteri aflate în acțiune ? Sau este o singură Putere, un grup care le dirijează pe toate celelalte, cercul Adevăraților Inițiați ?

(Nesta Webster, *Secret Societies and Subversire Movements*, Lon-Boswell, 1924, p. 348)

Poate că uitase ceea ce-și propusese. Poate-i ajungea faptul că scrisese acest lucru. Poate că ar fi fost de ajuns să o fi revăzut imediat pe Lorenza. Ar fi fost cuprins din nou de dorință, iar dorința l-ar fi obligat să ajungă la un pact cu viața. Însă chiar luni după amiază se întîmplase să vină la birou Agliè, răspîndind în jur miros de apă de colonie exotică, surîzător, ca să-i predea niște manuscrise ce trebuiau respinse, și spunînd că le citise în timpul unui splendid week end pe Coastă. Belbo fusese cuprins din nou de ranchiună. Și hotărîse să-și bată joc de el și să-l facă să întrezărească piatra magică, heliotropia.

Așa încît, cu aerul lui Buffalmacco al lui Boccaccio, îi dăduse de înțeles că de mai mult de zece ani era apăsat de un secret inițiatic. Un manuscris, încredințat lui de un anume colonel Ardenti, care zicea că se află în posesia Planului Templierilor... Colonelul fusese răpit sau ucis de cineva care pusese stăpînire pe hîrtiile lui, și plecase de la Garamond purtînd cu el un text măsluit, intenționat greșit, fantasmagoric, de-a dreptul pueril, care servea numai să dea de înțeles că el pusese ochii pe mesajul din Provins și pe adevăratele însemnări finale ale lui Ingolf, acelea pe care asasinii lui le mai căutau și acum. Dar un fascicul destul de subțire, care conținea numai zece paginuțe, și în acele zece pagini se afla adevăratul text,

acela cu adevărat găsit printre hîrtiile lui Ingolf, acela rămăsese în mîinile lui Belbo.

Vai ce lucru curios, replicase Agliè, spuneți, spuneți. Și Belbo îi spusese. Îi povestise tot Planul așa cum îl concepuserăm noi, și ca și cum ar fi fost revelația acelui manuscris îndepărtat. Îi spusese pe un ton din ce în ce mai circumspect și mai confidențial, pînă și un polițist, unul De Angelis, era gata-gata să afle adevărul, dar se izbise de tăcerea lui ermetică — era cazul s-o spună — a lui, a lui Belbo, custodele celui mai mare secret al omenirii. Un secret care, la urma urmelor, se reducea la secretul Hărții.

Și în acel moment făcuse o pauză, plină de subînțelesuri ca toate pauzele lungi. Reticența lui în ceea ce privea adevărul final garanta adevărul premiselor. Nimic, pentru cine crede cu adevărat într-o tradiție secretă (calcula el), nu vorbește mai abitir decît tăcerea.

„Dar ce interesant, ce interesant", zicea Agliè, scoțîndu-și tabachera din vestă, cu aerul de a se gîndi la altceva. „Și... și harta ?"

Iar Belbo gîndea : hoț bătrîn, crăpi de poftă, bine-ți șade, cu toate aerele tale de conte Saint-Germain nu ești decît un șarlatan de duzină care trăiește din jocul uite popa, — nu e popa, și pe urmă cumperi Coloseul de la primul șarlatan mai șarlatan decît tine. Acum o să te expediez la căutat de hărți, și așa dispari în viscerele pămîntului, tîrît de curenți, și te duci să te dai cu capul de polul sud al vreunui implant celtic.

Iar cu o atitudine circumspectă zicea : „Sigur că în manuscris era și harta, sau descrierea ei precisă, și referința la original. E surprinzător, nici nu vă imaginați cît era de simplă soluția problemei. Harta era la îndemîna tuturor, oricine o putea vedea, mii de persoane au trecut prin fața ei zilnic, timp de secole. Iar pe de altă parte sistemul de orientare e atît de elementar că e de ajuns să-i memorezi schema, iar harta ar putea fi reprodusă pe loc, oriunde. Atît de simplă și atît de imprevizibilă... Faceți socoteala — spun așa numai ca să redau ideea — e ca și cum harta ar fi înscrisă în piramida lui Keops, desfășurată în fața tuturor, și toți timp de secole au citit și re-

citit piramida pentru a găsi în ea alte aluzii, alte calcule, O capodoperă de inocenţă. Şi de perfidie. Templierii din Provins erau nişte magi".

„Mă faceţi de-a dreptul curios. Şi n-aţi putea să mi-o arătaţi şi mie ?"

„Vă mărturisesc, am distrus totul, cele zece pagini şi harta. Eram înspăimîntat, înţelegeţi dumneavoastră, nu-i aşa ?"

„N-o să-mi spuneţi că aţi distrus un document de o însemnătate aşa de...."

„L-am distrus, dar v-am spus că revelaţia era de o simplitate absolută. Harta e aici", — şi-şi ducea mîna la frunte — şi-i venea să rîdă, pentru că-şi amintea de gluma cu neamţul care zice „ho tutto qvi in mio kulo". „Sînt mai mult de zece ani de cînd îl port cu mine, secretul acela, sînt mai mult de zece ani de cînd port harta aia aici", şi-şi atingea din nou fruntea, „ca pe o obsesie, şi sînt înspăimîntat de puterea pe care aş putea s-o obţin, numai să mă hotărăsc eu să-mi asum ereditatea celor Treizeci şi şase de Invizibili. Acum înţelegeţi de ce l-am convins pe Garamond să publice Isis Dezvăluită şi Istoria Magiei. Aştept contactul potrivit". Şi apoi, tot mai prins de rolul pe care şi-l luase, şi ca să-l pună pe Agliè definitiv la probă, îi recitase aproape literă cu literă cuvintele arzătoare pe care Arsène Lupin le rostea în faţa lui Beautrelet în finalul lui *Aiguille Creuse* : „În unele momente, puterea mea mă face să mi se-nvîrtă capul. Sînt beat de forţă şi de autoritate".

„Haide, dragă prietene", zisese Agliè, „şi dacă dumneata oi fi acordat încredere fanteziilor unui exaltat ? E sigur că textul acela e autentic ? De ce nu te încrezi în experienţa mea în lucruri de felul ăsta ? Dacă ai şti cîte revelaţii de-astea am avut în viaţa mea, şi în lipsă de alt merit, îl am cel puţin pe acela de a le fi demonstrat inconsistenţa. Mi-ar fi de ajuns să arunc o privire pe hartă ca să-i pot evalua credibilitatea. Mă laud cu o oarecare competenţă, poate modestă, dar sigură, în domeniul cartografiei tradiţionale".

„Domnule conte", zisese Belbo, „dumneavoastră aţi fi primul care mi-aţi aminti că un secret iniţiatic revelat

nu mai serveşte la nimic. Am tăcut ani de zile, pot tăcea şi de acum înainte".

Şi tăcea. Pînă şi Agliè, fie că era sau nu o canalie, îşi trăia serios rolul. Îşi petrecuse viaţa delectîndu-se cu secrete impenetrabile, şi credea cu tărie, acum, că buzele lui Belbo aveau să rămînă pecetluite pentru totdeauna.

În acel moment intrase Gudrun şi anunţase că întîlnirea de la Bologna fusese fixată pentru vineri la amiază. „Puteţi lua Trans Europe-Express-ul de dimineaţă", zisese ea.

„Minunat tren, TEE-ul ăsta", zisese Agliè. „Dar ar trebui să vă reţineţi loc, totuşi, mai ales în sezonul ăsta". Belbo zisese că urcîndu-se chiar şi în ultimul moment se găsea loc, măcar la vagonul restaurant, unde serveau micul dejun. „Aşa v-o şi doresc", zisese Agliè. „Bologna, frumos oraş. Dar e aşa de cald acolo în iunie..."

„Nu stau decît două-trei ore. Trebuie să discut un text de epigrafie, avem probleme cu reproducerile". Iar apoi trăsese în plin : „Încă nu sînt în concediu. Mi-l voi lua în jurul solstiţiului de vară, poate mă hotărăsc în sfîrşit să... Aţi înţeles ce vreau să spun. Şi am încredere că veţi fi discret. V-am vorbit ca unui prieten".

„Ştiu să tac şi mai bine decît dumneata. Îţi mulţumesc în orice caz pentru încredere, cu adevărat". Şi plecase.

Belbo ieşise din întîmplarea aceea mai înseninat. Deplină victorie a astralei lui narativităţi asupra mizeriilor şi a ruşinii lumii sublunare.

În ziua următoare primise un telefon de la Agliè : „Trebuie să mă ierţi, dragă prietene. Mă aflu în faţa unei mici probleme. Dumneata ştii că eu practic un comerţ modest cu cărţi de anticariat. Îmi sosesc diseară de la Paris vreo duzină de volume legate, din secolul al XVIII-lea, de o anume valoare, pe care trebuie să le trimit de urgenţă unui corespondent de-al meu din Florenţa pînă mîine. Ar trebui să le duc eu, dar sînt reţinut aici de un alt angajament. M-am gîndit la o soluţie. Dumneata trebuie să te duci la Bologna. Eu te aştept mîine la tren, cu zece minute înainte de plecare, îţi predau o mică valijoară, dumneata o pui în plasă şi la Bologna o laşi tot acolo unde

se află, eventual cobori ultimul, în aşa fel încît să fii sigur că n-o sustrage nimeni. La Florenţa asociatul meu urcă în timpul opririi, şi o ia. Pentru dumneata e un deranj, ştiu, dar dacă poţi să-mi faci acest serviciu, îţi voi fi etern recunoscător".

„Cu plăcere", răspunsese Belbo, „Dar de unde o să ştie prietenul dumneavoastră la Florenţa unde am lăsat valiza ?"

„Sînt mai prevăzător decît dumneata şi am reţinut un loc, locul 45, vagonul 8. Pînă la Roma, aşa încît nici la Bologna, nici la Florenţa nu urcă nimeni să-l ocupe. Vezi, în schimbul deranjului pe care ţi-l fac, îţi ofer siguranţa de a călători stînd jos, fără să trebuiască să tragi la vagonul-restaurant. N-am îndrăznit să-ţi iau şi bilet, nu voiam să crezi că intenţionez să mă achit de datorie într-un mod atît de nedelicat".

Un adevărat domn, gîndise Belbo. O să-mi trimită o casetă cu vinuri bune. Să le beau în sănătatea lui. Eu voiam să-l fac să dispară iar acum îi fac chiar o favoare. Răbdare, nu pot să-i spun nu.

Miercuri dimineaţa Belbo se dusese la gară mai devreme, îşi cumpărase biletul pentru Bologna, şi-l găsise pe Agliè lîngă vagonul 8, cu valijoara. Era destul de grea, dar nu încurca cu nimic.

Belbo instalase valiza deasupra locului 45, şi se instalase şi el cu teancul de ziare. Ştirea zilei erau funeraliile lui Berlinguer. După puţin timp un domn cu barbă veniše să ocupe locul de lîngă el. Lui Belbo i se părea că l-a mai văzut (gîndindu-se într-o doară, poate la petrecerea din Piemont, dar nu era sigur). La plecare compartimentul era ocupat complet.

Belbo citea ziarul, dar pasagerul cu barbă încerca să intre în vorbă cu toţi. Începuse cu niste observaţii referitoare la căldură, la lipsa de eficienţă a sistemului de aer condiţionat, la faptul că în iunie nu ştii niciodată dacă să te îmbraci de vară sau de primăvară. Îşi exprimase părerea că cea mai bună îmbrăcăminte era un blazer uşor, exact ca acela al lui Belbo, şi întrebase dacă era englezesc. Belbo răspunsese că era englezesc, marca Burberry şi începuse din nou să citească. „Sînt cele mai bune", zisese domnul acela, „dar ăsta e chiar foarte frumos pentru că

n-are nasturii aceia aurii care prea sar în ochi. Şi dacă-mi permiteţi, se asortează bine cu cravata aceea bordó". Belbo îi mulţumise şi deschisese din nou ziarul. Domnul continua să vorbească cu ceilalţi despre dificultatea de a asorta cravatele cu canadienele, iar Belbo citea. Ştiu, gîndea el, se uită toţi la mine ca la un nepoliticos, dar eu merg cu trenul ca să n-am nici un raport cu nimeni. Am destule cînd stau pe loc.

Atunci domnul îi zisese : „Cîte ziare citiţi dumneavoastră, şi de toate tendinţele. Probabil că sînteţi judecător sau om politic". Belbo răspunsese că nu, că lucra într-o editură care publică cărţi de metafizică arabă ; spusese asta, sperînd să-l terorizeze pe adversar. Celălalt arătase de-a dreptul speriat.

Pe urmă venise controlorul. Întrebase de ce Belbo avea bilet pentru Bologna şi locul pentru Roma. Belbo răspunsese că-şi schimbase ideea în ultimul moment. „Ce frumos", zisese domnul cu barbă, „să poţi să hotărăşti după cum bate vîntul, fără să te gîndeşti la pungă. Vă invidiez". Belbo zîmbise şi se întorsese cu faţa în altă parte. Ca să vezi, îşi zicea, acum se uită toţi la mine ca şi cum aş fi mînă spartă, sau aş fi jefuit vreo bancă.

La Bologna Belbo se ridicase şi se pregătise să coboare. „Vedeţi să nu uitaţi valijoara aceea", zisese vecinul lui. „Nu, trebuie să treacă să o ia un domn la Florenţa", zisese Belbo, „chiar vă rog, să vă uitaţi din cînd în cînd la ea".

„Am eu grijă", zisese domnul cu barbă. „Aveţi toată încrederea".

Belbo se întorsese la Milano spre seară, luase masa cu două cutii de carne şi nişte cornuri, dăduse drumul la televizor. Tot Berlinguer bineînţeles. Astfel că ştirea aceea apăruse aproape în treacăt, la încheierea emisiunii.

În prima parte a zilei, către amiază, în Trans-Europe-Express, pe ruta Bologna-Florenţa, în vagonul 8, un pasager cu barbă îşi exprimase bănuiala asupra unui călător ce coborîse la Bologna, lăsînd o mică valiză în plasă. E adevărat că spusese că trebuia ca la Florenţa să vină cineva să o ia, dar oare nu aşa acţionează teroriştii ? Şi pe urmă, de ce-şi reţinuse loc pînă la Roma, din moment ce coborîse la Bologna ?

O neliniște serioasă se răspîndise printre călătorii compartimentului. La un moment dat, pasagerul cu barbă zisese că nu mai rezista în tensiunea aceea. Mai bine să comită o eroare decît să moară, și-l anunțase pe șeful de tren. Șeful de tren oprise garnitura și chemase poliția feroviară. Nu știu exact ce se întîmplase, trenul fusese oprit probabil în munți, pasagerii roind pe calea ferată, artificierii veniseră... Experții deschiseseră valijoara și găsiseră în ea un dispozitiv cu ceas fixat pentru ora ajungerii la Florența. Suficient ca să facă să sară în aer cîteva zeci de persoane.

Poliția nu reușise să-l găsească pe domnul cu barbă. Poate schimbase vagonul și coborîse la Florența deoarece nu voia să apară în jurnale. I se lansa un apel să se facă cunoscut.

Ceilalți pasageri își aminteau în mod foarte limpede de bărbatul care lăsase valiza. Trebuia să fie un individ care stîrnea bănuieli de la prima vedere. Avea o canadiană englezească albastră, fără nasturi auriți, o cravată bordó, era un tip taciturn, părea că vrea să treacă neobservat cu orice preț. Dar lăsase să-i scape că lucra la un jurnal, sau la o editură pentru ceva în care era vorba de (iar aici opiniile martorilor difereau) fizică, de metan sau de metempsihoză. Dar în mod sigur de arabi.

Chesturile de poliție și posturile de carabinieri intraseră în alarmă. Deja primeau semnalări, după aprecierea anchetatorilor. Doi cetățeni libieni opriți la Bologna. Desenatorul poliției încercase să facă un portret-robot, care acum trona pe ecran. Desenul nu semăna cu Belbo, dar Belbo semăna cu desenul.

Belbo nu putea avea îndoieli. Omul cu valijoara era el. Dar valijoara conținea cărțile lui Aglié. Îl sunase pe Aglié, dar telefonul nu răspundea.

Era deja seara tîrziu, nu îndrăznise să iasă pe stradă, se dusese la culcare luînd un somnifer. A doua zi, de dimineață, încercase din nou să-l caute pe Agliè. Tăcere. Coborîse să-și cumpere ziarele. Din fericire prima pagină era încă ocupată cu funeraliile, iar știrea cu trenul și portretul robot era în paginile interne. Urcase din nou ținînd reverul ridicat, apoi își dăduse seama că purta încă același blazer. Din fericire era fără cravata bordó.

În timp ce căuta să reconstituie încă o dată faptele, primise un telefon. O voce necunoscută , străină, cu un accent vag balcanic. Un telefon mieros, ca din partea unuia care n-avea nici o legătură şi care vorbea cu cele mai bune intenţii. Dragă domnule Belbo, zicea, v-aţi trezit compromis printr-o întîmplare neplăcută. N-ar trebui să acceptaţi niciodată să faceţi pe curierul pentru alţii, fără să controlaţi conţinutul coletelor. Ar fi fost o încurcătură de toată frumuseţea dacă cineva ar fi semnalat poliţiei că domnul Belbo era necunoscutul de pe locul 45.

Desigur, s-ar fi putut evita acel pas extrem, numai dacă Belbo era hotărît să colaboreze. De exemplu, dacă ar fi spus unde era harta Templierilor. Şi cum Milano devenise un oraş prea periculos, pentru că toată lumea ştia că atentatorul din TEE pornise de la Milano, era mai prudent să transfere toată chestiunea pe teren neutru, să zicem la Paris. De ce să nu-şi dea întîlnire la librăria Sloane, rue de la Manticore, numărul 3, peste o săptămînă ? Dar poate că Belbo ar fi făcut mai bine să plece imediat în călătorie, înainte ca cineva să-l identifice. Librăria Sloane, rue de la Manticore, numărul 3. Miercuri 20 iunie la amiază avea să întîlnească o faţă cunoscută, pe domnul acela cu barbă cu care conversase aşa de amabil în tren. El i-ar fi spus unde să găsească alţi prieteni, şi apoi, încet, încet, în cea mai bună companie, în timp util pentru solstiţiul de vară, ar fi povestit în sfîrşit ceea ce ştia, şi totul s-ar fi terminat fără nici o traumă. Rue de la Manticore, numărul 3, uşor de ţinut minte.

109

Saint-Germain... Foarte fin și spiritual... Zicea că posedă tot felul de secrete... Se servea adesea, pentru aparițiile lui, de acea faimoasă oglindă magică, care i-a adus, în parte, faima... Fiindcă evoca, prin efecte catoptrice, umbrele așteptate, și aproape întotdeauna recunoscute, contactul său cu lumea cealaltă era lucru dovedit.

(*Le Coulteux de Canteleu, Les sectes et les sociétés secrètes*, Paris, Didier, 1863 pp. 170—171)

Belbo se simțise pierdut. Totul era clar, Agliè credea că povestea lui era adevărată, voia harta, îi organizase o capcană, și acum îl avea la mînă. Ori Belbo se ducea la Paris, să dea pe față ceea ce nu știa (dar faptul că nu știa îl știa numai el, eu plecasem fără să las nici o adresă. Diotallevi era pe moarte), ori toate chesturile din Italia ar fi sărit să-l prindă.

Dar era posibil ca Agliè să se fi coborît la un joc atît de sordid ? Ce cîștiga de aici ? Trebuia luat de guler smintitul ăsta bătrîn, și numai tîrîndu-l pe el la chestură ar fi putut ieși din istoria aceea.

Luase un taxi și se dusese la micul hotel particular de lîngă piața Piola. Ferestre închise, iar pe poarta de la intrare afișul unei agenții imobiliare : DE ÎNCHIRIAT. Dar e nebunie curată, Agliè încă mai locuia acolo săptămîna trecută, îi telefonase el. Sunase la intrarea blocului de altături. „Domnul acela ? Păi s-a mutat chiar ieri. Nu prea știu unde s-a dus, îl cunoșteam numai din vedere, era o persoană foarte discretă, și călătorea mereu, așa cred."

Nu rămînea decît să se informeze la agenție. Dar cei de-acolo n-auziseră niciodată vorbindu-se de Agliè. Mica vilă fusese închiriată la timpul ei de o firmă franceză. Plățile soseau regulat pe cale bancară. Contractul de închiriere fusese reziliat în timp de douăzeci și patru de ore, și renunțaseră la cauțiunea lăsată în depozit la bancă.

Toate raporturile lor, numai în scris, avuseseră loc printr-un anume domn Ragotgky. Iar altceva nu știau.

Nu era posibil. Rakosky sau Ragotgky cum i-o fi zicînd, misteriosul vizitator al colonelului, căutat de agerul De Angelis și de Interpol, uite că se plimba de colo-colo închiriind imobile. În povestea noastră, Rakosky al lui Ardenti era o reîncarnare a lui Raćkovski de la Ohrana, iar ăsta, al binecunoscutului Saint-Germain. Dar ce legătură avea cu Agliè ?

Belbo se dusese la birou, urcînd pe furiș ca un hoț, închizîndu-se în camera pe care o ocupa. Încercase să nimerească la țintă.

Avea de ce să-și piardă capul, și Belbo era sigur că și-l pierduse deja. Și n-avea pe nimeni să se confeseze. Iar în timp ce își ștergea transpirația, răsfoia aproape mecanic manuscrisele dactilografiate de pe masă, sosite cu o zi înainte, fără să știe măcar ce voia să facă, și deodată, întorcînd o pagină, văzuse scris numele lui Agliè.

Se uitase la titlul manuscrisului. Era un opuscul al unui diabolic oarecare, *Adevărul asupra Contelui de Saint-Germain*. Revenise la pagina respectivă. Acolo se spunea, citînd biografia lui Chacornac, că Claude-Louis de Saint-Germain trecuse succesiv drept Monsieur de Surmont, contele Soltikof, Mister Welldone, Marchiz de Balmar, principe Rackoczi sau Ragozki și așa mai departe, dar titlurile de familie erau conte de Saint-Martin și marchiz de Agliè, de la o proprietate piemonteză a strămașilor săi.

Minunat, acum Belbo putea fi liniștit. Nu numai că era căutat fără scăpare pentru terorism, nu numai că Planul era adevărat, nu numai că Agliè dispăruse în decurs de două zile dar, colac peste pupăză, nu era un mitoman, ci adevăratul și nemuritorul conte de Saint-Germain, și nici nu făcuse nimic pentru a ascunde acest lucru. Unicul lucru adevărat, în vîrtejul acela de falsificări care tocmai se dovedeau, era numele său. Sau nu, și numele era tot fals, Agliè nu era Agliè, dar nu conta cine era cu adevărat, pentru că de fapt se comporta, și încă de ani de zile, ca personajul unei istorii pe care noi aveam s-o inventăm abia mai tîrziu.

În orice caz, Belbo nu avea alternative. Agliè dispărînd, nu putea dovedi poliției cine îi dăduse valiza. Și chiar dacă poliția l-ar fi crezut, ar fi reieșit că el o primise de la cineva căutat pentru omucidere, pe care de cel puțin doi ani el îl folosea drept consilier. Grozav alibi.

Dar pentru a putea concepe toată această poveste — care era deja, prin ea însăși, destul de romanescă — și pentru a determina poliția să o ia drept bună, trebuia să presupună o alta, care trecea dincolo de ficțiunea însăși. Și anume că Planul, inventat de noi, corespundea punct cu punct, inclusiv chinuitoarea căutare a hărții din final, unui plan adevărat, în care Agliè, Rakosky, Račkovski, Ragotgky, domnul cu barbă, Tres, toți, pînă la Templierii din Provins, fuseseră deja cuprinși. Și că colonelul văzuse just. Dar că văzuse just greșind, pentru că pînă la urmă Planul era diferit de al lui, iar dacă era adevărat al lui, n-ar fi putut fi adevărat al nostru, sau invers, și deci dacă aveam noi dreptate, de ce cu zece ani înainte Rakosky trebuia să-i fure colonelului un memorial fals ?

La simpla citire a acelor lucruri pe care Belbo le încredințase lui Abulafia, alaltăieri dimineață, îmi venea să mă dau cu capul de pereți. Ca să mă conving că zidul, cel puțin el, exista cu adevărat. Îmi închipuiam cum trebuie să se fi simțit el, Belbo, în ziua aceea și în zilele următoare. Dar povestea nu se sfîrșise aici.

În căutarea cuiva căruia să-i pună întrebări, îi telefonase Lorenzei. Și nu era acasă. Era în stare să parieze că nu avea s-o mai revadă. Într-un fel, Lorenza era o creatură inventată de Agliè, Agliè era o creatură inventată de Belbo, iar Belbo nu mai știa de cine fusese el însuși inventat. Luase din nou ziarul în mînă. Unicul lucru sigur era că el era omul din portretul-robot. Ca să-l convingă, îi sosise chiar în momentul acela, la birou încă o chemare telefonică. Același accent balcanic, aceleași recomandări. Întîlnire la Paris.

„Dar cine sînteți ?" strigase Belbo.

„Sîntem Tres", răspunsese vocea. „Iar dumneavoastră știți mai multe despre Tres decît noi."

Atunci se hotărîse. Pusese mîna pe telefon și-l sunase pe De Angelis. La chestură îi făcuseră dificultăți, se părea

că acest comisar nu mai lucra acolo. Pe urmă cedaseră insistenţelor lui şi-i făcuseră legătura cu unul dintre birouri.

„Oh, ce bine-mi pare că vă aud, domnule Belbo", zisese De Angelis pe un ton care lui Belbo i se păruse sarcastic. „M-aţi găsit întîmplător. Tocmai îmi fac valizele."

„Valizele ?" Belbo se temuse de vreo aluzie.

„Am fost transferat în Sardinia. Se pare că acolo se lucrează în linişte."

„Domnule De Angelis, trebuie să vă vorbesc de urgenţă. În legătură cu povestea aceea..."

„Care poveste ?"

„Aceea cu colonelul. Şi cealaltă... Odată dumneavoastră l-aţi întrebat pe Casaubon dacă auzise vorbindu-se de Tres. Am auzit eu vorbindu-se. Am nişte lucruri să vă spun, importante."

„Nu mi le spuneţi. Nu mai e treaba mea. Şi pe urmă, nu vi se pare cam tîrziu ?"

„Aveţi dreptate, am trecut sub tăcere ceva, cu ani în urmă. Dar acum vreau să vorbesc."

„Nu, domnule Belbo, nu-mi vorbiţi. Şi mai întîi aflaţi că cineva ascultă cu siguranţă ce vorbim acum la telefon şi vreau să se ştie că eu nu vreau să aud nimic şi nu ştiu nimic. Am doi copii. Mici. Iar cineva mi-a dat de înţeles că ar putea să li se întîmple ceva. Şi ca să-mi arate că nu glumea, ieri dimineaţă, soţia mea a pornit maşina şi capota a sărit în aer. O explozie foarte uşoară, ceva mai mare decît o petardă, dar suficient ca să mă facă să pricep că dacă vor ei, pot. M-am dus la chestor şi i-am spus că mi-am făcut întotdeauna datoria, mai mult decît trebuia, dar că nu sînt un erou. Aş merge pînă acolo încît să-mi dau viaţa, dar nu şi pe aceea a soţiei mele şi a copiilor. Am cerut să fiu transferat. Iar pe urmă m-am dus şi le-am spus tuturor că sînt un laş, că fac pe mine de frică. Iar acum v-o spun şi dumneavoastră, şi celor care ne ascultă. Mi-am ruinat cariera, mi-am pierdut stima faţă de mine însumi, spus răspicat îmi dau seama că sînt un om lipsit de onoare, dar îi salvez pe ai mei. Sardinia e foarte frumoasă, mi s-a spus, nici măcar nu va trebui să strîng cureaua ca să-mi trimit copiii la mare vara. La revedere."

„Aşteptaţi, lucrul e grav, eu sînt la ananghie..."

„Sînteți la ananghie ? Chiar mă bucur. Cînd v-am cerut ajutorul, nu mi l-ați dat. Și nici prietenul dumneavoastră, Casaubon. Dar acum, fiindcă aveți necazuri, îmi cereți mie ajutor. Și eu am necazuri. Dumneavoastră ați venit prea tîrziu. Poliția se află în slujba cetățeanului, cum se spune în filme, la asta vă gîndiți ? Bine, atunci adresați-vă poliției, succesorului meu."

Belbo pusese receptorul jos. Toate mergeau de minune : îl împiedicaseră pînă și să apeleze la singurul polițist care ar fi putut să-l creadă.

Pe urmă se gîndise că Garamond cu cunoștințele lui, prefecți, chestori funcționari sus-puși, i-ar fi putut da o mînă de ajutor. Alergase la el.

Garamond ascultase afabil povestea lui, întrerupîndu-l cu exclamații politicoase, ca „nu mai spuneți", „ia te uită ce mi-e dat să aud", „dar pare de-a dreptul un roman, mai mult, aș zice, o născocire". Apoi își împreunase mîinile, îl privise drept în ochi pe Belbo cu infinită simpatie, și-i spusese : „Băiete dragă, permite-mi să-ți zic așa, pentru că ți-aș putea fi tată, — o, doamne, poate nu tată, pentru că sînt încă un om tînăr, mai mult, aș zice, arăt tînăr, dar un frate mai mare, dacă ești de acord. Îți vorbesc din toată inima, și ne cunoaștem de atîția ani. Impresia mea este că dumneata ești din cale afară de surescitat, la capătul puterilor, cu nervii zdrobiți, mai mult, aș zice, obosit. Să nu crezi că nu te apreciez, știu că dumneata te dăruiești trup și suflet editurii, și într-o zi va trebui să țin cont și în termeni, cum să zic, materiali, pentru că nici asta nu strică. Dar dacă aș fi în locul dumitale, mi-aș lua o vacanță. Zici că te afli într-o situație neplăcută. Sincer, eu n-aș dramatiza, chiar dacă, să-mi permiți, ar fi neplăcut pentru editura Garamond ca un funcționar de-al ei să fie implicat într-o afacere tulbure. Dumneata spui că cineva îți reclamă prezența la Paris. Nu vreau să intru în amănunte, pur și simplu te cred. Ce-i de făcut ? Du-te, nu-i mai bine să clarifici cît mai repede lucrurile ? Dumneata spui că te afli — cum să zic — în termeni conflictuali cu un gentilom ca domnul Agliè. Nu vreau să știu ce s-a întîmplat exact între voi doi, și nici nu mi-aș pierde timpul să stau să rumeg prea mult cazul acela de omonimie de care îmi vorbești dumneata. Pe cîți din lumea

asta nu-i cheamă Germani, nu crezi? Dacă Agliè ţi-a lăsat vorbă, loial, vino la Paris şi se va clarifica totul, ei, bine, du-te la Paris, că doar n-o fi sfîrşitul lumii. În relaţiile cu oamenii e nevoie de franchețe. Du-te la Paris, şi dacă ai ceva care-ţi stă pe inimă, nu fi reticent. Ce-ai în guşă, şi-n căpuşă. Ce atîta zarvă cu secretele astea! Domnul Agliè, dacă am înţeles bine, suferă pentru că dumneata nu vrei să-i spui unde se află o hartă, o hîrtie, un mesaj sau mai ştiu eu ce, pe care dumneata îl ai şi cu care nu faci nimic, în timp ce, probabil, bietului Aglié îi serveşte din motive de studiu. Ne aflăm în serviciul culturii, sau mă înşel? Deci dă-i odată harta asta, atlasul ăsta, planul ăsta topografic, despre care eu nu vreau nici măcar să ştiu ce este. Dacă el ţine atît de mult la asta, o fi existînd vreun motiv, bineînţeles, respectabil, un gentilom e întotdeauna un gentilom. Du-te la Paris, o strîngere frumoasă de mînă şi totul s-a terminat. Bine? Şi nu te amărî mai mult decît trebuie. Dumneata ştii că eu sînt mereu aici." Apoi pusese în funcţiune interfonul: „Doamnă Grazia... Ei, poftim, nu-i acolo, niciodată nu e cînd ai nevoie de ea. Dumneata ai necazuri, dragă Belbo, dar dacă le-ai ştii pe ale mele... La revedere, dac-o vezi, pe coridor pe doamna Grazia, trimite-o la mine. Şi odihneşte-te, e sfatul meu."

Belbo ieşise. La secretariat doamna Grazia nu era, şi văzuse aprinzîndu-se beculeţul roşu de la firul direct al lui Garamond, care, evident, telefona cuiva. Nu reuşise să reziste (cred că era prima dată în viaţa lui cînd comitea o nedelicateţe). Ridicase receptorul şi interceptase convorbirea. Garamond tocmai îi spunea cuiva: „Nu vă faceţi griji. Cred că l-am convins. Va veni la Paris... Pentru mine e o datorie. Nu degeaba aparţinem aceleiaşi cavalerii spirituale."

Prin urmare şi Garamond lua parte la secret. La care secret? La acela pe care numai el, Belbo, putea acum să-l dea la iveală. Şi care nu exista.

Se făcuse seară. El se dusese la Pilade, schimbase cîteva cuvinte cu cine ştie cine, întrecuse măsura cu băutul.

Iar în dimineața următoare îl căutase pe singurul prieten care-i mai rămăsese. Se dusese la Diotallevi. Se dusese să ceară ajutorul unui om care era pe moarte.

Dar despre ultima lor discuție lăsase pe Abulafia o dare de seamă febrilă din care nu reușeam să disting care erau spusele lui Diotallevi și care ale lui Belbo, pentru că în ambele cazuri nu era decît un murmur al cuiva care spune adevărul, știind că nu e momentul să se mai legene în iluzii.

Şi aşa a păţit Rabbi Ismahel ben Elisha cu discipolii săi, care au studiat cartea Jesirah şi au greşit mişcările şi au mers îndărăt, pînă cînd s-au înfundat ei înşişi în pămînt pînă la buric, din cauza puterii literelor.

(Pseudo Saadya, *Comentariu la Sefer Jesirah*)

Nu-l văzuse niciodată atît de albinos, chiar dacă aproape nu mai avea păr pe piele, nici pe cap, nici sprîncene, nici pleoape. Părea o bilă de biliard.

„Iartă-mă, îi spusese, „pot să-ţi vorbesc de necazurile mele ?"

„Vorbeşte-mi." Eu nu mai am necazuri. Numai necesităţi. Cu *N* mare."

„Ştiu că s-a descoperit un tratament nou. Lucrurile astea îl dau gata pe unul care are douăzeci de ani, dar la cincizeci merg lent şi este timp pînă se găseşte soluţia."

„Vorbeşte pentru tine. Eu încă nu am cincizeci de ani. Eu am încă un trup tînăr. Am privilegiul să mor mai grabnic decît tine. Dar vezi că vorbesc greu. Spune-mi ce ai de spus, în felul ăsta mă odihnesc."

Făcîndu-i pe plac, din respect, Belbo îi povestise toată tărăşenia lui.

Şi atunci Diotallevi, respirînd ca Lucrul Misterios din filmele ştiinţifico-fantastice, vorbise. Şi tot ca Lucrul Acela, avea şi el aceleaşi transparenţe, acea absenţă de delimitare între exterior şi interior, între piele şi carne, între firavul păr blond care i se mai întrezărea prin pijamaua descheiată şi acel amestec de viscere transformate într-un mucilagiu, pe care numai razele X, sau o boală în stadiu avansat, reuşesc să-l facă vizibil.

„Jacopo, eu stau aici într-un pat, nu pot vedea ce se petrece afară. Din cîte ştiu eu, ceea ce-mi povesteşti

se petrece ori numai înlăuntrul tău, ori se petrece afară. Şi într-un caz şi într-altul, fie că aţi înnebunit voi, fie lumea, e acelaşi lucru. În amîndouă cazurile, cineva a elaborat, a amestecat şi a făcut să se-ncalece cuvintele Cărţii mai mult decît se cuvine."

„Ce vrei să spui ?"

„Am păcătuit împotriva Cuvîntului, a aceluia care a creat şi menţine în fiinţă lumea. Acum tu eşti pedepsit, cum şi eu sînt pedepsit pentru asta. Nu există deosebire între tine şi mine."

Venise o infirmieră, îi dăduse ceva să-şi umecteze buzele, îi spusese lui Belbo că nu trebuia să-l obosească, dar Diotallevi se revoltase : „Lăsaţi-mă în pace. Trebuie să-i spun Adevărul. Dumneavoastră cunoaşteţi Adevărul ?"

„Vai de mine, ce puteţi să mă întrebaţi, domnule..."

„Atunci plecaţi de aici. Trebuie să-i spun prietenului meu un lucru important. Ascultă aici, Jacopo. Aşa cum în trupul omenesc există membre şi articulaţii şi organe, aşa sînt şi în Tora, înţelegi ? Şi aşa cum în Tora sînt membre şi articulaţii şi organe, la fel sînt şi în trupul omului, nu-i aşa ?"

„De acord."

„Şi rabbi Meir, pe cînd învăţa de la rabbi Akiba, amesteca vitriol în cerneală, iar maestrul nu zicea nimic. Dar cînd rabbi Meir îl întrebase pe rabbi Ismahel dacă făcea bine, acesta îi spusese : fiule, fii prudent în ceea ce faci, fiindcă e o lucrare dumnezeiască, şi dacă omiţi numai o literă sau scrii o literă în plus, distrugi lumea întreagă... Noi am încercat să rescriem Tora, dar nu ne-a păsat de literele în plus sau în minus..."

„Noi glumeam..."

„Nu se glumeşte cu Tora."

„Dar noi glumeam cu istoria, cu scrierile altora..."

„Există vreo scriere care să întemeieze lumea, şi care să nu fie Cartea ? Dă-mi un strop de apă, nu, nu cu paharul, înmoaie batista aceea. Mulţumesc. Acum ascultă. A amesteca literele Cărţii înseamnă să amesteci lumea. Nu mai ai scăpare. Oricare carte, fie el şi abecedarul. Indivizii ăia, de teapa doctorului Wagner al tău, nu spun oare că cei ce se joacă cu cuvintele, şi fac anagrame, şi

răstoarnă lexicul, au lucruri urîte pe cuget şi-şi urăsc tatăl ?"

„Nu e chiar aşa, ăia sînt psihanalişti, spun aşa pentru a scoate bani, nu sînt totuna cu rabinii tăi."

„Rabini, toţi sînt rabini. Toţi vorbesc despre acelaşi lucru. Crezi că rabinii care vorbeau de Tora vorbeau de un sul scris ? Vorbeau despre noi, care încercăm să ne refacem trupul prin limbaj. Acum ascultă. Ca să mînuieşti literele Cărţii îţi trebuie multă pietate, iar noi n-am avut. Fiece carte e întreţesută cu numele lui Dumnezeu, iar noi am anagramat toate cărţile din istorie, fără să ne rugăm. Taci din gură, ascultă. Cel ce se ocupă de Tora menţine lumea în mişcare şi menţine trupul său în mişcare în timp ce citeşte, sau rescrie, pentru că nu există parte a trupului care să nu aibă un echivalent în lume... Udă batista, mulţumesc. Dacă tu alterezi Cartea, alterezi lumea, dacă alterezi lumea, alterezi trupul. Asta n-am înţeles noi. Tora lasă să iasă un cuvînt din lăcaşul ei, apare la suprafaţă o clipă şi apoi se ascunde imediat. Şi se arată pentru o clipă numai celui ce o iubeşte. E ca o femeie foarte frumoasă care se ascunde în palatul ei într-o cămăruţă mică, neştiută. Are un singur iubit, căruia nimeni nu-i cunoaşte existenţa. Şi dacă cineva, care nu este el, vrea s-o violeze, şi să-şi pună mîinile lui murdare pe ea, se răzvrăteşte. Ea îşi cunoaşte iubitul, deschide o ferestruică mică, şi se arată o clipă. Şi imediat se ascunde iar Cuvîntul Torei se revelă numai aceluia care o iubeşte. Iar noi am încercat să vorbim de cărţi fără iubire şi în derîdere..."

Belbo îi umezise din nou buzele cu batista. „Şi ?"

„Şi atunci noi am vrut să facem ceea ce nu ne era permis şi nu eram pregătiţi să facem. Mînuind cuvintele Cărţii, am vrut să construim Golemul."

„Nu înţeleg..."

„Nu mai poţi înţelege. Eşti prizonierul creaturii tale. Dar povestea ta se desfăşoară încă în lumea din afară. Nu ştiu cum, dar poţi ieşi din ea. Pentru mine e altfel, eu experimentez în trupul meu ceea ce noi am făcut în joacă în Planul acela."

„Nu vorbi prostii, e o chestiune de celule..."

„Păi ce sînt celulele ? Luni de zile, ca niște rabini credincioși am rostit cu buzele noastre mereu altă combinație a literelor Cărții. GCC, CGC, GCG, CGG. Ceea ce buzele noastre spuneau, celulele noastre învățau. Ce anume au făcut celulele noastre ? Au inventat un alt Plan, iar acum funcționează pe cont propriu. Celulele mele inventează o istorie care nu e aceea a tuturor. Celulele mele au învățat de acum că se poate blestema anagramînd Cartea și toate cărțile din lume. Și așa au învățat să facă și cu trupul meu. Inversează, transpun, alternează, permută, creează celule nemaivăzute și fără sens, sau cu sensuri contrarii celui just. Trebuie să existe un sens just, și niște sensuri greșite, altfel murim. Dar ele se joacă, fără credință, orbește. Jacopo, cît timp încă mai puteam citi, în lunile astea, am citit multe dicționare. Studiam istoria unor cuvinte ca să înțeleg ce se petrece în corpul meu. Noi, rabinii, așa facem. Te-ai gîndit vreodată că termenul retoric metateză e asemănător cu termenul oncologic metastază ? Ce anume e metateza ? În loc de „lună“ zici „nulă“. Și în loc de „soare“ poți să zici „roase“. Asta-i Temurah. Vocabularul spune că metathesis înseamnă dislocare, mutare. Iar metastasis înseamnă mutare și dislocare. Ce stupide sînt dicționarele. Rădăcina e aceeași, fie că e verbul metatithemi, fie că e verbul methistemi. Dar metatithemi vrea să spună pun în mijloc, transport, transfer, pun în loc de, abrog o lege, schimb sensul. Iar metatisthemi ? Păi e același lucru, transport, permut, transpun, schimb opinia comună, îmi ies din minți. Noi, și oricine caută un sens secret dincolo de literă, ne-am ieșit din minți. Și asta au făcut și celulele mele, ascultătoare. De asta mor eu, Jacopo, și tu știi.“

„Spui așa acum fiindcă te simți rău...“

„Spun așa pentru că în sfîrșit am înțeles totul despre trupul meu. Îl studiez zi de zi, știu ceea ce i se întîmplă, numai că nu pot interveni, celulele nu mai ascultă. Mor pentru că mi-am convins celulele că regula nu există, și din orice text poți să faci ce vrei. Mi-am cheltuit viața convingîndu-mă de asta, eu, cu creierul meu. Iar creierul meu trebuie să le fi transmis mesajul lor, celulelor. De ce să pretind ca ele să fie mai prudente decît creierul

meu ? Mor pentru că imaginaţia noastră a luat-o razna dincolo de orice limită."

„Ascultă, ceea ce ţi se întîmplă nu are nimic de a face cu Planul nostru..."

„Nu ? Dar de ce ţi se-ntîmplă ceea ce ţi se-ntîmplă ? Lumea se comportă acum ca şi celulele mele."

Şi se lăsase pradă epuizării. Intrase doctorul şi spusese pe şoptite că un om aflat pe moarte nu trebuie supus la stressul acela.

Belbo ieşise, şi aceea fusese ultima oară cînd îl văzuse pe Diotallevi.

Bine-bine, scrisese el, eu sînt căutat de poliţie din aceleaşi motive pentru care Diotallevi are cancer. Bietul meu prieten, el moare, dar eu, eu care nu am cancer, ce mă fac ? Eu mă duc la Paris să caut regula neoplaziei.

Nu se dusese imediat. Rămăsese închis în casă timp de patru zile, îşi pusese în ordine toate ale sale *files*, frază cu frază, ca să găsească explicaţie. Apoi îşi aşternuse pe hîrtie povestirea, ca pe un testament, povestindu-şi-o lui însuşi, lui Abulafia, mie sau cui ar mai fi putut să citească. Şi, în fine, marţi plecase.

Cred că Belbo se dusese la Paris ca să le spună că nu existau secrete, că adevăratul secret era să laşi celulele în voia înţelepciunii lor instinctive, decît să cauţi secrete sub aparenţe, fapt care ar fi redus lumea la un cancer imund. Şi că cel mai imund şi cel mai stupid dintre toţi era el, care nu ştia nimic şi-şi inventase totul — şi avea să-l coste mult, dar acum acceptase de mult ideea că era un laş, iar De Angelis îi demonstrase că puţini oameni sînt eroi.

La Paris avusese probabil primul contact şi îşi dăduse seama că Ei nu-i credeau cuvintele. Erau prea simpli. Acum se aşteptau la o revelaţie, sub ameninţarea cu moartea. Belbo nu avea revelaţii de făcut şi, ultima dintre laşităţile lui, se temea să nu moară. Şi atunci încercase să-şi piardă urma, şi mă chemase. Dar ei îl prinseseră.

C'est une leçon par la suite. Quand votre ennemi se reproduira, car il n'est pas à son dernier masque, congédiez-le brusquement, et surtout n'allez pas le chercher dans les grottes.

(*Jacques Cazotte,* Le diable amoureux, *1772, pagină suprimată în ediţiile următoare*)

Acum, mă întrebam în apartamentul lui Belbo, terminînd de citit confesiunile lui, ce trebuie să fac eu ? La Garamond n-are sens să mă duc. De Angelis a plecat, Diotallevi a spus tot ce avea de spus. Lia e departe, într-un loc fără telefon. E şase dimineaţa, sîmbătă 23 iunie, şi dacă ceva trebuie să se întîmple, se va întîmpla în noaptea asta, la Conservatoire.

Trebuia să iau o hotărîre rapidă. De ce, mă întrebam alaltăieri seara în periscop, nu ai ales să te prefaci că n-ai habar de nimic ? Aveai înaintea ta textele unui nebun, care povestea despre discuţiile lui cu alţi nebuni şi despre ultima discuţie cu un muribund arhisurescitat, sau arhideprimat. Nu erai nici măcar sigur că Belbo îţi telefonase de la Paris, poate vorbea de la cîţiva chilometri depărtare de Milano, poate de la cabina din colţ. De ce trebuia să te vîri într-o istorie, poate imaginară, care nu te priveşte ?

Dar asta mă întrebam în periscop, în timp ce picioarele mi se îngreunau, şi lumina scădea, şi încercam teama nefirească şi totuşi foarte firească pe care orice fiinţă omenească o încearcă probabil noaptea cînd e singură într-un muzeu gol. În dimineaţa aceea însă nu-mi era teamă. Simţeam numai curiozitate. Şi poate şi sentimentul datoriei, sau al prieteniei.

Şi-mi spusesem că trebuie să mă duc şi eu la Paris, nu ştiam bine ce trebuia să fac, dar nu puteam să-l las pe

Belbo singur. Poate că el aştepta un singur lucru de la mine, unul singur, ca eu să pătrund noaptea în peştera indienilor thugs şi, în timp ce Suyodhana se pregătea să-i înfigă cuţitul ritual în inimă, eu să ţişnesc sub bolţile templului cu cipays-ii mei cu puştile încărcate cu bucăţele de fier, şi să-l scot de-acolo teafăr.

Din fericire, aveam ceva bani la mine. La Paris luasem un taxi şi cerusem să fiu dus în strada Manticore. Taximetristul blestemase o grămadă, pentru că nu o găsesai nici măcar în ghidurile acelea pe care le au ei, şi de fapt era un căpeţel de stradă nu mai largă decît coridorul unui tren, prin părţile vechii Bièvre, în spatele lui Saint Julien le Pauvre. Taxiul nici măcar nu putea intra acolo, aşa că mă lăsase la colţ.

Intrasem ezitînd în acea străduţă spre care nu se deschidea nici o uşă, dar la un moment dat calea se lărgea puţin, şi acolo era librăria. Nu ştiu de ce avea numărul 3 pe clădire, dat fiind că nu exista nici un număr unu, nici doi, nici altceva. Era o prăvălioară cu un singur bec, şi jumătate din uşă ţinea loc de vitrină. Pe laturi cîteva zeci de cărţi, suficiente ca să-ţi faci o idee. Iar jos un şir de pendule radioestezice, săculeţe prăfuite cu beţişoare de tămîie, mici amulete orientale sau sud-americane. Multe pachete de cărţi de tarot, în stiluri şi de confecţii diferite.

Interiorul nu era mai confortabil, o îngrămădire de cărţi pe pereţi şi pe jos, cu o măsuţă în fund, şi un librar care părea pus acolo ca să-i îngăduie unui scriitor să scrie că era mai bătrîn decît cărţile lui. Consulta un registru mare, scris de mînă, nedînd nici o atenţie clienţilor. De altfel în acel moment nu erau decît doi vizitatori care ridicau nori de pulbere trăgînd de nişte volume vechi, aproape toate lipsite de coperţi, din nişte rafturi burdusite, şi se apucau să le citească, fără să aibă aerul că vor să le cumpere.

Unicul spaţiu neocupat de rafturi era ocupat de un afiş. Culori ţipătoare, o serie de portrete în medalioane cu margine dublă, ca în afişele magicianului Houdini. „Le Petit Cirque de l'Incroyable. Madame Olcott et ses liens avec l'Invisible." O faţă măslinie şi masculină, două şuviţe de păr negru strînse în coc pe creştet, mi se părea

că am mai văzut fața aceea. „Les Derviches Hurleurs et leur danse sacrée. Les Freaks Mignons, ou les Petits-fils de Fortunio Liceti." O adunătură de monștri mititei cu o înfățișare imundă și patetică. „Alex et Denys, les Géants d'Avalon. Theo, Leo et Geo Fox, Les Enlumineurs de l'Ectoplasme..."

Librăria Sloane oferea într-adevăr de toate, de la leagăn pînă la mormînt, pînă și distracția sănătoasă de seară, bună de dus copiii la ea înainte de a-i pisa în mojar. Auzisem un telefon sunînd, și-l văzusem pe librar mutînd un vraf de hîrtii pînă să găsească receptorul. „Oui monsieur", spunea el „c'est bien ça". Ascultase cîteva minute în liniște, mai întîi dînd din cap aprobator, apoi luînd un aer perplex, dar — aș fi zis — numai pentru curiozitatea celor de față, ca și cum toți puteau asculta ceea ce auzea el și nu voia să-și asume responsabilitatea. Pe urmă își făcuse figura aceea scandalizată de negustor parizian cînd îi ceri ceva ce nu are în magazin, sau de portar de hotel cînd trebuie să-ți spună că nu sînt camere libere. „Ah non, monsieur. Ah, ça... Non, non, monsieur, c'est pas notre boulot. Ici, vous savez, on vend des livres, on peut bien vous conseiller sur des catalogues, mais ça... Il s'agit de problèmes très personnels, et nous... Oh, alors, il y a — sais pas, moi — des curés, des... oui, si vous voulez, des exorcistes. D'acord, je le sais, on connait des confrères qui se prêtent... Mais pas nous. Non, vraiment la description ne me suffit pas, et quand même... Désolé, monsieur. Comment ? Oui... si vous voulez. C'est un endroit bien connu, mais ne demandez pas mon avis. C'est bien ça, vous savez, dans ce cas, la confiance c'est tout. A votre service, monsieur."

Ceilalți doi clienți ieșiseră, mă simțeam cam jenat. Mă hotărîsem, atrăsesem atenția bătrînului tușind ușor, și îi spusesem că venisem să caut o cunoștință, un prieten care de obicei trecea pe acolo, domnul Agliè. Mă privise de parcă aș fi fost omul care-i telefonase. Poate că, adăugasem eu, el nu-l cunoștea ca Agliè, ci ca Rakosky, sau Soltikoff, sau... Mă mai privise o dată, strîngînd din ochi, fără nici o expresie, și făcuse observația că aveam prieteni ciudați, cu multe nume. Îi spusesem că nu conta, întrebasem așa într-o doară. Așteptați, îmi spusese, asociatul meu tocmai trebuie să vină și poate el cunoaște

persoana pe care o căutați. Mai bine luați loc, acolo în fund e un scaun. Dau un telefon și verific. Ridicase receptorul formînd un număr, și începuse să vorbească cu voce scăzută.

Casaubon, mi-am zis, ești mai stupid decît Belbo. Acum ce aștepți ? Ca ei să sosească și să spună vai ce coincidență grozavă, e și prietenul lui Jacopo Belbo aici, vino, vino și dumneata...

M-am ridicat imediat, am salutat și am ieșit. Am străbătut într-un minut rue de la Manticore, am cotit pe alte străduțe, m-am trezit pe cheiul Senei. Imbecilule, îmi spuneam, ce anume pretindeai ? Să ajungi acolo, să-l găsești pe Agliè, să-l apuci de haină, el s-ar fi scuzat, a fost totul doar un echivoc, iată-l pe prietenul dumitale, nu i-am clintit un fir de păr. Iar acum ei știu că ești și tu aici.

Era trecut de amiază, în seara aceea trebuia să se petreacă ceva la Conservatoire. Ce trebuia să fac ? O luasem pe rue Saint Jacques și din cînd în cînd mă uitam înapoi. La un moment dat mi s-a părut că un arab mă urmărea. Dar de ce credeam că e arab ? Caracteristica arabilor este că nu seamănă a arabi, cel puțin la Paris, la Stockholm ar fi altceva.

Trecusem prin fața unui hotel, intrasem și cerusem o cameră. În timp ce urcam cu cheia, pe o scară de lemn care dădea spre un prim etaj cu balustradă de unde se vedea recepția, îl văzusem intrînd pe presupusul arab. Pe urmă mai observasem pe coridor și alte persoane care puteau fi arabi. Era firesc, în zona aceea erau numai mici hoteluri pentru arabi. Ce pretindeam ?

Intrasem în cameră. Era decentă, exista pînă și un telefon, păcat că nu știam cui să telefonez.

Iar acolo ațipisem, neliniștit, pînă pe la trei. Pe urmă mă spălasem pe față și mă îndreptasem către Conservatoire. Acum nu-mi mai rămînea altceva de făcut, decît să intru în muzeu, să rămîn pînă după închidere și să aștept miezul nopții.

Așa și făcusem. Iar cu cîteva ore înainte de miezul nopții mă găseam în periscop, și așteptam ceva.

Nezah este pentru unii interpreți sefirahul Rezistenței, al Suportării, al Răbdării constante. Ne aștepta într-adevăr o Probă. Însă după alți interpreți e Victoria. Victoria cui ? Poate că, pentru moment, eram singurul victorios în acea întîmplare cu diabolici, trași pe sfoară de Belbo, cu Belbo tras pe sfoară de diabolici, cu Diotallevi tras pe sfoară de celulele lui. Stam la pîndă în periscop, eu știam de ceilalți, iar ceilalți nu știau de mine. Prima parte a proiectului meu se desfășurase după planurile mele.

Iar cea de a doua ? Avea să se desfășoare după planurile mele, sau după Plan, care acum nu-mi mai aparținea ?

8

HOD

Pentru Ceremoniile şi Riturile noastre, avem două Galerii lungi şi frumoase, în Templul Roza-Cruceenilor. În una dintre ele, punem modelele şi exemplele tuturor invenţiilor mai rare şi ieşite din comun, în cealaltă Statuile principalilor Inventatori.

(John Heydon, The English Physitians Guide : Or A Holy Guide, London, Ferris, 1662, The Preface)

Stăteam în periscop de prea mult timp. Putea fi ora zece, sau zece şi jumătate. Dacă avea să se întîmple ceva, s-ar fi întîmplat în naos, în faţa Pendulului. Şi deci trebuia să mă grăbesc să cobor, ca să găsesc un refugiu, şi un punct de observaţie. Dacă aş fi ajuns prea tîrziu, după ce vor fi intrat (pe unde ?), Ei m-ar fi descoperit.

Să cobor. Să mă mişc... Nu doream nimic altceva de cîteva ore bune, dar acum că puteam s-o fac, acum că era cu cale s-o fac, mă simţeam ca paralizat. Ar fi trebuit să străbat sălile noaptea, folosind lanterna de buzunar cu moderaţie. Puţină lumină nocturnă se filtra prin ferestrele înalte, dacă-mi închipuisem un muzeu devenit spectral în lumina lunii, mă înşelasem. Vitrinele primeau de la ferestre reflexe incerte. Dacă nu m-aş fi mişcat cu băgare de seamă, aş fi putut să răstorn la pămînt vreun obiect izbindu-l, cu zgomot de cristaluri sau de fierărie. Aprindeam lanterna din cînd în cînd. Mă simţeam ca la Crazy Horse, localul de strip-tease ; ici-colo o lumină neaşteptată îmi arăta cîte o nuditate, dar nu de carne, ci de şuruburi, de articulaţii, buloane.

Şi dacă, deodată, aş fi luminat o prezenţă vie, silueta cuiva, vreun invitat al Seniorilor, care tocmai repeta specular acelaşi itinerar ca şi al meu ? Cine ar fi strigat primul ? Ciuleam urechea. La ce bun ? Eu nu făceam zgomot, mergeam pe vîrfuri. Deci şi el la fel.

În după amiaza aceea, studiasem atent înşiruirea sălilor, eram convins că şi pe întuneric aveam să găsesc scara

centrală. În schimb, iată că rătăceam aproape pe bîjbîite, şi-mi pierdusem orientarea.

Poate că prin unele săli treceam acum a doua oară, poate n-aveam să mai ies niciodată de acolo, poate rătăcirea aceea printre maşini fără sens, tocmai ea, era ritul.

În realitate nu voiam să cobor, în realitate voiam să întîrzii la întîlnire.

Ieşisem din periscop după un lung, nemilos examen de conştiinţă, pe parcursul a multor ore revăzusem eroarea noastră din ultimii ani şi încercasem să-mi dau seama de cauza pentru care, fără nici un motiv rezonabil, eu acum eram acolo în căutarea lui Belbo, nimerit în locul acela din motive şi mai puţin rezonabile. Dar imediat ce pusesem piciorul afară, totul se schimbase. Pe cînd înaintam, gîndeam cu capul altcuiva. Devenisem Belbo. Şi ca şi Belbo, acum ajuns la finele lungii lui călătorii spre iluminare, ştiam că orice obiect pămîntesc, chiar şi cel mai neînsemnat, trebuie citit ca hieroglifă a altui lucru, şi că nu există nimic Altceva tot atît de real ca şi Planul. Oh, eram ager, mi-era de ajuns un fulger, o privire într-o scăpărare de lumină, ca să înţeleg. Nu mă lăsam înşelat.

... Motorul lui Froment : o structură verticală cu bază romboidală, care închidea, ca un mulaj anatomic de ceară ce-şi dă la vedere coastele artificiale, o serie de bobine, şi ce-or mai fi fost, baterii, distribuitoare, cum dracu le mai ziceau manualele de şcoală, acţionate de o curea de transmisie care se cupla cu un pinion prin intermediul unei roţi dinţate... Oare la ce putea servi ? Răspuns : la măsurarea curenţilor telurici, evident.

Acumulatori. Ce anume acumulau ? Nu-ţi rămînea decît să ţi-i închipui pe cei Treizeci şi şase de Invizibili ca pe tot atîţia secretari (păzitori ai secretului) încăpăţînaţi care ar bate noaptea în ţambalul lor de scribi ca să scoată din el un sunet, o scînteie, o chemare, prinşi într-un dialog între ţărm şi ţărm, între abis şi suprafaţă, de la Machu Picchu la Avalon, zip, zip, zip, alo, alo, alo, Pamersiel, Pamersiel, am captat freamătul, curentul Mu 36, acela pe care brahmanii îl adorau ca respiraţie slabă

a lui Dumnezeu, acum introduc fişa, circuit micro-macrocosmic în acţiune, freamătă sub crusta globului toate rădăcinile de mandragoră, auzi cîntecul Simpatiei Universale, am încheiat mesajul.

Doamne dumnezeule, armatele se însîngerau pe cîmpiile Europei, papii lansau anateme, împăraţii se întîlneau, hemofili şi incestuoşi în pavilionul de vînătoare din Grădinile Palatine, ca să furnizeze o acoperire, o faţadă somptuoasă lucrării acelora, care în Casa lui Solomon ascultau apelurile anemice dinspre Umbilicus Mundi.

Ei erau aici, ca să acţioneze aceste electrocapilare pseudo-termice hexatetragramatice — aşa ar fi zis Garamond, nu ? — şi din cînd în cînd, poţi să ştii, cîte unul o fi inventat un vaccin, sau un bec, ca să justifice minunata aventură a metalelor, dar misiunea le era cu totul alta, iată-i pe toţi aici adunaţi la miezul nopţii ca să facă să se învîrtă această maşină statică a lui Ducretet, o roată transparentă ce pare o bandulieră, iar în spate două biluţe vibratile susţinute de două baghete cu arc, poate că Frankenstein spera că astfel ar fi putut da viaţă golemului său, dar nici pomeneală, semnalul ce trebuia aşteptat era un altul : fă conjecturi, lucrează, sapă sapă cîrtiţă bătrînă...

...O maşină de cusut (ce altceva putea fi, din acelea cărora li se făcea reclamă prin ilustraţii, împreună cu pilula de dezvoltat sînii, şi cu acvila aceea mare care zboară printre munţi ţinînd în gheare aperitivul amărui, băutură regenatoare, Robur le Conquerant, R—C), dar dacă o acţionezi, face să se învîrtă o roată, roata un inel, inelul.., ce face, cine ascultă inelul ? Cartonaşul glăsuia : „Curenţii induşi de cîmpul terestru". Fără pic de pudoare, îl pot citi şi copiii în timpul vizitelor lor de după amiaza, căci umanitatea credea că merge într-o altă direcţie, se putea încerca orice, chiar experimentul suprem, zicînd că servea pentru mecanică. Seniorii Lumii ne-au înşelat timp de secole. Eram învăluiţi, înfofoliţi, seduşi de Complot, şi scriam poeme de laudă locomotivei.

Mergeam, dus şi întors. Aş fi putut să mă închipui mai mic, microscopic, şi iată că aş fi fost călătorul uluit de pe străzile unui oraş mecanic, crenelat de zgîrie-norii metalici. Cilindri, baterii, butelii de Leyda

una peste alta, un mic manej înalt de douăzeci de centimetri, un tournichet électrique à atraction et répulsion. Talisman pentru a stimula curenţii de simpatie. Colonade étincelante formeé de neuf tubes, électroaimant, o ghilotină, în centru — şi părea o presă de tiparniţă — atîrnau de nişte cîrlige susţinute pe lanţuri ca de grajd. O presă în care se poate vîrî o mînă, un cap de strivit. Clopot de sticlă acţionat de o pompă pneumatică cu doi cilindri, o specie de alambic şi apoi, dedesubt, e o cupă, iar la dreapta e o sferă de aramă. Saint-Germain îşi pritocea aici vopselele lui pentru landgraful de Hesse.

Un rastel de pipe cu nenumărate clepsidre mici, cu gîtul alungit ca la femeile lui Modigliani, avînd înăuntru o materie greu de precizat, puse pe două şiruri de cîte zece fiecare, iar la fiecare, umflătura de deasupra avea o înălţime diferită, ca nişte mici montgolfiere care ar aştepta să-şi ia zborul, ţinute locului de o greutate în formă de bilă. Aparat pentru producerea Rebis-ului, în văzul tuturor.

Secţiunea sticlăriei. Revenisem pe propriile-mi urme. Sticluţe verzi, un amfitrion sadic îmi oferea chintesenţe de otrăvuri. Maşini de fier pentru sticle, se deschideau şi se închideau cu două manete, dar dacă cineva în loc de sticlă îşi vîra acolo încheietura mîinii ? Ţac, probabil că aşa se întîmpla cu cleştii aceia, cu ditamai foarfecele, bisturiele acelea cu ciocul curbat care puteau fi introduse în sfinctere, în urechi, în uter, pentru a extrage fătul încă proaspăt, bun de pisat cu miere şi cu piper pentru a satisface setea Astarteei... Sala pe care o străbăteam acum avea vitrine largi, întrezăream butoane pentru pus în mişcare vîrfuri elicoidale care ar fi înaintat inexorabile către ochiul victimei. Puţul şi Pendulul, ajunseserăm aproape de caricatură, la maşinile inutile ale lui Goldberg, la presele de tortură unde Picior-de-lemn îl lega pe Mickey-Mouse, l'engrenage extérieur à trois pignons, triumf al mecanicii renascentiste, Branca, Ramelli, Zonca, cunoşteam aceste angrenaje, le pusesem în pagină pentru miraculoasa aventură a metalelor, dar aici fuseseră puse tîrziu, în secolul trecut, erau deja gata să primească în ele recalcitranţii de după cucerirea lumii, Templierii învăţaseră de la Asasini cum să-l facă să tacă

pe Noffo Dei, în ziua în care l-ar fi capturat, svastica lui von Sebottendorff avea să răsucească în direcţia mişcării soarelui membrele chinuite ale duşmanilor Seniorilor Lumii, totul pus la punct, aşteptau doar un semn, totul sub ochii tuturor, Planul era public, dar nimeni nu l-ar fi putut ghici, fălci scrîşnitoare aveau să cînte imnul lor de cucerire, mare orgie de guri reduse doar la dinţi ce se angrenau unii în alţii, într-o contradicţie făcută din tic-tac-uri, ca şi cum toţi dinţii ar fi căzut pe jos în acelaşi moment.

Şi în fine ajunsesem în faţa acestui émetteur à etincelles soufflées, conceput pentru Tour Eiffel, pentru emiterea de semnale orare între Franţa, Tunisia şi Rusia (Templieri din Provins, Paulicieni şi Asasinii din Fez — Fez nu e în Tunisia, iar Asasinii erau în Persia, şi ce dacă, nu se mai poate subtiliza cînd trăieşti în spiralele Timpului Subtil), eu mai văzusem maşina aceea imensă, mai înaltă decît mine, cu pereţii găuriţi de un şir de tambuchiuri, de guri de aer, cine voia să mă convingă că era un aparat radio ? Păi sigur, îl cunoşteam, trecusem pe lîngă el în după amiaza aceea. Centrul Beaubourg !

Sub ochii noştri. Şi, într-adevăr, la ce ar fi putut servi ditamai lădoiul în centrul Luteţiei (Luteţia, bocaportul mării de nămol subteran), acolo unde odinioară era Pîntecele Parisului, cu trompele acelea captatoare de curenţi aerieni, cu sminteala aceea de ţevi, de conducte, cu urechea aceea a lui Dionis căscată deasupra golului exterior ca să emită sunete, mesaje, semnale, pînă în centrul globului şi să le restituie vomitînd informaţii din infern ? Mai întîi Conservatoire, ca laborator, apoi Turnul, ca sondă, în fine Beaubourg, ca aparat de recepţie-emisie global. Nu cumva puseseră pe picioare acea ventuză uriaşă ca să distreze patru studenţi, pletoşi şi nespălaţi, care se duceau să asculte ultimul disc la un aparat japonez de fixat în ureche ? Sub ochii noştri. Beaubourgul ca poartă spre regatul subteran Agarttha, monumentul acelor Equites Synarchici Resurgentes. Şi ceilalţi, două, trei, patru miliarde de Ceilalţi, nu ştiau sau se străduiau să nu ştie asta. Stupizi şi Hylici. Iar Pneumaticii, ţinînd-o drept către scopul lor, timp de şase secole.

Pe neașteptate găsisem scara principală. Coborîsem, din ce în ce mai precaut. Miezul nopții se apropia. Trebuia să mă ascund în observatorul meu înainte ca Ei să sosească.

Cred că era ora unsprezece, poate mai puțin. Traversasem sala lui Lavoisier, fără să aprind lanterna, avînd vii în minte halucinațiile din timpul după amiezii, străbătusem coridorul cu machete feroviare.

În naos deja se afla cineva. Vedeam niște lumini, mișcătoare și slabe. Auzeam zgomote de pași, obiecte mutate din loc sau tîrîte.

Am stins lanterna. Mai aveam oare timp să ajung la gheretă ? Mă furișam pe lîngă vitrinele cu trenuri, și am ajuns aproape de statuia lui Gramme, în transept. Pe un postament de lemn, de formă cubică (piatra cubică a lui Esod !), el se ridica parcă privind intrarea în cor. Îmi aminteam că statuia Libertății a mea era, mai mult sau mai puțin, situată în spatele lui.

Fața anterioară a postamentului era rabatată înainte, formînd un fel de pasarelă care înlesnea ieșirea printr-un culoar. Iar de acolo ieși într-adevăr un individ cu un felinar — poate unul cu gaz, cu sticla colorată, care îi lumina fața cu niște văpăi roșiatice. M-am lipit într-un colț și nu m-a văzut. Cineva dinspre cor îl ajunse din urmă. „Vite", îi zise acesta, „repede, peste o oră sosesc".

Aceea era deci avangarda, care pregătea ceva în vederea ritului. Dacă nu erau mulți, mai puteam să-i ocolesc și să ajung la statuia Libertății. Înainte ca Ei să sosească, cine știe de unde, și cîți, pe același drum. Am stat ghemuit mult timp, urmărind reflexele lanternelor în biserică, alternarea periodică a luminilor, momentele de intensitate mai mare sau mai mică. Calculam cu cît se îndepărtau de statuia Libertății și cît putea ea să rămînă în umbră. La un moment dat, am riscat, am lunecat prin partea stîngă a lui Gramme — strivindu-mă cu greutate de perete și contractîndu-mi mușchii abdominali. Noroc că eram slab ca un cui. Lia... M-am aruncat, lunecînd în gheretă.

Ca să mă fac cît mai puțin vizibil, m-am lăsat să cad jos, obligat să mă chircesc în poziție aproape fetală. Bătăile inimii și clănțănitul dinților mi s-au întețit.

Cauza noastră e un secret înlăuntrul unui secret, secretul a ceva ce rămîne învăluit, un secret pe care numai un alt secret îl poate explica, e un secret despre un secret care-şi află mulţumirea într-un secret.

(Jafar al-Said, al şaselea Imam)

Trebuia să mă destind. Am respirat ritmic pe nas, mărind progresiv intensitatea aspirărilor. Cred că în felul ăsta, sub tortură, te poţi hotărî să-ţi pierzi simţurile ca să te sustragi durerii. Într-adevăr, am simţit cum mă scufundam lent în îmbrăţişarea Lumii Subterane.

Mi-am recăpătat lent cunoştinţa. Auzeam sunete, eram deranjat de o lumină mai puternică acum. Îmi simţeam picioarele amorţite. Am încercat să mă ridic încet fără să fac zgomot şi mi se părea că stau pe o suprafaţă plină cu arici de mare. Mica Sirenă. Am făcut cîteva mişcări silenţioase. ridicîndu-mă pe vîrfuri, şi suferinţa s-a atenuat. Numai atunci, scoţînd capul, la dreapta şi la stînga cu precauţie, şi dîndu-mi seama că ghereta rămăsese destul de umbrită, am reuşit să mă simt stăpîn pe situaţie.

Naosul era iluminat peste tot. Erau felinarele, dar acum erau zeci şi zeci, purtate de cei veniţi la adunare, care tocmai soseau prin spatele meu. Ieşind bineînţeles din ţuloar, treceau în şir pe la stînga mea intrînd în cor şi se aranjau în spaţiul naosului. Dumnezeule, mi-am zis, Noaptea de pe Muntele Pleşuv, versiunea Walt Disney.

Nu vociferau, murmurau, dar toţi laolaltă produceau un zumzet accentuat, ca figuranţii de la operă care rostesc : rabarbaro rabarbaro.

La stînga mea felinarele erau puse pe jos în semicerc, completînd cu o circumferinţă turtită curba de răsărit a corului, şi atingînd cu punctul extremităţii acelui pseudo-semicerc, spre sud, statuia lui Pascal. Acolo fusese pus un vas cu jeratic aprins, peste care cineva arunca ierburi, esenţe. Fumul ajungea pînă în ghereta mea, uscîndu-mi gîtul, şi provocîndu-mi o stare de surescitare febrilă.

Printre pîlpîirile felinarelor, mi-am dat seama că în centrul corului se agita ceva, o umbră subţire şi foarte mobilă.

Pendulul ! Pendulul nu mai oscila la locul lui obişnuit, la jumătatea transeptului. Fusese atîrnat, mai sus, la cheia de boltă, în centrul corului. Sfera era mai mare, firul mai solid, după toate aparenţele, o frînghie de cînepă, sau un cablu de metal răsucit.

Pendulul era acum uriaş, aşa cum apărea probabil la Pantheon. Ca o lună văzută la telescop.

Vruseseră să-l aşeze din nou în poziţia în care Templierii îl experimentaseră probabil prima oară, cu o jumătate de mileniu înaintea lui Foucault. Pentru a-i permite să oscileze liber, eliminaseră unele infrastructuri, creînd în amfiteatrul corului acea grosolană antistrofă simetrică, marcată de felinare.

M-am întrebat cum putea Pendulul să-şi menţină constanţa oscilaţiilor, acum cînd sub duşumeaua corului nu mai putea exista regulatorul magnetic. Apoi am înţeles. Pe marginea corului, lîngă motoarele Diesel, stătea un individ care — gata să-şi schimbe locul ca o pisică pentru a urma variaţiile planului de oscilaţie — imprima sferei, ori de cîte ori aceasta venea către el, un impuls uşor, cu un gest precis al mîinii, cu o atingere uşoară cu degetele.

Era în frac, ca Mandrake. După aceea, văzînd şi alţi însoţitori de-ai lui, aveam să pricep că era un scamator, un iluzionist de la Petit Cirque al lui Madame Olcott, un profesionist capabil să-şi dozeze presiunea din vîrful degetelor, cu mînă sigură, obişnuit să lucreze cu abateri infinitesimale. Poate că era în stare să perceapă, prin talpa subţire a pantofilor lui lucioşi, vibraţiile curenţilor, şi să-şi mişte mîinile după logica sferei, şi după aceea a pămîntului căruia sfera îi corespundea.

Însoţitorii lui. Acum îi vedeam şi pe ei. Se mişcau printre automobilele din naos, lunecau pe lîngă *draisinienne* şi motocicluri, mai că se dădeau de-a dura prin umbră, unii purtînd un jilţ şi o masă acoperită cu pînză roşie în spaţiul larg de trecere din fund, alţii punînd ici-colo alte felinare. Mici, nocturni, piţigăiaţi, ca nişte copii rahitici, iar unuia care trecea pe aproape de mine

i-am zărit trăsăturile mongoloide şi capul chel. Erau acei Freaks Mignons ai lui Madame Olcott, micii monştri respingători pe care-i văzusem pe afişul de la Sloane.

Circul era prezent în păr, cu staff, poliţie, coregrafi ai ritului. I-am văzut pe Alex et Denys, pe aşa-zişii Gèants d'Avalon, blindaţi în nişte armuri de piele cu catarame, cu adevărat uriaşi, cu părul blond, stînd sprijiniţi de masiva locomotivă stradală Obéissant, cu braţele încrucişate în aşteptare.

N-am avut timp să-mi pun alte întrebări. Cineva intrase solemn, impunînd tăcere cu mîna întinsă. L-am recunoscut imediat pe Bramanti numai pentru că purta aceeaşi tunică purpurie, mantia albă şi mitra pe care le văzusem la el în seara aceea în Piemont. Bramanti se apropie de vasul cu jeratic, aruncă în el ceva, şi se ridică o flacără, apoi un fum gros şi alb, iar parfumul se împrăştie treptat în sală. E ca la Rio, mă gîndeam, ca la serbarea aceea alchimistă. Şi n-am agogõ-ul la mine. Mi-am pus batista la nas şi la gură, ca pe un filtru. Dar deja mi se părea că sînt doi Bramanti, iar Pendulul îmi oscila pe dinainte în direcţii multiple, ca o roată cu căluşei.

Bramanti începu să psalmodieze : „Alef bet gimel dalet he waw zain het tet jod kaf lamed mem nun samek ajin pe sade qof resh shin tau !"

Mulţimea răspunse, rugîndu-se : „Parmesiel, Padiel, Camuel, Aseliel, Barmiel, Gediel, Asyriel, Maseriel, Dorchtiel, Usiel, Cabariel, Raysiel, Symiel, Armadiel..."

Bramanti făcu un semn, şi cineva ieşi din mulţime, aşezîndu-se în genunchi la picioarele lui. Numai o clipă i-am văzut faţa. Era Riccardo, omul cu cicatricea, pictorul.

Bramanti punea întrebări şi el răspundea, recitînd pe dinafară formulele ritualului.

„Cine eşti tu ?"

„Sînt un adept, încă neadmis la misterele cele mai înalte ale lui Tres. M-am pregătit în tăcere, prin meditaţia analogică a misterului lui Bafomet, în conştiinţa că Marea Operă se învîrte în jurul celor şase sigilii intacte, şi că numai la sfîrşit vom cunoaşte secretul celui de al şaptelea."

„Cum ai fost primit ?"

„Trecînd prin perpendiculara la Pendul".

„Cine te-a primit ?"

„Un Legat Mistic."

„L-ai putea recunoaşte ?"

„Nu, pentru că era mascat. Eu îl cunosc numai pe Cavalerul de grad superior gradului meu şi acesta pe Naometrul de grad superior lui şi fiecare cunoaşte numai unul. Aşa şi voiesc."

„Quid facit Sator Arepo ?"

„Tenet Opera Rotas".

„Quid facit Satan Adama ?"

„Tabat Amata Natas. Mandabas Data Amata, Nata Sata."

„Ai adus femeia ?"

„Da, e aici. Am încredinţat-o cui mi s-a ordonat. Ea este gata."

„Mergi, şi aşteaptă".

Dialogul avusese loc într-o franceză aproximativă, de ambele părţi. Apoi Bramanti spusese : „Fraţilor, ne-am adunat aici în numele Ordinului Unic, al Ordinului Necunoscut, din care pînă ieri nu ştiaţi că faceţi parte, dar făceaţi parte dintotdeauna ! Să jurăm. Să cadă anatema asupra profanatorilor secretului. Anatema să cadă asupra sicofanţilor Ocultului, anatema să cadă asupra celor care au făcut spectacol din Rituri şi din Mistere !"

„Anatema să fie !"

„Anatema pe Invizibilul Colegiu, pe fiii bastarzi ai lui Hiram şi ai văduvei, pe maeştrii operativi şi speculativi ai minciunii de răsărit sau de apus, Antică, Acceptată sau Rectificată, pe Misraim şi Memphis, pe Philateţi şi pe cele Nouă Surori, pe Stricta Observanţă şi pe Ordo Templi Orientis, pe Iluminaţii din Bavaria şi din Avignon, pe Cavalerii Kadosh, pe Aleşii Cohen, pe Perfecta Amiciţie, pe Cavalerii Pajurei Negre şi ai Cetăţii Sfinte, pe Rozicrucienii din Anglia, pe Cabaliştii lui Roza+Cruce de Aur, pe Golden Dawn, pe Roza-Crucea Catolică a Templului şi a Graalului, pe Steaua Dimineţii, pe Astrum Argentinum şi pe Thelema, pe Vril şi pe Thule, pe orice antic şi mistic uzurpator al numelui Marii Fraternităţi Albe, pe Veghetorii Templului, pe orice Colegiu şi Priorat din Sion sau din Galii !".

„Să fie anatema !"

„Oricine care din naivitate, ordin, prozelitism, calcul sau rea-credinţă, a fost iniţiat în lojă, colegiu, priorat, capitul, ordin ce în mod nepermis se reclamă de la supunerea faţă de Superiorii Necunoscuţi şi faţă de Seniorii Lumii, să facă act de abjurare în noaptea asta şi să implore exclusiva reintegrare în spiritul şi în trupul unicei şi adevăratei norme, anume Tres, Templi Resurgentes Equites Synarchici, triunicul şi trinosoficul ordin mistic şi ultrasecret al Cavalerilor Sinarhici ai Renaşterii Templiere !"

„Sub umbra alarum tuarum !"

„Acum să intre demnitarii celor 36 de grade ultime şi ultrasecrete."

Şi în timp ce Bramanti îi chema pe aleşi unul cîte unul, aceştia intrau în veşminte liturgice, toţi purtînd pe piept însemnul Lînii de Aur.

„Cavaler al Bafometului, Cavaler al Celor Şase Sigilii Intacte, Cavaler al celui de al Şaptelea Sigiliu, Cavaler al Tetragramatonului, Cavaler Justiţiar de Florian şi Dei, Cavaler al Athanòrului... Venerabil Naometru de Turris Babel, Venerabil Naometru al Marii Piramide, Venerabil Naometru al Catedralelor, Venerabil Naometru al Templului lui Solomon, Venerabil Naometru de Hortus Palatinus, Venerabil Naometru al Templului din Heliopolis..."

Bramanti rostea rangurile şi cei numiţi intrau în grupuri, astfel încît nu reuşeam să atribui fiecăruia titlul său, dar cu siguranţă printre primii doisprezece i-am văzut de De Gubernatis, pe bătrînul de la librăria Sloane, pe profesorul Camestres şi pe alţii pe care-i întîlnisem în seara aceea în Piemont. Şi, cred că în calitate de Cavaler al Tetragramatonului, l-am văzut pe domnul Garamond, sobru şi hieratic, pătruns de noul său rol, atingîndu-şi cu mîinile tremurătoare Lîna de aur pe care o avea pe piept. Iar în timpul acesta, Bramanti continua : „Mistic Legat de Karnak, Mistic Legat de Bavaria, Mistic Legat al Barbelognosticilor, Mistic Legat de Camelot, Mistic Legat de Montsegur, Mistic Legat al Imamului Ascuns... Suprem Patriarh de Tomar, Suprem Patriarh de Kilwinning, Suprem Patriarh de Saint-Martin-des-Champ, Suprem Patriarh de Ma-

rienbad, Suprem Patriarh al Ohranei Invizibile, Suprem Patriarh in partibus al Fortăreței din Alamut..."

Și bineînțeles, patriarh al Ohranei Invizibile era Salon, tot cenușiu la față, dar fără mantaua lui de lucru, ci strălucind acum într-o tunică galbenă, brodată cu roșu. Îl urma Pierre, psihopompul de la Eglise Luciferienne, care însă, purta pe piept, în loc de Lîna de Aur, un pumnal cu o teacă aurită. Iar în timpul acesta, Bramanti continua : „Sublim Hierogam al Nupțiilor Alchimice, Sublim Psihopomp Rhodostaurotic, Sublim Referendar al Arcanelor Arcanisime, Sublim Steganograf al lui Monas Hieroglifica, Sublim Conector Astral Utriusque Cosmi, Sublim Gardian al Mormîntului lui Rosencreutz... Imponderabil Arhonte al Curenților, Imponderabil Arhonte al Pămîntului Cav, Imponderabil Arhonte al Polului Mistic, Imponderabil Arhonte al Labirinturilor, Imponderabil Arhonte al Pendulului Pendulurilor..." Bramanti făcu o pauză, și mi se păru că rostește ultima formulă cam în silă : „Și Imponderabilul între Imponderabilii Arhonți, Sclavul Sclavilor, Arhiumilul Secretar al Oedipului Egiptean, Mesager Infim al Seniorilor Lumii și Portar al Agartthei. Ultim Paracliser al Pendulului, Claude-Louis, conte de Saint-Germain, prinț Rakoczi, conte de Saint-Martin și marchiz de Agliè, senior de Surmont, marchiz de Welldone, marchiz de Monferrato, de Aymar și Belmar, conte Soltikof, cavaler Schoening, conte de Tzarogy !"

În timp ce ceilalți își ocupau locul în spațiul de trecere, stînd în fața pendulului și a credincioșilor din naos, intra Agliè, în costum la două rînduri albastru cu dungulițe, palid și încruntat la față, ducînd-o de mînă, ca și cum ar fi însoțit un suflet pe cărările Hadesului, pe Lorenza Pellegrini, palidă și ea și parcă amețită de un drog, îmbrăcată doar într-o tunică albă și semitransparentă, cu părul lăsat pe spate. Am văzut-o din profil în timp ce trecea, pură și languroasă ca o adulteră prerafaelită. Prea diafană ca să nu-mi mai stimuleze încă o dată dorința.

Agliè o duse pe Lorenza pînă la vasul cu jeratic, lîngă statuia lui Pascal, o mîngîie uşor pe faţă-i absentă şi făcu un semn către Giganţii din Avalon, care i se postară într-o parte şi în alta, susţinînd-o. Apoi se duse şi luă loc la masă în faţa credincioşilor şi puteam să-l văd foarte bine în timp ce-şi scotea din vestă tabachera şi o mîngîia în tăcere înainte de a lua cuvîntul.

„Fraţilor, cavaleri. Vă aflaţi aici pentru că în aceste zile Misticii Legaţi v-au informat, şi deci acum cu toţii ştiţi din ce motiv ne adunăm. Ar fi trebuit să ne strîngem în noaptea de 23 iunie 1945, şi poate că unii dintre dumneavoastră pe atunci nu erau încă născuţi — cel puţin în forma actuală, vreau să spun. Ne aflăm aici pentru că după şase sute de ani de arhidureroasă rătăcire l-am găsit pe unul care ştie. Cum a aflat — şi a aflat mai mult decît noi — e un mister ce ne pune pe gînduri. Dar vă încredinţez că e prezent printre noi — şi nici n-ai putea lipsi, nu-i aşa, prietene, care erai aşa de curios altădată — vă încredinţez, spuneam, că este prezent printre noi cel care ar putea să ne-o mărturisească. Ardenti !"

Colonelul Ardenti — cu siguranţă, el, cu înfăţişarea-i obişnuită de corb, deşi cam senilizat — îşi făcu loc prin asistenţă şi înaintă pînă în faţa a ceea ce trebuia să fie tribunalul său, ţinut la distanţă de Pendulul ce trasa un spaţiu interzis trecerii.

„De cînd nu ne-am văzut, frate", surîdea Agliè. „Ştiam că, difuzînd ştirea, n-aveai să rezişti. Ei, bine ? Tu ştii ce a spus prizonierul, el zice că a aflat-o de la tine. Deci tu ştiai şi tăceai."

„Conte", zise Ardenti, „prizonierul minte. E umilitor pentru mine s-o spun, însă onoarea înainte de toate. Povestea pe care i-am spus-o nu e aceea de care Misticii Legaţi mi-au vorbit. Interpretarea mesajului — da, e adevărat, pusesem mîna pe un mesaj, nu vă ascunsesem lucrul ăsta cu ani în urmă, la Milano — e alta...Eu n-aş fi fost în stare să-l citesc aşa cum l-a citit prizonierul, de aceea căutam atunci ajutor. Şi trebuie să spun că n-am întîlnit încurajări, ci numai neîncredere, sfidare şi ameninţări..." Poate mai voia să spună ceva, dar uitîndu-se ţintă la Agliè, fixa şi Pendulul, care acţiona asupra lui ca o vrajă.

Hipnotizat, căzu în genunchi și spuse doar atît : „Iertare, fiindcă nu știu."

„Ești iertat, pentru că știi că nu știi", zise Agliè. „Du-te. Deci, fraților, prizonierul știe prea multe lucruri pe care nici unul dintre noi nu le știa. Știe pînă și cine sîntem noi, iar noi am aflat-o de la el. Trebuie să acționăm în grabă, peste puțin se luminează. În timp ce voi rămîneți aici în meditație, eu acum mă voi retrage încă o dată cu el pentru a-i smulge revelația."

„A, nu, domnule conte !" Pierre ieșise în față în semicerc cu pupilele dilatate. „Timp de două zile ați vorbit cu el, fără să ne preveniți, și el n-a văzut nimic, n-a spus nimic, n-a auzit nimic, ca cele trei maimuțe din poveste. Ce mai vreți să-i cereți în plus, în noaptea asta ? Nu, aici, aici în fața tuturor !"

„Liniștește-te, dragă Pierre. Am adus-o aici astă-seară pe aceea pe care o consider cea mai distinsă încarnare a Sophiei, legătura mistică întru lumea erorii sau Ogdoada Superioară. Nu mă întreba cum și de ce, dar cu această mediatoare omul acela o să vorbească. Spune-le și lor, cine ești tu, Sophia ?"

Iar Lorenza, tot somnambulă, aproape scandînd cuvintele cu greu : „Eu sînt... prostituata și sfînta."

„Ei, asta-i bună", rîse Pierre. „Avem aci la crème de l'initiation și recurgem la curve. Nu, omul aici și acum, în fața Pendulului !"

„Să nu fim puerili", zise Agliè. „Dați-mi un răgaz de o oră. De ce crezi că ar vorbi aici, în fața Pendulului ?"

„Are să vorbească în propria-i disoluție. Le sacrifice humain !" strigă Pierre către naos.

Iar naosul, din toate puterile : „Le sacrifice humain !"

Pași în față Salon : „Conte, lăsînd la o parte puerilitatea, fratele are dreptate. Nu sîntem polițiști..."

„N-ar trebui s-o spui tocmai dumneata", tărăgănă ironic Agliè.

„Nu sîntem polițiști și nu considerăm demn să procedăm cu mijloacele de anchetă obișnuite. Dar nu cred nici că sacrificiile ar prii forțelor subterane. Dacă ele ar fi vrut să ne dea un semn, ar fi făcut-o de mult. În afară de prizonier mai știa cineva, numai că a dis-

părut. Ei, bine, astă seară avem posibilitatea să-l confruntăm pe prizonier cu cei care știau și...“ schiță un surîs, fixîndu-l pe Agliè cu ochii întredeschiși sub sprîncenele lui hirsute, „să-i punem față-n față și cu noi, sau cu unii dintre noi...“

„Ce vrei să spui, Salon ?“ întrebă Agliè, cu o voce vizibil nesigură.

„Dacă domnul conte îngăduie, aș vrea să explic eu“, zise Madame Olcott. Era ea, o recunoșteam din afișul acela. Lividă, într-o rochie măslinie, cu părul lucind de uleiuri, strîns pe creștet, cu vocea unui bărbat răgușit. Mi se păruse, la librăria Sloane, că cunosc chipul acela, iar acum îmi aminteam : era druidesa care alergase spre noi, gata să ne întîlnească, în poiană, în noaptea aceea. „Alex, Denys, aduceți prizonierul aici“.

Vorbise pe un ton poruncitor, murmurul din naos părea să-i fie favorabil, cei doi giganți o ascultaseră, dînd-o pe Lorenza în grija a doi Freaks Mignons, Agliè ținea mîinile încleștate pe brațele jilțului și nu îndrăznise să se opună.

Madame Olcott făcuse un semn micilor ei monștri, și între statuia lui Pascal și Obéissante fuseseră puse trei fotolii scunde, pe care ea acum îi așeza pe cei trei. Toți trei cu pielea oacheșă, mici de statură, nervoși, cu ochii mari albi. „Gemenii Fox, îi cunoașteți bine, domnule conte. Theo, Leo, Geo, luați loc și pregătiți-vă.“

În acel moment reapărură uriașii din Avalon, ținîndu-l de brațe chiar pe Jacopo Belbo, care abia le ajungea celor doi pînă la umeri. Bietul meu prieten era pămîntiu, cu barba nerasă de multe zile, avea mîinile legate la spate și o cămașă descheiată la piept. Intrînd în arena aceea plină de fum, clipi din ochi. Nu păru să se mire de adunarea aceea de hierofanți pe care-i vedea în fața lui, în ultimele zile se obișnuise probabil să se aștepte la orice.

Nu se aștepta însă să vadă Pendulul, nu în poziția aceea. Dar uriașii îl tîrîră pînă în fața jilțului lui Agliè. Dinspre Pendul auzea acum numai freamătul ușor pe care acesta îl făcea, înfiorîndu-i spatele.

Doar o clipă se întoarse, și o văzu pe Lorenza. Fu cuprins de emoție, vru s-o cheme pe nume, încercă să se

dezlege, dar Lorenza, care îl aţintea fără nici o expresie, păru să nu-l recunoască.

Belbo tocmai voia să-l întrebe desigur pe Agliè ce voiau să-i facă, dar nu avu timp. Din fundul naosului, dinspre zona unde se aflau casa şi standurile de cărţi, se auzi un răpăit de tobe, şi nişte note stridente de flaut. Dintr-odată portierele a patru dintre automobile se deschiseră şi ieşiră din ele patru făpturi pe care le mai văzusem, şi pe ele, pe afişul lui Petit Cirque. Cu pălării de fetru fără bor, ca nişte fesuri, cu mantii largi negre încheiate pînă la gît, Les Derviches Hurleurs ieşiră din automobile ca nişte reînviaţi care ies din morminte şi se chirciră pe marginile cercului magic. În fund flautele modulau acum o muzică dulce, în timp ce ei, în acelaşi ritm, loveau cu palmele podeaua şi-şi înclinau capetele.

Din carlinga aeroplanului lui Breguet, ca un muezin din minaret, îşi făcu apariţia un al cincilea ca şi ei, care începu să psalmodieze într-o limbă necunoscută, gemînd, lamentîndu-se, pe nişte tonuri ascuţite, în timp ce tobele îşi reluau ritmul, crescînd în intensitate.

Madame Olcott se aplecase în spatele fraţilor Fox şi le şoptea fraze de încurajare. Cei trei se lăsaseră pe fotolii, cu mîinile încleştate pe braţele lor, cu ochii închişi, începînd să transpire şi agitîndu-şi toţi muşchii feţei.

Madame Olcott se întorcea acum spre adunarea demnitarilor. „Acum aceşti bravi fraţiori ai mei vor aduce în mijlocul nostru trei persoane care ştiau." Făcu o pauză, apoi anunţă : „Edward Kelley, Heinrich Khunrath şi..." altă pauză, „contele de Saint-Germain."

Pentru prima oară l-am văzut pe Agliè pierzîndu-şi controlul. Se ridică din jilţ, dar făcu o greşeală. Apoi se aruncă spre femeie — evitînd aproape întîmplător traiectoria Pendulului — strigînd : „Viperă, mincinoaso, ştii bine că nu poate fi..." Apoi către naos : „Impostură, impostură ! Opriţi-o !"

Dar nimeni nu se mişcă, ba mai mult, Pierre se duse şi luă loc în jilţ zicînd : „Să continuăm, madame".

Agliè se calmă. Îşi reluă sîngele rece, şi se dădu la o parte, confruntîndu-se cu ceilalţi din asistenţă. „Haide", zise el sfidător, „să încercăm, atunci".

Madame Olcott mișcă brațul ca și cum ar fi dat startul unei curse. Muzica luă tonuri din ce în ce mai ascuțite, se frînse într-o cacofonie de disonanțe, tobele răpăiră dezordonat, dansatorii, care deja începuseră să-și miște busturile înainte și înapoi, la dreapta și la stînga, se ridicaseră în picioare, aruncîndu-și mantiile și ținînd brațele rigide, ca și cum urmau să-și ia zborul. După o clipă de imobilitate începuseră să se învîrtească în jurul lor înșile, folosind piciorul stîng ca pivot, cu fețele înălțate în sus, concentrați și pierduți, în timp ce veșmintele lor plisate le însoțeau piruetele lărgindu-se în formă de clopote și păreau niște flori bătute de un uragan.

În același timp, medium-ii parcă se chirciseră, cu fețele contractate și desfigurate, ca și cum voiau să-și facă nevoile și nu reușeau, respirau gîfîind. Lumina vasului cu jeratic se atenuase, iar acoliții lui Madame Olcott stinseseră toate felinarele puse pe jos. Biserica era luminată doar de raza felinarelor din naos.

Și încet, încet, se realiză minunea. De pe buzele lui Theo Fox începea să iasă un fel de spumă albicioasă care treptat se solidifica, și o spumă de același fel, cu ceva întîrziere, începea să iasă și de pe buzele fraților lui.

„Curaj, frățiori", șoptea insinuantă Madame Olcott, „curaj, faceți-vă curaj, așa, așa..."

Dansatorii cîntau, într-un ritm spart și isteric, își legănau capetele și apoi și le lăsau să atîrne, strigătele pe care le scoteau erau la început convulsive, apoi se transformară în horcăituri.

Medium-ii păreau să emane o substanță mai întîi gazoasă, apoi mai consistentă, era un fel de lavă, un albuș care se desfăcea lent, urca și cobora, li se tîra pe umeri, pe piept, pe picioare, cu mișcări sinuoase ce aminteau de acelea ale unor reptile. Nu mai distingeam bine dacă le ieșea din porii pielii, din gură, din urechi, din ochi. Mulțimea împingea înainte, înghesuindu-se tot mai aproape de medium-i, către dansatori. Mie îmi dispăruse orice teamă : sigur că mă voi pierde printre toți aceia de acolo, ieșisem din gheretă, expunîndu-mă și mai mult aburilor care se împrăștiau pe sub bolți.

În jurul medium-ilor plutea o luminiscență cu contururi lăptoase și nesigure. Substanța aceea se degaja acum

de trupurile lor și lua forme amoeboide. Din masa de substanță ce provenea de la unul dintre frați se desprinsese un fel de vîrf, ce se încovoia și se cățăra la loc pe trupul lui ca și cum ar fi fost un animal ce voia să dea cu ciocul. La capătul acelui vîrf se formau două excrescențe retractile, ca niște coarne de melc..

Dansatorii aveau ochii închiși, gurile pline de spumă, fără să înceteze mișcările de rotație în jurul lor înșile, începuseră în cerc, pe cît le putea permite spațiul, o mișcare de revoluție în jurul Pendulului, reușind ca prin minune să se miște fără să-i întretaie acestuia traiectoria. Învîrtindu-se tot mai repede, își aruncaseră beretele, lăsînd să le fluture pletele lungi negre, iar capetele lor păreau că-și iau zborul de pe gîturi. Urlau, ca în seara aceea, la Rio, houu houu houuuuu...

Formele albe începeau să se lămurească, una dintre ele căpătase o vagă asemănare omenească, cealaltă nu era încă decît un phalus, o ampulă, un alambic, iar cea de a treia era pe cale să capete forma clară a unei păsări, a unei bufnițe cu ochelari mari și cu urechile ciulite, cu ciocul îndoit, ca de profesoară bătrînă de științele naturii.

Madame Olcott interoga prima formă : „Kelley, tu ești ?" Iar din formă ieși o voce. Nu Theo Fox vorbea, desigur, ci o voce îndepărtată, care silabisea cu greu : „Now... I do reveale, a... a mighty Secret if you marke it well..."

„Da, da", insista Madame Olcott. Iar vocea : „This very place is call'd by many names... Earth... Earth is the lowest element of All... When trice yee have turned this Wheele about... thus my greate Secret I have revealed..."

Theo Fox făcu un gest cu mîna, ca pentru a cere îndurare. „Relaxează-te numai un pic, ține pe loc lucrul acela..." îi zise Madame Olcott. Apoi se adresă formei cu aspect de bufniță : „Te recunosc Khunrath, ce vrei să ne spui ?"

Bufnița păru că spune : „Hallelu... Iàah... Hallelu... Iaàh... Was..."

„Was ?"

„Was helfen Fackeln Licht... oder Briln... so die Leut... nicht sehen... wollen..."

„Noi vrem", zicea Madame Olcott, „spune-ne ce știi..."

„Symbolon kósmou... tâ ántra... kaì tân enkosmiôn... dunámeôn erithento...oi theológoi..."

Leo Fox era şi el istovit acum, vocea bufniţei se pierdea mai la sfîrşit. Leo îşi lăsase capul în jos, şi susţinea cu greutate forma aceea. Implacabilă, Madame Olcott îl incita să reziste şi se adresa ultimei forme, care acum căpătase şi ea trăsături antropomorfe. „Saint-Germain, Saint-Germain, tu eşti ? Ce ştii ?"

Iar forma aceea începuse să solfegieze o melodie. Madame Olcott impusese muzicanţilor să-şi tempereze vaçarmul, în timp ce dansatorii nu mai urlau, dar continuau să pirueteze din ce în ce mai frînţi de oboseală.

Forma cînta : „Gentle love this hour befriends me..."

„Eşti tu, te recunosc", zicea îmbietoare Madame Olcott. „Vorbeşte, spune-ne unde, ce..."

Iar forma : „Il était nuit... La tête couverte du voil de lin... j'arrive... je trouve un autel de fer, j'y place le rameau mystérieux... Oh, je crus descendre dans un abîme... des galeries composées de quartiers de pierre noire... mon voyage souterrain..."

„E fals, e fals", striga Agliè, „fraţilor, cunoaşteţi cu toţii textul acesta, este *Très Sainte Trinosophie*, am scris-o chiar eu, oricine o poate citi cu numai şaizeci de franci !" Alergase către Geo Fox şi-l zgîlţîia de braţ.

„Opreşte-te, impostorule", strigă Madame Olcott, „îl ucizi !"

„Şi, ce, dacă ?" strigă Agliè răsturnîndu-l pe medium de pe scaun.

Geo Fox încercă să se susţină agăţîndu-se de propria-i secreţie, care, tîrîtă în căderea aceea, se dizolvă, curgînd spre pămînt. Geo se trînti cu faţa-n jos în băltoaca vîscoasă pe care continua s-o vomite, apoi înţepeni fără viaţă.

„Opreşte-te, nebunule", striga Madame Olcott, apucîndu-l pe Agliè. Şi apoi către ceilalţi doi fraţi : „Mai rezistaţi, micuţilor, aceştia trebuie să mai vorbească. Khunrath. Khunrath, spune-i că sînteţi adevăraţi !"

Leo Fox, ca să supravieţuiască, încerca să reabsoarbă bufniţa. Madame Olcott i se aşezase la spate şi-i strîngea tîmplele, pentru a-l plia voinţei ei. Bufniţa îşi dădu seama că era gata să dispară şi se întoarse chiar către cel care

o năștea : „Phy, Phy, Diabolo", șuiera ea, încercînd să-i ciugulească ochii. Leo Fox scoase un horcăit ca și cum cineva i-ar fi retezat carotida și căzu în genunchi. Bufnița dispăru într-un nămol dezgustător (phiii, phiii, făcea), și în el căzu sufocîndu-se și medium-ul, rămînînd jos mototol și nemișcat. Olcott, furioasă, se întorsese către Theo, care rezista cu curaj : „Vorbește Kelley, mă auzi ?"

Kelley nu mai vorbea. Încercase să iasă din trupul medium-ului, care acum urla de parcă cineva îi smulgea viscerele și încerca să-și ia înapoi ceea ce produsese, dînd din mîini în gol. „Kelley, urechi tăiate, nu trișa încă o dată", striga Olcott. Dar Kelley, nereușind să se separe de medium, încerca să-l sufoce. Devenise ca un chewing-gum, de care ultimul dintre frații Fox încerca să se descotorosească. Apoi și Theo căzu în genunchi, tușea, se confunda cu acel ceva parazit care-l devora, se rostogoli pe jos, apărîndu-se ca și cum ar fi fost învăluit de flăcări. Fantasma care fusese Kelley îl acoperi mai întîi ca un lințoliu, apoi muri lichefiindu-se și îl lăsă deșertat pe jos, redus la jumătate din el însuși, ca pe mumia unui copil îmbălsămat de Salon. Exact în acel moment cei patru dansatori se opriră la unison, agitîndu-și brațele în aer, timp de cîteva secunde părură niște înecați care stăteau să se scufunde, apoi se chinciră lătrînd ca niște cățeluși și acoperindu-și capul cu mîinile.

Agliè în acest timp se dusese din nou în spațiul de trecere, ștergîndu-și sudoarea de pe frunte, cu mica batistă ce-i împodobea buzunarul de sus al hainei. Trase aer în piept de două ori, și-și duse la gură o pastilă albă. Apoi impuse tăcere.

„Fraților, cavaleri. Ați văzut la ce mizerii a vrut să ne supună femeia asta. Să ne reculegem și să revenim la proiectul meu. Dați-mi o oră ca să mă duc cu prizonierul dincolo."

Madame Olcott ieșise din joc, aplecată peste medium-ii ei, cu o durere aproape omenească. Dar Pierre, care urmărise ceea ce se petrecea stînd tot timpul așezat în jilț, reluă controlul asupra situației. „Nu", zise el, „nu există decît un mijloc. Le sacrifice humain ! Prizonierul la mine !"

Magnetizați de energia lui, uriașii din Avalon îl înșfăcaseră pe Belbo, care urmărise prostit scena, și-l împinseseră în fața lui Pierre. Acesta, cu agilitatea unui jongler, se ridicase, pusese jilțul pe masă și le împinsese pe ambele în centrul corului, apoi apucase firul Pendulului în treacăt și oprise sfera, sărind înapoi ca să evite contralovitura ei. A durat doar o clipă : ca și cum urmăreau un plan — și poate cît timp durase confuzia aceea, ajunseseră la un acord — uriașii săriseră pe podiumul acela, îl ridicaseră pe Belbo în jilț și unul dintre ei îi înfășurase de două ori în jurul gîtului firul Pendulului, în timp ce al doilea ținea pe loc sfera suspendată, sprijinind-o apoi de marginea mesei.

Bramanti se năpustise în fața spînzurătorii, înflăcărîndu-se maiestuos în mantia lui purpurie, și psalmodiase : „Exorcizo igitur te per Pentagrammaton, et in nomine Tetragrammaton, per Alfa et Omega qui sunt in spiritu Azoth. Saddai, Adonai, Jotchavah, Eieazereie ! Michael, Gabriel, Raphael, Anael. Fluat Udor per spiritum Eloim ! Maneat Terra per Adam Iot-Cavah ! Per Samael Zebaoth et in nomine Eloim Gibor, veni Adramelech ! Vade retro Lilith !"

Belbo rămase drept în jilț, cu frînghia de gît. Giganții nu mai trebuiau să-l țină. Dacă ar fi făcut o singură mișcare falsă, ar fi căzut din poziția aceea instabilă, iar lațul i-ar fi strîns gîtul.

„Imbecililor", striga Agliè, „cum o să-l mai punem pe axul lui ?" El se gîndea la salvarea Pendulului.

Bramanti surîdea : „Nu vă faceți griji, domnule conte. Aici noi nu amestecăm vopsele ca dumneavoastră. Acesta este Pendulul, așa cum a fost conceput de Ei. El va ști încotro s-o ia. Și în orice caz, pentru a convinge o Forță să acționeze, nimic nu-i mai bun decît un sacrificiu omenesc".

Pînă în momentul acela, Belbo tremurase. L-am văzut destinzîndu-se, să nu zic înseninîndu-se, dar privind scena cu curiozitate. Cred că în clipa aceea, în fața schimbului de cuvinte dintre cei doi adversari, văzînd în față-i trupurile dezarticulate ale medium-ilor, în laturi pe dervișii care încă tresăreau gemînd, podoabele demnitarilor în dezor-

dine, își recîștigase darul lui cel mai autentic, simțul ridicolului.

În momentul acela, sînt sigur, a hotărît că nu mai trebuia să se lase înspăimîntat. Poate că poziția lui, deasupra tuturor, îi dăduse un sentiment de superioritate, în timp ce observa din înălțimea avanscenei adunătura aceea de smintiți pierduți într-o răzbunare de Grand Guignol, și în fund, pînă aproape în hol, pe avortonii ce nu se mai interesau de nimic, dîndu-și coate și hlizindu-se, ca Annibale Cantalamessa și Pio Bo.

Întoarse neliniștit privirea numai către Lorenza, ținută acum din nou de brațe de cei doi uriași, scuturată de niște tresăriri repezi. Lorenza își recăpătase cunoștința. Plîngea.

Nu știu dacă Belbo s-a hotărît să nu dea spectacolul fricii, în fața ei, sau dacă hotărîrea lui a fost mai degrabă singurul mod în care putea să dea greutate disprețului și autorității lui, asupra acelei adunături fără noimă. Dar se ținea drept, cu capul sus, cu cămașa descheiată la piept, cu mîinile legate la spate, ca unul care nu cunoscuse niciodată frica.

Apăsat de calmul lui Belbo, resemnat în orice caz în ceea ce privește întreruperea oscilațiilor, tot mai nerăbdător să cunoască secretul, aflat acum la încheierea socotelilor cu cercetarea lui de o viață, sau de mai multe vieți, hotărît să preia din nou comanda adepților săi, Agliè se adresase din nou lui Jacopo : „Haide, domnule Belbo, hotărîți-vă. Vedeți bine, vă găsiți într-o situație, ca să zic așa, cel puțin încurcată. Încetați cu comedia."

Belbo nu răspunsese. Se uita în altă parte, ca și cum, din discreție, ar fi vrut să evite să asculte un dialog pe care-l surprinsese din întîmplare.

Agliè insistase, conciliant, ca și cum ar fi vorbit unui copil : „Vă înțeleg resentimentul, și, dacă-mi permiteți, rezerva. Înțeleg că vă repugnă să mărturisiți un secret atît de intim, și de rîvnit, unei plebe care pînă mai adineauri v-a oferit un spectacol atît de puțin edificator. Ei, bine, secretul dumneavoastră mi-l veți putea încredința numai mie, la ureche. Acum pun să vă dea jos și știu că dumneavoastră îmi veți spune un cuvînt, unul singur."

Iar Belbo : „Poftim ?"

Atunci Agliè schimbase tonul. Pentru prima oară în viaţa lui îl vedeam poruncitor, sacerdotal, excesiv. Vorbea de parcă ar fi fost îmbrăcat într-una din mantiile egiptene ale amicilor lui. Mi-am dat seama că tonul lui era fals, părea că-i parodiază pe aceia cărora el le acordase din belşug întotdeauna indulgenta-i compătimire. Dar, în acelaşi timp, vorbea destul de prins de rolul acela inedit al lui. Din cine ştie ce calcul — pentru că nu putea să fie din instinct — el se pregătea să-l implice pe Belbo într-o scenă de melodramă. Dacă juca teatru, a jucat bine, pentru că Belbo n-a observat nici un bluff, şi şi-a ascultat interlocutorul ca şi cum nici nu aştepta altceva de la el.

„Acum o să vorbeşti", zise Agliè, „ o să vorbeşti, şi n-o să rămîi pe dinafara acestui mare joc. Dacă taci, eşti pierdut. Vorbind, o să iei parte la victorie. Pentru că, adevăr îţi zic ţie, în noaptea asta tu, eu şi noi toţi sîntem în Hod, sefirahul splendorii, al maiestăţii şi al gloriei, Hod care guvernează magia ceremonială şi rituală, Hod, momentul în care se deschide eternitatea. Acest moment l-am visat timp de secole. Vei vorbi şi te vei alătura acelora care, singurii, după revelaţia ta, se vor putea declara Seniorii Lumii. Umileşte-te şi vei fi înălţat. Vei vorbi pentru că aşa poruncesc eu, vei vorbi pentru că eu o spun, şi cuvintele mele efficiunt quod figurant !"

Iar Belbo zisese, acum de neînvins : „Ma gavte la nata..."

Agliè, chiar dacă se aştepta la un refuz, păli la această insultă. „Ce-a zis ?" întrebase isteric Pierre. „Nu vorbeşte", rezumase Agliè. Desfăcuse braţele, cu un gest între renunţare şi condescendenţă, şi-i spusese lui Bramanti : „E al dumitale".

Iar Pierre, apucat de streche : „Destul, destul, le sacrifice humain, le sacrifice humain !"

„Da, să moară, noi tot o să găsim răspunsul", striga tot atît de apucată Madame Olcott, revenită în scenă, şi se năpustise spre Belbo.

Aproape în acelaşi timp se mişcase şi Lorenza. Se desfăcuse din strînsoarea uriaşilor şi se aşezase în faţa lui Belbo, la picioarele spînzurătorii, cu braţele desfăcute ca

pentru a opri o invazie, strigînd printre lacrimi : „Dar ce, sînteţi nebuni cu toţii, aşa se procedează ?“ Agliè, care tocmai se retrăgea, rămăsese o clipă interzis, apoi alergase la ea s-o ţină pe loc.

Apoi totul s-a petrecut într-o secundă. Lui Madame Olcott i se desfăcuse cocul, era toată numai fiere şi flăcări ca o meduză, şi-şi întindea ghearele către Agliè, zgîrîindu-i faţa şi apoi împingîndu-l într-o parte cu violenţa avîntului pe care-l acumulase în săritura aceea. Agliè se dădea înapoi, se împiedica într-unul dintre picioarele trepiedului cu jeratic, făcea o piruetă în jurul lui însuşi ca un derviş, lovindu-se cu capul într-o maşină şi căzînd jos cu faţa plină de sînge. Pierre, în aceeaşi clipă, se aruncase asupra Lorenzei şi în timp ce se arunca trăsese din teacă pumnalul care-i atîrna pe piept : eu acum îl vedeam din spate, n-am înţeles imediat ce se petrecuse, dar am văzut-o pe Lorenza alunecînd la picioarele lui Belbo cu faţa ca de ceară, iar Pierre ridica în sus lama urlînd : „Enfin, le sacrifice humain ! Şi apoi, întorcîndu-se către naos, în gura mare : „I'a Cthulhu ! I'a S'ha-t'n !“

Ca la un semn, mulţimea aceea ce umplea naosul se urnise, iar unii cădeau răsturnaţi, alţii ameninţau să răstoarne maşina lui Cugnot. Am auzit — aşa cred, cel puţin, doar nu mi-oi fi imaginînd eu un amănunt atît de grotesc — vocea lui Garamond spunînd : „Vă rog, domnilor, un minim de educaţie...“ Bramanti, extatic, îngenunchea în faţa corpului Lorenzei, declamînd : „Asar, Asar ! Cine mă apucă de gît ? Cine mă ţintuie la pămînt ? Cine înfige pumnalul în inima mea ? Sînt nedemn să trec pragul casei lui Maat !“

Poate că nimeni nu voia, poate sacrificarea Lorenzei trebuia să fie de ajuns, dar acoliţii se împingeau acum înlăuntrul cercului magic, devenit accesibil prin oprirea Pendulului, iar cineva — şi aş fi putut să jur că era Ardenti — fu catapultat de ceilalţi peste masă, care dispăru literalmente de sub picioarele lui Belbo, se duse cît colo, în timp ce, în virtutea aceleiaşi împingeri, Pendulul începea o oscilare rapidă şi violentă, smulgîndu-şi şi victima odată cu sine. Funia se întinsese sub greutatea sferei şi se înfăşu-

rase, de data aceasta strînsă ca un laţ, în jurul gîtului bietului meu prieten, proiectat în aer, atîrnînd de-a lungul firului Pendulului şi, zburînd deodată către extremitatea de răsărit a corului, acum se întorcea îndărăt, lipsit de viaţă (sper), în direcţia mea.

Mulţimea, călcîndu-se în picioare, se retrăsese din nou pe margini pentru a lăsa spaţiu minunii. Cel care avea în grijă oscilaţiile, îmbătat de reînvierea Pendulului, îi urmărea avîntul, acţionînd direct pe trupul spînzuratului.Axa de oscilaţie forma o diagonală de la ochii mei pînă la una dintre ferestre, cu siguranţă aceea cu rosătura, prin care ar fi trebuit să pătrundă peste cîteva ore prima rază de soare. Eu, deci, nu-l mai vedeam pe Jacopo oscilînd pe dinaintea mea, dar cred că aşa s-au petrecut lucrurile, că aceasta este figura pe care el o trasa în spaţiu...

Gîtul lui Belbo apărea ca o a doua sferă adăugată de-a lungul traiectului firului care se întindea de la bază pînă la cheia de boltă şi — cum să spun — în timp ce sfera de metal tindea spre dreapta, capul lui Belbo, cealaltă sferă, se înclina spre stînga, şi apoi invers. Multă vreme cele două sfere se mişcară în direcţii opuse astfel încît figura ce tăia spaţiul nu mai era o dreaptă, ci o structură triunghiulară. Dar, în timp ce capul lui Belbo urma tracţiunea firului întins, corpul lui — poate la început datorită ultimului spasm, acum însă cu acea spasmodică agilitate a unei păpuşi de lemn — trasa alte direcţii în gol, independent de cap, de fir şi de sfera de dedesubt, cu braţele încoace, picioarele-ncolo — şi am avut senzaţia că dacă cineva ar fi fotografiat scena cu „camera" lui Muybridge, fixînd pe peliculă fiece moment într-o succesiune spaţială, înregistrînd cele două puncte extreme în care ajungea capul la fiecare perioadă, cele două puncte de oprire ale sferei, punctele intersectării ideale ale firelor, independente, ale amîndorura, şi punctele intermediare marcate de extremitatea planului de oscilaţie al trunchiului şi al picioarelor, Belbo spînzurat de Pendul, vreau să zic, ar fi desenat în aer arborele sefiroţilor rezumînd în clipa lui cea de pe urmă însăşi facerea tuturor universuri-

lor, fixînd prin plutirea lui cele zece etape ale suflării exangue şi ale dejecţiei divinului în lume.

Apoi, în timp ce omul de la oscilaţii continua să încurajeze acest funebru balansoar, printr-o cumplită compunere de forţe, printr-o migrare de energii, trupul lui Belbo devenise imobil, iar firul cu sfera se mişcau pendulînd numai de la trupul lui pînă la pămînt, restul — care-l lega pe Belbo de boltă — rămînînd acum vertical. Astfel, Belbo, scăpa erorii lumii şi mişcărilor ei, devenise, el acum, punctul de suspensie, Pivotul Fix, Locul în care se sprijină bolta lumii, şi numai sub picioarele sale oscilau firul şi sfera, de la un pol la celălalt, fără odihnă, cu pămîntul fugindu-i pe sub ele, arătînd mereu un alt continent — iar sfera nu putea indica, şi nici n-ar fi putut vreodată să indice, unde se afla Ombilicul Lumii.

În timp ce haita diabolicilor, pentru o clipă încremenită în faţa fenomenului, începea iarăşi să vocifereze, mi-am spus că istoria aceea se încheiase cu adevărat. Dacă Hod este sefirahul Gloriei, Belbo, avusese această glorie. Un singur gest neînfricat îl reconciliase cu Absolutul.

Pendulul ideal se compune dintr-un fir foarte subțire, incapabil să opună rezistență la flexiune și torsiune, de lungime L, de care, în centrul său de gravitație, e prinsă o greutate. Pentru sferă centrul de greutate e centrul ei, pentru corpul omenesc e un punct aflat la 0,65 din înălțimea lui, măsurată de la picioare. Dacă spînzuratul e înalt de 1,70 m, centrul de greutate se află la 1,10 m de la picioarele lui, iar lungimea L înglobează și această lungime. Cu alte cuvinte, dacă capul fără gît este lung de 0,30 m, centrul de greutate se află la 1,70 — 1,10 = 0,60 m de cap și 0,60 — 0,30 = 0,30 m de gîtul spînzuratului.

Perioada de oscilații mici ale pendulului, determinată de Huygens, este dată de :

$$T \text{ (secunde)} = \frac{2\pi}{\sqrt{g}} \sqrt{L} \qquad (1)$$

unde L e în metri, $\pi = 3{,}1415927...$ și $g = 9{,}8$ m/sec^2. Rezultă de aici că (1) dă :

$$T = \frac{2 \cdot 3{,}1415927}{\sqrt{9{,}8}} \sqrt{L} = 2{\cdot}00709 \sqrt{L}$$

adică aproximativ :

$$T = 2\sqrt{L}$$

Nota bene : T e independent de greutatea spînzuratului (egalitatea oamenilor în fața lui Dumnezeu)...
Un pendul dublu cu două greutăți atîrnate de același fir... Dacă îl de-

plasezi pe A, A oscilează și după puțin timp se oprește și oscilează B. Dacă pendulurile cuplate au mase sau lungimi diferite, energia trece de la unul la celălalt, dar timpurile acestor oscilații ale energiei nu sînt egale... Această vagabondare a energiei se petrece chiar dacă în loc de a-l face pe A să oscileze liber după l-am deplasat, continuăm să-l deplasăm periodic cu ajutorul unei forțe. Adică, dacă vîntul suflă în rafale asupra spînzuratului în anti-sintonie, după un timp spînzuratul nu se mai mișcă, iar furca oscilează ca și cum ar fi fixată de spînzurat.

(Dintr-o scrisoare privată a lui Mario Salvadori, Columbia University, 1984)

Nu mai aveam nimic de aflat, în locul acela. Am profitat de învălmășeală, ca să ajung la statuia lui Gramme. Soclul era încă deschis. Am intrat, am coborît, și la capătul scăriței m-am găsit pe un mic palier iluminat de un beculeț, spre care se deschidea o scară în spirală, săpată în piatră. Iar la capătul acesteia am intrat într-un coridor cu bolțile destul de înalte, luminat slab. Mai întîi nu mi-am dat seama dintr-odată unde mă aflu, și de unde provenea clipocitul pe care-l auzeam. Apoi mi-am obișnuit ochii : eram într-un canal de scurgere, un fel de balustradă mă împiedica să cad în apă, dar nu mă împiedica să simt un damf grețos, ceva între chimic și organic. Cel puțin ceva din toată povestea noastră era adevărat : catacombele Parisului. Cele ale lui Colbert, Fantomas, de Caus ?

Urmam canalul mare, evitînd ramificațiile mai întunecoase, și sperînd că vreun semnal avea să mă vestească unde trebuia să pun capăt cursei mele subterane. În orice caz alergam departe de Conservatoire, iar față de acel

regat al nopții, catacombele Parisului erau ușurarea, libertatea, aerul curat, lumina.

Aveam în fața ochilor o singură imagine, hieroglifa trasată în cor de trupul lipsit de viață al lui Belbo. Nu reușeam să-mi dau seama din acel desen, cărei figuri corespundea el. Acum știu că era o lege fizică, dar felul în care o știu face fenomenul și mai emblematic. Aici, în casa de la țară a lui Jacopo, printre multele lui însemnări, am găsit o scrisoare a cuiva, care drept răspuns la o întrebare de-a lui îi relata cum funcționează un pendul și cum s-ar comporta dacă în lungul firului lui ar fi atîrnată o altă greutate. Deci Belbo, cine știe de cînd, gîndindu-se la Pendul, și-l închipuia și ca pe Muntele Sinai, și ca pe Muntele Calvarului. Nu murise ca victimă a unui Plan de dată recentă, își pregătise în fantezia lui moartea de mult timp, fără să știe că, crezîndu-se refuzat creației, felul său de a rumega realitatea sfîrșea prin a o proiecta. Sau poate nu, în felul ăsta vrusese el să moară pentru a-și dovedi sieși și celorlalți că, chiar în absența geniului, imaginația e oricînd creatoare.

Într-un anume sens, pierzînd, el cîștigase. Sau a pierdut totul, acela care se încrede în acest unic mod de a învinge ? A pierdut totul doar acela care nu a înțeles că alta fusese victoria. Dar eu, sîmbătă seara, încă nu descoperisem asta.

Mergeam prin canal, amens ca Postel, poate rătăcit în aceeași beznă, și deodată a venit semnalul. O lampă mai puternică, fixată de zid, îmi arăta o altă scară, cu aspect provizoriu, care ajungea pînă la o trapă de lemn. Mi-am încercat bravura, și m-am găsit într-o pivniță ticsită cu sticle goale, care dădea într-un coridor cu două closete, avînd pe ușă un bărbat și o femeie în miniatură. Eram în lumea celor vii.

M-am oprit gîfîind. Numai în momentul acela m-am gîndit la Lorenza. Acum era rîndul meu să plîng. Dar ea luneca din venele mele, ca și cum n-ar fi existat niciodată. Nu reușeam nici măcar să-mi amintesc fața ei. Din lumea aceea de morți, ea era cea mai moartă.

La capătul coridorului am găsit o nouă scară, apoi o ușă. Am intrat într-o încăpere plină de fum și urît mirosi-

toare, era o tavernă, un bistrou, un bar oriental, chelneri de culoare, cu clienți de ocazie asudați, frigări unse de grăsime și halbe de bere. Ieșeam pe ușa aceea ca unul care fusese dinainte acolo și se dusese să urineze. Nimeni nu m-a observat, sau poate doar bărbatul de la casă care, văzîndu-mă venind pe ușa din fund, îmi făcu un semn imperceptibil cu ochii pe jumătate închiși, un okay, ca și cum ar fi zis am înțeles, poți să treci, eu n-am văzut nimic.

115

Dacă ochiul ar putea vedea demonii care populează universul, existența ar fi imposibilă.

(Talmud, Berakhoth, 6)

Ieşisem din bar şi mă aflasem în mijlocul luminilor de la Porte St-Martin. Taverna din care ieşisem era orientală, şi orientale erau şi celelalte bodegi din jur, încă luminate. Miros de cuscus şi de falafel, şi înghesuială. Tineri în cete, flămînzi, mulţi cu cîte un sac de dormit, grupuri. Nu puteam intra într-un bar să beau ceva. Îl întrebasem pe un tînăr ce se întîmpla. Manifestaţia, a doua zi era marea manifestaţie contra legii Savary. Veneau cu autobuzele.

Un turc — sau drus, sau ismaelit travestit mă invita într-o franceză stîlcită să intru undeva. Nici prin gînd, trebuie să fug de Alamut. Nu ştiu cine şi în sêrviciul cui este. Să nu mă încred.

Traversez intersecţia. Acum aud numai zgomotul paşilor mei. Avantajul marilor oraşe, te muţi mai încolo, la cîţiva metri şi regăseşti singurătatea.

Dar, pe neaşteptate, după cîteva grupuri de case, la stînga mea, Conservatoire-ul, palid în noapte. Pe dinafară, perfect. Un monument care doarme somnul celor drepţi. O iau către sud, spre Sena. Aveam o ţintă în minte, dar nu-mi era clară. Voiam să întreb pe cineva ce s-a întîmplat.

Belbo, mort ? Cerul e senin. Întîlnesc un grup de studenţi. Tăcuţi, furaţi de genius loci. La stînga, silueta lui Saint-Nicolas-des-Champs.

Merg înainte pe rue St-Martin, traversez rue aux Ours, largă, pare un bulevard, mi-e teamă să nu pierd direcţia, pe care, de altfel, n-o cunosc. Mă uit în jur, şi la dreapta

mea, pe colţ, văd cele două vitrine de la Editions Rosicruciennes. Sînt neluminate, dar mai cu ajutorul lampioanelor, mai cu lanterna, reuşesc să le descifrez conţinutul. Cărţi şi obiecte. Histoire des juifs, comte de St. Germain, alchimie, monde caché, les maisons secrètes de la Rose-Croix, mesajul constructorilor de catedrale, catarii, Noua Atlantidă, medicină egipteană, templul din Karnak, Bhagavad Gîta, reîncarnare, cruci şi candelabre rozicruciene, busturi ale lui Isis şi Osiris, tămîie la cutie şi în tablete, cărţi de taroc. Un pumnal, un coupe-papier de cositor cu mînerul rotund, care poartă sigiliul adepţilor Rozei-Cruce. Ce fac ăştia, îşi rîd de mine ?

Acum trec prin faţa Beaubourgului. Ziua parcă e o serbare cîmpenească, acum însă piaţa e aproape pustie, cîteva grupuri liniştite şi adormite, lumini ici-colo, de la braseriile din faţă. E adevărat. Sînt mari ventuze ce absorb energia terestră. Poate că mulţimile care îl umplu ziua servesc la furnizarea vibraţiilor, maşina hermetică se hrăneşte cu carne proaspătă.

Biserica Saint-Merri. Vizavi de ea, Librairie la Vouivre, pe trei sferturi ocultistă. Nu trebuie să mă las pradă isteriei. Cotesc pe rue des Lombards, poate numai ca să evit un pluton de fete scandinave care ies rîzînd dintr-o tavernă încă deschisă. Tăceţi, nu ştiţi că pînă şi Lorenza a murit ?

Dar e moartă ? Şi dacă eu sînt cel mort ? Rue des Lombards : din ea se ramifică perpendicular rue Flamel, iar în capătul lui rue Flamel se zăreşte, alb, Tour Saint-Jacques. La intersecţie, librăria Arcane 22, taroc şi pendule. Nicolas Flamel, alchimistul, o librărie alchimistă, şi Tour Saint-Jacques : cu leii ăia ai lui albi la bază, acest inutil turn în stil gotic-tîrziu, pe Sena, după care se intitulase şi o revistă esoterică, turnul în care Pascal a făcut experimente asupra greutăţii aerului şi pare că încă şi astăzi, la 52 de metri înălţime, există în el o staţie de cercetări climatologice. Poate că încăpuseră acolo, înainte de a ridica Tour Eiffel. Există zone privilegiate. Şi nimeni nu-şi dă seama.

Mă întorc către Saint-Merri. Alte rîsete de fete. Nu vreau să văd pe nimeni, dau ocol bisericii, prin rue du Cloître Saint-Merri — o uşă a transeptului, veche, de lemn

cenușiu. La stînga se deschide o piață, marginea cea mai îndepărtată a Beaubourg-ului, luminată ca ziua. Pe platou sînt expuse „mașinile inutile" ale lui Tinquely și ale invenții multicolore care plutesc pe apa unei piscine sau a unui mic lac artificial, într-o prefăcută dezgărdinare de roți dințate, iar în fundal se regăsesc eșafodajele de tuburi Dalmine și marile guri căscate ale Beaubourgului — ca un Titanic abandonat lîngă un perete mîncat de iederă, naufragiat într-un crater al lunii. Unde n-au reușit catedralele, marile tambuchiuri transoceanice șușotesc în contact cu Fecioarele Negre. Le descoperă numai cine știe cum să navigheze prin preajma lui Saint-Merri. Așa că trebuie continuat, am o urmă, sînt pe cale să dau pe față una dintre urzelile Acelora, în plin centrul Orașului-Lumină, complotul pus la cale de cei Obscuri.

O tai oblic pe rue des Juges Consules și mă aflu din nou lîngă fațada lui Saint-Merri. Nu știu de ce, dar ceva mă îndeamnă să aprind lanterna și s-o dirijez către portal. Gotic ornamentat, arcuri în acoladă.

Și deodată,.căutînd ceva ce nu mă așteptam să găsesc, îl și văd pe arcada portalului.

Bafomet. Chiar acolo unde semiarcele se unesc, în timp ce în vîrful primului dintre ele e un porumbel al duhului sfînt cu o aureolă din raze de piatră, pe al doilea, așediat de îngeri ce se roagă, este el, Bafometul, cu aripile lui oribile. Pe fațada unei biserici. Fără rușine.

De ce acolo ? Pentru că nu sîntem departe de Templu. Unde se află Templul, sau ceea ce a mai rămas din el ? Mă întorc înapoi, o iau în sus către nord-est, și mă găsesc în colțul lui rue de Montmorency. La numărul 51, casa lui Nicolas Flamel. Între Bafomet și Templu. Agerul spagirist știa bine cu cine trebuia să aibă de a face. Pubele pline de o murdărie infectă, în fața unei case de epocă incertă, Taverne Nicolas Flamel. Casa e veche, au restaurat-o cu scopuri turistice, pentru diabolici de rangul cel mai prizărit, Hylicii. Alături e un bar american cu un anunț publicitar al firmei de computere Apple : „Secouez-vous les puces" (puricii sînt acei buggs, greșelile de program). Soft-Hermes. Dir Temurah.

Acum sînt în rue du Temple, o străbat și ajung în colț cu rue de Bretagne, unde se află scuarul Templului, o

grădină lividă ca un cimitir, necropola cavalerilor sacrificați.

Rue de Bretagne, pînă la intersecția cu rue Vieille du Temple. Rue Vieille du Temple după intersecția cu rue Barbette are niște magazine ciudate de lampadare electrice bizare, în formă de rață, de foi de iederă. Prea ostentativ moderne. Nu mă înșeală ei pe mine.

Rue des Francs-Bourgeois : mă aflu în cartierul Marais, îl cunosc, peste puțin or să apară vechile măcelării kosher, ce legătură au evreii cu Templierii, acum cînd am stabilit că locul lor în Plan le revenea Asasinilor din Alamut ? De ce sînt aici ? Caut un răspuns ? Nu, poate că vreau doar să mă îndepărtez de Conservatoire. Sau poate că mă îndrept confuz către un loc ; știu că nu poate fi aici, dar caut numai să-mi amintesc unde e, ca Belbo, care căuta într-un vis o adresă uitată.

Întîlnesc un grup obscen. Rid toți deșănțat, merg împrăștiați, obligîndu-mă să cobor de pe trotuar. Pentru o clipă mă tem să nu fie trimiși de Bătrînul de pe Munte, și să nu fie acolo special pentru mine. Nu e adevărat, dispar în noapte, dar vorbesc o limbă străină, care șuieră a ceva șiit, talmudic, copt, ca un șarpe în deșert.

Vin din direcția opusă figuri androgine cu niște mantii lungi. Mantii gen Roza-Cruce. Mă depășesc, cotesc spre rue de Sévigné. Acum e noapte de-a binelea. Am fugit de la Conservatoire ca să regăsesc orașul tuturor, și-mi dau seama că orașul tuturor e conceput ca o catacombă cu itinerarii preferențiale pentru inițiați.

Un bețiv. Poate se preface. Să nu mă încred, să nu mă încred niciodată. Dau peste un bar încă deschis, chelnerii cu șorțuri lungi pînă la gleznă deja adună scaunele și măsuțele. Am timp să intru și ei îmi dau o bere. O beau pe nerăsuflate și mai cer una. „Străsnică sete, hai ?" zice unul dintre ei. Dar fără cordialitate, cu suspiciune. Sigur, mi-e sete, de la cinci după amiază n-am băut nimic, dar poate să-ți fie sete chiar fără să-ți fi petrecut noaptea sub un pendul. Imbecili. Plătesc și plec, înainte ca ei că poată să-și imprime trăsăturile feței mele în memorie.

Și iată-mă în colțul lui Place des Vosges. Trec pe sub porticurile cu coloane. Care era filmul acela vechi ce

răsuna de paşii solitari ai lui Mathias, cuţitarul nebun, noaptea, prin Place des Vosges ? Mă opresc. Aud paşi în urma mea ? Bineînţeles că nu, s-au oprit şi ei. Ar fi de ajuns nişte vitrine de expoziţie şi porticurile astea ar deveni săli aidoma celor de la Conservatoire.

Tavane joase de secol şaisprezece, arce semicirculare, galerii cu gravuri şi obiecte de anticariat, mobile. Place des Vosges, aşa cum e ea, joasă cu portoanele ei vechi pline de dîre şi scîlciate şi leproase, adăposteşte oameni care nu s-au mutat de aici de sute de ani. Nişte oameni cu mantăi lungi, galbene. O piaţă locuită numai de taxidermişti. Ies numai noaptea. Cunosc piatra din pavaj, gura de canal, prin care se pătrunde în Mundus Subterraneus. Sub ochii tuturor.

L'union de Recouvrement des Cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de la Pattelerie numéro 75, u l. Uşă nouă, poate că aici locuiesc bogătaşi, dar imediat după ea e o uşă veche, decojită ca o casă din via Sincero Renato, apoi la numărul 3 o uşă refăcută recent. Alternare de Hylici şi Pneumatici. Seniorii şi sclavii lor. Aici unde sînt scînduri bătute în cuie în locul unde trebuia să fie un arc. E evident, aici era o librărie ocultistă, iar acum nu mai e. Un bloc întreg a fost golit. Evacuat într-o noapte. Cum a fost Agliè. Acum ei ştiu că cineva ştie, încep să intre în clandestinitate.

Mă aflu în colţul lui rue Birague. Văd şirul nesfîrşit al porticelor, fără ţipenie de om, aş prefera să fie întuneric, dar e o lumină galbenă de la becuri. Aş putea striga şi nimeni nu m-ar asculta. Tăcuţi, în spatele acelor ferestre închise din care nu scapă un firicel de lumină, taxidermiştii ar rînji în mantalele lor galbene.

Şi totuşi nu, între colonade şi grădina centrală sînt automobile parcate şi cîte o umbră ici-colo trecînd. Dar asta nu face ca locul să devină mai primitor. Un dog mare nemţesc îmi taie calea. Un cîine e negru numai noaptea. Unde e Faust ? Poate-l trimite pe credinciosul său Wagner să ducă cîinele să facă pipi ?

Wagner. Iată ideea care mi se învîrtea prin cap fără s-o pot prinde. Doctorul Wagner, de el am nevoie. El o să-mi poată spune dacă delirez sau nu, şi care-s fantasmele cărora le-am dat substanţă. Va putea să-mi spună că nu e nimic adevărat, că Belbo e viu şi că Tres nu există. Ce uşurare, dacă aş fi bolnav.

Las în urmă piaţa aproape alergînd. Mă urmează o maşină. Nu, poate că încearcă să parcheze. Mă împiedic de nişte saci de plastic pentru gunoi. Maşina parchează. Nu pe mine mă căuta. Sînt pe rue St-Antoine. Caut un taxi. Ca la o invocaţie magică, apare.

Îi spun : „Sept, avenue Elisée Reclus".

Je voudrais être la tour, pendre à la Tour Eiffel.

(Blaise Cendrars)

Nu ştiam pe unde vine asta, nu îndrăzneam să-l întreb pe taximetrist, pentru că cine ia taxiul la ora aceea o face ca să se ducă la el acasă, altfel e cel puţin un asasin, iar, pe de altă parte, el mormăia că centrul era încă plin de studenţii ăia blestemaţi, de autobuze parcate peste tot, o mizerie, dacă ar fi depins de el, toţi trebuiau puşi la zid, şi că era mai bun un ocol. Făcuse practic turul Parisului, lăsîndu-mă în sfîrşit la numărul şapte al unei străzi singuratice.

Nu figura nici un doctor Wagner acolo. Atunci să fi fost şaptesprezece ? Sau douăzeci şi şapte ? Am făcut două-trei încercări, apoi mi-am venit în fire. Chiar dacă aş fi găsit poarta de la intrare, credeam eu oare că puteam să-l fac pe doctorul Wagner să coboare din pat la ora aceea ca să-i povestesc întîmplarea mea ? Ajunsesem acolo din aceleaşi motive pentru care rătăcisem între Porte Saint-Martin şi Place des Vosges. Fugeam. Iar acum fugisem şi din locul către care fugisem fugind de la Conservatoire. Nu aveam nevoie de un psihanalist, ci de o cămaşă de forţă. Sau de o somnoterapie. Sau de Lia. Să-mi ia ea capul în mîini, să mi-l strîngă tare între sîn şi subsuoară şoptindu-mi să fiu cuminte.

Îl căutasem pe doctorul Wagner sau avenue Elisée Reclus ? Pentru că, acum îmi aminteam, numele acela îl întîlnisem în cursul lecturilor mele pentru Plan, era al cuiva din secolul trecut care scrisese nu ştiu ce carte despre pămînt, despre subsol, despre vulcani, cineva care sub pretextul că făcea geografie academică îşi vîra nasul în

Mundus Subterraneus. Unul de-ai lor. Fugeam de ei, și-i regăseam mereu în jurul meu. Încet, încet, în decurs de cîteva secole ocupaseră tot Parisul. Și restul lumii.

Trebuia să mă întorc la hotel. Aveam să găsesc oare alt taxi ? Pe cît putusem să înțeleg, mă aflam probabil la periferia pariziană cea mai îndepărtată. Îmi fixasem un punct către direcția de unde venea o lumină clară și difuză și se zărea cerul liber. Era Sena ?

Și ajuns la colț, l-am văzut.

La stînga mea. Ar fi trebuit să bănuiesc că era acolo, la pîndă, în împrejurimi, în acel oraș numele străzilor trasau un mesaj fără echivoc, erai mereu pus în gardă, cu atît mai rău pentru mine dacă nu mă gîndisem.

Era acolo, păianjenul acela mineral infect, simbolul, instrumentul puterii lor : trebuia să fi fugit, și în schimb mă simțeam atras către pînza lui, mișcîndu-mi capul în sus și în jos și invers, pentru că acum nu mai puteam să-l cuprind dintr-o singură aruncătură de ochi, eram practic înăuntrul lui, eram străpuns de miile-i de ace, mă simțeam bombardat de ghilotine de fier care cădeau din toate părțile, numai să se fi mișcat el puțin, și ar fi putut să mă strivească cu una dintre acele labe ale lui de mecanism.

Turnul. Eram în unicul punct al orașului în care nu-l vezi de departe, din profil, ieșind prietenos la iveală din oceanul de acoperișuri, frivol ca într-un tablou de Dufy. Era deasupra mea, îmi cădea în spate. Îi ghiceam vîrful, dar mă mișcam mai întîi în jurul lui și apoi înăuntrul arcelor de la baza lui, strivit între un picior și altul, îi măsuram cu privirea gleznele, pîntecele, părțile rușinoase, îi ghiceam vertiginosul intestin, totuna cu esofagul din gîtul acela al lui de girafă politehnică. Deși ciuruit ca o sită, avea puterea de a întuneca lumina ce-l înconjura, iar pe măsură ce mă mișcam, îmi oferea, din perspective diferite, mereu alte bolți cavernoase ce decupau prim-planuri asupra tenebrei.

Acum, în dreapta lui, aproape jos, lîngă orizont, spre nord-est, răsărise o seceră de lună. Cînd și cînd Turnul mi-o încadra ca pe o iluzie optică, o fluorescență a vreunuia dintre ecranele lui puse vraiște, dar era de ajuns să mă mișc puțin din loc că ecranele își schimbau formatul, luna nu mai era, se dusese să se ghemuiască

printre niscaiva coaste metalice, dihania o sfîrtecase, o digerase, o făcuse să dispară în altă dimensiune.

Tesseract. Cub tetradimensional. Acum vedeam printr-o arcadă o lumină mișcătoare, chiar două, roșu și alb, care pîlpîiau, desigur vreun avion căutînd aeroportul Roisy, sau Orly, cine știe. Dar imediat — fie că mă mutasem eu, sau avionul, sau Turnul — luminile dispăreau în spatele unei nervuri, așteptam să le văd reapărînd în celălalt pătrățel, dar nu mai erau. Turnul avea o sută de ferestre, toate mobile, iar fiecare dădea spre un segment diferit al spațiului-timp. Coastele lui nu marcau pliuri euclidiene, ci frîngeau țesătura cosmică, rabatau catastrofe, răsfoiau pagini din lumi paralele.

Cine spusese că turla asta de Notre-Dame-de-la-Brocante servea „à suspendre Paris au plafond de l'univers ?" Dimpotrivă, el servea la suspendarea universului de propria-i turlă — e firesc, nu este el Ersatz-ul Pendulului ?

Cum îl numiseră ? Supozitor solitar, obeliscul gol, glorie a sîrmei, apoteoza pilonului, altarul aerian al unui cult idolatru, albină în inima rozei vînturilor, trist ca o ruină, colos pocit de culoarea nopții, simbol diform al forței inutile, miracol absurd, piramidă indiferentă, chitară, călimară, telescop, prolix ca discursul unui ministru, zeu antic și fiară modernă... Era toate acestea și multe altele, iar dacă aș fi avut cel de al șaselea simț al Seniorilor Lumii, acum cînd mă aflam prins în pînza lui de coarde vocale încrustate cu polipi nituiți, l-aș fi auzit murmurînd răgușit muzica sferelor, Turnul sorbea chiar în momentul acela unde din inima pămîntului gol pe dinlăuntru și le transmitea tuturor menhirelor din lume. Rizom de articulații bătute-n piroane, artroză cervicală, proteză a unei proteze — ce oroare, din locul unde mă găseam, pentru ca ei să mă zdrobească în abisuri, ar fi trebuit să mă azvîrle spre vîrf. Acum veneam desigur dintr-o călătorie spre centrul pămîntului, mă aflam în vîrtejul antigravitațional al antipozilor.

Noi nu născocisem fantasmagorii, el îmi apărea acum drept proba iminentă a Planului, dar peste puțin avea să-și dea seama că eu eram spionul, dușmanul, firul de praf în angrenajul acela al cărui motor și a cărei întruchipare era, el și-ar fi dilatat fără veste un colț din acea

dantelă a lui de plumb și m-ar fi înghițit, aș fi dispărut într-o cută a minciunii lui, transferat în Altundeva.

Dacă aș mai fi rămas cîtuși de puțin sub broderia lui, marii lui clești s-ar fi strîns, s-ar fi curbat ca niște colți, m-ar fi supt, și apoi animalul și-ar fi reluat poziția lui posomorîtă de ascuțitoare criminală și sinistră.

Un alt avion : ăsta nu venea din nici o parte, îl generase el între vertebrele lui de mastodont descărnat. Îl priveam, nu se mai termina, ca și proiectul din care se născuse. Dacă aș fi rămas pe loc fără să fiu devorat, i-aș fi urmărit mutațiile, revoluțiile lui lente, descompunerea și recompunerea lui infinitesimală sub adierea rece a curenților, poate că Seniorii Lumii știau să-l interpreteze ca pe un grafic geomantic, în imperceptibilele lui metamorfoze ar fi citit semnale decisive, mandate inavuabile. Turnul mi se învîrtea pe deasupra capului, ca un șurub al Polului Mistic. Sau poate că nu, poate stătea nemișcat ca un țăruș magnetic, și făcea să se rotească bolta cerească. Amețeala era aceeași.

Ce bine se apără Turnul, îmi spuneam, de departe clipește afectuos, dar dacă te apropii, dacă cauți să-i pătrunzi misterul, te ucide, te îngheață pînă la os, doar afișîndu-și nepăsarea înfricoșătoare din care e făcut. Acum știu că Belbo e mort și că Planul e adevărat, pentru că Turnul e adevărat. Dacă nu reușesc să fug, să mai fug încă o dată, nu voi putea să spun asta nimănui. Trebuie să dau alarma.

Un zgomot. Stop, ne întoarcem la realitate. Un taxi care se apropia în goană. Am reușit cu o săritură să mă smulg din centura magică, am făcut semne largi cu mîinile, aproape am riscat să fiu trîntit, pentru că taximetristul a frînat numai în ultima secundă, ca și cum oprea cam fără chef — pe drum avea să-mi spună că și lui, cînd trece pe acolo noaptea, Turnul îi provoacă frică, și accelerează. „De ce ?" îl întrebasem. „Parce que... parce que ça fait peur, c'est tout".

În scurt timp am fost la hotel. A trebuit să sun îndelung ca să trezesc un portar somnoros. Mi-am zis : trebuie să dormi, acum. Restul mîine. Am luat niște pastile, destule ca să mă otrăvesc. Apoi nu-mi mai amintesc.

Nebunia un vast pavilion define,
din orice loc primește pe oricine,
mai ales dacă are aur și putere cu
sine.

(*Sebastian Brant*, Das Nerrenschiff, *46*)

Mă trezisem pe la două după-amiază, confuz și catatonic. Îmi aminteam exact totul, dar nu aveam nici o garanție că ceea ce-mi aminteam era adevărat. Mai întîi mă gîndisem să dau o fugă pînă jos să cumpăr ziarele, apoi îmi spusesem că în orice caz, chiar dacă o companie de spahii ar fi pătruns în Conservatoire imediat după eveniment, știrea tot-n-ar fi avut timp să apară în ziarele de dimineață.

Și apoi, Parisul, în ziua aceea, avea cu totul altele pe cap. Mi-o spusese imediat portarul, abia ce coborîsem să iau o cafea. Orașul era în fierbere, multe stații de metrou fuseseră închise, în unele locuri poliția dădea asalturi, studenții erau prea mulți și exagerau.

Găsisem în cartea de telefon numărul doctorului Wagner. Încercasem chiar să telefonez, dar era evident că duminica nu era la cabinet. Trebuia în orice caz să mă duc la Conservatoire să verific. Îmi aminteam că deschidea și duminica după-amiaza.

Cartierul Latin era agitat. Treceau grupuri vociferînd cu steaguri. În Ile de la Cité văzusem un cordon de poliție. În depărtare se auzeau explozii. Probabil că așa fusese și în '68. Cam prin dreptul lui Sainte-Chapelle fusese o busculadă, simțeam un miros de gaze lacrimogene. Auzisem un fel de trageri, nu știam dacă sînt studenții sau polițiștii, lumea în jurul meu alerga, ne refugiaserăm

în spatele unei porți de clădire, cu un cordon de polițiști în față, în timp ce în stradă aveau loc ciocniri. Ce rușine, să stau eu acum la un loc cu burghezii în vîrstă, așteptînd să se liniștească revoluția.

Pe urmă găsisem cale liberă, luînd-o pe niște străzi secundare din jurul vechilor Hale, și mă aflasem din nou în strada Saint-Martin. La Conservatoire era deschis, se vedea curtea lui albă și placa de pe față : „Conservatorul de arte și meserii instituit prin decretul Convenției din 19 vendemiar anul III... în vechiul priorat de la Saint-Martin-des-Champs fondat în secolul al unsprezecelea". Totul în bună regulă, și o mică aglomerație de duminică, insensibilă la tămbălăul studenților.

Intrasem — duminica e gratis — și fiece lucru era ca în după-amiaza trecută la cinci. Paznicii, vizitatorii, Pendulul la locul lui obișnuit... Căutam urmele a ceea ce se petrecuse dar, dacă se petrecuse ceva, cineva făcuse o foarte conștiincioasă curățenie. Dacă se petrecuse.

Nu-mi amintesc cum mi-am petrecut restul după-amiezii. Nu-mi amintesc nici măcar ce am văzut hoinărind pe străzi, constrîns din cînd în cînd să mă abat, ca să evit vreo ciocnire. Am telefonat la Milano, așa, de probă. Din superstiție, am format numărul lui Belbo. Pe urmă pe cel al Lorenzei. Pe urmă la editura Garamond, care nu putea fi decît închisă. Și totuși, dacă azi-noapte ține tot de astăzi, totul s-a petrecut ieri. Dar de alaltăieri pînă azi-noapte a trecut o veșnicie.

Către seară mi-am dat seama că eram nemîncat. Voiam liniște, și puțin fast. Lîngă Forum des Halles am intrat într-un restaurant care-mi făgăduia pește. Chiar prea-prea. Masa așezată direct în fața unui acvariu. Un univers destul de ireal ca să recad într-o stare de suspiciune absolută. Nimic nu e întîmplător. Peștele acela pare un isihast astmatic care-i pe cale să-și piardă credința și-l acuză pe Dumnezeu că a diminuat sensul universului. Sabaoth Sabaoth, cum poți fi atît de rău încît să mă faci să cred că nu exiști ? Ca o cangrenă, carnea se întinde peste lume... Astălalt seamănă cu Minnie, își agită cilii lungi și-și face botișorul în formă de inimă. Minnie e

logodnica lui Mickey. Mănînc o salată imensă cu un haddock fraged ca o carne de copil. Cu miere și piper. Paulicienii sînt aici. Cei de colo planează printre corali ca aeroplanul lui Bréguet — lungi bătăi din aripi de lepidopter, ai putea paria o sută contra unu că și-a ochit foetusul de homunculus abandonat pe fundul unui athanor acum găurit, aruncat la gunoi în fața casei lui Flamel. Apoi un pește templier, împlătoșat de sus pînă jos în negru, îl caută pe Noffo Dei. Trece pe lîngă isihastul astmatic, care navighează absorbit și încruntat către indicibil. Întorc privirea, pe partea cealaltă a străzii zăresc firma unui alt restaurant, CHEZ R... Roza-Cruce ? Reuchlin ? Rosispergius ? Rackovskiragotzitzarogi ? *Signaturae, signaturae...* ca în Paracelsus.

Ia să vedem, unicul mod de a-l pune pe dracul în încurcătură e să-l faci să creadă că nu crezi în el. Nu încap prea multe dubii în ce privește alergătura mea nocturnă prin Paris, și vedenia Turnului. Să ieși de la Conservatoire, după ce-ai văzut sau crezut că vezi ceea ce ai văzut, să simți întreg orașul ca pe un coșmar, e normal. Dar ce anume am văzut la Conservatoire ?

Trebuia neapărat să vorbesc cu doctorul Wagner. Nu știu de ce-mi vîrîsem în cap că acela era panaceul, dar așa era. Terapia cuvîntului.

Cum de am venit în dimineața asta ? Mi se pare că am intrat într-un cinematograf în care rula *Doamna din Șanhai*, de Orson Welles. Cînd am ajuns la scena oglinzilor, n-am mai putut și am ieșit. Dar poate nu e adevărat, mi-am închipuit eu asta.

În dimineața asta i-am telefonat la ora nouă doctorului Wagner, numele Garamond mi-a permis să trec peste bariera secretarei, doctorul a părut să-și amintească de mine, în fața urgenței pe care îl făceam eu s-o întrezărească, mi-a spus să mă duc imediat, la nouă și jumătate, înainte să sosească ceilalți pacienți. Mi se păruse amabil și înțelegător.

Poate că am visat și vizita la doctorul Wagner. Secretara mi-a cerut datele generale, a pregătit o fișă, m-a pus să plătesc onorariul. Din fericire aveam deja biletul de întoarcere.

Un cabinet de dimensiuni reduse, fără obișnuitul divan. Ferestre spre Sena, la stînga umbra Turnului. Doctorul Wagner m-a primit cu afabilitate profesională — în fond e drept, nu mai eram unul dintre editorii săi, eram un client de-al său. Cu un gest amplu și calm m-a invitat să mă așez în fața lui, de cealaltă parte a mesei, ca un funcționar de la minister. „Et alors ?" a zis el și a imprimat o mișcare fotoliului pivotant pe care stătea, arătîndu-mi spatele. Stătea cu capul în jos, și mi se părea că ține mîinile împreunate. Nu-mi rămînea decît să vorbesc.

Am vorbit, ca o cascadă, am scos din mine tot, de la început pînă la sfîrșit, ce gîndeam acum doi ani, ce gîndeam anul trecut, ce credeam că gîndea Belbo, și Diotallevi. Și mai ales ce s-a petrecut în noaptea de Sfîntul Ion.

Wagner nu m-a întrerupt, n-a făcut niciodată semn că da, sau să arate dezaprobare. Pe cît pot să-mi dau seama, părea să se fi cufundat în somn. Dar probabil e tehnica lui. Iar eu vorbeam. Terapia cuvîntului.

Pe urmă am așteptat de la el, vreun cuvînt, care să mă salveze.

Wagner s-a ridicat, foarte, foarte încet. Fără să se întoarcă spre mine a făcut un tur în jurul biroului și s-a îndreptat spre fereastră. Acum privea prin geam, cu mîinile încrucișate la spate, absorbit.

În tăcere, zece, cincisprezece minute.

Pe urmă, tot cu spatele la mine, cu o voce incoloră, calmă, liniștitoare :

„Monsieur, vous êtes fou".

El a rămas nemișcat, eu la fel. După alte cinci minute, am înțeles că n-avea să continue. Sfîrșitul ședinței.

Am ieșit fără să salut. Secretara mi-a surîs larg, și m-am trezit din nou în strada Elisée Reclus.

Era unsprezece. Mi-am adunat lucrurile de la hotel și m-am repezit la aeroport, încredințîndu-mă soartei. A trebuit să aștept două ore, și între timp am sunat la Milano, la Garamond, cu taxă inversă, pentru că nu mai aveam nici un ban. A răspuns Gudrun, părea mai zăpăcită ca de obicei, a trebuit să strig la ea de trei ori să zică da, oui, yes, că accepta telefonul.

Plîngea : Diotallevi a murit sîmbătă seara, la miezul nopții.

„Și nici unul, nici unul dintre prietenii lui la înmormîntare, azi-dimineață, ce rușine ! Nici măcar domnul Garamond, care zice că e în călătorie în străinătate. Eu, Grazia, Luciano, și un domn negru de tot, cu barbă, cu favorite crețe și cu o pălărioaie de parcă era un cioclu. Dumnezeu știe de unde venea. Dar unde erați dumneavoastră, domnule Casaubon ? Și unde e Belbo ? Ce se întîmplă ?"

Am mormăit niște explicații confuze și am pus receptorul jos. M-au chemat, și m-am urcat în avion.

9

JESOD

Teoria socială a conspirației... e o consecință a lipsei de raportare la Dumnezeu, și a întrebării ce derivă de aici : „Cine e în locul lui ?"

(Karl Popper, Conjectures and refutations, London, Routledge, 1969, I, 4)

Călătoria mi-a făcut bine. Părăsisem nu numai Parisul, dar lăsasem în urmă și subsolul, ba chiar și solul, crusta terestră. Cer și munți încă albi de zăpadă. Singurătatea la zece mii de metri, și acel sentiment de beție pe care ți-l dă întotdeauna zborul, presurizarea, trecerea printr-o ușoară tulburare. Mă gîndeam că numai acolo, sus, reveneam cu picioarele pe pămînt. Și am hotărît să fac bilanțul, mai întîi făcîndu-mi un punctaj în carnetul meu, apoi lăsîndu-mă la voia întîmplării, cu ochii închiși.

Am hotărît să enumăr mai întîi evidențele incontestabile.

E neîndoielnic că Diotallevi a murit. Mi-a spus-o Gudrun. Gudrun a rămas întotdeauna pe dinafara istoriei noastre, n-ar fi înțeles-o, și deci a rămas singura care poate spune adevărul. Apoi e adevărat că Garamond nu era la Milano. Desigur, putea fi oriunde, dar faptul că nu e aici și că n-a fost nici zilele trecute lasă să se creadă că era la Paris, unde l-am văzut.

La fel, nu e nici Belbo.

Acum, să încercăm să ne gîndim că ceea ce am văzut sîmbătă seara la Saint-Martin-des-Champs s-a întîmplat cu adevărat. Poate nu așa cum am văzut eu, sedus de muzică și de aromele acelea, dar ceva s-a întîmplat. E ca în povestea cu Amparo. Întorcîndu-se acasă, ea nu era, bineînțeles, sigură că a fost apucată de Pomba Gira, dar

știa sigur că în cortul umbanda fusese, și că crezuse — sau se comportase ca și cum crezuse — că a fost posedată de Pomba Gira.

În fine, ceea ce mi-a spus Lia la munte e adevărat, lectura ei era absolut convingătoare, mesajul din Provins era o notă de la spălătoreasă. Nu au fost niciodată reuniuni de Templieri la Granges-aux-Dîmes. Nu exista Plan și nu exista mesaj.

Nota de la spălătoreasă a fost pentru noi un careu de cuvinte încrucișate cu pătrățele încă goale, dar fără definiții. Așadar trebuie umplute pătrățelele în așa fel încît totul să se încrucișeze cum trebuie. Dar poate că exemplul nu e tocmai bun. În careu se încrucișează cuvinte, iar cuvintele trebuie să se intersecteze într-o literă comună. În jocul nostru nu încrucișam cuvinte, ci concepte și fapte, și deci regulile erau altele, și erau în esență trei.

Prima regulă, conceptele se leagă prin analogie. Nu există reguli pentru a decide de la început dacă o analogie e bună sau rea, pentru că orice lucru se aseamănă cu oricare altul sub un anumit raport. Exemplu. Cartof se întîlnește cu măr, pentru că amîndouă sînt vegetale și de formă aproape rotundă. De la măr la șarpe, prin conexiune biblică. De la șarpe la covrig prin similitudine formală, de la covrig la colac de salvare și de acolo la costumul de baie, de la baie la hartă de navigație, de la hartă de navigație la hîrtie igienică, de la igienă la alcool, de la alcool la drog, de la drog la seringă, de la seringă la împunsătură, de la împunsătură la teren, de la teren la cartof.

Perfect. A doua regulă spune de fapt că, dacă pînă la sfîrșit tout se tient, jocul e valabil. De la cartof la cartof, tout se tient. Deci e just.

A treia regulă : conexiunile nu trebuie să fie inedite, în sensul că trebuie să fi fost deja efectuate cel puțin o dată, și mai bine dacă-s de mai multe ori, efectuate de alții. Numai așa încrucișările apar adevărate, fiindcă sînt evidente.

Exact asta era și ideea domnului Garamond : cărțile diabolicilor nu trebuie să inoveze, trebuie să repete ceea ce s-a spus deja, altfel ce s-ar fi ales de forța Tradiției ?

Aşa am făcut şi noi. Nu am inventat nimic, în afară de felul cum am aranjat piesele. Aşa făcuse şi Ardenti, nu inventase nimic, numai că aranjase piesele ca nelumea, şi pe deasupra era mai puţin cult decît noi, iar piesele nu le avea toate.

Ei aveau piesele, dar nu aveau schema jocului. Şi pe urmă, noi — încă o dată — eram mai capabili.

Îmi aminteam o frază pe care mi-o spusese Lia la munte, cînd îmi reproşa că am făcut un joc urît : „Lumea e ahtiată după planuri, dacă-i oferi unul, se aruncă asupra lui ca o haită de lupi. Tu inventezi, şi ei cred. Nu trebuie să stîrneşti mai mult imaginar decît există".

În fond, totdeauna se întîmplă aşa. Un tînăr Erostrat se dă de ceasul morţii pentru că nu ştie cum să devină faimos. Apoi vede un film în care un băiat firav trage în vedeta de country music şi creează evenimentul zilei. A găsit formula, se duce şi trage şi el în John Lennon.

Tot aşa e şi cu aşa-zişii ASP. Cum să fac să devin un poet publicat care să ajungă în enciclopedii ? Şi Garamond îi explică : simplu, plăteşti : ASP-ul nici nu se gîndise la asta înainte, dar din moment există planul editurii Manuzio, se identifică cu el. ASP-ul e convins că aştepta editura Manuzio încă din copilărie, numai că nu şia că există.

Consecinţă, noi am inventat un plan inexistent şi Ei nu numai că l-au luat de bun, dar s-au şi convins că sînt cuprinşi în el de mult timp, sau şi-au identificat fragmentele proiectelor lor dezordonate şi confuze ca fiind momente ale Planului nostru, detaliat potrivit unei logici inconfundabile a analogiei, a aparenţei, a presupunerii.

Dar dacă inventînd un plan ceilalţi îl realizează, e ca şi cum Planul ar exista, ba mai mult, acum chiar există.

Din acest moment batalioane de diabolici vor străbate lumea în căutarea hărţii.

Am oferit o hartă unor oameni care căutau să-şi învingă o frustraţie a lor obscură. Care ? Mi-o sugerase acel ultim *file* al lui Belbo : n-ar exista eşec, dacă ar exista cu adevărat un Plan. Înfrîngere, da, dar nu din vina ta. A sucomba în faţa unui complot cosmic nu e ruşine. Nu eşti laş, eşti martir.

Nu te plîngi de faptul că eşti muritor, pradă a mii de microorganisme pe care nu le stăpîneşti, nu eşti răspunzător de picioarele tale care nu pot apuca, de dispariţia cozii, de părul şi de dinţii care nu mai cresc a doua oară, de neuronii pe care-i semeni din mers, de vinele care se îngroaşă. Vinovaţii sînt Îngerii Invidioşi.

Şi acelaşi lucru e valabil şi pentru viaţa de toate zilele. Ca şi scăderile cursului la Bursă. Au loc pentru că fiecare face cîte o mişcare greşită, şi toate mişcările greşite la un loc creează panică. Pe urmă, cine nu are nervii tari se întreabă : dar cine a urzit complotul ăsta, cui îi foloseşte ? Şi e vai şi-amar cînd nu găseşti un duşman care să fi complotat, te-ai simţi vinovat. Sau, tocmai fiindcă te simţi vinovat, inventezi un complot, ba chiar mai multe. Şi pentru a le înfrunta, trebuie să-ţi organizezi propriul tău complot.

Şi cu cît îţi imaginezi comploturile altora, pentru a justifica lipsa de înţelegere faţă de tine, cu atît cazi mai mult sub vraja lor, şi ţi-l concepi pe al tău pe măsura lor. Exact cum se întîmplase cînd între iezuiţi şi baconieni, paulicieni şi neotemplieri, fiecare punea propriul său plan pe seama celuilalt. Atunci Diotallevi observase : „Sigur, atribui celorlalţi ceea ce faci tu, şi dat fiind că tu faci un lucru odios, ceilalţi devin odioşi. Cum însă ceilalţi ar vrea, de obicei, să facă tocmai lucrul ăla odios pe care îl faci tu, ei colaborează cu tine, lăsînd să se creadă că — da — în realitate ceea ce le atribui e ceea ce au dorit ei dintotdeauna. Dumnezeu îi orbeşte pe cei pe care voieşte să-i piardă, e de ajuns să dai o mînă de ajutor".

Un complot, dacă vrea să fie complot, e secret. Trebuie să existe un secret pe care, cunoscîndu-l, noi n-am mai fi frustraţi, pentru că ori ar fi secretul care ne duce la mîntuire, ori cunoaşterea secretului s-ar identifica cu mîntuirea. Există oare un secret atît de luminos ?

Desigur, cu condiţia de a nu-l cunoaşte vreodată. Dezvăluit, el n-ar putea decît să ne dezamăgească. Nu-mi vorbise Agliè de tendinţa către mister, care agita epoca Antoninilor ? Şi totuşi, abia sosise cineva care se declarase fiul lui Dumnezeu, fiul Domnului care se face carne,

și mîntuie păcatele lumii. Era acesta un mister oarecare ? Și făgăduia salvarea întregii lumi, era de ajuns să-ți iubești aproapele. Era un secret de nimic ? Și lăsa testamentar că oricine rostea cuvintele potrivite în momentul potrivit putea să transforme o bucată de pîine și jumătate de pahar de vin în carnea și sîngele fiului lui Dumnezeu, și să se nutrească astfel. Era o enigmă de aruncat ? Și îi determina pe părinții bisericii să facă conjecturi, și apoi să declare că Dumnezeu este Unul și întreit și că Duhul vine de la Tatăl și de la Fiul, iar nu Fiul din Tatăl și din Duhul Sfînt. Era o formulă de doi bani făcută pentru Hylici ? Și totuși, ăia, care aveau de acum mîntuirea la îndemînă — *do it yourself* — nimic. Asta-i toată revelația ? Ce banalitate : și dă-i și colindă isterici cu corăbiile lor prin toată Mediterana în căutarea unei alte științe pierdute, pe lîngă care dogmele acelea de treizeci de parale n-ar fi fost decît învelișul superficial, parabola pentru cei săraci cu duhul, hieroglifa aluzivă, un fel de a le face cu ochiul Pneumaticilor. Misterul trinitar ? Prea ușor, trebuie să fie altceva dedesubt.

Era unul, poate Rubinstein, care, cînd îl întrebaseră dacă crede în Dumnezeu, răspunsese : „O, nu, eu cred... în ceva mult mai mare..." Dar mai era un altul (poate Chesterton ?) care zisese : de cînd oamenii nu mai cred în Dumnezeu, nu înseamnă că nu mai cred în nimic, cred în orice.

Orice nu e un secret mai mare. Nu există secrete mai mari, pentru că imediat ce sînt revelate, apar mici. Există un singur secret gol. Un secret care lunecă. Secretul plantei orchis este că înseamnă testicule și acționează asupra lor, dar testiculele au rolul de a semnifica un semn zodiacal, acesta o ierarhie îngerească, aceasta o gamă muzicală, gama un raport între umori, și așa mai departe, inițierea înseamnă a învăța să nu te oprești niciodată, decojești universul ca pe o ceapă, iar o ceapă e toată numai coajă, să ne închipuim o ceapă infinită, care are centrul în orice parte și circumferința nicăieri, sau e făcută ca inelul lui Moebius.

Adevăratul inițiat e acela care știe că cel mai puternic dintre secrete e un secret fără conținut, pentru că

nici un dușman nu va reuși să facă să-i fie mărturisit, nici un adept nu va reuși să i-l sustragă.

Acum îmi apărea mai logică, mai consecventă, dinamica ritului nocturn din fața Pendulului. Belbo susținuse că posedă un secret, și prin asta cîștigase puterea asupra Lor. Impulsul lor, pînă și al unui om atît de avizat ca Agliè, care bătuse imediat toba pentru a-i convoca pe toți ceilalți, a fost să i-l cunoască. Și cu cît Belbo refuza să li-l dezvăluie, cu atît Ei considerau că secretul e mai mare, și cu cît el jura că nu-l posedă, cu atît erau mai convinși că l-ar poseda, și că e un secret veritabil pentru că dacă ar fi fost fals, l-ar fi dezvăluit.

Timp de secole căutarea acestui secret fusese liantul care îi ținuse la un loc, fie chiar cu excomunicări, lupte intestine, într-ajutorări. Acum, ei erau cît pe ce să-l cunoască. Și au fost asaltați de două spaime : că secretul ar putea fi de natură să-i dezamăgească, și că — devenind cunoscut tuturor — n-ar mai rămîne nici un secret. Ar fi fost sfîrșitul lor.

Exact în momentul acela Agliè a intuit că dacă Belbo ar fi vorbit, toți ar fi știut, iar el, Agliè, ar fi pierdut aureola confuză care-i conferea harul și puterea. Dacă Belbo i s-ar fi confesat numai lui, Agliè ar fi continuat să fie Saint-Germain, nemuritorul — amînarea morții lui coincidea cu amînarea secretului. A încercat să-l determine pe Belbo să-i vorbească la ureche, și cînd a înțeles că nu va fi posibil, l-a provocat, preconizînd că se va da bătut, dar și mai mult, ca să-i dea un spectacol de fatuitate. Oh, îl cunoștea bine, bătrînul conte, știa că la oamenii din părțile acelea încăpățînarea și simțul ridicolului învinș pînă și teama. L-a obligat să ridice tonul sfidător și să zică nu în mod definitiv.

Iar ceilalți, din aceeași temere, au preferat să-l ucidă. Pierdeau harta — le rămîneau secole întregi s-o mai caute — dar salvau prospețimea dorinței lor decrepite și băloase.

Îmi aminteam o întîmplare pe care mi-o povestise Amparo. Înainte chiar ca ea să vină în Italia, fusese timp de cîteva luni la New York, și se dusese să locuiască într-unul din acele cartiere unde cel mult se toarnă telefilme despre polițiștii de la criminalistică. Se întorcea acasă

singură, la ora două noaptea. Şi cînd o întrebasem dacă nu-i era frică de maniacii sexuali, îmi relatase care era metoda ei. Imediat ce maniacul se apropia şi se manifesta ca atare, ea îl lua de braţ şi-i zicea : „Bine, hai să ne culcăm amîndoi". Iar acela o ştergea, descumpănit.

Dacă eşti maniac sexual, nu vrei sexul ca atare, vrei să-l doreşti, cel mult să-l furi, dar pe cît posibil fără ştirea victimei. Dacă eşti pus în faţa sexului şi ţi se spune hic Rodon, hic salta, fireşte că o iei la goană, altfel n-ai mai fi defel maniac.

Iar noi ne-am dus să le gîdilăm poftele, să le oferim un secret cum nu se poate mai gol, pe care nu numai că nu-l cunoşteam nici noi, dar pe deasupra ştiam că era fals.

Avionul zbura peste Muntele Alb şi călătorii se grămădeau cu toţii în aceeaşi parte ca să nu piardă revelaţia acelui obtuz buboi crescut din cauza unei distonii a curenţilor subterani. Eu mă gîndeam că dacă ceea ce gîndeam în momentul acela era just, atunci poate că curenţii nu existau, tot aşa cum nu existase nici mesajul din Provins, şi că istoria descifrării Planului, aşa cum o reconstituiserăm noi, nu era altceva decît Istoria însăşi.

Îmi revenea în memorie ultimul *file* al lui Belbo. Dar atunci, dacă fiinţa e atît de goală şi de fragilă încît se susţine doar pe iluzia acelora care-i caută secretul, cu adevărat — cum zicea Amparo în seara aceea în cort, după înfrîngerea ei — atunci nu există mîntuire, sîntem cu toţii nişte sclavi, daţi-ne un stăpîn, ni-l merităm...

Nu e posibil. Nu e posibil, pentru că Lia m-a învăţat că mai există şi altceva, şi am dovada că-i aşa, se numeşte Giulio şi în clipa asta se joacă undeva, într-o vale, şi trage de coadă o capră. Nu e posibil, pentru că Belbo a zis *nu* de două ori.

Primul nu i l-a zis lui Abulafia, şi oricui ar fi încercat să-i violeze secretul. „Ai cuvîntul-cheie ?" era întrebarea. Iar răspunsul, cheia cunoaşterii, era „nu". E ceva adevărat aici, şi anume nu numai că acel cuvînt magic nu există,

dar nici măcar nu știm asta. Însă cine poate admite asta, poate să afle ceva, cel puțin atît cît am putut eu să aflu.

Al doilea *nu* l-a spus sîmbătă seara, refuzînd salvarea ce-i era oferită. Ar fi putut inventa o hartă oarecare, sau cita una dintre acelea pe care i le arătasem eu, căci oricum, cu Pendulul atîrnat în felul acela, banda aia de smintiți n-ar fi identificat niciodată Umbilicus Mundi, și chiar dacă o făceau, ar fi pierdut alte cîteva decenii pînă să priceapă că nu era acela. Dar el nu, n-a vrut să se plece, a preferat să moară.

Nu că n-a vrut să se plece poftelor puterii, n-a vrut să se plece în fața non-sensului. Și asta înseamnă că el, într-un fel, știa că, oricît de fragilă este ființa, oricît de nesfîrșită și fără scop este interogarea noastră în legătură cu lumea, există ceva care are mai mult sens decît restul.

Ce anume intuise Belbo, poate numai în acel moment, încît să-i îngăduie să contrazică al său ultim *file* disperat, și să nu delege propriul destin cuiva care-i garanta un Plan oarecare ? Ce anume înțelesese — în sfîrșit — care-i permitea să-și joace viața, ca și cum tot ceea ce trebuia să știe descoperise de multă vreme, fără să-și fi dat seama pînă atunci, și ca și cum în fața acestui unic, veritabil, absolut secret al său, tot ce se întîmpla acolo, în Conservatoire, era iremediabil stupid — și tot stupid ar fi fost în momentul acela să se încăpățîneze să trăiască ?

Îmi lipsea ceva, un inel al lanțului. Lui Belbo mi se părea că-i cunosc acum toate gesturile, din viață pînă la moarte, afară de unul.

La sosire, în timp ce căutam pașaportul, am găsit în buzunar la mine cheia acestei case. O luasem joia trecută împreună cu aceea de la apartamentul lui Belbo. Mi-am amintit de ziua aceea, cînd Belbo arătase spre vechiul dulap care conținea, cum zicea el, așa-zisa lui opera omnia, sau așa-zisele juvenilia. Poate că Belbo scrisese ceva ce nu se putea găsi în Abulafia, iar acel ceva era înmormîntat aici, la ***.

Nu era nimic rezonabil în presupunerea mea. Un bun motiv — mi-am zis — ca s-o iau de bună. Deocamdată.

M-am dus să-mi reiau în stăpînire maşina, şi am venit aici.

N-am mai găsit-o nici măcar pe bătrîna aceea, ruda familiei Canepa, sau paznic, ce fusese, pe care o văzuserăm atunci. Poate a murit şi ea între timp. Aici nu e nimeni. Am colindat prin diferite camere, e miros de umezeală, mă gîndeam chiar să aprind preotul într-unul dintre dormitoare. Dar n-are sens să-ţi încălzeşti patul în iunie, imediat ce deschizi ferestrele, intră aerul călduţ al serii.

Imediat după asfinţit nu era lună. Ca şi la Paris, atunci, sîmbătă noaptea. A răsărit foarte tîrziu, o văd doar aşa, prizărită cum e — mai mică decît la Paris — numai acum, ridicîndu-se încet deasupra colinelor mai joase, într-o vîlcea dintre Bricco şi o altă cocoaşă gălbuie, poate un lan deja secerat.

Cred că am ajuns aici pe la şase seara, era încă lumină. Nu-mi luasem nimic de mîncare, apoi, umblînd la întîmplare, am intrat în bucătărie şi am găsit un salam atîrnat de o grindă. Am cinat cu salam şi apă rece, probabil pe la ora zece. Acum mi-e sete, mi-am adus aici, în biroul unchiului Carlo, o garafă mare cu apă, şi sorb din ea la fiecare zece minute, apoi cobor, o umplu, şi o iau de la capăt. Ar trebui să fie ora trei, acum. Dar stau cu lumina stinsă şi mi-e greu să citesc cadranul ceasului. Reflectez, uitîndu-mă pe fereastră. Văd un fel de licurici, stele căzătoare pe pantele dealurilor. Maşini rare care trec, coboară la vale, urcă spre sătuce cocoţate mai sus. Cînd Belbo era copil, probabil priveliştile nu erau aceleaşi. Nu existau maşinile, nu existau şoselele de acum, noaptea era camuflaj.

Am deschis dulapul unde se găseau juvenilia, imediat ce am sosit. Rafturi întregi pline cu hîrtii, de la temele şcolare din clasele elementare pînă la fascicule de poezii şi de proze din adolescenţă. În adolescenţă, toată lumea a scris poezii, apoi poeţii adevăraţi şi le-au distrus, iar poeţii slabi le-au publicat. Belbo era prea dezabuzat ca să le

salveze, prea lipsit de apărare ca să le distrugă. Le-a înmormîntat în dulapul unchiului Carlo.

Am citit timp de cîteva ore. Și timp de alte cîteva ore bune, pînă în momentul de față, am meditat asupra ultimului text pe care l-am găsit, cînd era gata-gata să renunț.

Nu știu cînd l-o fi scris Belbo. Sînt nenumărate foile în care se împletesc printre rînduri caligrafii diferite, sau aceeași caligrafie din epoci diferite. Ca și cum l-ar fi scris foarte devreme, pe la șaisprezece-șaptesprezece ani, apoi l-ar fi revăzut, s-ar fi întors la el pe la douăzeci, și iarăși la treizeci, și poate și după aceea. Pînă în momentul cînd a renunțat probabil la scris — ca să reînceapă cu Abulafia, dar fără să îndrăznească să recupereze rîndurile astea și să le supună umilinței electronice.

Citindu-le, îți pare că urmărești o întîmplare bine cunoscută, cele petrecute la ***, între 1943 și 1945, unchiul Carlo, partizanii, oratoriul, Cecilia, trompeta. Cunosc prologul, erau temele obsesive ale unui Belbo înduioșat, ale unui bețiv dezamăgit care suferea. Literatura memoriei, o știa și el, era ultimul refugiu al oamenilor de nimic.

Dar eu sînt un critic literar, încă o dată sînt Sam Spade, care caută ultima urmă.

Și așa am găsit Textul-Cheie. Reprezintă probabil ultimul capitol al întîmplării trăite de Belbo la ***. După el, nu e posibil să se mai fi întîmplat ceva.

S-a dat foc ghirlandei de pe trîmbiță, și atunci am văzut lărgindu-se gaura din cupolă și o săgeată strălucitoare de foc coborînd ca fulgerul prin țeava trîmbiței și intrînd în trupurile lipsite de viață. Apoi, deschizătura s-a închis la loc și trîmbița a pierit și ea de acolo.

(Johann Valentin Andreae, Die Chymische Hochzeit des Christian Rosencreutz, *Strassburg, Zetzner, 1616, pp. 125—126)*

Textul are niște goluri, niște suprapuneri, niște falii, niște bifări — se vede că abia m-am întors de la Paris. Nu atît îl recitesc, cît îl retrăiesc.

Să fi fost către sfîrșitul lui aprilie 1945. Armatele germane erau acum în derută, fasciștii începuseră să se împrăștie. În orice caz, tîrgul *** era de acum, definitiv, sub controlul partizanilor.

După ultima luptă, aceea pe care Jacopo ne-o povestise chiar în casa asta (acum aproape doi ani), diferite brigăzi de partizani își dăduseră întîlnire la***, pentru a ține apoi drumul drept spre oraș. Ei așteptau un semnal de la Radio Londra, aveau să pornească atunci cînd și Milano ar fi fost gata pentru insurecție.

Sosiseră și cei din formațiunile Garibaldi, comandați de Ras, un uriaș cu barba neagră, foarte popular prin partea locului : erau îmbrăcați cu niște uniforme doar de fantezie, care se deosebeau unele de altele, afară de eșarfe și de steaua de pe piept, amîndouă roșii, și erau înarmați la întîmplare, care cu o pușcă veche, care cu un pistol mitralieră capturat de la inamic. Contrastau cu brigăzile badogliene, cu eșarfe albastre, uniforme kaki asemănătoare cu ale englezilor, și puști-mitraliere Sten noi-nouțe. Aliații îi ajutau pe badoglieni cu lansări generoase de parașute noaptea, după ce trecuse, cum făcea deja de doi ani, în toate serile pe la unsprezece, misteriosul Pipetto, avionul de recunoaștere englez, despre care nimeni nu știa ce

anume recunoştea, fiindcă lumini nu se zăreau nicăieri, pe o rază de cine ştie cîţi chilometri.

Existau nişte tensiuni între garibaldieni şi badoglieni, se zicea că în seara luptei badoglienii se repeziseră asupra duşmanului strigînd „Înainte, Savoia", dar unii dintre ei ziceau că era în virtutea obişnuinţei, ce-ai vrea să strigi cînd porneşti la atac, asta nu însemna că erau neapărat monarhişti şi ştiau şi ei că regele avea culpe mari. Garibaldienii rînjeau, poţi să strigi Savoia doar dacă dai atac la baionetă în cîmp deschis, dar nu azvîrlindu-te după un colţ cu pistolul-mitralieră. Şi ziceau că erau vînduţi englezilor.

Se ajunsese totuşi la un modus vivendi, era necesară o comandă unică pentru atacarea oraşului, şi alegerea căzuse asupra lui Terzi, care comanda brigada cel mai bine echipată, era cel mai bătrîn, făcuse Războiul cel Mare, era un erou şi se bucura de încrederea comandamentului aliat.

În zilele următoare, cu puţin înainte, cred, de insurecţia de la Milano, porniseră să cucerească oraşul. Sosiseră veşti bune, operaţia reuşise, brigăzile se întorceau victorioase la ***, dar fuseseră morţi, umbla zvonul că Ras căzuse în luptă, iar Terzi era rănit.

Apoi într-o după-amiază se auziseră zgomote de motorizate, cîntece de victorie, lumea alergase în piaţa mare, de pe şoseaua naţională soseau primele contingente, cu pumnii ridicaţi, drapele, o agitare de arme pe ferestruicile maşinilor sau de pe camioane. De-a lungul drumului, deja lumea îi acoperise pe partizani cu flori.

Deodată cineva a strigat Ras Ras, şi Ras era acolo, ghemuit pe aripa din faţă a unui camion Dodge, cu barba zburlită şi cu smocuri de păr asudate ieşindu-i din cămaşa descheiată la piept, şi saluta mulţimea rîzînd.

Alături de Ras, coborîse din Dodge şi Rampini, un băiat miop care cînta în fanfară, ceva mai vîrstnic decît ceilalţi, care dispăruse de trei luni şi se zicea că ajunsese la partizani. Şi într-adevăr, iată-l acolo, cu eşarfa roşie la gît, cu jacheta kaki, cu o pereche de pantaloni albaştri. Era uniforma fanfarei lui don Tico, dar el avea acum un centiron cu cataramă, şi un pistol. Prin ochelarii lui cu sticle groase care-i aduseseră atîtea ironii din partea foşti-

lor lui colegi de la oratoriu, acum privea fetele care se grămădeau în jurul lui, de parcă ar fi fost Flash Gordon. Jacopo se întreba dacă Cecilia era şi ea întîmplător pe-acolo, printre lume.

În răstimp de jumătate de oră piaţa era pestriţă de partizani, iar mulţimea îl striga cu voce tare pe Terzi, şi cerea un discurs.

De la un balcon al palatului comunal apăruse Terzi, sprijinit în cîrja lui, palid, şi cu mîna încercase să liniştească mulţimea. Jacopo aştepta discursul, pentru că toată copilăria lui, ca şi a altora de aceeaşi vîrstă fusese marcată de discursuri mari şi istorice ale Ducelui, din care se învăţau pe dinafară, la şcoală, citatele cele mai semnificative, şi deci se învăţa totul pe dinafară, pentru că orice frază era un citat semnificativ.

Cînd se făcuse linişte, Terzi vorbise, cu o voce răguşită, care abia se auzea. Zisese : „Cetăţeni, prieteni. După atîtea sacrificii grele... iată-ne aici. Glorie celor căzuţi pentru libertate".

Atît. Şi dispăruse înăuntru.

În timpul ăsta mulţimea urla, partizanii înălţau pistoalele-mitralieră, puştile Sten, flintele, vechile puşti nouăzeci şi unu, şi trăgeau salve de sărbătoare, cartuşele goale căzînd peste tot, şi copiii vîrîndu-se printre picioarele ostaşilor, şi ale civililor, pentru că o colecţie ca aia n-aveau să mai vadă, exista riscul ca războiul să se termine peste o lună.

Totuşi, fuseseră şi morţi. Printr-o întîmplare cumplită, cei doi morţi erau din San Davide, un sat mai sus de ***, iar familiile lor cereau să fie înmormîntaţi în micul cimitir local.

Comandamentul partizanilor hotărîse că trebuiau să fie nişte funeralii solemne, cu companiile aliniate în formaţie, cu carele funebre împodobite, cu fanfara muzicală a primăriei, cu părintele paroh al catedralei. Şi cu fanfara de la oratoriu. Don Tico acceptase imediat. Înainte de toate, spunea el, pentru că totdeauna a fost antifascist. Apoi, aşa cum şopteau ceilalţi din orchestră, pentru că de un an făcea

exerciții studiind două marșuri funebre, pe care trebuia să le și execute pînă la urmă. Și în sfîrșit, ziceau gurile rele din sat, pentru a uita *Giovinezza*.

Întîmplarea cu *Giovinezza* a fost asta.

Cu cîteva luni înainte, cînd partizanii încă nu sosiseră, fanfara lui don Tico ieșise pentru nu știu care hram și fuseseră opriți de Brigăzile Negre. „Cîntați *Giovinezza*, părinte", îi comandase căpitanul, bătînd cu degetele în țeava pistolului-mitralieră. Ce să-i faci, cum obișnuia el să zică după aceea. Don Tico zisese, băieți, să încercăm, pielea-i piele. Dăduse ritmul cu cheia lui, și o hărmălaie nenorocită de cacofonici străbătuse tîrgul *** cîntînd ceva în care numai după „nebuna speranță de revanșă" mai puteai recunoaște *Giovinezza*. O rușine pentru toți. Pentru că cedaseră, zicea după aceea don Tico, dar mai ales pentru că atunci cîntaseră ca niște cizme. Era el preot, și antifascist, dar arta-i artă înainte de toate.

Jacopo lipsea în ziua aceea. Avea amigdalită. Erau numai Annibale Cantalamessa și Pio Bo, și simpla lor prezență trebuie să fi contribuit radical la căderea nazism—fascismului. Dar pentru Belbo problema era alta, cel puțin în momentul cînd scria despre ea. Îi lipsise încă o ocazie pentru a ști dacă ar fi putut spune nu. Poate că de aceea murise spînzurat de Pendul.

În fine, se fixaseră funeraliile pentru duminică de dimineață. În piața domului erau adunați toți. Terzi cu trupele lui, unchiul Carlo și cîteva notabilități ale comunei, cu decorațiile din celălalt război, și nu conta cine fusese fascist și cine nu, era vorba de cinstirea eroilor. Și mai era clerul, fanfara primăriei, în uniforme de culoare închisă, și dricurile cu caii cu valtrapuri albe ca zăpada, cu argintiu și negru. Vizitiul era îmbrăcat ca un mareșal de-ai lui Napoleon, cu bicorn, pelerină și manta, de aceleași culori ca și harnașamentele cailor. Și era fanfara oratoriului, șepci cu vizieră, veston kaki și pantaloni albaștri, lucind din alămuri, instrumentele de suflat din lemn negre, și scînteind din talere și tobele mari.

Între tîrgul *** și satul San Davide erau cinci sau șase chilometri de curbe în urcuș. Din acelea pe care pensio-

narii, duminica după-amiaza, le parcurgeau jucînd popice, o partidă, un popas, cîteva sticle de vin, altă partidă, pînă la sanctuarul din vîrf.

Cîţiva chilometri de urcuş sînt un nimic pentru cine joacă popice, şi poate că-i fleac şi să-i parcurgi în formaţie, cu armele pe umăr, cu privirea înainte, inspirînd aer curat de primăvară. Dar ia să încerci numai să-i faci cîntînd, cu obrajii umflaţi, cu sudoarea curgînd şiroaie, cu răsuflarea tăiată. Fanfara primăriei tot asta făcea de o viaţă întreagă, dar pentru ţîncii de la oratoriu fusese o adevărată probă. Ţinuseră piept ca nişte eroi, don Tico bătea cu cheia lui în aer, clarinetele scheunau epuizate, saxofoanele behăiau asfixiate, trombonul şi trompetele scoteau ţipete agonice, dar nu se lăsaseră, pînă în sat, pînă la poalele costişei care ducea la cimitir. De cîtva timp Annibale Catalamessa şi Pio Bo doar se prefăceau a cînta, însă Jacopo îşi onorase rolul lui de cîine păstoresc, sub ochiul plin de binecuvîntări al lui don Tico. Cot la cot cu fanfara primăriei, nu se făcuseră de rîs, şi spuseseră asta şi Terzi şi ceilalţi comandanţi de brigăzi : bravo, copii, a fost ceva superb.

Un comandant cu eşarfă albastră şi cu un cucubeu de panglici din cele două războaie mondiale spusese : „Părinte reverend, lăsaţi copiii să se odihnească în sat, căci nu mai pot. Urcaţi pe urmă, la sfîrşit. O să vină o camionetă care vă va duce înapoi la ***.

Dăduseră buzna la birt, iar cei din fanfara primăriei, gîltlejuri bătrîne făcute scoarţă de atîtea funeralii, fără nici o reţinere se aruncaseră la mese comandînd burtă de viţel şi vin la discreţie. Rămăseseră acolo s-o facă lată pînă seara. Băieţii lui don Tico se grămădiseră în schimb la tejghea, unde patronul servea înghеţate cu mentă, verzi ca nişte experienţe chimice. Gheaţa aluneca dintr-odată pe gît şi-ţi dădea dureri în centrul frunţii, de parcă aveai sinuzită.

Pe urmă urcaseră din nou către cimitir, unde aştepta o furgonetă. Urcaseră în ea gălăgioşi, şi deja se aflau toţi înghesuiţi, în picioare, izbindu-se cu instrumentele, cînd ieşise din cimitir acelaşi comandant şi zisese : „Domnule reverend, pentru ceremonia finală ne trebuie o trompetă, ştiţi, să sune cum cere ritualul. Chestie de cinci minute.“

„Trompetă", zisese don Tico, profesional. Şi nefericitul titular al acestui privilegiu, deja asudat din pricina înghețatei verzi şi adulmecînd de departe mîncarea de acasă, țărănoi nepăsător, impermeabil la orice freamăt estetic şi la orice solidaritate de idei, începuse să se plîngă că era tîrziu, că el voia să se întoarcă acasă, că nu mai avea salivă, et caetera et caetera, punîndu-l în încurcătură pe don Tico, care aştepta ruşinat în faţa comandantului.

Şi în momentul acela, Jacopo, întrezărind în aureola amiezii imaginea suavă a Ceciliei, spusese : „Dacă-mi dă el trompeta, mă duc eu".

Lumina recunoştinţei în ochii lui don Tico, transpiraţie de uşurare a bietului trompet titular. Schimb de instrumente, ca între două sentinele.

Iar Jacopo înaintase în cimitir, condus de psihopompul cu panglicuţe luate la Addis-Abeba. Totul în jur era alb, zidul bătut de soare, mormintele, pomii înfloriţi de pe margine, patrafirul parohului gata să binecuvînteze, afară de maroniul veşted al pozelor de pe pietrele funerare. Şi de marea pată de culoare dată de drapelele înşiruite în faţa celor două gropi.

„Băiete", spusese şeful, „tu te aşezi aici, alături de mine, şi la comandă suni pentru Drepţi !. Apoi, tot la comandă, pe loc repaus. E uşor, nu ?"

Foarte uşor. Numai că Belbo nu mai sunase niciodată nici drepţi, nici pe loc repaus.

Ţinea trompeta cu braţul drept îndoit, pe lîngă coaste, cu capătul uşor îndreptat în jos, cum ţii o carabină, şi aşteptase, cu capul sus, pîntecele supt şi pieptul în afară.

Terzi tocmai rostea un discurs sec, cu fraze foarte scurte. Jacopo credea că pentru a emite sunetul trebuia să înalţe ochii la cer şi soarele avea să-l orbească. Dar aşa moare un trompetist şi fiindcă o singură dată moare omul, merita s-o faci ca lumea.

Apoi comandantul îi suflase : „Acum". Şi începuse să strige : „Peeentru onooor..." Iar Jacopo nu ştia cum se sună „Pentru onoor — drepţi !"

Structura melodică era pesemne mai complicată, dar în momentul acela el nu fusese capabil să cînte decît do-

mi-sol-do, iar pentru oamenii aceia aspriți în lupte părea să fie ajuns. Do-ul final fusese intonat după ce respirase o dată, așa încît să-l poată ține lung, pentru a-i da timp — scria Belbo — să ajungă pînă la soare.

Partizanii stăteau rigizi în poziție de drepți. Vii nemișcați ca niște morți.

Se mișcau doar cioclii, se auzea zgomotul sicrielor coborîte în groapă și derularea frînghiilor frecîndu-se de lemn în timp ce erau trase afară. Dar era o mișcare slabă, precum zvîcnirea unui reflex pe un glob, cînd acea ușoară variație de lumină nu face altceva decît să spună că pe Glob nu se clintește nimic.

Apoi rumoarea abstractă a unui prezentaaați—arm. Parohul murmurase formulele stropirii cu aghiazmă, comandanții se apropiaseră de gropi și fiecare aruncase un pumn de pămînt. Și chiar atunci un ordin neașteptat a dezlănțuit o salvă către cer, ta—ta—ta, ta—bum, odată cu păsărelele ce se înălțau țipînd din pomii înfloriți. Dar nici aceasta nu era mișcare, ci era ca și cum, pentru totdeauna, aceeași clipă s-ar fi prezentat sub diverse perspective și a privi o clipă pentru totdeauna nu înseamnă a o privi în timp ce trece.

De aceea Jacopo rămăsese țeapăn, insensibil chiar la căderea cartușelor trase care i se rostogoleau la picioare, nici nu-și pusese trompeta la șold, ci o ținea încă la gură, cu degetele pe taste, în poziție de drepți, cu instrumentul ațintit în diagonală spre cer. El suna în continuare.

Nota lui finală, foarte lungă, nu se întrerupsese deloc : imperceptibilă pentru cei de față, mai ieșea încă din pîlnia trompetei ca o suflare ușoară, un firicel de aer pe care el continua să-l insufle mușiucului, ținînd limba între buzele abia întredeschise, fără să le apese pe ventuza de alamă. Instrumentul se menținea întins înainte, fără să fie apropiat de față, prin simpla întindere a coatelor și a umerilor.

Jacopo continua să emită iluzia aceea de notă pentru că simțea că în momentul acela el tocmai depăna un fir care ținea soarele pe loc. Astrul se blocase din cursa lui,

se fixase într-un miez de zi care ar fi putut dura o eternitate. Şi totul depindea de Jacopo, era destul ca el să întrerupă acel contact, să dea drumul firului, şi soarele ar fi sărit cît-colo, ca un balonaş, şi odată cu el şi ziua, şi evenimentul acelei zile, acea acţiune fără faze, acea secvenţă fără înainte şi după, ce se desfăşura imobilă numai pentru că aşa stătea în puterea lui să vrea şi să facă.

Dacă ar fi încetat, atacînd o altă notă, s-ar fi auzit un fel de smulgere, cu mult mai răsunătoare decît rafalele care îl asurzeau în acest timp, iar ceasurile ar fi reînceput să palpite, ca de tahicardie.

Jacopo dorea din tot sufletul ca omul acela de lîngă el să nu comande repaos — aş putea să refuz, îşi zicea el, şi ar rămîne aşa pentru totdeauna, ţine-ţi suflul cît poţi.

Cred că intrase în starea aceea de uimire şi torpoare care-l cuprinde pe un scufundător cînd caută să nu mai iasă la suprafaţă şi vrea să prelungească inerţia care-l face să lunece la fund. Aşa încît, încercînd să exprime ceea ce simţea el atunci, frazele din caiet pe care le citeam acum se rupeau fără nici o sintaxă, mutilate de puncte de suspensie, eliptice şi rahitice. Dar era clar că în acel moment — nu, el nu zicea aşa, însă era clar : în acel moment el o poseda pe Cecilia.

Asta-i ceea ce Jacopo Belbo nu putuse să înţeleagă atunci — şi nu înţelegea încă nici cînd scrisese despre sine însuşi, inconştient, — că el celebra o dată pentru totdeauna nupţiile lui chimice, cu Cecilia, cu Lorenza, cu Sophia, cu pămîntul şi cu cerul. Poate chiar unic printre muritori, el ducea în sfîrşit la împlinire Marea Operă.

Nimeni încă nu-i spusese că Graalul e o cupă dar e şi o lance, şi că pîlnia lui înălţată ca un caliciu era în acelaşi timp o armă, un instrument de dominare nespus de dulce, ce săgeta spre cer şi lega pămîntul cu Polul Mistic. Cu unicul Punct Fix pe care universul îl avusese vreodată : prin ceea ce el făcea să fie, numai şi numai în clipa aceea, cu propria-i suflare.

Diotallevi încă nu-i spusese că poţi să te afli în Jesod, sefirahul Temeliei, semnul alianţei arcului superior ce se întinde să trimită săgeţi pe măsura lui Malkut, care e

ţinta lui. Jesod e stropul ce ţîşneşte din săgeată ca să producă arborele şi fructul, e anima mundi pentru că e momentul în care forţa virilă, procreînd, leagă între ele toate stările fiinţei.

A şti să torci acest Cingulum Veneris, înseamnă să remediezi eroarea Demiurgului.

Cum e posibil să-ţi petreci o viaţă întreagă căutînd Marea Ocazie, fără să-ţi dai seama că momentul decisiv, acela care justifică naşterea şi moartea, a trecut deja ? Nu se mai întoarce, dar a fost, ireversibil, plin, orbitor, generos ca orice revelaţie.

În ziua aceea Jacopo Belbo privise ţintă în ochi Adevărul. Unicul ce avea să-i fie permis, pentru că adevărul pe care tocmai era pe cale să-l înveţe este că adevărul e extrem de scurt (după, e doar comentariu). De aceea tot încerca să îmblînzească nerăbdarea timpului.

Nu înţelesese asta atunci, cu siguranţă. Şi nici cînd scria despre întîmplare, sau cînd se hotărîse să nu mai scrie niciodată.

Am înţeles-o eu, astă-seară : trebuie ca autorul să moară pentru ca cititorul să-şi dea seama de adevărul lui.

Obsesia Pendulului, ce-l însoţise pe Jacopo Belbo toată viaţa lui de adult, fusese — ca acele adrese pierdute din vis — o imagine a cestuilalt moment, înregistrat şi apoi refulat, în care el atinsese cu adevărat bolta lumii. Şi aceasta, acest moment în care el îngheţase spaţiul şi timpul slobozindu-şi săgeata lui de Zenon, nu fusese un semn, un simptom, o aluzie, o figură, o semnătură, o enigmă : era exact ceea ce era şi nu ţinea locul nici unui alt lucru, momentul în care nu mai există amînare, iar socoteala e fără rest.

Jacopo Belbo nu înţelesese că-şi avusese momentul său şi ar fi trebuit să-i ajungă pentru toată viaţa. Nu-l recunoscuse, îşi petrecuse restul zilelor căutînd altul, pînă la a-şi pierde sufletul. Sau poate că bănuia, altfel nu s-ar fi întors atît de des la amintirea trompetei. Dar şi-o amintea ca fiind pierdută, însă o avusese.

Cred, sper, mă rog ca în clipa în care murea oscilînd împreună cu Pendulul, Jacopo Belbo să fi înțeles asta, și să-și fi găsit pacea.

Apoi se comandase pe loc repaus. Ar fi cedat el în orice caz, pentru că n-ar mai fi avut suflu. Întrerupsese contactul, apoi țipase o singură notă, înaltă și de intensitate descrescătoare, blînd, ca să obișnuiască lumea cu melancolia care-o pîndea.

Comandantul spusese : „Bravo, tinere. Poți pleca. Frumoasă trompetă".

Parohul își luase tălpășița, partizanii se îndreptaseră către o poartă din spate unde îi așteptau vehiculele lor, groparii plecaseră după ce astupaseră gropile. Jacopo ieșise ultimul. Nu-i venise să părăsească locul acela fericit.

Pe platou furgoneta oratoriului nu mai era.

Jacopo se întrebase cum se putea, don Tico nu l-ar fi părăsit niciodată în felul ăsta. După trecerea timpului, răspunsul cel mai probabil este că fusese vreun echivoc, că cineva i-o fi spus lui don Tico că băiatul va fi adus pînă în vale de partizani. Dar Jacopo în momentul acela crezuse — și nu fără motiv — că între „drepți" și „pe loc repaus" trecuseră prea multe veacuri, băieții îl așteptaseră pînă pleșuviseră, și muriseră, iar pulberea lor se împrăștiase și formase ceața aceea ușoară care acum înălbăstrea întinderea colinelor în fața ochilor lui.

Jacopo era singur. În spate un cimitir acum gol, în mîini trompeta, în față colinele care fumegau tot mai albastre una în spatele celeilalte către un fel de nesfîrșire vătuită, iar deasupra capului său, răzbunător, soarele în toată libertatea.

Hotărîse să plîngă.

Dar pe neașteptate apăruse dricul cu vizitiul lui înzorzonat ca un general al împăratului, muiat numai în negru și argintiu, cu caii împopoțonați cu niște măști barbare care nu le lăsau descoperiți decît ochii, cu valtrapuri ca niște coșciuge, cu stîlpii răsuciți care susțineau timpanul acela asiro-greco-egiptean, tot numai alb și auriu. Omul cu bicorn oprise o clipă în fața acelui trompet solitar și Jacopo îl întrebase : „Cine mă duce acasă ?"

Omul era binevoitor. Jacopo se urcase alături de el, şi cu dricul pentru morţi începuse întoarcerea către lumea celor vii. Acel Caron, aflat în afara programului, îşi mîna taciturn telegarii lui funebri peste hurducături, Jacopo ţinîndu-se drept şi hieratic, cu trompeta strînsă sub braţ, cu viziera lucioasă, pătruns de noul său rol, nesperat.

Coborîseră colinele, la fiecare cotitură se deschidea o nouă întindere de vii albăstrii ca piatra-vînătă, într-o lumină tot mai orbitoare, iar după un timp incalculabil, ajunseseră în fine la ***. Străbătuseră marea piaţă cu colonade, pustie cum aşa numai pieţele de pe la Monferrato pot fi, duminica pe la două după amiaza. Un coleg de şcoală din colţul pieţei mari îl zărise pe Jacopo în dric, cu trompeta sub braţ, cu ochii ţintă în infinit, şi-i făcuse un semn de admiratie.

Jacopo intrase în casă, nu vrusese să mănînce, nici să povestească nimic. Se ghemuise pe terasă, şi începuse să cînte din trompetă, ca şi cum îi pusese surdină, suflînd încet ca să nu tulbure liniştea acelei sieste.

Tatăl său ieşise după el şi fără răutate, cu calmul cuiva care cunoaşte legile vieţii, îi spusese : „Cam peste o lună, dacă totul merge cum trebuie, ne întoarcem acasă. Nici să nu te gîndeşti c-o să mai cînţi la trompetă în oraş. Stăpînul casei ne-ar da afară. Aşa că să începi s-o cam uiţi. Dacă chiar ai pasiune pentru muzică, o să-ţi luăm nişte ore de pian". Şi, văzînd cum îi străluceau ochii, adăugase : „Haide, prostuţule. Nu-ţi dai seama că zilele grele au trecut ?"

A doua zi Jacopo îi restituise trompeta lui don Tico. După vreo două săptămîni familia părăsea tîrgul *** reîntorcîndu-se spre viitor.

10

MALKUT

Dar ceea ce mi se pare că trebuie deplîns, e că-i văd pe unii idolatri neştiutori şi proşti, care... imită perfecţiunea cultului din Egipt ; şi cum caută divinitatea, de care n-au habar, în excrementele unor lucruri moarte şi neînsufleţite ; cum în felul acesta îi batjocoresc nu numai pe acei păstrători divini şi ştiutori ai cultului, dar şi pe noi... şi ceea ce e mai rău, prin asta triumfă, crezînd că riturile lor smintite sînt demne de respect... Să nu-ţi pese de aceasta, Momos, a zis Isis, pentru că destinul a poruncit osînda beznei şi a luminii. — Dar răul este, răspunse Momos, că ei sînt siguri că se află în lumină.
(*Giordano Bruno*, Spaccio della bestia trionfante, *3*)

Ar trebui să fiu împăcat. Am înţeles. Nu spuneau oare unii dintre ei că mîntuirea se obţine atunci cînd s-a realizat plenitudinea cunoaşterii ?

Am înţeles. Ar trebui să fiu împăcat. Cine spunea că pacea izvorăşte din contemplarea ordinii, a ordinii înţelese, gustate, realizate fără rest, bucurie, triumf, încetarea efortului ? Totul e clar, limpede, şi ochiul se aşază pe întreg şi pe părţi, şi vede cum părţile conlucrează cu întregul, surprinde centrul acela din care izvorăşte limfa, suflul, rădăcina oricărei cauze...

Ar trebui să fiu extenuat de împăcare. De la fereastra biroului unchiului Carlo privesc colina, şi ciobul acela de lună care răsare. Cocoaşa largă a lui Bricco, spinările mai netede ale colinelor depărtate deapănă povestea unor lente şi somnoroase mişcări subterane ale pămîntului-mamă, care tot întinzîndu-se şi stratificîndu-se, parcă face şi desface planuri azurii în fulgerarea posomorîtă a o sută de vulcani. Nici urmă de diriguire profundă dinspre curenţi subterani. Pămîntul se desfăcea în felii în starea aceea de somn — veghe, şi schimba o suprafaţă cu alta. Unde odinioară păşteau amoniţii, sînt diamante. Unde mai

înainte înmugureau diamantele, podgorii. Logica morenei, a avalanşei, a apei. Pui o pietricică altfel de cum trebuie, din întîmplare, se agită, coboară la vale, lasă loc coborînd (eh, acel horror vacui !), o a doua cade după ea, şi iată înălţimea. Suprafeţe. Suprafeţe de suprafeţe peste suprafeţe. Înţelepciunea Pămîntului. Şi a Liei. Abisul nu-i decît bulboana unei cîmpii. De ce să adori o bulboană ?

Dar de ce înţelegerea nu-mi aduce pacea ? De ce să iubeşti Fatum-ul, dacă te ucide tot atît cît şi Providenţa şi Complotul Arhonţilor ? Poate că încă n-am înţeles totul, îmi lipseşte un spaţiu, un interval.

Unde am citit că în clipa finală, cînd viaţa, suprafaţă peste suprafaţă, s-a impregnat de experienţă, ştii totul, taina, puterea şi gloria, de ce te-ai născut, de ce mori, şi faptul că ar fi putut să fie totul altfel ? Eşti înţelept. Dar cea mai mare înţelepciune, în momentul acela, este că ştii că ai aflat prea tîrziu. Înţelegi totul cînd nu mai e nimic de înţeles.

Acum ştiu care este Legea Regatului, a acelui biet, disperat, deşuchiat Malkut în care s-a exilat Înţelepciunea, mergînd pe dibuite pentru a-şi regăsi propria luciditate pierdută. Adevărul lui Malkut, unicul adevăr ce străluceşte în noaptea sefiroţilor, e că Înţelepciunea se descoperă goală în Malkut, şi descoperă că propriu-i mister stă în a nu fi, decît un moment, care e şi ultimul. După el Alţii o iau de la capăt.

Iar odată cu aceşti alţii, diabolicii, tot căutînd abisuri unde s-ar ascunde secretul care e însăşi nebunia lor.

De-a lungul coastelor lui Bricco se întind rînduri-rînduri podgoriile. Le ştiu, am mai văzut unele la fel altădată. Nici o Doctrină a Numerelor n-a putut spune vreodată dacă cresc în urcuş sau în coborîş. Pe mijlocul rîndurilor, dar trebuie să umbli pe acolo desculţ, cu călcîiul uşor bătucit, încă de mic, se află piersicii. Sînt piersici galbene care cresc numai între spaliere, se despică dacă le apeşi cu policarul, iar sîmburele iese aproape singur, curat ca după un tratament chimic, afară numai de vreun viermuşor gros şi alb al fructului care rămîne lipit de el printr-un atom. Le poţi mînca aproape fără să simţi coaja catifelată,

care îți dă fiori fugari de la limbă pînă la încheietura picioarelor. Odinioară pe-acolo păşteau dinosaurii. Apoi o altă suprafață a acoperit-o pe-a lor. Şi totuşi, ca şi Belbo în momentul cînd cînta din trompetă, cînd muşcam dintr-o piersică pricepeam Regatul şi eram una cu el. Ceea ce vine după, nu-i decît argutie. Inventează, inventează Planul, Casaubon. Este ceea ce au făcut toți, ca să explice dinosaurii şi piersicile.

Am înțeles. Certitudinea că nu era nimic de înțeles, asta ar trebui să fie pacea mea şi triumful meu. Dar eu sînt aici, după ce am înțeles totul, iar Ei mă caută, crezînd că posed revelația pe care şi-o doresc în chip deşănțat. Nu-i suficient să fi înțeles, dacă ceilalți refuză să accepte, şi continuă să interogheze. Acum ei mă caută, trebuie să-mi fi găsit urmele la Paris, ştiu că acum sînt aici, încă mai vor Harta. Şi oricît le-aş spune eu că nu există hărți, totdeauna o vor vrea. Avea dreptate Belbo : du-te şi te f..., imbecilule, ce vrei, să mă omori ? Oh, acum ajungă-ți. Omoară-mă, dar faptul că Harta nu există, nu ți-l spun, dacă pe om nu-l duce capul de unul singur...

Mă doare cînd mă gîndesc că n-am s-o mai văd pe Lia şi pe copil, acel Ceva, Giulio, Piatra mea Filosofală. Dar pietrele supraviețuiesc singure. Poate că acum îşi trăieşte Marea lui Ocazie. A găsit o minge, o furnică, un fir de iarbă, şi în ele vede în abis paradisul. Şi el o va şti prea tîrziu. O să fie cuminte, ei, lasă, să-şi petreacă aşa, de unul singur, ziua lui.

Rahat. Şi totuşi doare. Răbdare, de cum am să mor, am să uit.

E noapte deplin, am plecat de la Paris azi-dimineață, am lăsat prea multe urme. Au avut timp să ghicească unde sînt. Peste puțin vor sosi. Aş vrea să fi scris ceea ce am gîndit de azi după-amiază pînă acum. Dar dacă Ei ar citi, ar scoate şi de aici altă teorie sumbră şi ar pierde o veşnicie încercînd să descifreze mesajul secret ce se ascunde în spatele povestirii mele. E imposibil, ar spune, ca asta să ne fi povestit numai cum îşi bătea el joc de noi. Nu,

probabil că el nu știa, dar Ființa ne lansa un mesaj prin intermediul uitării lui.

Că eu aș fi scris sau nu, nu-i nici o deosebire. Ei ar căuta mereu un alt sens, chiar și în tăcerea mea. Așa sînt făcuți. Sînt orbi în fața revelației. Malkut e Malkut și atît.

Dar încearcă numai să le-o spui. N-au încredere.

Și atunci nu-mi rămîne decît să stau aici, să aștept, și să privesc colina.

E atît de frumoasă.

POSTFAȚĂ

Romanul postmodernist sau golemul textului.

După *Il nome della rosa* (1980), Umberto Eco a reușit un nou pariu cu romanul prin *Il pendolo di Foucault* (1988), de această dată depășind orice previziuni. Am povestit în altă parte (*Semiotica literară italiană*, Univers, 1983) cum am asistat întîmplător la un episod emblematic pentru poetica autorului *Operei deschise*: eram într-una din sălile D.A.M.S.-ului din Bologna și, deși mai avea doar cîteva minute pînă să-și înceapă cursul, profesorul scormonea, ca „ucenicul neascultător" cu un briceag în viscerele unui ceas electronic, încercînd cu orice preț să-l facă să *funcționeze*. Mai tîrziu, cînd îi apăruse *Lector in fabula* (1979), întîlnindu-l tot din întîmplare, la Milano, în redacția revistei *L'Espresso*, mi-a reconfirmat intenția sa de *a pune la probă* mașinăria narativității (demontată infinitezimal de către semiolog), într-un roman propriu. *Numele trandafirului* a devenit imediat un *best-seller* planetar, dovedind astfel că pariul semiologului cu romanul a fost cîștigat cu brio. După succesul mondial cu această carte (pentru care i-a fost intentat și un proces de plagiat de către un grec — aceasta fiind una din festele semiologiei !), iată-l aventurîndu-se într-o întreprindere romanescă și mai ambițioasă care a întrecut cu mult proba inițială. *Pendulul lui Foucault* e un mega-

roman, elaborat cu ingeniozitate inginerească, prin adjoncțiunea programatică la diverse nivele/etaje semantice și stilistice ; e un fel de Babel romanesc în burta căruia intră, ca într-o arcă a lui Noe, toate „obiectele" realului și imaginarului, omologate pînă în prezent prin canonizarea în semnul scriptural. Îmi închipui că Umberto Eco posedă o bibliotecă imensă, precum aceea misterioasă aparținînd abației din Melk, semiologul putînd să exclame oricînd cu orgoliu, aflat în ipostaza Lectorului absolut : „nimic din ceea ce este *scris*, nu-mi e străin". Scriitorul semiolog posedă, cum e știut, un alt impact cu realul ; el se comportă ca un marțian care nu-și poate reprezenta realitatea altfel decît ca o *realitate semnică*. În momentul cînd încearcă să exploreze realul, acesta pipăie doar relieful de semne, mai exact, de semne scrise. Aproape nimic din ceea ce a fost scris (conservat în manuscrise sau cărți) nu lipsește din romanul lui Umberto Eco.

1. *Cei doi Foucault.*

S-a spus exact despre Umberto Eco că este un „mare manipulator" de materiale semiotice care nu-i aparțin. Dacă reducem inter-textualitatea la accepția semiozică cea mai exterioară, atunci se poate vorbi, într-adevăr, de o *metodă intertextuală* pe care semiologul o aplică tale-quale în procesul creativ, fără să se preocupe în vreun fel de originalitatea scriiturii. Prin definiție, scriitorul semiolog nu suferă de complexul acesta. Mare scormonitor de texte (mai mult sau mai puțin apocrife), romancierul face al *său* orice material textual ce se poate îngloba în construcția romanescă. Aproape toate *motto*-urile ce aglutinează cele o sută douăzeci de subcapitole ale romanului aparțin tot atîtor lucrări esoterice : de la *Corpus Hermeticum* la *Cabală* și de aici la toate textele inițiatice cunoscute sau secrete. Acestea indică predilecția pentru o anumită substanță a conținutului. Se pun în valoare autorii antici și medievali care vorbesc de gnoză, ordine cavalerești, magie albă și magie neagră, astrologie și alchimie, golemul ebraic și piatra filozofală, soteriologie și gnoseo-

logie. Vizionarea întregului material esoteric, situată într-o perspectivă mai amplă, se transformă esențialmente într-o experiență de cunoaștere, asumată individual. Enciclopedia, înțeleasă ca o acumulare cantitativă de cunoștințe, este subsumată saltului calitativ ; prin catharsis-ul lecturii trăite în act, impersonalitatea actantului computer (ce înmagazinează indiferent o sumă nelimitată de date enciclopedice) este substituită de *subiectivitatea dilematică* a ființei, a unui eu lecturant care valorizează diferențiat *gnoza*. Trăim într-o epocă a unei tehnicități exacerbate, cînd *urma* individualului pare să fie ștearsă de Abulafia (personalizarea computerului) ; traversînd purgatoriul lecturii celor șapte sute cincizeci de pagini ale romanului, parcă ne regăsim *diferența*, ne-o recîștigăm prin auto-inițiere. Sugestia acestei lecturi mîntuitoare pornește chiar din titlu. Aparent, *Pendulul lui Foucault* pare să cheme în cauză numai pe inginerul Léon Foucault care în 1851 experimenta în Pantheonul din Paris invenția sa ; sfera pendulului oscilează în jurul propriului ax, descriind rotația pămîntului ce se mișcă în timp ce punctul de care e legat firul rămîne *fix*. Există deci un punct fix în Univers de unde, potențialmente, acest univers poate fi dominat ?

Romanul lui Eco se petrece, în cea mai mare parte (prin anamneza naratorului) în Conservatoire des Arts et Métiers din Paris, adică în locul unde se află Pendulul, ceea ce prin analogie presupune o identificare cu acest potențial Punct Fix, căutat cu atîta încrîncenare de către toți...

Celălalt punct de reper la care trimite ambiguu titlul romanului este filozoful Michel Foucault, autor printre altele, al cunoscutei lucrări *Les mots et les choses (1966)*. Chiar dacă această „trimitere" ar fi neintenționată, consider că este singura care oferă o cheie adecvată de valorizare a romanului. Procesul narativ implică în principal folosirea semnelor lingvistice *(les mots)* și semiologul Eco și-a pus de nenumărate ori problema dacă nu cumva semnul preexistă realului ? De aici întrebarea : în ce măsură cuvintele „inventează" și ordonează lucrurile ?

2. *Complotul cuvintelor împotriva lucrurilor*

Ce se întîmplă, de fapt, în roman ? Din întîmplare, trei redactori ai unei edituri de texte esoterice (deci toți trei *mînuitori* de semne lingvistice), citind „cifrat" o „notă de plată a unei spălătorese", construiesc, printr-un pur joc intelectual, ipoteza misterioasă a unui Complot (Plan) uriaș, inițiat de Cavalerii Templieri (după dizolvarea Ordinului de către regele Franței) pentru păstrarea în custodie a Secretului absolut (a Punctului Fix) al cunoașterii și al puterii. Tot jocul pornește de la faptul că lui Casaubon (autor al unei teze de licență despre Templieri) i se prezintă un manuscris delirant pe această temă. Împreună cu ceilalți doi editori, Belbo (care devine protagonistul aventurii) și Diotallevi (descifrator al Cabalei), Casaubon intră în vîrtejul semiozei (toate permutările combinatorii pentru a umple golurile Planului), „vîrtej" ce crește gigantic și de la un anumit punct încolo nu mai poate fi dominat de către inițiatorii lui. Cuvintele (semnele) se răzbună chiar împotriva celor care le manevrează, în momentul în care aceștia transformă jocul combinatoriu în scop în sine. Virtuala perfecțiune a Planului resuscită o întreagă cohortă a „diabolicilor" (toți membrii nenumăratelor organizații secrete, secte, masonerii, etc.) care se reactivează la nivel planetar.

Odată pus în mișcare mecanismul fabricării de *mister* (prin jocul gratuit al permutărilor), semiologul Eco se află la largul său, realizînd performanțe inegalabile. Ingeniozitatea constă în a ști să găsești punctul de fugă necesar, adică schema cea mai plauzibilă a desfășurării narațiunii. Procesul devorării lucrurilor de către semne este mai înfricoșător decît orice realitate. Jacopo Belbo, autorul diabolicei construcții înțelege prea tîrziu *imposibilitatea* opririi mașinăriei infernale și se autosacrifică orgolios în numele semiozei infinite. Oscilațiile Pendulului înscriu cu sîngele lui concluzia *negativă* a Căutării. Se pare că marele Plan trebuie căutat în altă parte. Eșecul lui Belbo și al semiologiei (de a substitui lumea cu semnele) este evident. Subiectul nu se autoconstituie decît prin acceptarea impactului natural dintre semn (cuvînt) și lucru.

Altfel, secretul ontologic nu trebuie dezvăluit, întrucît semioza extremă conduce la grotesc şi nu la cunoaşterea adevărată. Lumea nu poate fi răscolită pînă în structurile ei cele mai intime. Semiotica şi semioza trebuie să aibă o limită (ceea ce însuşi Eco propune în ultima sa carte *I limiti dell'interpretazione*, Bompiani, 1990), trebuie să se oprească la un anumit punct pentru a nu se ajunge la perversităţi textuale dintre cele mai periculoase prin declanşarea unor acte ireparabile. A merge prea departe cu practicarea semiozei e ca şi cum a-i încerca să te culci cu propria-ţi mamă, subordonînd incestul unei motivaţii de cunoaştere.

3. *Golemul textului*

Unde se înscrie genul de proză propus de Umberto Eco ? La colocviul despre *narativa italiană*, ţinut la Facultatea de litere a Universităţii din Bucureşti în octombrie 1990, am avut o mică polemică cu colegul meu de la Universitatea din Firenze, profesorul Marino Biondi. Chestiunea era dacă un asemenea tip de *romanesc* (cel impus de Umberto Eco şi Maria Corti, printre alţii), poate să conteze ca literatură adevărată. (E cunoscut că un critic de talia lui Pietro Citati a răspuns negativ în legătură cu ambele romane publicate de Umberto Eco.)

Desigur, problema există ca atare şi discutarea acesteia merită toată atenţia. La colocviul amintit am încercat să simplific lucrurile pornind de la Svevo şi Moravia. E ştiut că la începutul secolului Italo Svevo (prin *La coscienza di Zeno*, 1923) şi Alberto Moravia (prin *Gli indifferenti*, 1929) deschideau două direcţii ale romanului italian contemporan : una e aceea a *metaromanului*, care îl va avea pe Calvino drept continuator, iar cealaltă a romanului aşa-zis *tradiţional*, adică a romanului roman. La întrebarea care din cele două direcţii s-a impus, aş îndrăzni să avansez răspunsul că amîndouă au existat concomitent, ceea ce n-a fost deloc rău. La nivelul căutărilor romaneşti metatextuale, Calvino a devenit un model european ; îmi amintesc că la un colocviu de la Firenze despre opera calviniană, cineva a observat că literaturii

italiene de azi îi lipsesc romancierii. Şi totuşi, Italo Calvino e un mare romancier. Cred că în bună parte acest lucru se datorează şi *insertului semiotic* ce a contribuit la formaţia sa. Mi se pare că tendinţa culturală semiologică a activat întreaga literatură italiană din a doua jumătate a secolului XX, conferindu-i acea *actualitate competitivă* pe care, alte literaturi, rămase în afara acestei coordonate epistemice, n-o au. În cadrul competitivităţii reale se înscriu şi eforturile de romancier ale lui Umberto Eco.

Este el un romancier autentic sau nu ? Întrebarea apare superfluuă, dacă se are în vedere uriaşul succes internaţional. Critica literară specializată refuză, însă, romanele lui Eco întrucît nu ating autenticitatea scriiturii. Există aici un paradox care nu poate fi uşor eludat ; oare acest mod de a rescrie romanul pe baza unor materiale enciclopedice, propus de semiologul Umberto Eco, să se încadreze în canoanele postmodernismului ? Semiologul procedează ca şi cum Proust, Joyce, Kafka nici n-ar fi existat şi evoluţia romanului ar continua de la Eugène Sue, despre care, de altfel, a scris un studiu foarte aplicat. Cum se explică faptul că romancierul semiolog Eco seduce aşteptarea cititorului doar prin *recursul* la informaţii esoterico-misterice ? Preocuparea sa fundamentală e aceea de a găsi o schemă romanescă (foarte apropiată de schemele romanelor poliţiste !) prin intermediul căreia să pompeze în receptor un şuvoi de cunoştinţe, apte de a fi receptate imediat, fără un efort intelectual evident. *Plezirul* textului vine, în acest caz, dintr-o strategie a semiologului şi nu din profunzimea romancierului. Cu toate acestea, este admirabilă ideea Complotului Universal, pus la cale de Templieri şi perpetuat timp de aproape un mileniu prin tot atîtea mesaje secrete, sublimate în formele culturale europene cele mai cunoscute. Prin strategiile narative, destul de comune, romancierul încearcă să repopuleze cu *misterios* memoria receptorului, spălată de o excesivă informaţie tehnicistă ; s-o incite către întrebări anxioase şi s-o readucă la starea de dilemă existenţială şi gnoseologică. Miza cărţii e importantă, după cum se poate lesne constata. Numai rezolvarea „narativă" pare mai puţin profundă. Dar, nu cumva, literatura romanescă a viitorului nu poate exista decît traver-

sînd acest pliu aliterar cînd emitentul de text este înlocuit de computer ? Autenticitatea scriiturii nu-l mai tentează pe cititorul actual care vrea mai degrabă să fie informat la nivel enciclopedic, decît să probeze satisfacţii estetice „tradiţionale". Esteticul trece pe plan secund, ceea ce primează acum este sapienţialul. Acesta este narat, recurgîndu-se la toate strategiile romanescului ; şi romanescul contează numai în măsura în care întreţine vie foamea sapienţială. Totul este subsumat acestei încercări agonice de a resuscita golemul textului. Maşinărie monstruoasă, cu mii de tentacule şi papile prin care se absoarbe şi se anihilează realul. Poate că această nouă etapă „foiletonistică" a romanului este necesară, caracterizînd epoca de alexandrinism cultural specifică postmodernismului.

4. *Un „conte philosophique" despre „cavaleria spirituală"*

S-a vorbit mult, la apariţia acestui roman, de genul în care ar putea să se încadreze şi s-a polemizat asupra apartenenţei posibile la specia aşa-zisului „conte philosophique." În acest sens, însuşi Eco pare să accepte ideea intenţiei programatice de a scrie un „roman filosofic", afirmînd în interviul cu Jacques le Goff : „sono un romanziere della filosofia" („Mercurio", „La Repubblica", 24/2/1990). Nu e lipsit de interes să ne oprim puţin asupra acestei probleme : cum poate fi „romanţată" filosofia ?

Mai întîi, însă, aş vrea să discut una din afirmaţiile paradoxale ale lui Eco, emisă cu ocazia aceluiaşi interviu, şi anume în ce constă diferenţa dintre „roman" şi „narativă". Mi se pare că teoretizarea netă a priorităţii „narativei" (povestirii) asupra romanescului („Il romanzo come genere puó scomparire ; ma non la narrativa, che svolge una funzione biologica") trebuie nuanţată. E adevărat că orice cultură se poate *povesti*. Mai exact, aceasta nici nu poate să fie „descrisă" altfel decît prin construirea unui scenariu narativ. A povesti devine într-adevăr o „funcţie biologică" pentru subiectul uman, chiar într-o perspectivă

necesar ontologică. Dar, în cazul de față, mi se pare că lucrul cel mai important este să inversăm termenii ; operația narării (a povestirii) nu ar avea șanse să subziste dacă nu ar fi intrinsecă genului romanesc, chiar *romanescului în sine*, luat în sens categorial. Se poate observa că preocuparea esențială a romancierului Eco este tocmai această „salvare" a „narativei" prin asumarea totală (sau integrarea) în romanesc. Narativa, ca formă de expresie existențială, mai continuă azi numai întrucît este integrată romanescului ; nu se mai povestește ceva, un conținut oarecare, programat în funcție de *acest* receptor, ci povestirea are loc în măsura în care aceasta participă la romanesc. Se auto-povestește, de fapt, chiar romanescul care începe să devină treptat motivația maximă a actului povestirii.

La întrebarea avansată anterior, se poate răspunde deci că filosofia nu poate fi povestită direct, ci aceasta se auto-narează numai în măsura în care se încadrează țesăturii recunoscute a unei scheme romanești. După cum s-a constatat și cu *Il nome della rosa*, Umberto Eco e un maestru al suspansului polițist, genul cu receptare maximă la nivelul romanului de masă, roman ce nu intră în literatura propriu-zisă, sau intră doar atunci cînd reușește să depășească previzibilitatea schemelor prin accesul la scriitură. Ce se întîmplă, altfel, atît de „abisal", în romanul polițist, de care, deocamdată, Eco nu poate să se desprindă ? În general, acesta păstrează primordialitatea actului povestirii, reluînd elementele tradiționale ale eposului originar ; se bazează stereotip pe o *queste*, adică pe o căutare primitivă, convertită în ancheta romanescă. Cineva, un actant detectiv (însoțit de unul sau doi colaboratori) *caută* ceva, sau anchetează condițiile concrete (cu toate conexiunile logico-temporale) ce au dus la declanșarea unui anumit eveniment, de cele mai multe ori o crimă sau un rapt. Intriga polițistă nu se suprapune nicidecum structurii unui „conte philosophique".

Toată ancheta romanescă are drept obiectiv aproape totdeauna dezvăluirea unui *secret*, sau a împrejurărilor ascunse ale unei întîmplări violente. Există strategii infinite prin care ni se poate comunica sau demonta un

conținut secret și aceasta identifică sau structurează *substanța romanescului* care nu reprezintă altceva decît o *schemă formală* ce se materializează sub ochii receptorului, corporalizîndu-se textual. Iluzia conținutului (sau conținuturilor) ce ni se comunică, ne face să credem, de obicei, că nu ne interesează schema formală ; în realitate, în afara *acelei* scheme romanești (polițiste, sau detectivistice, de data aceasta) nici un conținut nu ne interesează. Desigur că inițial este conținutul cel care își caută un model narativ, dar, odată găsit, acesta va fi suveran, impunîndu-se ca suprema cauzalitate a fabricării de text. Fiind unul din marii semioticieni ai momentului, e de la sine înțeles că Umberto Eco va dori să *de-construiască* în computer corpul romanesc al *inițierii*. Astfel se convertește abisal frivolitatea genului polițist prin amplificarea cadrului investigat. Tradiția și-a inventat labirintice scenarii inițiatice, prin care *ascunde* cu strictețe ceea ce trebuie să rămînă secret. Cu cît căutarea e mai îndîrjită, cu atît secretul rămîne mai impenetrabil. Scopul inițiaților, a celor numiți în roman „Superiorii Necunoscuți" („I Superiori Sconosciuti") care ar constitui faimoasa „cavalerie spirituală" este să apere, așa cum spune Agliè, secretul Secretului : „La Grande Fraternità Bianca, li chiami Rosa-Croce, li chiami *cavalleria spirituale* di cui i Templari sono incarnazione occasionale, è una coorte di saggi, pochi, pochissimi eletti, che viaggia attraveso la storia dell'umanità per preservare un nucleo di *sapienza eterna*. La storia non si sviluppa a caso. Essa è opera dei *Signori del Mondo*, a cui nulla sfugge. Naturalmente i Signori del Mondo si difendono attraverso *il segreto*. E quindi ogni qual volta troverà qualcuno che si dice Signore, o Rosa-Croce, o Templare, costui mentirà. Essi vanno cercati altrove.

— Ma allora questa storia continua all'infinito ?

— È così. Ed è l'astuzia dei Signori.

— Ma che cosa vogliono che la gente sappia ?

— *Che c'è un segreto*. Altrimenti perché vivere, se tutto fosse così come appare ?"... (s. n.)

Întrucît, cum e știut „il segreto sta altrove", Casaubon trebuie să se mulțumească domestic cu revelațiile pe care i le oferă Lia cînd aceasta face incitant o lectură inițiatică

a propriului corp, în postura de hierofantă gravidă. Dar, oare toată această eclatantă energie inventivă, toată această gigantică gîndire cabalistică să poată fi atît de lesne parodiată ?

5. *„L'objet d'amour" și trompeta lui Jacopo Belbo.*

Dacă, în finalul cărții, vom reuși să ne desprindem din fervoarea lecturii ocultiste pentru a contempla cu minimă detașare fastuosul edificiu, construit, cu o putere de invenție diavolească, de către teoreticianul Umberto Eco, vom descoperi că există și un răspuns luminos. *Nararea pură este esența secretului vieții.* Obsesiile lui Jacopo Belbo polarizează în jurul cîtorva nuclee dure, pe care actantul-narator încearcă perpetuu să le fixeze în expresie. Atunci Belbo nu mai e autoironic, ci foarte încordat, plin de o gravitate extremă, ceea ce face din actul narării orale o îndeletnicire complexă, cea mai solemnă în ordinea existenței imediate.

În mai multe contexte, ironizîndu-i pe purtătorii de manuscrise, personajul își afirmă incapacitatea de *a scrie* ; aceasta ar fi complexul lacanian cel mai profund introdus în roman cu bună știință de autor. E vorba de incapacitatea și imposibilitatea actantului-scriitor de a-și afla instrumentul scriiturii, de a fi în *posesia* lui concretă. Aici merită să insistăm puțin asupra motivului „trompetei". În adolescență, Belbo își dorește să cînte la trompetă în orchestra oratoriului din localitatea natală pentru a o impresiona pe Cecilia, o fată cam de aceeași vîrstă, care e îndrăgostită de alt băiat. Episoadele ce descriu aceste aurorale momente capătă frisonul scriiturii adevărate. Mai întîi, lui Belbo i se refuză trompeta pe care și-ar dori-o intens, apoi este obligat de Don Tico să cînte la alt instrument. Totuși, într-o ocazie solemnă, la înmormîntarea unor partizani, în *lipsa* titularului, i se îngăduie să o facă pe trompetistul. În acel cimitir sobru, pătruns de un fior mistic spontan, Belbo prelungește îndelung nota finală într-un fel de expirație expiatorie. Ar avea să rămînă agățat pentru totdeauna de acea notă muzicală, să expieze odată cu

aceasta, intuind că s-a identificat, poate pentru o clipă, fie chiar și *înlocuind* pe altcineva, cu ceea ce Lacan numește „l'objet d'amour". În mod paradoxal, pe mai multe pagini, însuși Lacan descrie o trompetă extrasă din textul unui trubadur pentru a ilustra modalitățile de definire ale *subiectului*. Frustrarea de un anumit instrument/obiect poate duce la îmbolnăvirea subiectului. Ceea ce se poate constata la modul lacanian, e faptul că Belbo n-a reușit niciodată să aibă trompeta *lui* ; o caută de nenumărate ori în încercarea narativă repetată, căci nu-i așa, găsirea expresiei celei mai exacte (accesul la scriitura refuzată) ar putea duce la vindecarea de orice complex. Jacopo Belbo moare fiind convins de impotența sa în ordinea creativității autentice. El e conștient că aceasta este singura vindecare a eului său nerealizat : să se muleze pe acea *absență* tragică, să umple vidul subiectului cu propria-i ființă. Lipsa creației este suplinită în auto-textualizare.

Produs al unui postmodernism ambiguu ,romanul lui Eco nu poate fi decriptat decît prin lectura avizată la mai multe nivele.

Marin Mincu

Nota bene. Pentru realizarea versiunii de față s-a folosit ediția a treia, apărută în 1989, la Bompioni. S-au utilizat și notele speciale, puse la îndemîna traducătorilor de către Umberto Eco.

INDICE

Vol. I

1. KETER

1. Cînd lumina infinitului 9
2. Avem diverse şi curioase orologii 17

2. HOKMAH

3. In hanc utilitatem clementes angeli 29
4. Cine încearcă să pătrundă în Grădina Filosofilor 37
5. Şi începe prin a combine acest nume 42
6. Judá León se dió a permutaciones 54

3. BINAH

7. Nu aşteptaţi prea multe de la sfîrşitul lumii . . 61
8. Venit din lumină şi de la zei 66
9. În mîna dreaptă ţinea strîns o trompetă . . . 72
10. Şi, în sfîrşit, altceva nu mai avea cabalistic din *vinum* 76
11. Sterilitatea lui era nesfîrşită 83
12. Sub umbra alarum tuarum 89
13. Li frere, li mestre du Temple 97
14. Ar fi mărturisit pînă şi că l-a ucis pe Domnul Nostru Isus 115
15. Se duse să ceară ajutor contelui d'Anjou . . . 127
16. Înainte de arest fusese în ordin numai timp de nouă luni 133
17. Aşa au dispărut cavalerii Templului 141
18. Un colos ciuruit groaznic de fisuri şi caverne . 149
19. Ordinul nu a încetat nici o clipă să subziste . . 157
20. Centrul invizibil, suveranul ce trebuie să se redeştepte 166

21. Graalul e o greutate atît de mare 176
22. Nu mai voiau să li se pună întrebări 181

4. HESED

23. Analogia contrariilor 189
24. Sauvez la faible Aischa 194
25. Aceşti misterioşi Iniţiaţi 200
26. Toate tradiţiile pămîntului 203
27. Povestind într-o zi că l-a cunoscut pe Pontius Pilat 209
28. Există un corp ce cuprinde toată lumea laolaltă 214
29. Pentru simplu fapt că ei îşi ascund numele . . 220
30. Este chiar faimoasa fraternitate a adepţilor Rozei-Cruce 226
31. E posibil ca majoritatea pretinşilor Roza-Cruceeni 233
32. Valentiniani per ambiquitates bilinques . . . 237
33. Vedeniile sînt albe, albăstrii, alb-roşietic deschis 240

5. GEBURAH

34. Beydelus, Demeymes, Adulex 251
35. I'mi son Lia 259
36. Permiteţi-mi totuşi să dau un sfat 263
37. Oricine reflectează asupra a patru lucruri . . 271
38. Maestru Secret, Maestru Perfect 275
39. Cavaler al Planisferelor 282
40. Cei laşi mor de multe ori 289
41. În punctul în care Abisul 292
42. Noi sîntem cu toţii de acord 298
43. Persoane pe care le întîlneşti pe stradă 302
44. Invocă forţele 308
45. De aici se iscă o extraordinară întrebare . . . 311
46. Te vei alătura de broască de mai multe ori . . 317
47. Simţul treaz şi memoria străpunsă 322
48. O bună aproximare 328
49. O cavalerie templieră şi iniţiatică 333
50. Eu sînt cea dintîi şi cea de pe urmă 339

51. Cînd aşadar un geniu cabalist 348
52. Un eşichier uriaş ce se întinde pe sub pămînt . 352
53. Neputînd să dirijeze pe faţă destinele pămînteşti 355
54. Prinţul tenebrelor 364
55. Numesc teatru 367
56. Prinse să sune din trîmbiţa strălucitoare . . 374
57. De fiecare al treilea arbore era atîrnat un felinar 380
58. E alchimia o tîrfă castă 389
59. Şi iau naştere astfel de monştri 394
60. Bietul prost ! 396
61. Acel Văl de Aur 400
62. Considerăm drept societăţi druidice 403
63. La ce te face să te gîndeşti peştele acela ? . . 408

Vol. II

6. TIFERET

64. A visa un oraş necunoscut 7
65. O structură de şase metri lăţime 12
66. Dacă iptoteza noastră este exactă 17
67. Da Rosa, nada digamos agora 22
68. Veşmintele tale să fie fără pată 28
69. Elles deviennet le Diable 35
70. Ne amintitm secretele aluzii 37
71. Nu ştim nici măcar cu siguranţă 42
72. Nos inuisibles pretendus 46
73. Un alt caz curios 50
74. Deşi voinţa este binevoitoare 66
75. Iniţiaţii se află la limita acestei căi 70
76. Diletantism 76
77. Ierbii acesteia i se spune Scacciadiavoli . . . 86
78. Aş spune desigur că acest monstruos hibrid . 89
79. Îşi deschise lădiţa 93
80. Cînd survine Albul 96
81. Ar fi în stare să arunce planeta în aer . . . 98
82. Pămîntul e un corp magnetic 102
83. O hartă nu reprezintă teritoriul 108

84. Urmărind desenele lui Verulamius 112
85. Phileas Foog. Un nume care e o marcă de garanție 115
86. Acestora li s-a adresat Eiffel 117
87. E o coincidență curioasă 119
88. Templierismul e Iezuitism 122
89. S-a format în sînul tenebrelor celor mai nepătrunse 127
90. Toate infamiile artibuite Templierilor 129
91. Cît de bine ați demascat sectele acelea infernale 132
92. Cu toată puterea și groaza lui Satan 134
93. În timp ce noi rămînem în spatele cortinei . . 137
94. En avoit-il le moindre soupçon ? 139
95. Adică Evreii Cabaliști 141
96. O acoperire e întotdeauna necesară 145
97. Ego sum qui sum 150
98. Gnoza lui rasistă, riturile lui 166
99. Guenonismul, plus diviziile de blindate . . . 170
100. Eu declar că pămîntul e gol 172
101. Qui operatur in Cabala 176
102. Un zid foarte gros și înalt 178
103. Numele tău secret va fi din 36 de litere . . 182
104. Aceste texte nu se adresează muritorilor de rînd 187
105. Delirat lingua, labat mens 190
106. Lista nr. 5 195

7. NEZAH

107. Nu vezi cîinele acela negru ? 209
108. Există diferite Puteri la lucru ? 216
109. Saint-Germain... foarte fin și spiritual . . . 224
110. Au greșit mișcările și au mers de-a-ndăratelea 231
111. C'est une leçon par la suite 236

8. HOD

112. Pentru Ceremoniile noastre 243
113. Cauza noastră e un secret 249
114. Pendulul ideal 269

115. Dacă ochiul ar putea vedea demonii 273
116. Je voudrais être la tour 280
117. Nebunia ocupă un pavilion enorm 282

9. JESOD

118. Teoria socială a conspirației 291
119. S-a dat foc ghirlandei de pe trîmbiță 301

10. MALKUT

120. Dar răul este că ei sînt siguri că se află în lumină 313

Postfață de Marin Mincu

ILUSTRAȚII

Arborele sefirotic

din CESARE EVOLA, *De divinis attributis, quae Sephirot ab Hebraeis nuncupantur*, Venezia, 1589, p. 102

Fragment din Isaac Luria („Extinderea luminii în vid")

din P. S. GRUBERGER, ed., *Ten Luminous Emanations*, vol. 2, Ierusalim, 1973, p. 7

Rotula

după TRITEMIUS, *Clavis Steganographiae*, Frankfurt, 1606

The Seal of Focalor

după A. E. WAITE, *The Book of Black Magic*, London, 1898

Monas Ierogliphica

după J. V. ANDREAE, *Die Chymische Hochzeit des Christian Rosencreutz*, Strassburg, Zetzner, 1616, p. 5

Copia mapamondului de la Bibiloteca din Torino (sec. XII)

după LÉON GAUTIER, *La chevalerie*, Paris, Palmé, 1884, p. 144

Mapamond

după MACROBIUS, *In Somnium Scipionis*, Venezia, Gryphius.

1565, p. 144.

Planisfer cosmografic

după ROBERT FLUDD *Utriusque Cosmi Historia*, II, *De Naturae Simia*, Frankfurt, de Bry, 1624, p. 545

Epilogismus Combinationis Linearis

după A. KIRCHER, *Ars Magna Sciendi*, Amsterdam, Janson, 1669, p. 170

Rotule

după TRITEMIUS, *Clavis Steganographiae*, Frankfurt, 1606

Lector : CONSTANTIN BARBU
Tehnoredactor : CARMEN ILIE

Apărut : 1991. Bun de tipar : 24.06.91
Coli tipar : 21

Tiparul executat sub comanda nr. 10202 la
Regia Autonomă a Imprimeriilor
Imprimeria „CORESI" Bucureşti
ROMÂNIA